

קלקראת שבת מלאכתא

Dirshu

דרשן ד' ועוזן

קרן עולמית לחיזוק
ועידוד לימוד התורה

אוגדן עלוני השבת

פרשת אמור

לקראת שבת מלכתא

אחרי אותה ברית מרן היה בשמחה מאוד מאוד גדולה, הוא הודה לי מעומק הלב על החסד הגדול שעשיתי עמו. הוא נשאר עד סוף הברית של המבוגר וגם אמר את הברכות שלאחר המילה

בפגישה אקראית שזיכו לנו משמים, עם המוהל המפורסם הרה"ח רבי שלמה גלבר שליט"א, שמענו מפיו עובדות מדהימות והנהגות מיוחדות של דודו ה'שבט הלוי' זיע"א ושל מרן שר התורה זיע"א, לגבי ברית מילה ואמירת תחנון

יעקב א. לוסטיגמן

"והפכה הגדול מאחיו" (ויקרא כ"א, י')

מעתיק השמועה מפי מרן ה'שבט הלוי' זצ"ל, זכה הרב גלבר להתחבב מאוד על רבים מגדולי ישראל בדורנו, אדמו"רים ורבנים מכל העדות והחוגים.

אבל קשר מיוחד במינו היה לרב גלבר עם מרן שר התורה הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל, ועיקרו של קשר זה נוגע בפטור שפטר הרב גלבר את מרן שר התורה פעמים רבות, מהצורך לומר תחנון, ועל כך נסובה השיחה שערכנו עמו, בשולי שמחת הברית לבן ידידנו, מחשובי ואהובי אנשי משרד 'דרשו' הרה"ח רבי יחיאל גולדברג הי"ו. "היה זה לפני שנים לא מעטות", סיפר הרב גלבר בשיחה עמו, המשך בעמוד 28

אחד מגדולי המוהלים המומחים והמפורסמים בדורנו הוא המוהל הרה"ח רבי שלמה גלבר שליט"א, דור רביעי למוהלים, ומי שזכה להעמיד מאות תלמידים המשמשים כמוהלים בכל תפוצות ישראל, ועוד ידו נטויה בלימוד אומנות המילה ובמילת ילדי ישראל לאלפים ולרבבות.

גם אביו של הרב גלבר לפניו היה מוהל ותיק ומומחה בדורו, ולפניו סבו ואבי סבו. זכה הרב גלבר וגם בנו הרה"ח רבי יואל גלבר כבר התפרסם ברחבי הארץ והעולם כמוהל מומחה בפני עצמו, דור חמישי למשפחת מוהלים, זריז ורגיל במלאכתו המבוקש גם במקרים של בריתות מורכבות המצריכות מיומנות מיוחדת.

פרט מעניין נוסף ובעל חשיבות אודות הרב גלבר, הוא עובדת היותו אחיינו של מרן פוסק הדור הגר"ש הלוי ואזנר זצ"ל, בעל 'שבט הלוי'. עובדה זו, העניקה לרב גלבר גישה פתוחה וחופשית אל עמוד ההוראה של הדור, וכך מעבר להיותו מוהל מומחה ומפורסם, הוא גם זכה להיות מי שליבן עם מרן בעל 'שבט הלוי' את הסוגיות השונות של הלכות מילה, ואף קבע מסמרות כיצד יש לנהוג במקרים כאלו ואחרים, כשבין היתר היה זה שהנחיל לרבים את עמדתו של מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל בסוגיות שונות בהלכות מילה.

הודות למלאכת הקודש בה מחזיק רבי שלמה גלבר, ועובדת היותו

פעם אחת לפני היציאה לבית האבות נאלצתי להביא עימי את שני הילדים שלי, אחד בן ארבע והשני בן שלוש, סבא אמר לי: "אהרן: היום איננו יכולים להיכנס יחד, כי לאיש בן תשעים ומעלה לא באים עם ילדים קטנים", אמרתי לו: "סבא, הם לא שובבים וישבו בשקט", אך סבא עמד על דעתו, באמרו: "אני אדם מבוגר ומבין לליבם של זקנים, ממש לא בא בחשבון שאתה תיכנס איתם פנימה"

ממידותיו האציליות של מרן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל

"וְשִׁמְרֶתֶם מִצְוֹתַי וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם" (ויקרא כ"ב, ל"א)

סיפור מופלא, מספר נכדו המסור רבי אהרן גולדברג: היה לנו קרוב ישיש, איש שיבה שבשחר ימיו התגורר בחו"ל והיו לו שם תפקידים נכבדים ובאחרית ימיו עלה לארץ הקודש, כאן היה בודד וכבר לא היה לו סיפוק מחייו. הזיקנה מיהרה לקפוץ עליו ביתר שאת, והוא ואשתו התגוררו בבית אבות ידוע בירושלים. רבינו הקפיד לבקרו מפקידה לפקידה. האיש היה כאמור בודד ומצבו הלך ודעך מחודש לחודש. רבינו ניסה לרומם את רוחו, ולהוציא אותו מהעצבות וכמעט לא הצליח.

הלכתי איתו פעמים רבות לבקר את הזוג הזה במושב זקנים, פעם אחת לפני היציאה לבית אבות נאלצתי להביא עימי את שני הילדים שלי, אחד בן ארבע והשני בן שלוש, סבא אמר לי: "אהרן: היום איננו יכולים להיכנס יחד, כי לאיש בן תשעים ומעלה לא באים עם ילדים קטנים", אמרתי לו: "סבא, הם לא שובבים וישבו בשקט", אך סבא עמד על דעתו, באמרו: "אני אדם מבוגר ומבין לליבם של זקנים, ממש לא בא בחשבון שאתה תיכנס איתם פנימה". ניסיתי בכל זאת לבקש וסבא היה נחרץ ובוודאי הצדק היה איתו כי הישיש לא היה בדעה צלולה ולא עם מצב רוח מרומם, אלא שחשבתי שזה לא כל כך נורא.

אבל סבא רצה שהמצוה תתנהל בשלמות, כאשר הגענו למקום ליויתי אותו מאחור, כמעט עד החדר ומכיון שהיה אפשר להתבלבל בפרוזדורים ובחדרים, אמרתי לעצמי: ברור שאינני נכנס עם הילדים לחדר, רק הבטתי מרחוק אחריו שאינו מתבלבל.

והנה אני רואה מזווית הפרוזדור שהישיש יושב עם הראש על השולחן, אינו רואה בכלל שסבא נכנס וסבא מנסה לדבר משהו, וכלום. היה נראה כי חובה לעשות שם משהו. פקדתי על הילדים תמתינו כאן בחוץ, אל תזוזו ובעוד דקה דקותיים, אני שב.

נכנסתי רק כדי לעשות אוירה נעימה יותר, אבל הדקה הפכה לכמה דקות והילדים שהמתינו לשובי התייאשו והחליטו שהם באים אחרי ונכנסו לתוך החדר. ואז, לא להאמין, הזקן רק ראה שני ילדים קטנים

ואורו עיניו. הבאת כאלה ילדים, איזה ילדים נחמדים ומתוקים, לפתע פתח את הפה וסבא מסתכל עלי בשמחה עם העיניים שלו הוא רמז לי בהתפעלות, כמי שאומר איזה יופי שהאיש שמח ומתעורר לחיים. מכאן ואילך באמת הישיש ואשתו התחילו להשתעשע עם הילדים וגם נתנו להם סוכריות, ממש תחיית המתים. ואז פונה לסבא: ר' שלמה זלמן, אני תמיד נהנה שאתה בא לבקרני, אבל היום היתה לי כזו הנאה, אני ממש מודה לך ומעריך את ההבנה שלך איך לשמח אותי תמיד.

כשיצאנו מהחדר פנה אלי סבא ואמר לי: אהרן, הרי אתה יודע כמה שאני טורח ליהנות את האדם הזה ולא עוזר כלום, וגם עכשיו כדי לשמח אותנו, אמרתי לך שהילדים לא יכנסו ולא יפריעו. מיד התנצלתי, לא התכוונתי חלילה שהם יכנסו, הם פשוט באו ונכנסו ללא רשות. וסבא אומר: בסדר, אני מבין, אבל תראה מה היה כאן: בסופו של דבר, הוא הרי כל כך הודה לנו והיה שמח מכך. והרי זו דוגמא ממנה יש לאדם ללמוד לדעת ולהכיר בכל עת ועידן לא להחזיק רק מעצמך ומדעותיך, מותר ונצרך להאזין להלך מחשבתם של אחרים. אני צריך לקבל על עצמי לשמוע יותר את השני, וגם אם הוא נכד שלי ולחשוב שוב על מה שהוא אומר. וגם אם פשוט אצליח

להוכיח שאיני צודק, ושוב אמר בכזו שמחה. תראה אהרן, הרי היית צודק. תודה רבה, יישר כח, בדרך חזור במכונית סבא פנה לילדים ושיבח את התנהגותם וכמה ששימחו אדם מבוגר וכשהגענו הביתה כיבד אותם בשוקולד.

המכתב שרבינו ביקש לשמור

עוד מספר רבי אהרן: מפעם לפעם היה סבא ממיין את המכתבים שקיבל ובודק מה הוא צריך לשמור ומה לגניזה וכו' אירע פעם שעל מכתב אחד שלא נראה היה שהוא זקוק לו הוא ביקש להשאירו. כשנשאל מדוע הוא משאירו נענה ואמר, כי במכתב טמונה עבודת המידות והוא נהנה להסתכל בו. גופא דעובדא היה, רבינו ביקש מתלמיד חכם אחד שידפיס בספרו מאמרים שכתב בנושא שעליו הדפיס אותו ת"ח ספר באותה תקופה. לאחר תקופה ערכו את כתבי רבינו והוא ביקש מאותו תלמיד חכם שישכים שידפיסו שוב בספרו את אותם מאמרים והלה הסכים בשמחה וכתב מכתב לרבינו על כך, ורבינו ראה בזה שבירת המידות ולכן רצה להשאירו.

נכנס פעם מישהו לבית ורצה שיתנו לו משהו, וכנראה שהלה לא היה מאניני הדעת, והתחיל לצעוק שאם לא יתנו לו, יהפוך את הבית וכדו'. הלך מישהו מבני המשפחה והוציאו החוצה. נזעק רבינו ואמר "מהבית שלי לא זורקים יהודי". כך היה כמה וכמה פעמים שלא הרגיש טוב ואחד מבני הבית אמר לאנשים שהמתינו לשאלו שיבואו פעם אחרת, וכשהגיע שעת קבלת קהל אזר עוז ותעצמות ורצה לקבל את הקהל וכשאמרו לו ששלחו אותם, הצטער מאד, באמרו: איך יתכן שגירשו אנשים מביתי?!

שוב הוי מעשה ביהודי שרצה ברכה מרבינו לענין מסויים, וכשהגיע דפק בדלת ורבינו לא ענה, היות וידע שזו שעת קבלת קהל לא חשש והרבה לדפוק עד שרבינו הגיע לדלת והתנצל שלא חש בטוב ואינו יכול לענות לשאלות עתה. הלה ניסה להתעקש ולומר שהמדובר בדבר קצר ודחוף, אך רבינו אמר שהוא מצטער אבל אינו יכול. אמר הלה שהמדובר הוא רק בבקשת ברכה. כאן התהפך המצב ברגע ורבינו שמע ממנו בסבלנות את מבוקשו ובהארת פנים גדולה ברכו בכל ליבו.

אני אגרש יהודי מביתי?!

פעם נכנס אליו יהודי וסיפר שהוא אוסף צדקה עבור מטרה מסויימת. רבינו ישב באותה עת בחדרו והעניק לו סכום שנראה היה לו שעליו לתת לענין זה. הלה לא התברך בבינה יתרה ואמר לרבינו

נחרד מהרעיון, שאני אגרש מהבית שלי, חלילה, תחשוב על רעיון אחר. ואז הציע לרבינו שירד איתו למכונית ויעשו כמה סיבובים בשכונה והלה ילך בינתיים לדרכו

שהסכום אינו מספיק והמשיך לשבת במטרה שרבינו "יישבר" ויעניק לו את הסכום הגדול שקיווה לקבל.

רבינו יצא מחדרו ובחדר השני בביתו היה אז נהגו המסור רבי יהודה לוי. שאלו רבינו, מה עושים? נענה רבי יהודה, אגש ואומר לו ללכת. רבינו נחרד מהרעיון, שאני אגרש מהבית שלי, חלילה, תחשוב על רעיון אחר. ואז הציע לרבינו שירד איתו למכונית ויעשו כמה סיבובים בשכונה והלה ילך בינתיים לדרכו. זה רעיון מצוין, אמר בשמחה. מיד נכנס לחדרו לבש את הכובע והחליפה וירד למכונית, נסעו כמה דקות בסביבות השכונה ולאחר מכן כשחזרו לבית, הלה כבר לא היה. רבינו הסכים לבטל מכבודו וזמנו ותלמודו, היקר מני יקר ובלבד שלא להעליב יהודי, גם אם אינו נוהג כהוגן בביתו שלו. כיוצא בזה, כמה פעמים נקלע למצבים שראה שהוא עלול לפגוש מישהו שלא רצה לפגוש, כי מחד קיבל כל אחד בהארת פנים וסבר פנים יפות, ומאידך לפעמים חשש שאם פוגשו פנים בפנים ולא יעיר לו או אפילו ישתוק לנוכח מעשה הלה וכדו' אין זה ממידת האמת לעת הזאת להאיר לו פנים או לשתוק והשתדל להימנע מכך בעדינות. אירע פעם שיצא מבית וראה אחד שלא רצה לראותו מהטעם דלעיל וחזר בחזרה אל הבית שהיה בו וביקש רשות להשאר בו ונשאר זמן ניכר, עד שהיה בטוח שהלה הלך מהמקום. כך לא וויתר על האמת אך גם לא על בן אדם לחברו.

(מתוך הספר 'גאון ישראל')

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

הצלם הכין מצלמתו, ההבדלה הסתיימה והקופה הושטה, והצלם החליט שיפה יותר יהיה אם הגמרא הסגורה הממתינה לפתיחתה תהיה אכן פתוחה, זו תהיה תפאורה נאותה. שלח ידו, ופתחה. מיד הזדעק רבינו: "הרי זה שקר! לגרום לכך שאשקר, מיד לאחר תפילת נעילה?!" וסגר את הגמרא!

על מידת האמת של מרן הגרי"ש אלישיב זצוק"ל

"וְהַפְתֵּן הַגְּדוּל מֵאַחֲיו" (ויקרא כ"א, י')

הגאון רבי משה מרדכי שולזינגר זצ"ל סיפר, שבהיות רבינו תומך ומוקיר של "ועד...", נדברו עמו שיעלו לביתו במוצאי יום הכיפורים מיד לאחר הבדלה, ויצלמוהו תורם לקופת הועד לקיים מה שנאמר: "ילכו מחיל אל חיל", והפרסום ידרבן לתרום".

הצלם הכין מצלמתו, ההבדלה הסתיימה והקופה הושטה, והצלם החליט שיפה יותר יהיה אם הגמרא הסגורה הממתינה לפתיחתה תהיה אכן פתוחה, זו תהיה תפאורה נאותה. שלח ידו, ופתחה. מיד הזדעק רבינו: "הרי זה שקר! לגרום לכך שאשקר, מיד לאחר תפילת נעילה?!" וסגר את הגמרא! תרם, וצילמו, ופתח את הגמרא...

קבוצת לומדים מופלגים למדה בכולל אברכים וקיבלה קצבה נמוכה, שהעיקה על כלכלת משפחותיהם. פנה אליהם ראש הכולל והציע שיעברו לבית מדרשו, וישלם להם קצבה מכובדת. הסכימו. שמע ראש הכולל הקודם והזדעק: אם יצאו, תיפגע רמת הלימודים בכולל ביקש שישובו וישלם להם כפי שהלה הבטיחם. והאמת, הם חייבים לו הכרת הטוב ושמחים יהיו להמשיך וללמוד בבית מדרשו. אילו היה משלם כך מלכתחילה לא היו חושבים לעבור. באו ושאלו - ורבינו תמה: "היכן ה'הן צדק?' וכי מתחייבים ונסוגים?!"...

כי דבר שאינו אמת לא נכנס באזני

סיפר ראש ישיבת "מאור התלמוד", הגאון רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א: אחד ממקורבי רבינו סיפר לו דבר מה, ורבינו מאן לקבלו.

שב וסיפר כעובדה בדוקה, ורבינו חזר ואמר שאינו מקבל. כעבור זמן נודע לו שאכן הטעהו, ולא כך היה המעשה. בא והתנצל, הודיע שטעה.

השיבו רבינו: "לא היית צריך לטרוח, כי דבר שאינו אמת לא נכנס באזני!"

ידוע שאדם שנתפס באי אמירת אמת היה דחוי בפני רבינו על כלות, ולא האמין להבטחתו שלא ישוב לשקר כי אמר שגם הבטחתו

גבאי ארגון ת"ת [תומכי תורה] מאחת הישיבות הנכבדות ביקשו מרבינו שיאפשר להם לצלמו כשהוא מעניק לארגונם שטר של מאתים שקלים. אם יראו תמונה זו, יפתחו ליבם וכיסם של תורמים רבים, ובני ישיבה רבים יעזרו. ביקשו למסור לידיו את השטר, והמצלמה כבר ממקודם - נחרד רבינו: "לקבל מכם שטר כדי להתחזות כנותנו -

הלא זה מעשה רמיה וגניבת דעת!" ולא הסכים בשום פנים ואופן!

ולתדהמתם נעתר ובא!

בשנת תשנ"ו ביקש הרב צבי יעקובזון שליט"א מרבינו שיהיה סנדק לבנו, ונאות. בבוקר יום הברית טלפן נאמן בית רבינו הרב חיים כהן שליט"א ואמר שבבילילה הובהל אליו רופא וסדריו השתנו. אבל אמר, שאם לא יהיה סנדק הפעם, יהיה סנדק בפעם הבאה.

כיבד את הגאון רבי חיים פינחס שיינברג זצ"ל בסנדקאות. באלול תשנ"ט התקשר לבית רבינו וביקש להזמין לסנדקאות בבית ההחלמה בטלז'סטון.

אמרו לו: אין סיכוי. אינו יוצא מירושלים לסנדקאות. אמרו: תזכירו לו שלפני שלוש שנים אמר שיהיה סנדק בפעם הבאה -

ולתדהמתם נעתר ובא!

בשקר יסודה.

ופעם המליצו על אחד כזה לטובה, ככלות הכל אישיות תורנית הוא - פתח וסיפר: בוינה היה רב בית כנסת שלא הצטיין ביראתו. פעם הסתכסך עם החזן. גמל לו הלה, ולא המתין לו בקריאת שמע. לאחר התפילה הוכיח את החזן: "למה לא חכית שאגיע ל'אמת'?!". השיב החזן: "אם הייתי צריך להמתין עד שתגיע ל'אמת', לא הייתי יכול להמשיך בתפילה..."

"למה שיקומו", תמה רבינו

משגיח באחת הישיבות בא לבקש עצה. מה עושים בענין הבחורים המתקשים לקום בזמן לתפילה, ומאחרים לה, וממילא תפילתם חפוזת ומקוטעת, ולא מוסיפה הרבה יראת שמים. רבינו השעין ראשו על ימינו בתנוחה האופיינית, ונעץ במשגיח את עיניו הפקחיות: "מה עושים?! אין מה לעשות!"

"כלומר", תהה המשגיח.

"למה שיקומו", תמה רבינו. "זה טוב לישון. להתכרבל בשמיכה, לשקוע בתנומה..."

המשגיח לא ציפה לשמוע כזו תשובה מרבינו, שבשתיים לפנות בוקר צנף את השמיכה והטיחה לירכתי המיטה כדי להכריח עצמו לקום בגיל מאה!

"למה שיקומו?! הזדעק המשגיח, "כדי לשמור על סדרי הישיבה!" "אתם הרי רואים שאינם מעניינים אותם", הפטיר רבינו. קביעה, שאין עליה תשובה...

חשכו עיני המשגיח, אבל רבינו המשיך ואמר -

"אבל אותו בן ישיבה, כשיבנה ביתו ויהיה בעל חנות, יפתח את חנותו בזמן. ומדוע, כי מבין הוא את הנחיצות, ולכן אינו צריך מעורר שיעירו, ומשגיח שיעמוד על גביו -

לפיכך, העצה אחת היא -

להחדיר בלב התלמידים את נחיצות התפילה, יקרתה וחשיבותה. ואז ממילא יזהרו בה ויקומו לקראתה!"...

וכל אחד דורש התייחסות ולפי כבודו. ועלי לזכור כמה שניות הקדשתי לכל אחד. כי אם שוחחתי עם דיין אחד חצי דקה ועם האחר רק עשרים וחמש שניות, עלול הוא להיפגע

הסביר: "אני כבר לא צעיר, קשה לי"

בפורים היה רבינו יושב ליד השולחן והבית המה מהמוני הבאים לשמוח ולשמח. שנה אחת הודיע רבינו שלא יהיה בביתו בפורים. נסע לביתו בשכונת בית וגן.

תמה מקורבו, על מה ולמה.

הסביר: "אני כבר לא צעיר, קשה לי".

הבין: קשה לשבת שעות ולקבל המוני אנשים -

אבל רבינו הסביר: "כל אחד אומר משהו, ויש לשמוע, ולהגיב, ולהוסיף, גם זה לא קל, אבל מילא, אפשר לסבול. אבל יושבים שם אנשים שונים, דינים, ורבנים, אברכים ובעלי בתים. וכל אחד דורש התייחסות ולפי כבודו. ועלי לזכור כמה שניות הקדשתי לכל אחד.

כי אם שוחחתי עם דיין אחד חצי דקה ועם האחר רק עשרים וחמש שניות, עלול הוא להיפגע -

זה כבר קשה לי בגילי, ועדיף לשהות בבית וגן".

(לקט מתוך הגדה של פסח - ישא ברכה)

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה ראשית מדי יום אצלך במייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מעשה באברך איש תם יושב אוהלים, חי משמירת הסדרים והבטחת הכנסה, ולפתע קיבל שיחת טלפון ששינתה את חייו. מדבר פלוני ממשד עורכי הדין פלוני ובניו. 'היה לך קרוב בשם פלוני, קרוב רחוק, נכון. ובכן, ודאי תצטער לשמוע שהוא נפטר: אתה הקרוב הראשון שלו, וירושתו מסתכמת בשלושים מיליון בערך'

הגה"צ רבי יעקב גלינסקי זצוק"ל על מעללי היצה"ר

"ולא יחללו את קדשי בני ישראל" (ויקרא כ"ב, ט"ז)

יש להבין, מדוע נקרא היצר הרע בשבעה שמות: "רע, ערל, טמא, שונא, מכשול, אבן, צפוני". מדוע אינו כיצר הטוב, המסתפק בשם אחד?

בנובהרדוק הסבירו זאת במשל. ומה נאמר, הנמשל הרבה יותר מרתק מהמשל!

מעשה באברך איש תם יושב אוהלים, חי משמירת הסדרים והבטחת הכנסה, ולפתע קיבל שיחת טלפון ששינתה את חייו. מדבר פלוני ממשד עורכי הדין פלוני ובניו, עם מי אני מדבר, בבקשה. תוכל להקריא לי את מספר הזהות שלך, בבקשה. היה לך קרוב בשם פלוני, קרוב רחוק, נכון. ובכן, ודאי תצטער לשמוע שהוא נפטר. אתה הקרוב הראשון שלו, וירושתו מסתכמת בשלושים מיליון בערך. את הסכום המדויק נדע בשבוע הבא.

האם הצטער? בהלם ודאי היה! זה ארך עוד שבועיים. לעכל, להעביר לחשבון. מה עושים עם הסכום הזה, לאחר ניכוי כספי המעשר והחזרת ההלוואות לגמ"חים? הבנק הציע לו קרן נאמנות והגדלת האשראי. יש גם ערוץ מניות ופק"מ ופז"ק א"ת ב"ש וא"ל ב"ם. ואז זכה לביקור חשוב. היצר הטוב הציג עצמו בכרטיס ביקור. "כן מה אתה מציע?" התעניין.

"ובכן, אני מציע השקעה ארוכת טווח, נושאת רווחים מאין כמותה, מלווה בביטחונות וערבויות מוצקות". "נשמע", אמר האברך, נוטל דף נייר ועט.

"תרשום: אתה נותן לנו את כל הסכום, ואנו משחררים לך את הכסף למחיה. לא הרבה, כי אנו סוחרים בכסף. הוא מתרבה ומתרבה בקצב מסחרר, ובהגיע המועד אתה מקבל את ההשקעה עם הרווחים העצומים: פי מיליון, לפחות! הקרן מתנהלת בפיקוח הקדוש ברוך הוא, ומשה רבינו והקב"ה חותמים כערבים. הנה הטפסים" האברך משחק בעט. "שמעת", הוא אומר, "תן לי יומיים לחשוב". זהיר, אין מה לומר. נשמע צלצול בדלת.

היצר הטוב נפרד בלחיצת יד איתנה, האברך מלווה אותו אל הדלת, ומישהו כבר ממתין מאחריה.

"כן?"

הלה שולף צרור כרטיסי ביקור, פורשם כמניפה ושולף אחד: "מכשול ושות', יועצי השקעות".

"תיכנס".

הלה מעיף מבט על השולחן ורואה את הטפסים. מעוה פניו בזלזול: "אני רואה שהיצר הטוב היה כאן".

"כן, מה אתה אומר על הצעתו?"

"אין מה לומר", הכתפיים המורמות שדרו הכל, "תראה, הפיקוח מעולה, והערבים אין כמותם. אם אתה מוכן לחכות עד לפירעון..."

"ומה אתה מציע?"

פתח תיקו, שלף פרוספקט צבעוני מרהיב עין. "הנה, הכל בפנים. אנו מקבלים את כספך, ומעניקים לך בו במקום - כאן ועכשיו - צ'ק מזומן, בסכום כפול!"

מהמם! "תראה, הבנקים נותנים שני אחוזים"

"עזוב, הבנקים הססניים, מנהלים עסקים בחששנות. אנו נועזים, פועלים בתנופה, והרווחים מידיים!"

"זהו. מידיים, נניח. אבל כדי כך? מתי תספיקו להרוויח, אם עד שאני הולך לבנק?"

"הצחקת אותי! עד שאתה הולך, ואנחנו כבר אחרי העסקה! תבין כמה אתה מפסיד בכל רגע שאני מדבר איתך!"

"והערבים? מי הערבים שלך?"

"תשמע, אתה מדבר כמו אחד ששבוי במבט הישן. תפתח את

הראש, תפקח את העיניים: ערבים צריך, כשסומכים על המשקיע לאורך זמן, ומי יודע מה קורה עם הכסף. אבל פה, אתה הולך לבנק, מציג את השטר, ומקבל כפליים בו במקום. עבור מזומן אין צורך בערבים, גם לא בעדים. אני ואתה, והרווח בידך! בוא ואמר לך משהו, תקשיב טוב. מחרתיים בוא היצר הטוב, שתפקיד אצלו את השלושים מיליון שלך. אין בעיה. אתה נותן לי אותם כעת, לוקח את השטר, מקבל בבנק שישים, שלושים לי ושלושים לו. מוסכם?!"

"ומה אעשה עם השלושים שלך?"

"או שתמצא אותי, או שאני אבוא אליך. אנו חותמים שוב, ותוך שעה יש לך עוד שישים. שלושים להשקעה חוזרת, ושלושים מיליון לבזבוז. כסף קטן, תאמין לי. אבל אם תרצה, נשקיע שוב בשמחה. וכעת תחליט, חבל על הזמן. אנשים מחכים לי!"

"תכתוב את השטר."

הוציא פנקס המחאות, כתב המחאה על סך שישים מיליון - "אבל יש לי פחות משלושים, נתתי מעשר כספים, ושילמתי כמה ערבויות -"

"זה בסדר, מתנה מאיתנו, מזל וברכה!"

בעל הבית הנרגש כתב המחאה על סך עשרים ושישה מיליון, שמונה מאות חמישים וארבעה אלף. הלה קרן מאושר: "טוב, אני חייב לרוץ ולפדות. עד שתגיע, כבר ארוויח ואפקיד בחשבונך!"

בעל הבית התנהל לאיטו, להעניק למשקיע שהות לערוך סיבוב השקעות בכספו. הגיע לסניף הבנק ועמד בתור. הפעם המנהל לא קם לקראתו, גם לא חיך כשראהו. הביט במבט מזוגג, כאילו היה שקוף. הגיע תורו, והציג את המחאה לפרעון.

"חברת מכשול? חשבון מוגבל. אין שם שקל!"

"אבל התאריך להיום!"

"שיהיה לאתמול, החשבון במינוס".

חושך בעיניים. "מה עושים?"

ג.ל.מ.

יש פז"ק ופק"מ, ויש אכ"מ ונ.ל.מ. אין כסוי מספיק נא לפנות למושך. האם זיהה זיק רחמים בעיניו של המנהל? פרץ החוצה כרוח סערה. איפה הנוכל, הוא ינער אותו ויוציא ממנו את כספו! אבל אי"הו,

רדף אחרי הרוח. ולפתע ראהו, עובר ברחוב. רץ אחריו: "אדון מכשול, אדון מכשול!"

הלה אף לא הפנה ראשו.

השיגו ולפת את זרועו: "אדון מכשול, לא תוכל לעשות לי את זה!"

הלה הפנה אליו את ראשו: "חוששני שיש לך טעות", אמר בקול קפוא כקרח. "איני מכיר אותך, לא ראיתך מעולם!"

זה הוא. אותו אדם, אותו קול.

"הרי לפני שעה היית בביתי!"

אנשים עצרו להטות אוזן לוויכוח המוזר.

"אתה הוזה, אדוני. כיצד קוראים לי, אמרת?"

"אדון מכשול. הנה המחאה שלך! שישים מיליון, ולא שווה פרוטה!"

כל רכושי, רוששת אותי!"

"ובכן, עליך לפנות לאדון מכשול שלך!"

או אולי חלה בכל זאת טעות?! "ואיך קוראים לך?"

הלה שלף צרור מוכר מכיסו, פרשו כמוניפה ושלף אחד: "חברת אבן להשקעות בע"מ". מסר באדיבות: "אבן בשבילך - כשיהיה לך מה להשקיע, נדבר..."

עכשיו אתם מבינים מדוע צריך היצר הרע שבעה שמות?!

(מתוך ספר והגדת /הגדה של פסח)

* תוכנית יומית מענייני דיומא
בהגשת הרב אברהם פוקס

* מידע כולל לנבחני דרשו על מועדי
המבחנים מסלולי הלימוד ועוד

* שיעורי משניות על מסכת
שביעית לתוכנית קניין שביעית

* שיעורי משנה ברורה לפי
סדר דף היומי בהלכה

* שיעורים על הדף היומי ועל כל
הש"ס ממבחר מגידי השיעורים

* שיעורים מבוארים בעיון לביאורי
תוס' על פי סדר הדף היומי

הכל במקום אחד

קו השיעורים של 'דרשו' *4992 או 077-2222-666

מעשה באשה שהתלוננה שבעלה אינו מתייחס אליה כראוי, וכשנשאל הבעל על כך, לא הבין מה רוצים ממנו, בהצטדקו: וכי איני מתייחס אליה כראוי, תוכלו לשאול את כל השכנים שלי ויספרו לכם כי אני נוהג להקדים להם בכל יום שלום ובוקר טוב, ולאשתי אני אומר כן לא רק פעם ביום אלא שלש פעמים בכל יום...

הגאון הגדול רבי אברהם יצחק קוק שליט"א - להכיר גודל כבוד חבירו ולהוקירו

למעשה הוא משתדל להימנע מלדבר, אבל לבו מלא במחשבת דברים רעים על חברו, אלא ש"נושך שפתיו" ושוקק. בנוסף לכך שזה עצמו אינו מצב ראוי, במצב כזה פעמים רבות לא יצליח אדם הרבה פעמים "לנושך שפתיו" ולשתוק, וכמבואר במסילת ישרים (פרק י"א) לגבי בית מלא תבן והיו בבית חורים שהיה התבן נכנס בהם, אחר ימים התחיל אותו התבן שהיה בתוך אותם החורים מבצבץ ויוצא, ידעו הכל כי אותו הבית הוא "אוצר של תבן". במצב זה קשה מאד לשמור ששום חתיכת תבן לא תצא החוצה. רק יש עצה אחת, והיא להתחיל לפנות את הבית מן התבן, ואז לא יוצרכו לכל כך הרבה שמירות שלא יצא התבן לחוץ. וזהו הביאור גם בסוגיית "לא נהגו כבוד זה בזה", כאשר יגדיל האדם בלבו את הרגשת רוממות חברו והכבוד שהוא חייב לנהוג בו, ממילא תתמעט אצלו הביקורת על חברו ויגיע לשמירת לשונו מלדבר עליו. [וענין זה נכתב בספר שמירת הלשון שער התבונה פרק ו' בביאור הפסוק "ואהבת לרעך כמוך - אני ה'", כי כאשר ידע האדם ויכיר כי "אני ה'" וכל ישראל בנים אהובים להשי"ת מלכו של עולם, יכבדו ויאהבם וימנעו מביקורת לא נכונה עליהם. עיי"ש בדבריו הנפלאים] נמצא שעבודת הזהירות מלשה"ר צריכה להיות בעצם ניהוג כבוד זה בזה, והוא ענין הריחוק מלשה"ר שבלב.

ידועים דברי הגמ' (יבמות ס"ב ע"ב) על תלמידי ר"ע שמתו בימים אלו ומיתתם היתה במחלת אסכרה, ובגמ' שבת (ל"ג ע"א) מבואר שמיתה מסוג זה שהיא ע"י חולי המתחיל במעיים וגומר בגרון [רש"י] באה מדה כנגד מדה על עוון לשון הרע. וצריך ביאור, שהרי בגמ' ביבמות (שם) מבואר שמתו מחמת שלא נהגו כבוד זה בזה, וצריך באור היכן כאן עניינה של "מדה כנגד מדה".

את הדברים מבאר הגאון הגדול רבי אברהם יצחק הכהן קוק שליט"א, ראש ישיבת "מאור התלמוד" וחבר מועצה"ת, בספרו החדש "שפתי כהן" - שיעורים על הספר "חפץ חיים", שיצא לאור לאחרונה, שהנה ישנה תופעה שצריך לתת עליה את הדעת, שהעוסקים בהלכות שמירת הלשון שבספר חפץ חיים מרגישים שהמציאות היא שפירות ההשפעה היוצאת מהעסק בלימוד ענייני לשה"ר אינם מספיקים די ביחס להשקעה הגדולה שמשקיעים בה, ואין מצליחים לגדור גדר מוחלט בפני דבורי לשון הרע. ואף שבודאי גדולים ההישגים ונפלאים, וכפי שידוע ומפורסם שכאשר בא דרשן אחד לפני מרנא החפץ חיים זצ"ל וסיפר לו שדיבר ברבים כשעה וחצי ואינו יודע אם השפיעו דבריו והאם פעל משהו, שאל אותו הח"ח האם הפריעו לו באמצע שדיבר, וכשענה בשלילה פנה אליו הח"ח בתמיהה: וכי מה שיהודים ישבו שעה וחצי ולא דיברו לשון הרע אינו נחשב בעיניך שפעלת משהו?... והלא "על כל רגע שאדם חוסם פיו בעוה"ז זוכה לאור גנוז שאין כל מלאך ובריה יכולים לשער" [לשון אדונו הגר"א באגרתו]. ואכן ברור שהרווח בעצם זה שאנשים ממועטים וכש"כ נמנעים מעבירה הוא דבר נפלא ביותר, אבל ביחס למה שמשקיעים אין הפירות מספיקים דים, ולא רבים משתנים להיות אנשים שמופקע בעיניהם דיבור לשון הרע.

מה סיבת הדבר, ומה הדרך להגיע להישגים גדולים יותר בהשתמשות בכח הדיבור כראוי? ביאור הדברים, שבלשון הרע ישנם שני חלקים, לשון הרע שבפה ולשון הרע שבלב, [ואצל תלמידי ר"ע היתה התביעה על דרגת לשון הרע שבלב], וכפי שיתבאר להלן.

ישנו מצב שהאדם בלבו הוא בעצם בעל לשון הרע, אף שכשמגיע

אכן באמת יש להבין עומק הענין שעמדו בו רבים, איך יתכן שתלמיד ר"ע שרפי קדש לא נהגו כבוד זה בזה, ועוד אחרי שבבית מדרשו של ר"ע היתה התחזקות גדולה בענין זה, שהרי אפי' אנו בקטנות מדרגתנו כאשר קורה רח"ל אסון מתעוררים ומתחזקים וכו'. וא"כ ודאי שכאשר נפטרו אלפי תלמידים מתוך עשרים וארבעה האלף בתקופה כה קצרה, היו עצרות חיזוק והתעוררות רבות, ואיך יתכן שלמרות זאת לא תוקן הדבר בשלמות.

התירוץ הוא, שצבת בצבת עשויה, וכשאומרים לאדם שינהג כבוד בחברו אינו מבין היטב מה דורשים ממנו כי לפי הבנתו הנו סבור שהוא נותן לשני הרבה כבוד ואף עודף על מה שמגיע לו... לפי הדרגה שהוא מחשיב את חברו בלבד, וא"כ ישנה בעיה, שמצד אחד צריך לנהוג כבוד זה בזה, והאדם סבור שהנו מקיים את חובת הכבוד לחברו וכשהוא נותן לו מעט כבוד הוא מצפה לקבל מחברו תשלום כנגד הכבוד שנתן לו שלדעתו יתכן שלא היה מגיע לו, וכשיתן לו עוד כבוד יצפה יותר לתשלום כבוד בחזרה והכל מתוך שאינו מכיר את שעור הכבוד המגיע לחברו.

ופעם התבטא כעין זה מרן המשגיח זצוק"ל, ואמר שישנם אנשים שביאת המשיח לא תעזור להם. משום שאמנם כשהמשיח יבוא תהיה התעוררות לשמור את מצוות התורה, אבל אלו שאינם מכירים את גודל דרישת התורה במצוותיה ואת גודל חיובם לקיים את מצוות התורה אינם מבינים מהי אהבת ה', ומהי יראת ה', ואינם מביאים בחשבון את גודל החיובים המעשיים שנתבעים מהם מכח חיובים אלה, וממילא לא תעזור להם ההתעוררות שתהיה בעת שיבוא המשיח, שהרי אינם יודעים מהם החיובים שהתורה דורשת מהם.

ומעשה באשה שהתלוננה שבעלה אינו מתייחס אליה כראוי, וכשנשאל הבעל על כך, לא הבין מה רוצים ממנו, בהצטדקו: וכי איני מתייחס אליה כראוי, תוכלו לשאול את כל השכנים שלי ויספרו לכם כי אני נוהג להקדים להם בכל יום שלום ובוקר טוב, ולאשתי אני אומר כן לא רק פעם ביום אלא שלש פעמים בכל יום... והיינו, כי לפי דעתו הבין שבזה סיים את חובותיו כלפיה, ובחוסר הבנתו יותר מזה לא מגיע לה... כי נתינת כבוד אמיתי לשני מגיעה רק לאחר שמבין האדם את שעור גודל הכבוד שמגיע לשני, ובלא זה לא יתכן שיכבדו כראוי, שהרי לפי הבנתו הנו סבור שאינו מגיע לחברו יותר ממה שמכבדו.

מהם סבר שכיון שגם הוא במדרגה כזו לא מגיע לחבירו שיכבדו כ"כ, נמצא אף כשהתחזק בחובת נתינת הכבוד לשני, לא יצא יד"ח עד שלא השיג עד היכן חובת הכבוד המגיעה לחברו, והתביעה אליהם היתה דקה מן הדקה, כי על אף שחלקו כבוד עצום זה לזה עדיין היה זה פחות ממה שמגיע ל"תלמיד רבי עקיבא".

והמשיל על כך מרן הגר"י הוטנר זצ"ל משל, לגזבר של ישיבה שהלך ברחוב, והנה ניגש אליו יהודי ונתן לו חמשת אלפים שקלים. כשהבחין שזהו הסכום, צעק עליו: הבא עוד חמשת אלפים!... מדוע הבאת רק חמשת אלפים, ולא עשרת אלפים? אדם שנכח שם פנה אל אותו גזבר בתוכחה: אמנם אתה דואג לשיבה הנמצאת במצב דחוק, אך כלום כך מתייחסים למי שנתן חמשת אלפים שקלים? ענה ואמר לו: בוא ואסביר לך את מה שהיה כאן. היהודי הזה ניגש אלי לפני שלושה חודשים בלילה אחד, וביקש שאלוה לו עשרת אלפים שקלים. אמרתי לו שאין לי, אך הוא התעקש ואמר: הרי אתה גזבר של ישיבה ובוודאי יש לך. אמרתי לו: נכון, אבל אין זה כסף שלי ולכן איני יכול להלוותו. המשיך והפציר: הרי בלילה אינך צריך את הכסף, ואני צריך אותך רק עד הבוקר, א"כ הלווהו לי עתה, ובבוקר מיד כשיפתח הבנק אחזיר לך את הכסף. התפתיתי ונתתי לו את הכסף, אך כשהגיע הבוקר חיפשתי, ואין קול ואין עונה... ומאז אני מחפש אחריו להשיגו כבר שלושה חודשים, והוא מתחמק ממקום למקום, ועד עתה לא הצלחתי להשיגו. והנה עכשיו ראה אותי ברחוב וכיון שלא היה נעים לו ממני מיהר לרוץ אלי ונתן לי חמשת אלפים שקלים. לכן צעקתי עליו: למה רק חמשת אלפים, הלא עליך להחזיר עשרת אלפים! וכי כמה זמן אצטרך שוב לחכות לחמשת אלפים הנותרים?...

והיינו, שאם היה מדובר בנדיב גדול שנתן חמשת אלפים שקלים, ודאי היה מגיע לו כבוד גדול על כך, אבל אם מה שנתן הוא מה שהיה חייב לתת לא מגיע לו שום כבוד על כך, ולהיפך, יש טענות אליו, מדוע אינו פורע את כל מה שהוא חייב.

וכן הוא הדבר בכל העניינים שבין איש לרעהו, שהאחד חושב הרי אני נותן לו הרבה יותר ממה שמגיע לו א"כ מה טענותיו אלי, והשני לעומתו חושב שהרבה יותר מזה מגיע לו, וא"כ אדרבה תובע הוא שחייב לו יותר מזה. ומנקודה זו מתחילים כל החיכוכים בין אדם לחברו.

לזה יש עצה, שמלבד הכרת גודל הכבוד המגיע לחברו יתחיל האדם להיות שייך אל "אהבת חסד", ואז יחשוב: גם אם לדעתי נתתי לשני כל מה שמגיע לו, אבל הרי ברור שיהנה אם אתיחס אליו בכבוד. ויהיה ברור לו שמצד מעלת אהבת חסד עדיין לא השלים חובת הכבוד, ולכן מיישעוה שייך לאהבת חסד ולנתינת כבוד, יגיע לבסוף לזהירות אמיתית של שמירת הלשון כי לא תהיה זו רק שמירה ממצה אחת פרטית [דבר שהוא ג"כ נורא ונפלא מצד עצמו], אלא יהפוך לאדם טוב, וכפי שכבר הזכיר מרנא החפץ חיים זצ"ל (שמירת הלשון שער התבונה פי"ז) "לעולם יהא אדם מן הטובים", וה"טוב" הוא הפכו של "בעל לשה"ר".

ובזה נוכל להבין את ענין התביעה לתלמיד ר"ע, שאמנם ודאי חלקו כבוד כפי יכולתם, אלא שנתנית כבוד לחבר תלויה במדת הכרת שעור הכבוד המגיע לחבירו, שהרי אינו מכבדו יותר ממה שחושב שמגיע לו, וא"כ אדם שאינו מעריך נכון את גודל הכבוד המגיע לחבירו לעולם לא יצא יד"ח חובתו בכבוד חבירו, כי סבור הוא שמעט הכבוד שהוא נותן לו הר"ז הרבה ביחס לכבוד המגיע לו על פי דעתו. והנה תלמיד ר"ע, כל אחד מהם היה ממקבלי ומוסרי התורה, שהרי כל תורת הדורות הבאים עברה דרכו ["וכולוהו אליבא דר"ע"], ולפ"ז הכבוד שהיה ראוי לכל אחד מהם היה ללא גבול כלל, אבל אם אחד

נספר עוד על מאורע מרגש ומשמח שהיה בבני ברק, כאשר זוג הנשוי 18 שנים, נפקדו בלידת תאומים. בקידושא-רבא, סיפר האב בקול שנוק מדמעות, שכאשר עלה אל הגאון רבי חיים פיינשטיין, ראש ישיבת 'עטרת שלמה', ושאל בבכי ותחנונים מה יעשה וייושע, השיב ראש הישיבה שיש סגולה מיוחדת לפתיחת שערי השמים לתפילות, והיא, לקבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים בשבת

סגולת השבת - לקט מיוחד מהגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

"ובימים השביעי שבת שבתון" (ויקרא כ"ג, ג')

באחד משיעוריו הביא הגר"י זילברשטיין את חידושו העצום של בעל "רמתיים צופים" הכותב שכשם שבתקיעת שופר אין לדבר מהתקיעה הראשונה עד לסוף התפילה, בגלל "הפסק", כך מרגע שנכנסה שבת-קודש, והקהל עמד ובירך "מקדש השבת", ועד צאתה, אין לדבר דברי חולין, כדי שלא ייווצר הפסק בקדושתה של השבת. כאשר אדם מתרגל שלא לדבר בשבת דברי-חול, הוא מתקדש בקדושה עילאה, וניתנת לו אפשרות מעולה 'להכיר' את מעלותיה של השבת, ולהיות במנוחה אמיתית. גם מי שמרגיש שאין הוא מסוגל להגיע למדרגה שכזו, כדאי שיחליט לפחות לא לדבר דברים בטלים ליד שולחן השבת, אלא לעסוק בו רק בחפצי שמים.

הסעודות, ומאידך לא ליצור אווירה לחוצה וקדורנית, אלא להעביר את השבת בצורה נעימה, כדאי שהאבא יכין חידות מתוחכמות ויציגם בפני בני הבית במהלך הסעודות. באופן זה, כאשר הראש עסוק בפתרון החידות, אף אחד לא יעלה בדעתו לעסוק בדברי חולין. והנה כמה דוגמאות.

הזבוב מפרפר בין חיים למוות

כיצד יתכן שיהודי יראה זבוב המפרפר בין חיים למוות, ויתחנן לפני הקב"ה שלא ימות? על פניו נראה שהיהודי הזה אינו שפוי בדעתו, אבל אין זה כך...

המקרה יכול להתרחש כאשר הזבוב הגיע אל האדם בשבת, והטריד אותו. הוא ניסה לגרשו ולא הצליח, ונתן לו מכה, והזבוב נפל על השולחן. אם הזבוב ימות, הוא יעבור על נטילת נשמה, ולכן מתפלל האדם שהזבוב לא ימות...

המצלמה היתה קשורה לכלב

בביקורנו השבועי בכיתות ת"ת 'בית דוד', סיפרנו מעשה (המובא בחלק הראשון של הספר 'אחת שאלתי') באדם עיוור שדרש

השבת מעניקה את ההזדמנות הנאותה להיכנס אל פנים-הבית, לחדור לעומקו, ולהשלים את כל מה שלא הספקנו לעשות בימי החולין. הן בהעמקת הקשר הרגשי והנפשי עם עקרת-הבית, הן בהרחבת היחסים הלבביים עם כל אחד מהילדים, ומילוי משאלות-הלב שלהם, והן במילוי משאלות-יו-שלו...

כן, גם זו משימה חשובה מאוד בדורנו, שחבל שאין אנו מקדישים לה את פרק-הזמן המתאים. לשבת קצת עם עצמך, לחשוב על מה שעשית במשך השבוע, ועל מה שתעשה בעז"ה בשבוע הקרוב, ולהרהר בדברים הטעונים תיקון. ובקיצור: להקדיש יותר זמן למחשבה איך נוכל להתקרב אל השי"ת, ולעשות רצונו בלבב שלם. את כל זה אי-אפשר לעשות בבתי מלון, ה'מצטיינים' ברוב המולה ושאון, כשמטרת המארגנים היא 'להעביר את זמנם' של האורחים. על פי הנאמר לעיל, תפקידנו בשבת אינו מתמקד בשאלה 'איך להעביר את הזמן', אלא איך לנצל אותה, בכל רגע ורגע, באופן היותר-נעלה. אפשרות-הביצוע של דבר זה, היא רק בבית פנימה.

להכין חידות מעניינות לשלחן-השבת

אם אנחנו רוצים, מחד, לשמור בשבת קודש על הפה, ולפחות בזמן

תשלום מחברת הביטוח על איבוד מאור-עיניו.

כדי לבדוק האם יש אמת בדבריו, שלחה החברה כלב שעליו קשורה מצלמה, כדי לתעד ולברר האם האיש הוא אכן עוור. הכלב מילא את תפקידו בנאמנות, והסתובב ליד העוור עם מצלמה גם במשך כל יום השבת. האם הדבר מותר?

אחד התלמידים ענה: אסור להשתמש בתמונות, כי יש בכך מלאכת כותב. ילד אחר השיב: אנו מצווים על שביתת הבהמה בשבת. השלישי אמר, שהכלב הולך מעצמו. תלמיד אחר הגיב ואמר, שאסור גם באמצע השבוע לצלם בלי רשות. ילד חמישי ענה שאסור ליהנות ממלאכת שבת, וילד נוסף השיב שאסור, כפי שאסור לחרוש עם הבהמה בשבת. הרב השיב: המקרה שלנו שונה מן הרישה, כי צילום אינו מוגדר כמלאכה. אבל יש כאן איסור הוצאה מרשות לרשות, במקום שאין בו עירוב.

השיטה המיוחדת לדוג דגים

פעם סיפר הרב לתלמידים שבארצות המזרח מצאו שיטה מיוחדת לדוג דגים. הם לוקחים עוף היודע לשלות דגים מהים, וקושרים חבל בצווארו, וכאשר שולף העוף את הדג, מְהַדְקִים את החבל סביב צווארו כדי שלא יבלע את הדג, וכך נהנים מהשלל. נשאלת השאלה, אם אדם יעשה פעולה זו בשבת, על איזה איסור יעבור?

תלמיד אחד השיב שלכאורה יעבור על איסור צידה. תלמיד אחר טען שיש להשוות את פעולת שליית הדגים - לאדם המטיל חכה לים על מנת לדוג, שבוודאי יש לחייבו משום צידה.

תלמיד נוסף טען, שהאדם שהעוף הוא שלו יתחייב משום שביתת בהמתו, שהרי אדם מצווה שבהמתו לא תעשה בשבילו מלאכה האסורה לו, כמו שנאמר בפסוק 'למען ינוח שורך וחרורך'. לכך הסכים הרב שליט"א, וסיפר לתלמידים מעשה שהיה כאשר שָׁבַת פעם בעיר חולון וראה את אחד מאברכי הכולל יוצא לרחובה של עיר ומביט אנה ואנה.

לשאלת הרב מה הוא מחפש, השיב ששכח לכבות את הנורה של המקרר, ואחד הילדים פתח בטעות את המקרר, שממנו יוצא קור המציק לבני הבית, ועכשיו לא יכולים לסגור את המקרר... לכן הוא מחפש גוי שיעשה את המלאכה.

הכלב יותר גרוע מגוי

והנה, ממש באותו רגע עבר ברחוב אדם עם כלב, וכשמע את הבעיה הציע שְׁכַלְכְּפוּ יסגור את דלת המקרר, שהרי הוא לא גרע מגוי. אבל הרב פסק שהכלב יותר גרוע מגוי, משום שהאדם מצווה על שביתת בהמתו. והוסיף הרב, שיש לאסור במקרה שלפנינו משום מלאכת צידה, שהרי הרמב"ם כתב (בפרק י' מהלכות שבת) שדרך הציידים לשלוח כלבים כדי שיצודו צבאים, וזוהי תולדה של צד.

אם כן גם במקרה שלנו, שכן הוא הדרך לצוד בארצות המזרח, יהיה חייב משום צד. שכן כתב המשנ"ב (ש"ט"ז סק"י) שאם הבהיל את הצבי עד שבא הכלב ותפסו, זו היא ג"כ תולדת צידה.

וכך אפשר להוסיף כהנה וכהנה חידות מחודדות בעניינה של השבת, ובנושאים אחרים, כדי שבני הבית ייהנו מהחידודים, ואז גם ממילא יפחתו דיבורי החולין.

מרחיב הגר"י אברמסקי זצ"ל, בהקדמתו הנוראה ל'חזון יחזקאל' על התוספתא סדר מועד, כתב כמה משפטים על יקרתה של השבת, והננו לצטט:

'רוח של רגיעה ומנוחה עוברת בעולם ביום השבת, אשר רק שומר שבת כהלכתה חש בה בסתר-לבבו, שהרי השבת ניתנה בצנעא, במסתרי הנפש, וביום כזה של שלווה ונופש, מסוגל הוא האדם להתרומם מתחתיות חייו הארציים להתרכזות רוחנית, לנשמה יתירה, לעליית נשמה בדברים העומדים ברומו של עולם, בהתחלת הבריאה והשלמת היצירה, ומי ברא אלה ומי מקיימם...'

'כי בורא שמים וארץ הוא הנותן נשמה לכל יצורי תבל, ורוח חיים לכל כוחות הטבע, והוא נגיד ומצַנֵּה על כל משטרי הבריאה, ואדון על כל המעשים ובכל מקומות ממשלתו ואין זולתו.

'ומקיים" אתה קדשת את יום השביעי לשמך תכלית מעשה שמים וארץ", תפוש בחזיונות נאצלים שיש בהם קרבת אלוקים, הוד קדושת השבת עליו יראה', וכו'.

רבי אריה לוי הציע שבשלב ראשון ישמרו רק חלק מסוים ממצוות השבת

הבה נתחזק כמידת יכולתנו בשמירת קדושתה של השבת. כל אחד ישתדל לְאָזוֹר עוז ותעצומות, ובשליבים איטיים והדרגתיים יגביר ביום השבת בביתו את הכיסופין והערגה לאווירה של קדושה וטהרה.

זכורני מעשה שהיה אצל הסבא שלנו, רבי אריה לוי זצ"ל, שבאו אליו שני אחים, וסיפרו שאביהם התגלה בחלומם, ופניו כעוסות מאוד, ודרש מהם לשמור שבת! האחים, שנבהלו מאוד מהחלום, אמרו לרבי אריה ש'אין בכוחם' לשמור על כל דיני השבת.

הרגיעם הצדיק, ואמר להם: 'בואו ונעשה הסכם. אל תקבלו הכל בבית אחת. בשלב ראשון תשמרו על חלק מסוים ממצוות השבת, ולאחר כמה שבתות, לכשתראו ותרגישו בנועם השבת ומתיקותה, תקבלו על עצמכם עוד חלקים מן השבת'.

ההוראה הזו נוגעת, למרבה האירוניה, גם לנו... אמנם לא בשאלות של חילול שבת אמיתי, אלא ביחס לפרטים הרבה יותר קלים, אבל כל אחד צריך להתחזק בדרגתו-הוא, ומאידך אסור לקפוץ כמה מדרגות בבית אחת. ולכן, חובתנו היא להתחיל בשבת זו, כמו שאמר רבי אריה, ולהמשיך בשבתות הבאות.

אינך יכול להיגמל לגמרי מן העיתון, היבדל תחילה רק קצת, ואחר כך כבר תהיה לך סיעתא דשמיא, ולא תבין בכלל איך הִצְצָת פעם בשבת-קודש בעיתון... אינך יכול לשבות לגמרי מדברי חול, אז לפחות אל תדבר בענייני מסחר. וכן הלאה.

כל הנוכחים נחרדו לראות את החתן מתעלף ומתמוטט

בספר בראשית (ב' ב') אומר רש"י: 'מה היה העולם חסר? "מנוחה", באה שבת באה מנוחה'. שמעתי משל נאה על כך, לחתן בן-גבירים שהזמין אולם מפואר לשמחת החתונה שלו, ועשה מאמצים רבים על מנת שהשמחה תהא מושלמת. אבל, שוד ושבר.

מיד לאחר החופה התעלף החתן והתמוטט ארצה. כל הנוכחים נחרדו מאוד לנוכח המראה של החתן המוטל על הרצפה בבגדי חופתו, ולא היתה ברירה אלא להבהילו לבית חולים.

גם לאחר שהחתן הוצא מן המקום, לא נרגעו האורחים, ולא היה באפשרותם לגשת אל השולחנות שהיו עמוסים וערוכים בדברי אוכל משובחים ביותר.

אבל, המלצרים שלא היו עדים לאירוע, עמדו כבר עם מגשי-הכסף בידיהם והתכוננו להגיש את המנות. והנה, הם נתקלים במחזה שלא ראוהו מימיהם.

כל הקהל נמצא באולם, אבל אף אחד אינו ניגש אל השולחן ואינו מסב ליד האוכל המשובח. המלצרים לא הבינו מה קורה כאן; הרי האנשים הגיעו כדי לסעוד את ליבם בסעודת החתונה, ומדוע הם אינם מסבים לסעודה?

עד שאחד הנוכחים טרח לעדכן אותם בעובדה שהחתן התעלף, ואיך תַעֲרַב עלינו הסעודה על כל מטעמיה ומנועמיה, אם החתן שלמענו הגענו לכאן, ובגללו נעשתה הסעודה, לא יהיה נוכח עמנו? מה ערך יש לכל המאכלים הטעימים, בלעדיו?!

כך היה בבריאת העולם. נכון שהעולם כולו נברא, אבל עדיין היתה חסרה המנוחה של יום השבת, שהוא יום האמונה והביטחון בבורא עולם, ועד שלא יברא היום הזה, ותבוא המנוחה, מה ערך יש לכל הימים שקדמו?!

ובדיוק על אותו משקל אפשר לומר, שאם מנוחת השבת אינה נשמרת כדבעי, על פי כל הכללים ההלכתיים המסורים, מה ערך יש למנוחה שכזו?!

הייתי נוכח פעם בעת שיהודי חולה ניגש לאחד מגדולי האדמו"רים וביקש שיברכו ברפואה שלימה. האדמו"ר שקע בשרעפיו, ולפתע התעורר ואמר לחולה כהאי לישנא:

הינך רוצה להבריא ממחלתך ולהיחלץ מצרותיך? קיים בנפשך את הפסוק (שמות, כ"א י"ט) "רק שְׁבֹתוּ יתן ורפא ירפא", תן לאלוקים את השבת שלך, קיים אותה בשלימות הראויה, על כל הידוריה וסייגיה, ותזכה לחלקו השני של הפסוק, "ורפא ירפא".

עקבתי אחרי האיש ההוא, ויכולני להעיד על שני הדברים גם יחד. לאחר שיצא מבית האדמו"ר החליט להפוך את שבתותיו לימים של קדושה וטהרה, וממש הפך את כל הבית שלו בנושא זה, וגם זכה להירפא ממחלתו.

הרי לפנינו סגולה נפלאה מאד שתהפוך אותנו לאנשים אחרים, תקדש ותטהר אותנו, ותקרב אותנו לבוראנו באופן מיוחד.

ובאמת, כשיהודי מקדש את שבתותיו, יותר ממה שהוא "נותן", הוא

"מקבל" שפע של מנוחת הדעת ושלוות הנפש, ומלוא חופניים של שמחה אמיתית מציפה את ליבו. ומה לנו יותר מכך.

הצעדים שעל יהודי לנקוט כדי "לתת" את שְׁבֹתוּ לבורא עולם, אינם כה מסובכים. עם מעט יוזמה ורצון טוב, עם מעט התקדשות והיטהרות, נוכל להפוך לחלוטין את כל האווירה בבית ולהתעלות לפסגות-שיא, שהיו מקור השראה וחיזוק ליהודים בכל הדורות.

מה הפירוש ב'רפואה קרובה לבוא'?

השבת - מקור הברכה היא! וגם בענייני רפואה אפשר להשיג בה דברים שאי-אפשר להשיג בימי החול, כמו שכתוב 'ורפואה קרובה לבוא'.

החידושי הרי"ם מסביר שהפירוש הוא שבימי החול אנחנו מתפללים על ענין הרפואה רק בברכת 'רפאנו', ואילו בשבת, כשברכה זו אינה נאמרת, אנחנו מזכירים זאת כבר בברכה השניה, כשאומרים 'ורפא חולים'. ואם כן, רפואה קרובה לבוא...

האם מותר לדבֵר בשבת בענין ההדלקה של ל"ג בעומר?

ועוד בענין הדיבורים בשבת.

נספר כאן על קהילה שערכה הדלקה במוצאי שבת בו חל ל"ג בעומר, וביום שבת-קודש, לפני תפילת מנחה, הכריז הגבאי ש'ההדלקה תהיה במוצאי שבת, בשעה 10'.

כמה מן המתפללים העירו לו שאסור היה להכריז על 'הדלקה' בשבת, בגלל האיסור של 'וְדַבֵּר דְבָר'. הגבאי מצדו השיב שבשו"ע (ש"ו ז') כתוב במפורש שאיסור זה הותר לדבר מצוה, וז"ל:

'חפצי שמים מותר לדבֵר בהם, כגון: חשבונות של מצוה, ולפסוק צדקה, ולפקח על עסקי רבים, וכו'. ואם כן - טען הגבאי - גם ההדלקה בל"ג בעומר היא דבר-מצוה.

והנה, אחד מבני-ביתו של מו"ח מרן הגרי"ש אלישיב זצ"ל שָאלוּ מדוע הוא אינו משתתף אף פעם בהדלקה בליל ל"ג בעומר? ומו"ח השיב שהדבר אינו מופיע בשלחן ערוך, וממילא מדובר רק ב'ענין', ולכן 'דף הגמרא חשוב לי יותר!'

לפי זה, שההדלקה בל"ג בעומר היא רק 'ענין', לא הותר לגביה האיסור של 'ודבר דבר', שהותר רק לדבר מצוה. ומכאן שהגבאי אכן לא נהג כשורה, ולא היה עליו להכריז על 'הדלקה', אלא לומר 'במוצאי שבת נשיר בר-יוחאי...'

אולם, כאשר סיפרתי את הדברים לגיסי מרן הגר"ח קניבסקי, הביע את דעתו שהדלקת ל"ג בעומר היא בגדר מצוה, ובאשר לשאלה מדוע מרן הגרי"ש אלישיב לא השתתף מעודו בהדלקה זו, התשובה היא שהוא לא היה זקוק לכך... הוא הדליק את המדורה עם משניות-של-רשב"י...

'הַמְנִיעוּ מִלְדַבֵּר דְבָרִים בְּטִלִים בַּשַּׁבָּת וְתִפְקְדוּ'

נספר עוד על מאורע מרגש ומשמח שהיה בבני ברק, כאשר זוג הנשוי 18 שנים, נפקדו בלידת תאומים, בן ובת.

לפתוח את היום בטוב...

הצטרף אלינו וקבל את המייל היומי של 'דרשו'
'הפותח בכל יום' לתיבת המייל שלך

ככה מתחילים יום טוב במיוחד

סיפורים • חיזוקים • הלכה יומית • כתבות וראיונות • פרשת שבוע

להצטרפות נא שלחו מייל לכתובת

dirshu@dirshu.co.il

"או אז אומר להם הגוי, שהוא רוצה להראות להם דבר מאוד מעניין. הם צועדים אחריו לעבר מכוניתו, הוא פותח את תא המטען של הרכב ושולף ממנו... כובע סמט חסידי וחליפה שחורה ארוכה. שלושת היהודים נדהמו: מה לך וללבוש יהודי? הם שואלים את הגוי, "האם סבא שלך היה יהודי? אתה סוכן אף בי איי שעובד בין יהודים?"

סיפורים מדהימים על חסד יהודי, מפניני אוצרותיו של מגיד המישרים הגאון רבי יעקב שיש שליט"א

"וְשִׁמְרֵתֶם מִצְוֹתַי" (ויקרא כ"ב, ל"א)

"היהודי מסביר להם שהוא כבר הסתדר, כי האיש טוב הלב שעצר לפניכם מוכן לקחת אותו למחוז חפצו, והללו מודים מקרב לבם לגוי שניאות לעזור ליהודי.
"או אז אומר להם הגוי, שהוא רוצה להראות להם דבר מאוד מעניין. הם צועדים אחריו לעבר מכוניתו, הוא פותח את תא המטען של הרכב ושולף ממנו... כובע סמט חסידי וחליפה שחורה ארוכה. שלושת היהודים נדהמו: מה לך וללבוש יהודי? הם שואלים את הגוי, "האם סבא שלך היה יהודי? אתה סוכן אף בי איי שעובד בין יהודים?"

"אבל הגוי חייך והסביר להם:

"כבר שנים רבות שאני נוסע בכבישי ארה"ב ושמתי לב לדבר מופלא. בכל פעם שיהודי נתקע עם הרכב בצד הדרך והוא מבקש עזרה, עוצרים לו יהודים נוספים ומושיטים לו עזרה. לעומת זאת, גוי שעומד בצד ומבקש עזרה, יכול לפעמים להמתין במשך שעות רבות עד שמישהו ישים לב אליו ויעזור כדי לסייע לו.
"לכן החלטתי להחזיק אצלי ברכב 'חליפת הצלה' למקרה שאתקע אי שם בצד הדרך. אם זה יקרה, אני אלבש את הלבוש החסידי ואנופף לעזרה, וכך בוודאי יעצרו לי יהודים. הם אומנם יראו שאני לא יהודי, אבל אחרי שכבר עצרו בצד הם לא ינטשו אותי ובוודאי יעזרו לי..."

"מעשה היה ביהודי שנסע לארה"ב לצורך השתתפות בשמחה משפחתית. אותו יהודי ידע אך בקושי לשוחח באנגלית, ההיכרות שלו עם כבישי ארה"ב כמובן היתה אפסית, ובכל זאת, עם נחיתתו בשדה התעופה 'קנדי' בניו יורק, הוא שכר רכב והשתלב היטב בתנועה האמריקאית, הודות למכשיר ה'וייז' שהביא עמו מהארץ ושדאג מראש לוודא שהוא יפעל גם בארה"ב.
"במשך מספר ימים שהה האיש בארה"ב ובמהלכם נסע מעיר לעיר בלי שום חשש, שכן ה'וייז' עובד כראוי, ומוביל אותו בבטחה אל מחוז חפצו.

"והנה, באחת הנסיעות, בעודו משייט בנחת על גבי אוטוסטרדה מהירה ורחבה במיוחד, הוא מגלה לתדהמתו שה'וייז' איבד את הקליטה. אין לו הכוונה והדרכה, והוא אינו יכול להגיע למחוז חפצו. "כמובן שהמצב הזה הלחיץ אותו מאוד, הרי בלי 'וייז' אין לו מושג היכן עליו לפנות. הוא בקושי יודע לקרוא כמה אותיות באנגלית, וכשהנסיעה היא בקצב הזה, אין לו סיכוי לפענח את שמות הערים והיישובים הכתובים על גבי השלטים.

"בצר לו החליט היהודי לעצור בצד הדרך, ולנופף בידו לרכבים החולפים בניסיון להשיג עזרה. אולי יראה אותו יהודי אחר ויחליט לעצור לו ולהכווין אותו.

"הוא עומד בצד ומנופף בידו לכלי הרכב החולפים על פניו ביעף, ואכן כעבור דקות אחדות עוצר רכב בצד הדרך, וממנו יוצא נהג גוי שאינו יודע מילה וחצי מילה בעברית או באידיש.

"היהודי מסביר לו באנגלית שבורה ורצוצה ובעיקר בתנועות ידיים ורגליים, כשהוא חוזר שוב ושוב על שם העיר שאליה מועדות פניו, והגוי מסמן לו שהוא הבין, טופח על כתפו באהדה ואומר לו 'פולאו מי...' לשמחתו הוא מכיר את צמד המילים הללו שמשמעותן: "עקוב אחרי".

"הם עומדים להיכנס כל אחד לרכבו, כשבדיוק עוצר רכב שלישי בצד הדרך, וממנו יוצאים שני אברכים חסידיים, שפונים אליו ושואלים אם הוא זקוק לעזרה.

"והנה, אתם רואים שהאיש הזה עמד כאן בצד הדרך כמה דקות ומי עצר לו? אתם, יהודים! וגם אני, שאני משתייך ליהודים בחלק הזה של העזרה ההדדית בצדי הכבישים המהירים..."

הסגולה של החפץ חיים לזמן הזה

"זה סיפור מאוד נחמד", אומר הגר"י שיש, "אבל המסר שלו עוצמתית במיוחד. לב של יהודי מרגיש את הלב של שאר היהודים. אנחנו מאוחדים בלב שלנו, ולכן יהודי תמיד יעצור בצד כדי לעזור ליהודי. "וכשיהודי אחד עוזר ליהודי אחר, בא הקב"ה ואומר אני רוצה להיות הגלגל השלישי של הקשר הזה. גם אני רוצה לעזור לשני היהודים הללו.

"איפה אנחנו רואים את זה שהקב"ה ככה מצטרף ליהודים העוזרים זה לזה, אומר החתם סופר דבר מדהים: כשבני ישראל זעקו ונאנקו מהעבודה הקשה, מה אומר הקב"ה? "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל". אם הם שומעים אחד את השני, אם הם עוזרים אחד לשני, או אז גם אני שומע אותם ועוזר להם.

"תקשיבו מה כותב מרנא החפץ חיים הקדוש בספרו 'אהבת חסד': "והנה עתה, שמידת הדין גברה מאד על העולם, ואין שום עצה להינצל מידי צרות המתחדשות יום ויום, מה מאוד יש להתחזק במידת החסד, כדי שעל ידי זה יתעורר מידת החסד העליונה, ויקוים עלינו מה שאמר הכתוב: "וארשתך לי בצדק ובמשפט ובחסד וברחמים".

עוד אומר ה'אהבת חסד' שם בהמשך: "איתא בתנא דבי אליהו רבה סוף פרק כ"ג, כשהיו ישראל במצרים, נתקבצו כולם וישבו יחד, משום שהיו כולם באגודה אחת; וכתרו ברית יחד, שיעשו גמילות חסדים זה עם זה... ומה היה הכריתות ברית? לגמילות חסדים! ... כי הם, כשראו שאין שום עצה להינצל מגזרותיו של פרעה, והשיעבוד הולך ומתגבר יום יום, מה עשו נתקבצו באגודה אחת וטיכסו עצה מה לעשות לזה. והסכימו ביניהם, שילכו בדרך ה' לבדו, ולא ישנו את שמם ולשונם. גם כתרו ברית יחד לגמול חסד זה עם זה, היינו שעל ידי זה יתעורר למעלה חסד של השם יתברך עליהם, וממילא יבוטלו לבסוף גזרותיו של פרעה. ובאמת כן היה לבסוף, שדבר זה היה סיבה לגאולה".

דרשה בפתע פתאום

"מרחן הרב מפוניבז' קיבל פעם הודעה שלבית היתומים שבניהולו אמורה להגיע קבוצה של כמה עשרות ילדים יתומים, ניצולי שואה סחופים ודוויים. ההודעה הגיעה בהתראה קצרה מאוד, בבוקרו של יום, ונאמר לו שעד הלילה הילדים כבר יהיו בבית היתומים שלו.

"ניסה הרב מפוניבז' לחשוב מהיכן יגייס מיטות, שמיכות וכריות עבור עשרות ילדים נוספים. גם כך היכולות הכספיות לא היו גדולות והנה נחתה עליו פתאום הוצאה שכזאת בהתראה קצרה כל כך, ואיך יוכל לעמוד בה?

"לאחר מחשבה, הורה הרב לגבאי שלו, שיתלה מודעות ברחובות ובהן יהיה כתוב שהרב מפוניבז' מתכוון לשאת דרשה בבית הכנסת

הרב מפוניבז' עצר את שטף דיבורו ונתן לקהל הזדמנות להשיב על השאלה, אבל כמובן שאף אחד לא ידע לענות על שאלה כזאת עצומה. צריך להיות גאון בתורה וגאון בחסד כמו הרב מפוניבז', כדי לדעת למצוא תשובה

הגדול של בני ברק. תושבי בני ברק קיבלו את ההודעה בהפתעה. הרב מפוניבז' רוצה למסור דרשה בסתם יום של חול בלי שום סיבה מיוחדת? כנראה שיש לו משהו מאוד חשוב לומר לנו, בואו נלך לשמוע.

"הגיעו אנשים ונשים, ומילאו את בית הכנסת ועזרת הנשים מפה לפה, והנה עולה הרב מפוניבז' לדרוש, ומתחיל בציטוט של הגמרא במסכת בבא מציעא שמספרת לנו על מקרה שבו שני אנשים צועדים במדבר, וביד אחד מהם בקבוק מים. השני נשאר בלי טיפת מים ואם לא ישתה בשעות הקרובות הוא ימות.

"הבעיה שהליכה של כמה שעות לא תביא אותם אל היעד. לפנייהם עוד יום הליכה, כך שאם הם יתחלקו במים הנותרים שניהם ימותו, ואם בעל המים ישמור אותם לעצמו, חברו אמנם ימות מצמא, אבל הוא עצמו יצליח להגיע למקום ישוב..."

"אומר רבי עקיבא, שבכזה מקרה, אין צורך להתחלק במים. בעל המים יכול לומר לחברו, אני מצטער ידידי, אבל החיים שלי חשובים יותר. למה? כי כתוב בתורה פסוק "וחי אחיך עמך", כלומר, קודם אתה תחיה, ואחריך יחיה גם הוא איתך. אבל אתה קודם בסדר העדיפות. חייך קודמין!

"מצד שני, הגמרא בקידושין עוסקת שם בענייני עבד עברי וכותבת שהקונה עבד לעצמו קנה אדון לעצמו. למה? אם יש לו רק מיטה אחת, העבד יקבל את המיטה והוא עצמו ישן על הרצפה. אם יש לו רק כרית אחת, העבד יקבל את הכרית והאדון ישן בלי כרית. בעצם האדון חייב להשוות את תנאי העבד לתנאים שלו, ואם יש לו אפשרות לתת רק לאחד מהם, העבד יקבל קודם.

"מאיפה אנחנו יודעים את ההלכה הזאת? כי כתוב בתורה: "כי טוב לו עמך", רואים שלעבד צריך שיהיה טוב איתך באותה רמה שלך ובשום אופן לא פחות מרמת הטוב שאתה מפרגן לעצמך.

"שואל הרב מפוניבז' שאלה נוראה. הרי כתוב כאן שני דינים שונים,

לגנוב, גם תפסו אותו וביזו אותו נורא, גם מכרו אותו לעבד, ולבסוף הוא שוכב על הרצפה, רועד מקור ומכוסה באוכף של חמור... "לא רחוק משם, בתוך הבית, שוכב האדון על מיטה נוחה עם כרית נפוחה מלאת נוצות, ומכוסה בשמיכת פוך רכה ונעימה. האם האדון יכול להירדם? בוודאי שלא. הרי החבר שלו שוכב שם על הרצפה וממרר בבכי. איזה יהודי יכול לישן טוב עם ההרגשה שבמרחק קטן ממנו שוכב יהודי אחר ובוכה בכי תמרורים על מר גורלו???

"לכן", הסביר הרב מפוניבז', "בכזה מקרה, חייב האדון לתת קודם לעבד את המיטה והכרית והשמיכה. למה? כי אם לעבד לא תהיה מיטה נוחה לישן בה, אז שניהם לא יירדמו בלילה, לא העבד ולא האדון. לכן, כדי שהאדון יוכל להירדם בלילה, אומרת לו התורה שייתן את הכרית לעבד, אתה עצמך תירדם גם אם תניח את הראש על בול עץ... הידיעה שעל המיטה שלך שוכב יהודי מסכן שגמלת עמו חסד, תנעים לך ותמתיק עליך את הצער של השנה על הארץ בתנאים הקשים הללו.

"מה שאין כן כשמדובר בשתיית מים, בסופו של דבר רק אחד יחיה ולכן אתה צריך לבחור קודם בעצמך. לעומת זאת, לגבי שינה בלילה, הדרך הטובה ביותר ששניכם תישנו בלילה היא לתת את הכרית לעבד שלך..."

"כשסיים הרב מפוניבז' את ההסבר התלמודי הנפלא, הוא הרעים בקולו ואמר לקהל הנוכחים: רבותי, מגיעים לפה היום ילדים- דוויים וסחופים, ההורים שלהם נרצחו על ידי הנאצים הארורים, הם עצמם עונו ושועבדו בפרך, הם הורעבו, התייחסו אליהם כמו אל חיות השדה. הם באים לכאן והיום בלילה אנחנו עומדים להשכיב אותם לישון על הרצפה... הם לא יירדמו שם, על הרצפה, וגם אתם לא תוכלו לישן במיטות שלכם, כשתדעו שלא הרחק מביתכם ישנים ילדים יתומים ומעונים על הרצפה בלי כרית ובלי שמיכה.

"לכן, אם אתם רוצים לישון הלילה, בואו וניתן את הכריות והשמיכות שלנו לטובת הילדים האומללים האלה. כך נדע שגם הם יוכלו לישון הלילה וגם אני ואתם נוכל לישון הלילה כראוי".

"אין צורך לומר", מסכם הרב שיש את דבריו, "שבתוך זמן קצר מאוד כבר היה בבית היתומים של פוניבז' מלאי מספק של מיטות, כריות ושמיכות, היתומים ישנו היטב באותו לילה וגם שומעי הדרשה ישנו מתוך ידיעה שהם עזרו והגישו סיוע ועזר ליתומים חסרי כל".

ושניהם נלמדים מהמילה 'עמך'. פעם אחת אנחנו לומדים ממנה שאתה קודם, ופעם אנחנו לומדים ממנה שהעבד שלך קודם. למה? מה ההבדל בין ה'עמך' הזה לבין ה'עמך' השני?? פתאום התהפכה המשמעות של המילה?

הלילה לא תוכלו לישון

הרב מפוניבז' עצר את שטף דיבורו ונתן לקהל הזדמנות להשיב על השאלה, אבל כמובן שאף אחד לא ידע לענות על שאלה כזאת עצומה. צריך להיות גאון בתורה וגאון בחסד כמו הרב מפוניבז', כדי לדעת למצוא תשובה לשאלה העצומה הזאת.

"אמר הרב מפוניבז', אני אסביר לכם. תחשבו על העבד עברי הזה, למה הוא נמכר? כי תפסו אותו גונב ואין לו אפשרות להחזיר את הגניבה. למה שמישהו יקנה גנב לעבד? כדי שיגנוב לו את כל רכושו? אלא מה? חייבים לומר שהוא לא גנב סידרתי אלא אדם טוב וירא שמים שהיה רעב והיה לו קר בחורף, לא שמו אליו לב, לא עזרו לו מספיק, ולכן הוא נכשל וגנב כדי לשרוד. החברים שלו, אלו שלמדו איתו בתלמוד התורה בילדותם, או השכנים בשכונה שמכירים אותו, מרחמים עליו וקונים אותו לעבד כדי שיהיה לו לשלם על הגניבה שגנב.

"עכשיו הוא מגיע לבית האדון, החבר שלו מהחיידר, בעיניים מושפלות. עד אתמול הוא היה איש חופשי, בן חורין, ועכשיו הוא עבד. לא רק עני מרוד מסכן וביש גדא, אלא גם עבד. אוי לאותה בושה.

"הוא מגיע לבית האדון והאדון אומר לו, תשמע, יש לי רק חדר שינה אחד בבית, אז אתה תישן במחסן, ומאחר ויש לי רק מיטה אחת, אין לי מיטה לתת לך, אז בינתיים תישן על הרצפה, ומאחר ועוד לא הספקתי לקנות כרית חדשה, אז תיקח שם בול עץ ותניח מתחת לראשך, ותתכסה עם האוכף הזה של החמור שאתה רואה זרוק שם בצד, כי אין לי עוד שמיכה לתת לך.

"תגידו לי", שאל הרב מפוניבז' את הציבור שהצטופף לשמוע את דרשתו, "נראה לכם שהעבד הזה יוכל להירדם בלילה? בוודאי שלא. הוא ישכב שם על הרצפה וימרר בבכי, כל הסבל והצער שהיה מנת חלקו כל ימי חייו יתנקזו, אין לו תקומה, הוא הגיע לתחתית של התחתית, גם היה עני מרוד סבל חרפת רעב וקור נורא, גם נאלץ

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק
הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'

היהודי נחרד לגמרי. הוא היה בעל מסעדה, והרבי ברוח קדשו ראה הכול. עוד לא הספיק להציג את עצמו ואת הסיבה שלשמה הגיע - וכבר הרבי ממשיך ואומר: "שהכלים שלך יהיו כשרים, ואז תזכור כל השבוע שיש בורא לעולם, ולה' הארץ ומלואה. שמור את השבת כהלכתה, והשבת תביא לך השפעה שתצליח"

הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א רבה של מגדל העמק במעשה מופלא מהאדמו"ר רבי משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל

פרשתנו, פרשת אמור, נקראת "פרשת המועדות" על שם המועדים שנכתבו בה. בראש המועדות נכתבה השבת: **ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי שבת שבתון מקרא קדש, כל מלאכה לא תעשו.**

הרבו המפרשים לבאר את כפילות לשון הפסוק: למה היה לו לכתוב כי ששת ימים תעשה מלאכה? די היה לכתוב כי שבת היא ביום השביעי; ולמה כתוב תעשה מלאכה ולא "תעשה"? ומלבד זאת יש לחקור למה שינתה התורה וקראה כאן ליום השביעי בשם הכפול: שבת שבתון.

מבארים הקדמונים כי הכתוב בא לרמז שגם בימי המעשה, ימי החול, על האדם להרגיש ולדעת שכלום לא מכוחו, אלא הכל מידי הקב"ה. ששת ימים תעשה מלאכה - מעצמה. האדם הוא רק שליח להביא את הפרנסה מיידו הרחבה והמלאה של הקב"ה לביתו. לא הוא שמביא את הכסף, אלא ה' הוא המפרנסו, הזנו ומכלכלו.

כשאדם חי בידיעה שכזו, הוא גורם במעשיו שימי החול הופכים אף הם להיות מעין שבת, כי שבת היא בחינה של **כי בו שבת מכל מלאכתו**. האדם עוזב את כלי החרושה ואת עבודתו, ומורה שהוא עבד של הקב"ה ומאמין בו. כשאדם משריש בליבו את האמונה כי **ממך הכל ומיידך נתנו לך** (דברי הימים א, כט, יד), וכלום לא מכוחו,

שלושה כוכבי אור נראו בשמים, מבשרים בכאב את צאת השבת. שמיה של תל אביב חשכו, ודווקא בבית המדרש הקטן ברחוב מוהליבר דלקו האורות. הרבי ר' משה מרדכי מלעלוב זצוק"ל, שהיה מהמאחרים לצאת מן השבת, ישב כל-כולו תפוש שרעפים, מתחיל ברגעים אלו זמירות לסעודה שלישית.

"בני היכלא דכסיפין", נשמע קולו העורג של הרבי בכל מבואות בית המדרש. יהודים של צורה לצד יהודים שכנים ובאי המקום מתבוננים בצורתו של הרבי, שהיה כל-כולו מלאך ה' צבא-ות. והרבי, גופו נטוע בכיסא, אך רוחו הגדולה בשמי השמים.

שעה ארוכה מסב הרבי עם קהל מרעיתו, ומרעיף עליהם דברי תורה וחסידות מכבשונו של עולם. עם סיום הדברים מוגשת לרבי קערת דגים, ממנה יחלק לכל באי הטיש שיריים.

דלת בית המדרש נעה על צירה. יהודי שאינו שומר תורה ומצוות נכנס בצעדים מהוססים. הכיפה נחה על ראשו בקפידה, ונראית כמו אורחת שבאה זה עתה. הרבי אינו מעיף ולו מבט. החסידים כבר התרגלו לכל מיני טיפוסים שבאו לבית המדרש, מי לחזות ברבי, מי לבקש את ברכתו ועצתו, ומי שבאו לומר קדיש לזכר יקיריהם.

הרבי מסיים את חלוקת שיירי הדג ונוטל לעצמו מעט דג לצלחתו. הוא מנגב בחלה את שיירי הדג, מרים את הצלחת עם המזלג שעליה, וקורא לאותו אורח חילוני שייגש אליו. "הא לך; הרי אתה מאכיל יהודים, שיהיו לך צלחת ומזלג כשרים."

היהודי נחרד לגמרי. הוא היה בעל מסעדה, והרבי ברוח קודשו ראה הכול. עוד לא הספיק להציג את עצמו ואת הסיבה שלשמה הגיע - וכבר הרבי ממשיך ואומר: "שהכלים שלך יהיו כשרים, ואז תזכור כל השבוע שיש בורא לעולם, ולה' הארץ ומלואה. שמור את השבת כהלכתה, והשבת תביא לך השפעה שתצליח".

האיש נדהם. הרבי קלע אחת לאחת לבעייתו הגדולה שלשמה נכנס לכאן עכשיו בעצת ידידיו. הוא לקח את הצלחת והמזלג ונפנה לאחור ביראת כבוד. והרבי המשיך בטיש "יצווה צור חסדו קהילותי לקבץ..."

שמעתי ממורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', כי בילדותו כשהתגורר בברנוביץ, המלמד שלו בחיידר היה רגיל ללמוד בצורה מאוד מרוממת. לדוגמא, תמיד אמר: "זאגט דער הייליגער תנא פון די הייליגע משנה א הייליגער דין", ["אומר התנא הקדוש מהמשנה הקדושה דין קדוש"]

מאוצרותיו של הגאון רבי אליעזר טורק שליט"א

"אָמַר אֶל הַפְּתָנִים בְּנֵי אֶהְרֵן וְאַמְרַתְּ אֲלֵהֶם" (ויקרא כ"א, א')

'להזהיר גדולים על הקטנים'

את השנים הצעירות, נותנים לעוללים לעשות ככל העולה על רוחם, בטוענות שונות: "זה לא הזמן כעת לחנך", "הילד עודנו קטן", "מה אפשר לדרוש מפעוט?" וכדומה, וכך גדלים בעלי נטיות שליליות, עיר פרא.

ואכן, בשביל ללמד אומנות גשמית או חכמה מסויימת, הסברא נוטה יותר לומר כי יש ללמד את התלמידים את החכמה או האומנות דווקא בשלב מאוחר יותר, כשהשכל מפותח יותר ויש עם מי לדבר. אך אצלנו ביהדות יותר מאשר מה שאנו מלמדים את תלמידינו וצאצאנו, אנו מחנכים ומאמנים אותם לחיים מסוג אחר; לשאת עולה של תורה, לירא מהשם יתברך, להתרחק מן החטא, לתקן המידות, להתחשל ולהתחזק באמונה ובטחון.

ולכן, עלינו לרסן אותם כבר מנוער ברסן התורה, ולחנכם כבר מאז בקדושה, בטהרה ובזיכוכ הרוח. להרגילם לחיים של תורה בטרם תגברנה תשוקותיהם הבהמיות ורצונותיהם השליליים, כדי שההרגל יהפוך אצלם לטבע שני, אשר גם כשיזקינו לא יסור מהם.

"אם אין גדיים אין תיישים"

כמובן שאיני מתיימר להקיף את כל הלכות החינוך, כלליו, סייגיו

כל מי שזוכה לעסוק בחינוך ילדי ישראל, ומכיר מעט את הפן המציאותי בחינוך, יכול להודות באמיתות השקפת התורה; כמה חשוב, חיוני והכרחי להשקיע בחניכים דווקא בשנותם הצעירות, וכיצד כל עתידם הרוחני תלוי בשנים הללו. כשהחניך אינו עומד על דעתו ומרגיש תלוי באחרים, הוא עדיין מוכן לקבל, הוא מוכן להיות כנוע וצייטן, וכל מוסכמה שמבקשים להחדיר בו נקבעת בליבו לנצח.

דעת בעלי בתים ההפוכה מדעת תורה סוברת, כי החינוך משפיע דווקא בגיל יותר מתבגר, בהתחשבות באופיו ורצונו של החניך. אך התורה הקדושה מורה את ההיפך הגמור, 'להזהיר גדולים על הקטנים'. אם חפצים שהדור העתידי יהיה מוזכך, מוכרחים להחיל בהם קדושה מגיל אפס. חובת החינוך מתחילה מהרגע הראשון שנושמים את אויר העולם.

מרן הגאון הצדיק רבי ירוחם הלוי ליוואוויץ זצ"ל, בספרו 'דעת תורה' (חומש דברים), כותב מאמר שלם העוסק בעניין החינוך, ומקדים לכתוב בלשון חריפה את השוני הקיים בין חינוך התורה לחינוך הכללי. הוא כותב כך: "העולם אין להם מושג בחינוך! מה שהעולם מבינים בעניין חינוך, הינן מחשבות מאוד פשוטות, רק התורה הקדושה היא היא שמגלה לנו את ערכה האמיתי של חינוך! רק היא מגלה לנו את המשקל שצריך האדם לשקול על גודל מהותו של חינוך!".

כאמור, בפרשה שלנו בולטת אחת הנקודות המרכזיות שמאפיינת מאוד את החינוך בהשקפת התורה, למול צמצום השכל המאפיין את החינוך של אלו שאינם יונקים את דרכם והשקפתם מהתורה. תהום עמוקה פעורה בין שתי השיטות הללו.

אצלנו התלמידים הם בבחינת 'מגודלים' בנעוריהם, בעודם הם רכים בשנים כבר אנו דואגים לגדוש אותם בחכמה ודעת. בהיותם עוללים רכים כבר טעם זקנים משוך עליהם, וכך כשגדלים נותרים הם על מבועי התורה והיראה. אך החינוך הכללי מזניח

לכולל!... כרגע התפקיד שהוטל עלי משמים הוא לחנך את ילדי ישראל, אך בהזדמנות הראשונה שאוכל אזדרז לשוב ולהתרפק על הגמרא האהובה עלי... זו שאיפתי ורצוני!"

אצל אותו המלמד לא היו הדברים בבחינת 'מן השפה ולחוץ', אלא הוא באמת אהב ללמוד, ולכן דבריו עשו רושם עז על התלמידים. אבא זצ"ל טען כי בכל מגע איתם הורגש אהבת תורה מיוחדת, וזה משום שנשמו בכיתה כל העת אורה של תורה וערך לתורה, ושהכל סובב סביב התורה.

מרן שר התורה הגאון רבי חיים קנייבסקי זצוק"ל, היה רגיל ללמוד עם בניו בילדותם בקביעות יום-יומית, ועם חלקם אף סיים את כל הש"ס קודם שהגיעו לגיל המצוות. פעם נשאל רבי חיים - מה היה הענין בזה? וכי ילדים צעירים מסוגלים לקלוט ולהבין סוגיות עמוקות בעירובין ובנדה?

רבי חיים השיב במילים ספורות ומדודות כדרכו: "היה לי ענין להראות להם כי לגמור ש"ס זה לא סוף העולם, וזה עצמו ידרבן אותם ויתן להם שאיפות הלאה, ללמוד ולסיים".

אם אין גדיים אין תיישים, ואם אין תיישים אין גדיים. בשביל שצאצאנו יגדלו ברוח נכונה, צריך להחדיר בנשמתם הזכה כבר מקטנות את כל היסודות החשובים לנו! להשריש בליבם את מעלת התורה, את התשוקה להתגדל בה ולהשתלם במכמניה, גם כשהם זאטוטים קטנים ביותר.

כ"ק אדמו"ר מקאליב זצוק"ל סיפר, כי בשנות המלחמה כשהיה במחנה העבודה אושוויץ פגש נער צעיר, המהלך אנה ואנה ופיו ממלמל כל העת. ניגש אליו האדמו"ר ושאלו: "מה אתה ממלמל בפיך כל העת?". בתחילה נרתע הנער לאחוריו בבהלה, כולם היו נראים שם קרחים, בלי שום סממן יהודי על פניהם, ולא ידע מיהו היצור שנטפל אליו ומה הן כוונותיו.

אך לאחר שהזדהה האדמו"ר ביהדותו, ענה הנער: "אני ממלמל כל העת בפי את הפסוק הנצחי 'שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד'. את הפסוק הזה שיננה אמי השם יקום דמה באוזני בוקר וערב עוד בהיותי נתון על ערש לידתי... זה הפסוק היחיד שאני יודע בעל פה, והוא מלווה אותי בכל הקשיים שאני חווה כעת במלחמה הנוראה הזאת".

שמעתי ממורי ורבי הגאון רבי ברוך דוב פוברסקי שליט"א, ראש ישיבת פוניבז', כי בילדותו כשהתגורר בברנוביץ, המלמד שלו בחיידר היה רגיל ללמוד בצורה מאוד מרוממת. לדוגמא, תמיד אמר: "זאגט דער הייליגער תנא פון די הייליגע משנה א הייליגער דין", "אומר התנא הקדוש מהמשנה הקדושה דין קדוש"

כך גם שמעתי ממרן ראש הישיבה הגרא"מ שך זצ"ל, שכאשר למד גאון הדור רבי עקיבא איגר מסכת ביצה עם תלמידיו, פתח ואמר: "ביצה שנולדה ביום-טוב, בית שמאי אומרים שרצון השם יתברך תאכל, ובית הלל אומרים שרצון השם יתברך שלא תאכל". האזכור המכובד והעילאי הזה נתן לתלמידים גישה אחרת לתורה. זה החדיד בהם הערכה לתורה, וחרט בהם רישומים עמוקים.

(מתוך הספר 'אוצרותיהם אמלא')

וענייניו, על רגל אחת. אך כיון שנגעתי בנושא הקרוב לכל העוסק בחינוך אציין במילים אחדות כמה יסודות חשובים שאמורים ללוות הורים ומחנכים בתפקידם, למרות שעיקרם ידועים ונדושים. כי פשוט שכל חיזוק בדברים אלו, העומדים ברומו של עולם, מביאים תועלת רבה, ונותנים משנה מרץ לטפח ולשגשג את הנכס היקר ביותר שהופקד בידינו - צאצאנו ותלמידנו היקרים. רק אציין בתחילת הדברים, כי **אבי מורי זצ"ל**, שימש עשרות שנים כמנהל חינוכי בתלמוד התורה 'יסודי התורה' בתל-אביב, בשליחותם של גדולי הדור. עדרים עדרים של תלמידי חכמים, רבנים ויושבי על מדין התחנכו על ידו, ומחלקם שמעתי את תחושותיהם, כי הם חבים לו את חייהם הרוחניים.

במשך השנים קיבלנו ממנו יסודות חינוך חשובים, והם מהווים עבורנו תמרורי דרך המכוונים את מלאכת הקודש, מהן מה שקיבל מרבתי ומהן מה שצבר מניסיונו האישי רב השנים.

חז"ל במסכת בבא בתרא (ח, ב) אומרים: "ומצדיקי הרבים ככוכבים לעולם ועד - אלו מלמדי תינוקות". באחד ממאמריו השתומם הגאון הצדיק רבי חיים פרידלנדר זצ"ל, משגיח ישיבת פוניבז', מדוע נמשלו מלמדי תינוקות לכוכבים?

והסביר כך: אנשים החיים כאן בעולם הזה ומביטים על הכוכבים בעיניהם, נדמה להם כי הכוכבים אינם אלא נקודות אור זעירות, אבל האמת היא שהכוכבים הם גופים ענקיים, ומהם יש שגדולים יותר מכל כדור הארץ עשרת מונים.

כך בדיוק תפקידם של מחנכים ומלמדי תינוקות, אומר רבי חיים. למרות שבעת עבודתם לא מורגשת כל כך חשיבותם והשפעתם על התלמידים, אבל באמת במעשיהם הם יוצרים עולמות ממש. כל תלמיד שידגל וילך בדרך הטובה שהתוו עבורו נזקף לזכותו של המחנך וההורה, והרי זו תוצאה ברורה של השקעתם וטיפוחם. אם הצליחו בחינוכו, ההצלחה מתקיימת, נשארת ומשפיעה לדורי דורות, וכן להיפך, עיוות או קלקול בחינוכו מהווה עיוות לדורי דורות.

אין ספור פעמים שמעתי את אבא זצ"ל מזרוז ושב ומזרוז הורים ומחנכים, על חובתם הגדולה לנטוע שאיפות בתלמידים; זה בדיוק הזמן לעורר בהם אהבת תורה, ערך לתורה, לשנן באוזניהם את יסודות האמונה, ובעיקר לקבע בהכרתם את המושג הנעלה כי 'שולחן גדול משולחנם'. דהיינו, שאין חשיבות ואין שמחה כשמחת התורה וכי כל שאר ענייני העולם מתגמדים לעומת התורה הקדושה.

גם אם בשעת מעשה אין הדבר ניכר כל כך, כמו שנראים בעינינו הכוכבים, אולם ברבות הימים הדברים שמוחדרים באדם בצעירותו צפים ועולים בבהירות ובחדות יותר, ומשפיעים על כל ה'הלוך ילך' שלו למשך שנים רבות.

ישנם הרבה דרכים כיצד יכול המלמד לגרום לאווירה כזאת להציף את הכיתה; לדוגמא, **אבי מורי זצ"ל** מזכיר תמיד לשבח את אחד המלמדים החשובים בתלמוד תורה, שבכל הזדמנות היה אומר לתלמידים בכיתתו: "בלי נדר כשאפרוש לפנסיה אשוב מיד

"יהודים מתפללים תפילת שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, ובזמן הזה הם נזכרים בכל הנשכחות וכל החשבונות עוברים בראשם בדיקה מחודשת, אבל הפריץ הוא הרי גוי, וגויים אינם מתפללים שמונה עשרה... מתי יהיה לו זמן להיזכר בכסף שאתה חייב לו???"

שיחה מרתקת מפי הגה"ח רבי אליהו דינקל, משגיח רוחני דשיבת רוז'ין-סדיגורא בבני ברק, על הסגולה המיוחדת של חודש אייר, על פי דרכו של הרה"ק רבי דוד מטאלנא זיע"א

אליעזר (לייזר) רוט

"פעם, בעת שנפגשו שני האחים הצדיקים הרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא והרה"ק רבי יוחנן מרחמסטריווקא, שאל רבי יוחנן את רבי דוד'ל, אמור נא לי אחי היקר, איך זה שאנשים באים אלי ומבקשים להתברך מפי, אני מברך אותם מעומק הלב ומתפלל עליהם בכוונה גדולה, ולא תמיד הברכות שלי מתקיימות, ואילו אתה, כל היוצא מפיך כך עושים בשמים, והברכות שלך משפיעות הרבה יותר מהברכות שלי."

"מה הוא הסוד הזה שגורם לברכות שלך לפעול בצורה טובה יותר???"

"ענה לו רבי דוד'ל, תשובה מיוחדת במינה: "כשמגיע אליך יהודי להתברך, אתה שואל לרצונו, מקשיב לו באריכות, מברך אותו מעומק הלב ברכה כפולה ומכופלת עם כל הכוונה, וכשהוא יוצא החוצה הוא מרגיש שהוא בידיים טובות ושאתה, הצדיק רבי יוחנן מרחמסטריווקא, כבר דואג לו ומסדר את כל העניינים שלו בשמים. "אבל אצלי זה לא עובד כך", הוסיף רבי דוד'ל. "מי שנכנס אלי לחדר לבקש ברכה, בקושי מספיק לשפוך את צערו ושיחו וגבאים שלי כבר מגרשים אותו החוצה ומכניסים אחריו את הבא בתור. אני בקושי מספיק להפטיר אחריו ברכה בכמה מילים בודדות, וכשהוא יוצא החוצה הוא מרגיש שאפילו הרבי כבר לא יכול לעזור לו ולא מברך אותו, לכן הוא פותח ספר תהילים ומתפלל בדמעות שליש לבורא העולם שיחלץ אותו מצרתו."

"נו...", אמר רבי דוד'ל לאחיו רבי יוחנן, "אתה רוצה להתחרות בקב"ה? וכי יש לך ספק בכך שתפילתו של יהודי בלב נשבר ובדמעות שליש לבורא העולם בכבודו ובעצמו שווה יותר מכל ברכה שאני ואתה יכולים לברך אותו???"

"זהו גם החודש היחיד בשנה שנתון כולו בתוך ימי ספירת העומר, ובוודאי יש לזה משמעות מיוחדת. מובא גם בשם הרה"ק רבי פנחס מקוריץ, שהגשמים היורדים בחודש אייר טובים לרפואה, ולכן נהגו להתרטב מעט ממי הגשמים האלו, אם יורד גשם בחודש אייר, על אף שעצם ירידת הגשמים בחודש זה נחשבת לסימן קללה כפי שאמרו חז"ל במסכת תענית."

"אבל אני רוצה לומר כאן דבר פחות ידוע: התורה הקדושה מספרת לנו על מאורע מאוד מיוחד שאירע ביום הראשון של חודש אייר, בשנה השנית לצאת בני ישראל מארץ מצרים. ביום זה מתחיל בעצם חומש במדבר, והקב"ה אומר למשה רבינו למנות את בני ישראל, ובו ביום הוא גם נותן להם את מצוות הדגלים."

"התורה הקדושה בעצם מסדרת את השבטים, מעניקה לכל שבט דגל משלו, וגם קובעת באיזה צד של המחנה ירוכו כל אחד מהשבטים, מי יהיה השבט הראשי ומי הם השבטים שיחנו על דגלו. המדרש ב'שיר השירים' אף אומר על הפסוק "צאו וראו..." ש'ביום חתונתו' זה מתן תורה ו'ביום שמחת לבו' זה זמן הדגלים! היום שבו הקב"ה נתן לבני ישראל את מצוות הדגלים, זהו יום שמחת לבו של הקב"ה, שלכאורה הוא יום יותר שמח עבור הקב"ה מהיום שבו ניתנה התורה."

לכאורה צריכים להבין, מה השמחה הגדולה במתן הדגלים? הקב"ה

את הסיפור הנפלא הזה, שמענו מפי של הגה"ח רבי אליהו דינקל, משגיח רוחני דשיבת רוז'ין-סדיגורא בבני ברק. לכבוד חודש אייר... "חודש אייר הוא חודש מאוד מיוחד", פותח הרב דינקל את דבריו, "צדיקים אמרו ששמו של החודש מסמל את המילים "אני ה' רופאך", כששני ה'יוד'ים שבאמצע המילה משקפים כמובן את שם ה'."

נתן לנו כל כך הרבה מצוות, ולא נאמר על הימים האלו 'יום שמחת לבו', לא על מצוות מילה, לא על קרבן פסח, אפילו לא על שבת ודינים וכו', רק על מצוות הדגלים. הלא דבר הוא!!!

איש על מחנהו ואיש על דגלו

"אומר רבי דוד'ל מטאלנא: כתוב בתהילים "בשם אלוהינו נדגול, ימלא ה' כל משאלותיך", היום הזה והחודש הזה שבו הקב"ה נתן לנו את מצוות הדגלים, הוא נתן לנו יחד איתו מתנה נפלאה, מילוי כל המשאלות. מכאן אמר רבי דוד'ל, שבחודש אייר יש כח מיוחד לתפילות של עם ישראל. בכל שנה ושנה, בראש חודש אייר מתחדש הכח הזה מחדש, מתעוררת מידת הרחמים והתפילות שלנו מקובלות יותר לפני אדון כל. את הווארט הזה כותב רבי דוד'ל בספרו 'מגן דוד', וגם ב'ברכת דוד'.

"זה דבר חשוב, שצריכים לדעת ולחיות עם זה, לא רק בראש חודש אייר אלא בכל החודש, כי הרי "גופא בתר רישא גריר", כל הגוף שהוא החודש עצמו, נגרר אחרי ראש החודש, וכל החודש הוא זמן מסוגל יותר לתפילה.

"ומה באמת כוחה של תפילה? יכול אדם לומר לעצמו חלילה וחס, מה שווה התפילה שלי? וכי אני צדיק מופלג שבשמים יש ערך לתפילות שלי? האם הן עושות בכלל רושם? הרי אני מכיר את עצמי ואני יודע שכבר כך וכך זמן לא פתחתי גמרא, כך וכך זמן לא פתחתי ספר תהילים, באיזו חוצפה אני יכול לבוא בכלל ולבקש בקשות מהקדוש ברוך הוא, מה פתאום שהוא יתייחס אלי???

"יש ווארט נפלא ששמעתי בשם הרבי ה'ברכת משה לעלוב' שאמר משמו של רבי דוד'ל מטאלנא, על הפסוק "למנשה גמליאל בן פדהצור". גם לאדם שכביכול נשכח בשמים 'למנשה', מלשון 'נשני אלוקים', הוא כבר נשכח בתהום הנשייה, וכביכול אין לו שום ערך, אם הוא אומר "גמליאל", כלומר "גם לי א-ל", אז הוא זוכה ל'פדהצור' - 'פדהו צור'. הקב"ה שהוא צור כל העולמים, פודה אותנו מצרתנו. כי הקב"ה שומע תפילת כל פה, גם אם האדם שמתפלל כביכול אינו ראוי לכך.

זה לוקח זמן להבין שהוא עני

"אגב", מוסיף הרב דינקל, "מספרים שפעם בא יהודי עני להתברך מפי רבי דוד'ל מטאלנא, ונאלץ להמתין בתור זמן ממושך כי לפניו נכנס אל הרבי איש עשיר מאוד בעל עסקים חובקי עולם, והרבי הקדיש לו זמן יותר מהרגיל. מיד אחריו נכנס העני, פירט את בעיותיו, הרבי בירך אותו וזמנו בחדר הרבי הסתיים... אותו יהודי הצטער צער רב על כך שהוא אינו זוכה ליחס מכבד כמו העשיר.

"הרבי הרגיש בצערו, ושאל אותו מדוע נפלו פניו, והיהודי העני העז, ושאל לא די בכך שאני עני ואביון, והוא התמזל מזלו והתברך בעושר, אני גם צריך להסתפק בשניות בודדות בחדר הרבי והוא מקבל יחס מכבד ומעריך, האם יש צדק בהתנהגות הזאת???

"השיב לו הרבי: תראה כמה גדולה הטעות שלך. אתה נכנס אלי לפה, ומה הדבר הראשון שאתה אומר? רבי אני עני ואביון, אין לי

פרנסה. הבעיה ידועה, אין צורך לחפש מה מעיק עליך, אני יכול לברך אותך שירווח לך ושתתפרנס בכבוד, ואתה יכול לצאת אחרי שבקשתך נתמלאה וקיבלת את הברכה לה אתה זקוק.

"אבל האיש העשיר הזה נכנס לכאן, ואני שואל אותו מה מציק לו. מה הוא עונה? לא חסר לו כלום, יש לו משפחה יפה, כסף, כבוד, עושר, יש לו עסקים במדינה פלוגית ובעיר פלמונית, אני צריך הרבה מאוד זמן כדי לשמוע ממנו שאחרי כל החשבונות וניכוי כל הבעיות שיש לו והעניינים שעמם הוא נאלץ להתמודד בסופו של דבר הוא עני ואביון בדיוק כמוך...".

פריץ שמתפלל שמונה עשרה?

"ואם כבר הזכרנו עוד כה כמה ווארטים וסיפורים מהרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא, אני רוצה להשלים את השיחה בסיפורים משמו, שנוגעים גם הם לעניין, מה גם שיומא דהילולא של רבי דוד'ל עצמו הוא בי' באייר, בעוד מספר ימים, ומן הראוי לעסוק בזכרו של אותו צדיק קדוש ונורא.

"רבי דוד'ל היה מרבה לדבר על העניין הזה של תפילה לבורא העולם בלב נשבר ומעומק הלב. פעם הגיע אליו אחד מחסידיו, וביקש להתיעץ. מאחר והוא עושה עסקים עם הפריץ באזור, ואירע מקרה שהפריץ טעה בחשבון ולקח ממנו סכום כסף קטן יותר ממה שהיה צריך לקחת, הוא מתלבט כעת עם עליו להחזיר לפריץ את הסכום המלא, מחשש פן ישם הפריץ לב לבסוף לכסף החסר ויתמלא בזעם עליו בחשד שניסה לגנוב ולהונות אותו, או שעדיף לא להחזיר לפריץ את הכסף, כי 'טעות עכו"ם מותר', ומי אומר שהפריץ יזכר בסכום החסר???

"ענה לו רבי דוד בדרך צחות, "איך ייתכן שהפריץ יזכר בסכום שאתה חייב לו???" מילא אם היה יהודי, יהודים מתפללים תפילת שמונה עשרה שלוש פעמים ביום, ובזמן הזה הם נזכרים בכל הנשכחות וכל החשבונות עוברים בראשם בדיקה מחודשת, אבל הפריץ הוא הרי גוי, וגויים אינם מתפללים שמונה עשרה... מתי יהיה לו זמן להיזכר בכסף שאתה חייב לו???"

"למעשה הורה רבי דוד'ל ליהודי להחזיר את הכסף לפריץ, אבל האמירה הזאת היא נוקבת וחודרת חדרי בטן. איך נראית תפילת השמונה עשרה שלנו, ואיך היא היתה צריכה להיראות..."

אתם יכולים הכל, אני לא יכול כלום...

לסיום, בימים אלו מתחיל זמן הקיץ, ולפעמים קורה שבחור מרגיש שהוא לא התכונן מספיק בימי בין הזמנים, ואם הוא היה מתכונן טוב יותר הוא היה יכול להתחיל 'ברגל ימין', אבל עכשיו שהוא בא לא מוכן אז חלילה הוא עלול להיכשל...

"אני תמיד אומר לבחורים, את דברי קדשו של רבי דוד'ל מטאלנא שאומר שכל המצוות שבתורה צריכים להתכונן לפני שמקיימים אותן, צריכים ישוב הדעת, לקיים את המצווה כראוי. אבל יש מצווה אחת, שעצם הקיום שלה הוא ההכנה הטובה ביותר והוא זה שמביא את יישוב הדעת: לימוד התורה. התורה הקדושה היא 'משיבת נפש',

העט שבידם מתנועע בקצב המחשבות, הלוך ושוב, ישר והפוך ולפעמים מתעגל בתנועה סיבובית המצטרפת לעיתים לחיוך מאיר המתפשט על פניהם ואז בתנועה מהירה העט נשלח להשלים משימתו בקודש, להעלות עלי כתב את התשובה ביסודיות ובבהירות. וכך, שאלה אחר שאלה, דף אחר דף, מסכת אחר מסכת...

תיאור לבבי מהשתתפות במבחן הרביעי במסגרת 'קניין ש"ס' על 840 דפי גמרא

הרה"ח אהרן כהן

שלטי הכוונה "מבחן קניין ש"ס - דרשו" ניבטו מכל פינה מורים את הדרך לנבחנים החשובים. "צריך להיות שלט; זהירות. כאן מטפסים." היה אלו שני מכרים שהתקדמו יחד להשתתף במבחן, כשהראשון הגיב בחיוך בהצעה אישית משלו. "זהירות. זה ממכר." הגיב השני מאושר. כשהוא מבהיר, נכון, שזה בהחלט טיפוס, רק לפני חצי שנה נבחנו על 630 דף וכעת אנחנו כבר ניגשים למבחן על ה 840, אבל מבחינתי ה'ממכר' יותר נוכח פה. בבת-שחוק של הסכמה נכנסו לתמצת ולאסוף את פרי עמלם. אשריהם ואשרי חלקם.

אלו הנבחנים היום על 840 דף הם כבר כאלו שמצליחים וזוכים בדרך כלל להמשיך ולהתקדם עד ההצלחה הגדולה והנשגבה של ידיעת הש"ס כולה. הקדים ואמר לי הרה"ג רבי ישראל ליוש שליט"א אחראי מערך מבחני 'הדף היומי' ב'דרשו', בדרכי לראות ולחוות מקרוב במבחן הגדול. כשאני לעומתו עדיין מנסה לתמצת ולהגדיר בקרבי; ש-מ-ו-נ-ה מ-א-ו-ת ו-א-ר-ב-ע-י-ם ד-פ-י ג-מ-ר-א. מלווה בשאלת השאלות שמנסרת את העולם היהודי בלחש

וברחש, בהערכה ובהערצה בלתי מוסתרת; איך עושים את זה?!

התקדמתי ונכנסתי לתוככי בית המדרש הגדול דחסידי בעלזא בירושלים, פינת יקרת לתורה ולתפילה שכעת זוכה לארח בתוכו מעמד נורא זה. ואז כשאני רואה את הרכז המסור הרב הלל קורפו צף בזיכרוני הטלפון בחודש שבט.

היה זה לפני שלש חודשים, יום עמוס היה אחורי ומלפני, כשמספר בלתי מזוהה הזכיר לי בשלישית על רצונו במשהו. צלצול חזרה הניבה את השאלה הלבבית שלא השאירה אותי אדיש.

היה זה אחד מחברי מסגרת 'קניין ש"ס' מאשדוד שהוריו שיחיו גרים באירופה כשברוך השם התקדמה השנה והגיעה השעה, אחר ארגון מלאי הטפסים והאישורים, לממש את התכנית לשהות בצל חג הפסח ביחד עם בני המשפחה אצל הסבא והסבתא מחוץ לארץ שכל כך הרבה ראו זה-את-זה בתמונות...

סע לשלום, איחלתי לו ברכת ברכת הדיוט. כן. אבל יש לי בעיה. הרים את קולו באוטומט. אני כעת צריך לסגור כרטיסים, ויש לי רק אופציה לחזרה ביום ראשון ל' ניסן, ביום המבחן הגדול על 840 דפי

גמרא... הוא אפילו לא השלים שאלתו, נותן לי להבין ולקלוט מיד. אין מצב. במבחן הזה הוא חייב להשתתף...

לבסוף, ברוך השם הכל הסתדר על הצד היותר טוב, אבל סיפור זה צץ ועלה בזיכרוני. כמנסה להסביר שלא כעת שעת המבחן, זה הסיפור הגדול, אלא מונח וטמון פה חודשים, שבועות, ימים, שעות והרבה דקות מצטברות של עמל ויגיעה, מסירות ועקביות, נחישות ועקשנות, החלטיות ונמרצות וכמובן כשלוה מצטרפים הרבה תפילות וסייעתא דשמיא לזכות להגיע לרגעים נעלים ונשגבים שכאלו.

וכך זכו הם להגיע ולהשתתף במבחן הרביעי מתחילת המחזור הנוכחי ב'דף היומי'; השולחנות נקיים, מלאים בדפי מבחנים לצד קופסאות עטים ובקבוקי מים מינרלים אישיים, ופשוט, קופצים ושוחים בים-התלמוד-בבלי כפשוטו בלי משלים. בתשעים שאלות מסכמות ומחדדות 840 הדפים הראשונים שבש"ס כשהם המסכתות; ברכות, שבת, עירובין, פסחים, שקלים-ירושלמי, יומא, סוכה, ביצה, ראש השנה, תענית, מגילה, מועד קטן, חגיגה, כשלהן מצטרפת מסכת יבמות עד דף מז: אותה למדו רק בחודש האחרון בעיצומם של ההכנות לחג הפסח...

בעיניים בורקות ובפנים ערניות מעיינים הם בשאלה, חושבים שוב האם אכן לזה נתכוון השואל, והאם יש להוסיף. העט שבידם מתנועע

ואז כשהנבחנים המאושרים מגיעים להחזיר את המבחן המלא, פניהם המאושרות מעבירים בלא מילים את התחושה המשכרת של יינה של תורה

לצד ראיית מושגים בש"ס, דבר שבהחלט הרבה פעמים סייעו לי בהבנת גמרות וכדומה. "נאלמתי בתדהמה אך חברו היה זה ששאל "מתי יהיה סיום הש"ס?" כשהתשובה הפתיעה אותנו בחוזה "אי"ה השבוע ביום ששי אזכה לסיים, כשבשבת אקיים סיום הש"ס בבית..."

לסיום, נהיה חייבים לפחות בקצרה להזכיר את העומדים מאחורי ההצלחה. שברור שבלעדם לא יכלו חברי מסגרת 'קניין ש"ס' להגיע ליום הזה. הלא הם, נשותיהם ובני ביתם העומדים לצידם ובצידם, כשבוודאי שותפים-מלאים הם בזכויות עמל ויגיעת וידעת התורה. אין בידינו האפשרות לתאר ולהקיף את מלוא הכח והמח הנדרשים מבני ביתם של הנבחנים שליט"א, אך נביא בכאן מכתב ככתבו וכלשונו שהגיע בשבוע האחרון למערכת, בתקווה שיהיה זה אות לציון גבורתם ומסירותם הנעלית;

"רצייתי להגיד תודה. אני אשתו של ----- ראינתם אותו לפני כמה שנים, ב"ה בביתנו נעשו שינויים, כמו לחתן ילדים שזה עוד שלב שדורש המון, גם העזרה בערב פסח ירדה מצד הנשואים, כמובן שכולם עכשיו בחופש בחורים בוגרים, לראות את כולם בפסח מטיילים ועכשיו מנצלים את השבוע האחרון של בין הזמנים לטיולים... ואני ככה... בעלי יותר ויותר לחוץ, יותר ויותר נעלם מהבית והרבה יותר בבית הכנסת..."

"אני מודה שכן קיבלתי עכשיו משבר, הרגשתי שדי אין לי כוחות, אבל פשוט קראתי עכשיו שוב ושוב את השיחה והריאיון שפרסמתם בעבר איתו, ואז אמרתי לעצמי אין מצב שאני מפריע לו, אם הצלחתי לשרוד ככה כמה שנים, הקב"ה יזכה וייתן לי כוחות גם עכשיו, על כך תודתי שתזכו בעז"ה להגדיל תורה ולהאדירה. ישר כוח.

לשליחת תגובות לכותב הטור הרב אהרן כהן, כתבו ל:
a0533185209@gmail.com

בקצב המחשבות, הלוך ושוב, ישר והפוך ולפעמים מתעגל בתנועה סיבובית המצטרפת לעיתים לחיוך מאיר המתפשט על פניהם ואז בתנועה מהירה העט נשלח להשלים משימתו בקודש, להעלות עלי כתב את התשובה ביסודיות ובבהירות. וכך, שאלה אחר שאלה, דף אחר דף, מסכת אחר מסכת...

נעמדתי בצד הדלת, מעביר מילים עם הרכז הנוסף הרב אברהם יצחק דונט מנווה יעקב, ואז כשהנבחנים המאושרים מגיעים להחזיר את המבחן המלא, פניהם המאושרות מעבירים בלא מילים את התחושה המשכרת של יינה של תורה כמוכנים לקיים דברי הגמרא בפסחים סח: המונח בוודאי בזיכרונם "רב ששת כל תלתין יומין מהדר ליה תלמודיה, ותלי וקאי בעיברא דדשא ואמר: חדאי נפשאי, חדאי נפשאי, לך קראי לך תנאי".

"המבחן היה מיוחד ממש" מתקרב נבחן עם הדפים בידי "ממש א מחייה" מנסה הוא להוציא בפה את הרגשתו "היו אולי כמה שאלות קשות, אבל ברוך השם" נשמע הוא מאושר בסיפוק אדיר "בפירוש אני מרגיש שידעתי יותר טוב מהמבחן הקודם" כשהוא ממשיך ומשתף בהתלהבות "ברוך השם, הפעם, התכוננתי יותר טוב, השקעתי טוב בשינון וחזרות" אחר אתנחתא קצרה מוסיף הוא בהתלהבות "בעזרת השם, היום בערב אני מתחיל בתכנית חדשה לקראת המבחן הבא, אולי אז אני כבר יידע 100%" מעז הוא להביע את רצונו הפנימי, כשבצעדי גיל ממהר הוא לביתו. אולי בניסיון להשלים השעות הרבות שבוודאי החסיר בחודשים האחרונים לכבוד המבחן הזה.

"אני יכול לקחת שני בקבוקים?" הפטיר אחד אחר שהחזיר המבחן "בוודאי, העביר לו רבי הלל בחיוך, "פשוט, אני רוצה להביא משהו לילדים בבית" נראה שמנסה בעוד משהו לשתפם ביזמם הגדול, היום בו זכו ואבי משפחתם נבחן על קרוב לאלף דפי גמרא.

"אני יכול לצאת לכמה דקות אוורור?" ניגש נבחן חסיד בעלזא ושואל בעדינות, כשהוא מפטיר ומגלה "כעת באולם למטה יש מבחנים להוראה, כשברוך השם נבחנתי שם על הלכות ברכת הפירות, כך שאני צריך קצת אוויר... אחר עשר דקות נראה חוזר בשיא המרץ ממשיך במלחמתה של תורה..."

"מה התכנית החדשה שלך" נשאבתי לשיחת תלמידי חכמים מחוץ לחדר כשהלה מפרט "בעזרת השם, מהיום אסכם ואתמצת בכתב כל לימוד, באופן מיוחד הנראה לי אישית כתועלת ליזכרון לאורך זמן" בהיסוס מה מגיב לו חברו "בעוד כמה שנים כדאי להצליח, נצטרך לסיים בכל שנה את כל הש"ס, נראה לי שכדאי שנעשה את זה כבר עכשיו" למה כוונתך התערבתי 'בטעות' בשיחה "כוונתך ללמוד שמונה דף כמו רבי חיים קנייבסקי זצ"ל" חיוך עלה על פניהם, אך הוא המשיך בטבעיות ומפרט. לפני כשנה חשבת לי עצמי, הרי כדאי לזכות חייבים לחזור לפחות בכל שנה את החומר, כך שהחלטתי להקדים את המאוחר.

למה כוונתך? נזעקנו שנינו. "פשוט, מלפני שנה למדתי-במהירות בכל יום 7 דפי גמרא, כשכמובן המשכתי כסדר בלימוד היומי בהבנה ובסדרי השינון והחזרות, אך בהחלט הרווחתי ריענון מקורי

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט יענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

למה לשלם כסף עבור ספיגת צעקות?

הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

"וּסְפְרָתֶם לְכֶם" ... (ויקרא כ"ג, ט"ו)

ערב ערב, בהתרגשות וכמיהה, אנו סופרים יום ועוד יום. כבר עברו יותר ממחצית ימי ספירת העומר, וההתרגשות והגעגוע הולכים וגוברים ככל שאנו מתקרבים למועד קבלת תורתנו האהובה. התורה הקדושה, מפיה אנו חיים, היא חיינו ואורך ימינו, התורה שהפכה אותנו לאנשים איכותיים ומרוממים יותר, התורה שהיא ציר החיים המרכזי שלנו!

ימי ההכנה למעמד הגדול והמרגש הזה, הם ימי ספירת העומר, ההכנה לקבלת התורה. מתוקף העובדה שמתן תורה הוא אירוע כה דרמטי ומרגש, מסעיר ומרומם, אנו משקיעים את שבעת השבועות הקודמים לו בהכנה אישית - רוחנית - נפשית, לקראת הרגע הגדול. כי למעמד כמו מתן תורה לא נכנסים כבדרך אגב, אלא התורה מעניקה לנו מתנה נוספת, ואומרת לנו להקדיש שבעה שבועות של הכנה והתבוננות לזכך נפשנו ולרומם רוחנו.

אלא שלמרבה הפלא, עבודת השבועות הללו ממוקדת במיוחד בתיקון היחס לזולת, בהטמעת הערך של לתת כבוד איש לרעהו, לנהוג בהערכה איש כלפי זולתו. אנו גם מצרים בימים אלו על הטרגדיה הבלתי נתפסת, כאשר בימים אלו הסתלקו 24,000 תלמידי רבי עקיבא, קדושי עליון שאין לנו שמץ השגה במעלתם, אך משום שלא נהגו כבוד זה בזה - נגזרה עליהם גזירה כה קשה, דווקא בשל ענין תיקון המידות.

משהו כאן דורש מחשבה והתבוננות: אם אנו נערכים לקראת מתן תורה, אם אנו מתרגשים וכמהים לקראת קבלת התורה, אם הלב שלנו כה משתוקק לחבוק את התורה - למה אנו שמים את עיקר הדגש על תיקון המידות?! היה עלינו להקדיש יותר ללימוד הלכות תלמוד תורה, אולי ללמוד יותר על מעמד הר סיני, לעסוק באינטנסיביות באותה מתנה יקרה ואהובה - היא התורה. למה אנו כה ממוקדים בתיקון המידות דווקא?!

ויותר מזה, הרי כל הנושא של מידות טובות, כתוב בתורה ברמזי בלבד. אין ולו מצוה אחת המדברת ברורות על הצורך לכבד כל יהודי, לנהוג באופן ראוי איש ברעהו. מדוע תיקון המידות לא מוזכר בתורה? והואיל ואינו מוזכר - מה טעם יש לעסוק בו כהכנה לקבלת התורה?!

התשובה היא, כי עוד לפני שמדברים על התורה, על המצוות, על חיי תורה איכותיים, הצעד הבסיסי, הראשוני, המתחיל - הוא תיקון המידות, שיפור היחס שלנו לזולת, נהיגה בכבוד איש ברעהו. קיום התורה אינו אפשרי בלי מידות טובות, חיי תורה אינם מתחילים ללא נהיגה בכבוד איש בזולתו. זו נקודת הבסיס, מכאן אפשר להתחיל ולהתקדם, לקנות קנייני תורה.

וכך חושף אחד מגדולי הראשונים - רבינו יונה, בביאורו למסכת אבות פ"ג: 'צריך תחילה לתקן עצמו במידות - ובזה תשכון התורה עליו, שאינה שוכנת בגוף שאיננו בעל מידות טובות!'

מדהים! לפני קבלת התורה, לפני שזוכים לחבוק את התורה, לפני שמשכנים את התורה בליבנו - קודם כל יש להתחיל לתקן את המידות. כי התורה לא נכנסת, לא מתקבלת, ולא שוכנת, במי שאינו נוהג כבוד ברעהו, במי שמידותיו בהתנהגותו עם זולתו אינן מתוקנות. קודם כל, לפני הכל, כבסיס לכל - מידות טובות, ומכאן אפשר לזכות לקבלת התורה!

ולכן, מובן היטב מדוע תיקון המידות לא כתוב בתורה באופן מפורש, כפי שמגלה רבי חיים ויטאל ז"ע סוד מכבשונה של כתיבת התורה: המידות הטובות לא נכתבו, כי הן עוד לפני התורה, הן הבסיס, מהן יוצאים לדרך התורה, זולתן - אין סיכוי לקבל את התורה, בלעדיהן - אי אפשר לזכות בתורה. לכן המידות הטובות אינן מוזכרות בתוך התורה, כי הן קודמות לה, הן הבסיס שלה, הרי 'דרך ארץ קדמה לתורה!'

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא', - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך - ניאחא, גם ששבת להזמינו - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל הינם

כששמוליק יוביל אותו להצלחה, ואם שמוליק יסרב - אין מנוס אלא
לבטל את הכוונה לפתוח את השנתון הנוסף...

שמוליק חכך בדעתו, התיעץ, ובסוף החליט כי עדיף לו לעבור
ללמוד בישיבה אחרת, ולא להימנות על קבוצת הבחורים שתפתח
את השנתון הנוסף. תשובתו השלילית חרצה את גורלו של השיעור
הנוסף - שלא הוקם, הישיבה בה למד - התאכזבה מאוד, והרב
גולדפרב נפגע מכך עמוקות...

'זה כנראה הסיפור הזה...' - אמר שמוליק בלחש, 'יתכן שצדקתי
באותה החלטה, אבל אולי לא לקחתי בחשבון את הפגיעה שתיגרם
לרב גולדפרב, אולי הצורה בה הודעתי היתה לא מכובדת, אולי
יצרתי סחף שלילי... ייתכן שהצוות בישיבה נפגע עמוקות, ומעולם
לא ביקשתי את מחילתם...'

עוד באותו לילה, התקשר שמוליק אל הרב גולדפרב, שהתרגש
מאוד לשמוע את קולו של תלמידו לשעבר. 'מה שלומך? איך
הולך?' - התעניין בו הרב גולדפרב בכנות, רצה לשמוע על הצלחת
תלמידו המצויין והכשרוני... שמוליק השיב לו בנימוס ובשמחה,
ולבסוף - העלה את אותו סירוב לבקשת הרב, שאירע לפני כמעט
עשר שנים...

הרב זכר היטב את הענין, והגיב: 'שמוליק יקירי! אני זוכר היטב
את המקרה ההוא, כמה זה כאב לי באותה עת... כמה רצינו לפתוח
שיעור חדש, הכל היה תלוי בך, ולצערני נגדע באיבו... אבל עברה
מאז תקופה כה ארוכה, באמת שמחתי לשמוע שעשית חיל
בלימודיך, למרות שהיה בלבי עליך...'

אני דווקא שמח שהתקשרת, סייעת לי למחוק את התחושה
העוקצנית שעולה בי כשאני נזכר בזה... אני מוחל לך בלב שלם,
שמוליק היקר, ומי יתן שתזכה בקרוב ממש לבנות בית נאמן
בישראל, ותשלח לי הזמנה לחתונה כמובן!...' - סיים הרב את דבריו,
ושמוליק הניח את שפופרת הטלפון, מרגיש כי סלע ענקית נגולה
מעל לבו...

לפיכך, בימי ההכנה, בהיערכות הגדולה לקבלת התורה, הבה נתמקד
בתיקון הבסיס, היסוד, נקודת ההתחלה. הבה נחפש לנהוג בכבוד
איש ברעהו, נבדוק היכן נוכל להוסיף בכבוד הזולת, כיצד נמנע כל
פגיעה באדם אחר, איך נוכל לקבל את הזולת במלוא הכבוד וההדר
המגיע לו.

כך נוכל להיכנס לחג מתן תורתנו זכים ונקיים, כלים ראויים לקבלת
התורה, בלב נקי ומזוכך, מכובד - ובעיקר מכבד!

שיחת הטלפון שהושיעה...

שמוליק נחשב לפאר הישיבה, כל הורה היה גאה בבן כזה. מתמיד
עצום, עמקן ייחודי, בקי גדול, מיטיב להבין, בעל מידות נאצלות,
אהוב ונחמד על כל מכריו. כשהגיע לגיל השידוכים, הכל חשבו כי
עלם חמודות שכזה - בוודאי ימהר להיחתף, כאשר טובי השדכנים
יעוטו לשדך לו את בת גילו...

אלא שחודש וגם חודשיים עוברים, ואף הצעה לא נראית באופק.
נראה כי תקלה מסתורית תקפה את חברת הטלפון, כאשר הקו
אינו מקבל שיחות טלפון משדכנים... עוד חצי שנה חולפת, ובהגיע
שמוליק לגיל 21 וחצי החלו ההורים להיות מודאגים, אפילו מודאגים
מאוד... הם ניסו לברר, אולי יצא עליו שם רע, אך הברורים העלו
שבחים ומחמאות, ועדיין לא ברור כיצד יתכן שבחור כה מצויין,
בגיל מתבגר - איש אינו מתעניין בו!

בשלב מסויים, כששמוליק כבר התקדם לקראת גיל 24, ולאחר
שנערכו לו תפילות וסגולות ועדיין לא הגיע עת גאולתו, הבינו כולם
כי יש דברים בגו. הוריו החליטו כי זה הזמן להיכנס לרבם שליט"א,
ולשטוח בפניו את יגון ליבם. עם כניסתם לחדר הרבי פרצו בבכי
מר ומטלטל, סיפרו על כמעט 3 שנים של ציפיה מאכזבת, ועל כך
שאיש אינו מתעניין בבנם המוכשר והמצויין...

הרבי האזין להם בקשב, ומצחו נחרש קמטים. דקות ארוכות חכך
הרבי בדעתו, לפני שהשיב במילים קצרות ומדודות: 'כאב לב כה
גדול, מי יודע, לבי אומר לי שהוא יכול להיגרם מיהודי אחר שחוה
כאב לב... מי יודע, פגיעה בזולת, יש לה כח כה הרסני, אולי כאן
טמונה הבעיה... אולי כדאי שתבדקו את הענין, תשוחחו עם נככם
ותנסו להעלות בזכרוכם...'

ההורים שבו לביתם, וכינסו אסיפה עם בנם. הועלו השערות שונות,
עברו שנה אחר שנה בשנות ילדותו, ואחר כך בשנות בחרותו. מי היו
מחנכיו, מי היו חבריו לכתה, מי היו חברי החדר בחדרו בפנימיה...
במשך זמן רב של תחקיר מעמיק לא עלה בידיהם דבר, שכן שמוליק
נחשב לאדם נוח שאינו פוגע. אלא שלפתע ניעור שמוליק וכמו זיק
תקוה ניצת בו:

'אולי, אולי זה הסירוב שלי בקשר להרב גולדפרב? - - -

שם הקוד הזה אמר הכל, לא היה צורך להוסיף... הסיפור היה, שבעת
סיום שנותיו בישיבה קטנה, ביקש ממנו רבו - הרב גולדפרב, להישאר
בישיבה שנה נוספת, ובאמצעות קבוצת עילית של תלמידים טובים
- יוכלו לפתוח שנתון נוסף בישיבה. היה ברור שהכל תלוי בבחור
הטוב והעילוי שבחבורה: אם שמוליק יסכים - יפתח השנתון הנוסף,

המשך הסיפור, לא פחות ממדהים: פחות מ-72 שעות אחר כך, התקשר שדכן. 'כבר הרבה זמן אני רוצה להציע לכם את השידוך הזה', אמר מיד בהתחלה, 'לא יודע למה זה נדחה עד עכשיו. מדובר בהצעה כלילת המעלות...' - פתח, פירט את דבר ההצעה - הנערה, המשפחה, הקהילה והסביבה, והתברר שאכן מדובר בהצעה מיוחדת ממש, המתאימה ככפפה ליד לשמוליק שלהם!

שבועיים וחצי אחר כך, בלבבות נרגשים, הוזמנו בני המשפחה לשמחת האירוסין, שנחגגה באולם צנוע בשכונה. שמוליק - הבחור שהכל סחו בשבחו ודיברו על מעלותיו ומידותיו הנעלות - התארס בשעה טובה, סימן טוב ומזל טוב יהא לנו!

החתן בעצמו סיפר לנו את סיפורו, והובא כאן בדיוק, בשינוי פרטים מזהים. הוא מוסיף ומציין, כי היתה זו ההצעה הראשונה שהוצעה לו, וגם האחרונה. מאז הוא חי באושר, שמח ומוודה לה' שפקח את עיניו לראות, כי הדבר שעיקב והעיב על שמחתו, הסיבה מדוע נאלץ להמתין כשלוש שנים לרגע המרגש בחייו, היתה אחת ויחידה:

פגיעה בזולת, אי שמירת כבוד מקסימלי בזולתו. נכון שאולי היו לו את כל הסיבות הטובות ביותר, ונכון שיתכן שהחלטתו היתה מוצדקת וראויה, אבל בסופו של דבר - רבו נפגע, והפגיעה הזו עיכבה את יום שמחתו!

כי כשמדובר ביחס בין אדם לחברו, כשעומדת על השולחן שאלת פגיעה בזולת, פגיעה היא ארס, רעל. היא עלולה חלילה להשבית שמחות, לנעול שערי שמים, למנוע את הרגעים המרגשים בחיים. גם אם הגענו למסקנה שחייבים לעשות פעולה מסויימת, גם אם נראה שאין מנוס מביצוע מהלך מסויים - הבה נחפש את הדרך לעשותו בלי לפגוע, תוך כבוד לזולת, לעשות את אותן פעולות רק בכבוד הראוי!

שמירה על כבוד הזולת היא מפתח לברכה, מפתח לישועה. אומר לנו בורא עולם: 'מה אני מבקש מכם? אלא שתהיו אוהבין זה את זה ומכבדין זה את זה!' - זה הכל! כבוד הזולת - זה המפתח לפתיחת שערי השפע!

כסף בתמורה לנאצות...

ביתו של הרה"ח ר' משה פייבוש ז"ל בבני ברק, היה מקום מחסה ידוע לכל נזקק ומבקש עזרה, שמצאו אצלו קורת גג נעימה וארוחה חמה, עם הרבה לב ואהבת ישראל. בביתו התארחו כבדרך קבע אנשים קשי יום ושבורי לב, והיו רבים כאלה - שעלו ארצה לאחר השואה האיומה, וליבם לא עמד בכאב הנורא, והם הפכו את בית משפחת פייבוש לביתם השני, או שמא דווקא הראשון...

אחד האורחים הקבועים, היה יהודי בשם 'ענק'ל, שסעד בביתו באופן קבוע, וגם נהנה מטללי תחיה שהרעיף עליו ר' משה. אך למרות מצבו הנפשי והכספי הקשה, התקשה 'ענק'ל לקבל את העובדה שהוא נזקק לאחרים, וכאב לו שאנשים יודעים שהוא מתארח אצל משפחת פייבוש, משמע - שהוא עני ודל...

לפיכך, ביום מן הימים, נעמד 'ענק'ל בחצר בית הכנסת, פתח פיו ואמר: 'תבייש לו מר פייבוש... מבקש להיראות כבעל חסד, בעוד

הוא גובה הון עתק בגין הסעודות שאני אוכל אצלו... וכי אינו מתבייש?! לגבות כה הרבה כסף על אירוח של כל שבת? והלא אני אוכל אצלו באופן קבוע - הוא לא יכול לעשות לי מחיר? תמיד הוא חייב לגבות את המחיר המלא - שגם הוא גבוה מדי?! וכי אין גבול לכמות הכסף שפייב - - -

לפתע קטע את דבריו, החויר והסמיק, וכמו חיפש מקום להיבלע בו... עיניו צדו לפתע את בנו של ר' משה, העומד מהצד ומקשיב בזעזוע לדברים הקשים הנאמרים... בבושה וחוסר אונים, נמלט 'ענק'ל מהחצר, מבלי להביט לאחור...

מאותו יום, לא חזר 'ענק'ל למשפחת פייבוש, מפני הבושה. הוא העדיף להישאר רעב ואומלל, ולא להיכנס לבית מיטיבו, אשר בוודאי שמע כי הטיח בו דברים קשים בפני אנשים זרים. אלא שר' משה הצטער על כך צער רב, הן הפסיד מצוה כה יקרה, לארח על שולחנו את 'ענק'ל האומלל! ומה בכך אם 'ענק'ל דיבר בו סרה -

הרי עתה הפסיד את המצוה לארחו! החל ר' משה לחפש אחריו, אלא שהוא נעלם מהסביבה. הוא בחר להסתובב באזור מרוחק, ובלבד שלא לפגוש שוב באיש מבני משפחת פייבוש. לבסוף, ביום מן הימים פגש ר' משה ב'ענק'ל באקראי, ומיד לחץ את ידו בחיבה ואמר לו: 'ענק'ל! הרי כולם מתגעגעים אליך! להיכן נעלמת? לאן הלכת?! וכי לא ידעת שסעודת שבת אצל פייבוש אינה סעודה בלעדיך? וכי אינך יודע שאני מחפש אחרך כבר תקופה? מדוע הפסקת לבוא אלינו כשאנו כה רוצים אותך ומתגעגעים אליך?' -

שאל ר' משה בחום אין קץ... 'ענק'ל היה מובך, לתומו חשב כי ר' משה כועס עליו, וכעת מתברר שהוא מתגעגע... בתחילה סירב בתירוצים שונים, אך ר' משה עמד איתן בהזמנתו, ואף הושיט לו מעטפה גדושה בכסף, כדי שיתרצה לשוב לאכול אצלו... 'קח 'ענק'ל, שיהיה לך לבריאות, אבל אל תשכח לבוא לאכול אצלנו, כן?'

לנוכח מחוות המזומנים, הסיק 'ענק'ל כי אולי ר' משה לא יודע, או שבאמת אינו כועס עליו. ואכן, עוד באותו שבוע שב 'ענק'ל לסעוד על שולחנו ר' משה, וכך נהג במשך רבות בשנים...

אלא שבנו של ר' משה התקשה להבין את התנהלות אביו. 'אבא', - שאל הבן, 'שמחלת על כבודך - ניחא, גם ששבת להזמינו - ניחא. אבל לתת לו כסף? למה? הרי הוא גם כך אוכל חנים על שולחנו, גם כך אתה דואג לו כל כך ומסור עבורו עד אין קץ. מדוע עוד נתת לו כסף?!'. השיב לו ר' משה, בתשובה שכדאי שתהדהד באוזניו: 'דע לך בני, שאם אדם שהיטבתי עמו מנסה לפגוע בי - מסתבר שמשהו יושב לו על הלב, הוא כעוס ופגוע ממהו. לא יודע אם ממני, אבל משהו מעיק עליו, אדם לא פוגע סתם, לא רוטן סתם, משהו לא הולך לו בחיים, משהו לא מסתדר לו...

לפיכך מיהרתי לתת לו כסף, להרגיע אותו, לעשות לו טוב על הלב. כי אם אדם רואה שמישהו פוגע בו - זה לא סתם, יש לכך סיבה. היא כנראה לא קשורה אליי, אבל כשרואים יהודי פגוע או בצער, כמה כדאי וחשוב להניח לו רטיה על הלב, כמה רצוי לעשות משהו כדי להטיב עמו...'

השיב שהאורח יצא מן החדר אך הוא עדיין בבית, חייך הרבי ואמר: 'אין בכך די, הבה נמתין עוד קצת' - ונותר סובל את הצחנה עוד דקה או שתיים...

עתה בישר הגבאי כי האורח עזב כבר את הבית. שוב אמר הרבי: 'אין בכך די, הוא עדיין עלול לבדוק... נמתין עוד קצת...' - והמשיך לנשום את הריח הלא נעים, למרות שהדבר העיקר עליו במאוד... ושוב שאל הגבאי: 'הוא כבר ממש הרחיק מכאן, אפשר כבר לפתוח את החלון?'

השיב לו הרבי: 'תבדוק נא עד קצה האופק, עד קצה הרחוב למטה, תראה אם עדיין רואים את דמותו. אולי ייסוב לאחור, אולי יראה שהחלון נפתח לפתע, ויבין שהעיקר עלי בניחוחותיו... אסבול את הריח הנורא עוד כמה דקות, כדי למנוע כל סרך פגיעה באותו יהודי אם יסתובב לאחור...'. עוד כמה דקות חלפו, ודמותו של אותו יהודי נעלמה. רק אז נפתח החלון למלוא אורכו ורוחבו, והרבי הצליח לנשום לרווחה - תרתי משמע...

את הסיפור שמענו מפי הגבאי, ולמדנו בא: הערך העליון של כבוד הזולת עשוי להיות כרוך באי נעימות, ועדיין - כדאי הרבה יותר להקפיד על כבוד הזולת, כדאי הרבה יותר להשקיע מחשבה למנוע כל פגיעה בו!

את הסיפור שמענו מבנו של ר' משה ז"ל, 'בדלחט"א הרה"ג רבי דב מאיר פייבוש שליט"א - דומ"צ דחסידי בעלזא בבני ברק, והוא ממוחש לנו עד היכן מגיעה הזהירות בכבוד הזולת. גם אם מישהו פגע בנו, גם אם אדם עשה משהו כנגדנו, עדיין מוטלת עלינו החובה לשמור על כבוד זולתנו, ואדרבה:

הבה נפתח מבט רחב ונבין שהוא לא בא לפגוע סתם, משהו מעיק עליו, משהו מכאיב לו. הבה נשמור על כבוד הזולת, נעשה הכל להיטיב עמו, לעשות לו טוב על הלב. נכון שזה דורש ויתור, אולי לפעמים זה קשה. אבל זה הרבה יותר כדאי, הרבה יותר מועיל. 'הי כבוד חברך חביב עליך כשלך!'

הצצה למורד ההר...

במעלה הגבעה ברחוב מינץ בבני ברק, הנהיג את עדתו מורי ורבי כ"ק אדמו"ר ה'באר יעקב' מנדבורנה ז"ע. מחלון החדר בו קיבל קהל, היה ניתן להביט אל מורד הגבעה, ולראות למרחק רב יחסית. עובדה זו, עמדה לצדו ברגע חשוב ומכריע:

היה זה כשנכנס אליו יהודי, שבגדיו הדיפו ריח לא נעים במיוחד... בכל זאת, הרבי ישב עמו בסבלנות רבה, שוחח אתו בנעימות, ולא ביקש אפילו לפתוח את החלון. זמן ממושך ישב הרבי בחדר שהופך מצחין מרגע לרגע, אך לא הגיב דבר... כשיצא אותו יהודי מחדר הרבי, הבחין הגבאי בריח הלא נעים בחלל, ורגע לפני שפתח את החלון לאוורר את המקום, בירר הרבי אם האורח עזב כבר. כשהגבאי

המשך מעמוד 21 | הגה"ח רבי אליהו דינקל

כך, ההיפך הגמור? למה?
"ענה להם הרבי, אתם מכנים את עצמכם משכילים, מה זה משכיל באידיש הכוונה היא "איינער וואס קען" - אחד שיודע. אבל המילה 'קען' על ההטיות השונות שלה, יש לה משמעות כפולה. גם מלשון ידיעה, וגם מלשון יכולת. כלומר, 'משכילים' יכולים (יודעים) הכל. "אבל אני, אני לא יכול. כל היום יש לי דברים שאני לא יכול לעשות. אני מתעורר בבוקר, אני יכול לקום מהמיטה לפני שנטלתי ידיים, אני לא יכול לומר דבר שבקדושה לפני שאמרתי קריאת שמע, אני לא יכול לישון עד מאוחר כי אני עלול להפסיד זמן קריאת שמע חלילה, אני לא יכול להתפלל בבית, כי אני צריך להתפלל עם מניין ואני לא יכול לנעול נעל שמאל לפני שנעלתי נעל ימין".
"כך הוסיף רבי דוד'ל למנות בפניהם את כל הדברים שהוא לא יכול לעשות במשך כל היום כולו, כשלבסוף הוא משלח את המשכילים מלפניו ואומר להם: "אתם יכולים הכל, ואני לא יכול כלום. וכי לא זה מה שאמרתי לכם שאני ואתם מייצגים שני הפכים גמורים???"

היא נותנת לאדם רוגע וישוב הדעת, היא מרוממת אותו והופכת אותו להיות מוכן ומוכשר יותר לקבל את ההארה שבכל המצוות וגם של ההארה שבלימוד התורה עצמו. ולכן בלימוד התורה אפשר לקפוץ מיד פנימה, גם בלי שום הכנה. אין אף דבר בעולם שגורם לאדם שהוא 'עדיין לא כשיר ללימוד תורה', פשוט להתחיל ללמוד, זאת ההכנה הטובה ביותר...

"ואם כבר הגענו עד לכאן עם הסיפורים והווארטים של הרה"ק רבי דוד'ל מטאלנא זיע"א נשלים את דברינו בעוד סיפור אחד אחרון: "פעם באו אליו כמה 'משכילים' ואמרו לרבי דוד'ל שהם רוצים לנהל עמו דיון בכמה מנושאי הליבה של הדת היהודית. הם רוצים לשמוע את דעתו, להשמיע את דעתם, ומי יודע אולי הוא יצליח לשכנע אותם.

"אמר להם רבי דוד'ל, "אין לי שיג ושיח אתכם ואיני יכול לנהל עמכם דיון, כי אני מייצג את ההיפך הגמור ממה שאתם מייצגים".
"שאלו ה'משכילים', ילמדנו רבינו, למה הרבי הפוך מאתנו עד כדי

רוצים לקבל את 'לקראת שבת' מדי שבוע ישירות למייל? שלח מייל ל- dirshu@dirshu.co.il

מאוד עמוקה, ועל כן השתדל מרן זיע"א בעניין זה).

'תחנון' בשדה התעופה

תוך כדי השיחה שאלנו את הרב גלבר שליט"א, אם הוא עצמו אומר 'תחנון' לעיתים. על אף שלא מיהר להשיב על שאלתנו, הבנו מתוך הדברים שמזה מספר שנים כבר לא אמר תחנון מאחר ובכל יום ויום הוא מוזמן למול ילדי ישראל. אחד ממקורביו ציין איזו פעם אחת בודדת שהרב גלבר טס לחו"ל לצורך מילת בנו של אדם המקורב אליו מאוד, וביום של הטיסה שיצאה בשעת בוקר, לא יכול היה לקבל על עצמו בריתות אחרות, כך שאמר פעם אחת בודדת 'תחנון' בבית הכנסת של שדה התעופה.

"היו כמה פעמים ששאלתי את מרן זצ"ל שאלות הלכתיות לגבי אמירת תחנון במקרה שיש סנדק בספק, כלומר התינוק קצת צהוב וכדו', ולא ברור אם תהיה ברית, האם הסנדק והמוהל ואבי הבן פטורים מתחנון ופוטרים את המתפללים עמהם באותו בוקר או לא. מרן זצ"ל פסק לי שגם כשיש ברית של מבוגר אין לומר תחנון. כמו כן שאלתי פעם על ברית לגר צדק, האם היא פוטרת מתחנון ומרן זצ"ל הורה שכן".

שאלנו את הרב גלבר אם הוא הציג את השאלות הללו גם בפני דודו, מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל, אבל הרב גלבר מחייך ומשיב: "לגבי גר צדק לא שאלתי, ולגבי מקרה של ספק ברית, דווקא כן רציתי לשאול אבל לא העזתי... אני חשבתי שדודי בוודאי ינוף בי וישאל אותי "מה אתה שואל כאלו שאלות בכלל". כי הגישה שלו לכל העניין של אמירת תחנון היתה הפוכה לגמרי. אדרבה, הוא השתדל מאוד שלא להיפטר מאמירת תחנון.

"פעמיים אירע שמרן ה'שבט הלוי' הורה לחתן שהתפלל עמו לצאת החוצה מבית הכנסת לפני סוף חזרת הש"ץ כדי שלא לפטור את הציבור מאמירת תחנון. פעם אחת היה זה בתענית אסתר, ופעם אחרת בשבעה עשר בתמוז ובשתי הפעמים היה זה מאחר שמרן זצ"ל לא רצה להפסיק את אמירת הסליחות.

"אבל אני יכול לספר סיפור מעניין מאוד בהקשר זה. בימי הרחמים והסליחות, הן בסליחות שלפני ראש השנה והן בסליחות של עשרת ימי תשובה, הייתי נוהג להתפלל שחרית אצל דודי ה'שבט הלוי' זיע"א, אלא אם כן התבקשתי לפטור את מרן הגר"ח מאמירת תחנון...

"מרן ה'שבט הלוי' ידע היטב שאני מוהל ושיש לי כל יום בריתות, ובכל זאת הוא התעלם מהעניין הזה והיו אומרים תחנון. אם לא הייתי אומר במפורש שיש לי ברית ושאלתי אומרים תחנון, היו אומרים. אני ידעתי שהרבי לא רוצה להיפטר מאמירת תחנון ולכן הייתי שותק, לא אמרתי תחנון עם הקהל אבל גם לא הצהרתי בקול שיש לי ברית וכך היו אומרים תחנון.

"באחת הפעמים מיהר מרן זצ"ל מאוד לאיזשהו מקום אחרי התפילה לצורך גדול, וכשכנס להתפלל הוא ניגש אלי ושאל אותי במעין קביעה: "יש לך ברית היום, נכון?", כמובן שאישרתי את

"קיבלתי שיחת טלפון מאוד מעניינת מאחד מבני ביתו של מרן שר התורה זצ"ל: "הגאון רבי חיים קנייבסקי מבקש שתבוא להתפלל איתו מחר תפילת שחרית כוונתיקין..."

"כמובן שלא איחרתי למלא אחר הבקשה והשכמתי לפנות בוקר כדי להתפלל עם מרן זצ"ל, ומאז זה הפך למנהג קבוע, מדי פעם הייתי מקבל 'צו גיוס', ולמחרת הייתי מתייצב לתפילת שחרית אצל מרן.

"מה היתה הסיבה? ובכן, מרן הגר"ח זצ"ל השתדל מאוד מאוד שלא לומר 'תחנון' בשום יום מימות השנה. אלא שהוא הקפיד שהדבר יהיה במסגרת ההלכה. בדרך כלל היתה לו סנדקאות כמעט מדי יום, ולכן לא היתה זו בעיה עבורו, ביום שהוא היה סנדק לא היו אומרים תחנון במניין בו התפלל. אבל מה קורה ביום שבו לא כובד הרב בסנדקאות? בכאלו ימים היו מזמנים אותי שאבוא להתפלל אצל מרן, כדי לפטור את מרן זצ"ל מהחויב לומר תחנון. כשהחל משבר הקורונה והופסקו לחלוטין הבריתות אצל מרן, הייתי מגיע להתפלל אצלו בקביעות.

"מעניין לציין שמרן התייחס לעניין הזה ברצינות מאוד גדולה. זה היה חשוב לו מאוד, ומספרים שלפני שהביאו אותי כדי לפטור את מרן, היה הגבאי בבית המדרש 'לדרמן' אחראי להשיג מוהל או סנדק בכל יום שמרן זצ"ל לא כובד בסנדקאות, וכשקרה פעם שהוא לא הצליח למצוא מוהל כמה ימים רצופים, העיר לו מרן זצ"ל בדרך הלצה שאולי צריך למצוא גבאי חדש שכן ידע למצוא חתן או מוהל או סנדק בעת הצורך...

"זאת היתה אמנם הלצה בלבד, אבל היא בהחלט מספקת לנו הצצה לחשיבות העצומה שהקדיש מרן זצ"ל לעניין זה.

"לא זו אף זו, אני זוכר שפעם אחרי שהתפללתי אצל מרן שחרית כוונתיקין כדי לפטור את המתפללים מחובת אמירת תחנון, הגיש אותי הגאון רבי אליה מן 'בלחט"א אל מרן זצ"ל, ואמר לו באידיש: נו... מגיע לרב גלבר ברכה גדולה מאוד, הוא הציל אותנו היום מה'תחנון'...", ומרן כמובן נענה על אתר והאציל עלי מברכתו הטהורה.

"זאת אמנם היתה בדיחה, אבל היא משקפת את החשיבות של העניין בעיני מרן זצ"ל".

(במאמר המוסגר נציין כי נושא זה של אמירת תחנון הוא נושא רחב ועמוק מאוד, ומי יבוא בסוד קדושים, ולא בכדי מספרים חז"ל שאחותו של רבן גמליאל היתה אשתו של רבי אליעזר, והייתה מקפידה שלא יפול רבי אליעזר על אפיו, מחשש פן יארע אסון לרבן גמליאל, ואכן בפעם אחת שבא עני ודפק בפתח והייתה עסוקה עמו, נפל רבי אליעזר על אפיו ובאותה שעה נפטר רבן גמליאל, ועוד כהנה וכהנה, עד שמובא בפוסקים שהעניין שאומרים וידוי 'אשמנו בגדנו' לפני נפילת אפיים, הוא בגלל שבנפילת אפיים צריך למסור את הנפש ולכן צריכים להתכונן קודם כמו שמתכוננים לפני המיתה רח"ל, ובוודאי הדברים אמורים בקדושים וטהורים כמו מרן הגר"ח וכדו', שאמירת התחנון שלהם יש לה משמעות מאוד

הדברים, ומרן הורה שלא לומר תחנון. כלומר, כשהוא היה רוצה להיפטר מאמירת תחנון לצורך גדול מאוד, הוא ידע להשתמש בי, אבל זה כל עוד לא אמרתי בפה מלא שיש לי ברית, הוא היה אומר תחנון בלי שום ניסיון להיפטר מהחוב הזה".

לעשות טובה לשר התורה

לאחר סיפור הדברים המרתקים, שאלנו את הרב גלבר שליט"א, אם הפטור היומי שהיה מגיש למרן הגר"ח קנייבסקי זיע"א אכן זיכה אותו ביחס מיוחד של הכרת הטוב מצד מרן.

"בוודאי שמרן הכיר לי טובה ודלתו תמיד היתה פתוחה בפני כשהייתי צריך לשאול שאלות או לבקש ברכות, זכיתי לקרבה מיוחדת אצלו", משיב הרב גלבר.

"אבל אני חושב שיעקר הכרת הטוב שלו אלי היתה לא בגלל שפטרתי אותו מתחנון פעמים רבות, אלא בגלל מעשה שהיה וכך היה המעשה..."

"באחת הפעמים באתי לבית מרן, כדי להזמין אותו לשמש כסנדק בברית ליהודי מבוגר שרח"ל לא נימול עד כה, וכעת מבקש להיכנס בבריתו של אאע"ה. הצעתי למרן, אני לא יודע למה הרגשתי דחף עצום לעשות זאת, שאולי הוא עצמו יבצע את המילה עצמה, כפי שנוהגים לעיתים שאבי הבן מל ומוהל מומחה מסייע על ידו.

"אנשי ביתו של מרן הסתכלו עלי בהפתעה מוחלטת, הם היו המומים מההצעה והיו בטוחים שמרן יסרב לה וידחה אותה על הסף, וכך אכן היה. מרן אמר לי שהוא יבוא לשמש כסנדק אבל הוא לא מוהל ואינו יודע למול..."

"את הבריתות למבוגרים אני עורך במרפאה המיוחדת שיש לי בסמוך לביתי, בתנאים של חדר ניתוח, וכמובן שבבריתות כאלו אין קהל גדול. ואכן הגיע מרן, הכל כבר היה ערוך ומוכן, ורגע לפני הברית עצמה הגשתי למרן את כלי המילה ואמרתי לו: הנה, הרב יכול לקיים את מצוות מילה..."

"מרן זצ"ל מאוד נבהל ברגע הראשון. הוא הסתכל עלי כלא מאמין, "אני לא מוהל!!!" הוא אמר לי.

"איני יודע מהיכן קיבלתי את האומץ, עמדתי על שלי ואמרתי למרן שזאת בכלל לא בעיה ואני עומד כאן להשיג עלי שלא יגרום לשום נזק חלילה ואין לו שום סיבה לחשוש.

"מהשם היתה זאת, וכשראיתי שמרן מתלבט אם לקבל את ההצעה או לא, אמרתי לו באומץ לב לא אופייני: "שהרב יוריד מהיהודי הזה את האיסור 'כרת' החופף עליו, ועל ידי זה תהיה המתקת הדינים לכלל ישראל!".

"ואכן, מרן נתרצה ובירך בהתרגשות רבה את ברכת 'על המילה' בפעם הראשונה בחייו. הוא היה ידוע ברדיפתו אחר מצוות נדירות וכך זכה בפעם הראשונה לקיים מצוות ברית מילה.

"אחרי אותה ברית מרן היה בשמחה מאוד מאוד גדולה, הוא הודה לי מעומק הלב על החסד הגדול שעשיתי עמו. הוא נשאר עד סוף הברית של המבוגר וגם אמר את הברכות שלאחר המילה.

"לאחר שהגיע הביתה, ביקש מרן כמה ספרים לעיין בהם, ולאחר מכן הורה לנאמן ביתו רבי ישעיה אפשטיין, שיתקשר אלי ויבקש שאם תהיה הזדמנות אולי אתן לו למול גם גר צדק.

"אני משתדל לברך את כל הברכות ששייך לברך בזמן הזה, ומאחר ויש ברכה מיוחדת על מילת גרים, אני רוצה למול גר, דבר שעד כה לא חשבתי שאזכה לו..." הסביר מרן.

"הבטחתי, שבלי נדר ובעזרת ה', אני אקרא למרן בפעם הבאה שיזדמן לי למול גר, ואכן כעבור זמן מה הופנה אלי גר צדק, ירא שמים גדול, שביקש להיכנס בבריתו של אברהם אבינו ולבוא תחת כנפי השכינה.

"יצרתי קשר עם בית מרן והזמנתי אותו למול את הגר, ואכן הגיע מרן, ובדחילו ורחימו הוא בירך בהתרגשות גדולה את הברכה שאומרים לפני מילת גר והברכה שאומרים אחרי מילת גר, וכמובן גם מל אותו בפועל כשאני עומד לסייע על ידו". את השמחה העצומה שנראתה על פניו באותו מעמד, אי אפשר בכלל לתאר", מתאר הרב גלבר.

בהמשך לסיפור ששמענו מהרב גלבר, נציין כי באחרונה התגלגלה לידינו הקלטה של נכד מרן זצ"ל, יבלחט"א הג"ר גדליה הוניגסברג שליט"א, שמספר שפעם אחת הוא נכנס לבית מרן וראה שהוא בשמחה לא רגילה, ממש שמחה עצומה "כמעט שיכרון של שמחה", הוא מגדיר זאת.

העז הנכד ושאל את מרן לשמחה מה זו עושה, מה יום מיומיים, והשיב לו מרן שכל ימי חייו הוא מחזר אחר אמירת כל הברכות שאפשר לומר בזמן הזה, והיום זיכה אותו המוהל ר' שלמה גלבר למול גר בפעם הראשונה בחייו, וכשאמר את הברכות שאומרים על מילת גרים, הוא השלים לפי חשבוננו את כל סוגי הברכות ששייך לאומרן בזמן הזה, ומאחר ויש בזה תיקון גדול לנשמה על פי קבלה, הוא שמח באופן מיוחד על הזכות הנדירה שנפלה בחלקו.

לראות את אליהו הנביא

"למעשה היה למרן שר התורה עניין מיוחד מאוד במצוות המילה דווקא. לא הכל אנחנו מבינים, אבל את זה ראו בחוש שהוא מאוד מאוד ייקר את המצווה הזאת יותר באופן מיוחד. כולם יודעים כמה היה זמנו יקר לו עד מאוד, ובכל זאת במשך שנים רבות הוא היה מרחיק נדוד ונוסע לכל ברית שהזמינו אותו לשמש בה כסנדק מחמת חיבתו העצומה למצווה זו.

"מספרים שפעם בא מישהו למרן ואמר לו שהוא רוצה לזכות לראות את אליהו הנביא ואינו יודע איך יכול לזכות לכך. אמר לו מרן זצ"ל: "מה הבעיה? תבוא לברית מילה..." אולי התשובה הזאת מרמזת על כך שהוא אכן זכה לכך בכל ברית בה השתתף והיה זה דבר פשוט אצלו.

"אני יכול לספר לכם מעשה פלא, שהיה פעם איזה יהודי שהיה ספק אם הוא נימול כהלכה או לא. אני לא אכנס כאן לפרטי השאלה אבל זאת היתה שאלה מורכבת מאוד והייתה עדות של אחותו המבוגרת

לאחר הביקור, אמר מרן הגראי"ל לאותו ראש ישיבה, שיבדוק מה לגבי הברית של שניים מבין התלמידים, מרן ציין מי הם, האם הם נימולו כדת וכדין. התחילו לברר ושניהם אמרו שהם כמובן נימולים, אבל בירור נוסף העלה שהם נימולו על ידי רופא גוי רח"ל, הוריהם לא חשבו שצריך דווקא מוהל יהודי, כמובן שעשו להם הטפת דם ברית.

"כשסיפרו את הסיפור הזה למרן הגר"ח קנייבסקי זצ"ל, הפטירו הנוכחים ואמרו שאכן ראייה מכאן שלמרן הגראי"ל שטיינמן יש רוח הקודש. נענה רבי חיים ואמר להם, "זה פשוט שלראש ישיבה יש רוח הקודש, אבל מכאן אין ראייה, כי מי שאינו נימול כהלכה, רואים את זה על הפנים שלו, לא צריכים להגיע לרוח הקודש בשביל זה..."

ממנו ב-12 שנה, שממנה היה משמע שאולי כן צריך למול אותו, ומצד שני היו סיבות לחשוב שאולי הוא כבר נימול. מאוד התלבטתי ולבסוף אמרתי לו שכדאי שנפנה לגדול הדור, העלינו את השאלה על הכתב וניגשנו, אני והיהודי הזה אל מרן זצ"ל, הגשנו לו את המכתב וחיכינו לשמוע את מוצא פיו.

"מרן קרא את המכתב בעיון רב, ולאחר מכן הסתכל בפניו של האישי, עיין בו, שב והסתכל במכתב ועוד פעם הסתכל בפניו, ולאחר עיון חוזר בפניו של האישי הושיט לו מרן את ידו לברכה ופסק "כשר וישר".

"בעניין זה מספרים שפעם בא ראש ישיבה מאחת ממדינות דרום אמריקה אל מרן הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, ועמו כמה מבכירי תלמידיו.

המשך מעמוד 12 | הגאון רבי יצחק זילברשטיין שליט"א

כפצ"ח ביום קדשי, וקראת לשבת עונג, וכבדתו מעשות דרכיך ממצוא חפצך ודבר דבר'. חז"ל דורשים מפסוק זה שאסור לדבר דברים שאינם-צריכים בשבת, ובהמשך הפסוק נאמר 'הן לא קצרה יד ה' מהושיע ולא פָּבְדָה אֶזְנוֹ מִשְׁמוֹעַ'.

ועל כן - אמר הגר"ח פיינשטיין לאב - אם תקיים את הפסוק הראשון, ותמנע מלדבר דברים בטלים בשבת, תזכה שיתקיים בך גם הפסוק הסמוך.

ההורים קיימו את הדבר בהידור, וזכו להיפקד.

(מתוך הספר הנפלא 'שבת בשמחה' בעריכתו של הרב משה מיכאל צורן שליט"א)

בקידושא-רבא שנערך במסגרת המשפחה, סיפר האב בקול שנוק מדמעות, את גודל הנס, ונשא דברי הודיה לבורא עולם על החסד הגדול שעשה איתם.

האב סיפר שכאשר עלה אל הגאון רבי חיים פיינשטיין, ראש ישיבת 'עטרת שלמה', ושאל בבכי ותחנונים מה יעשה וייושע, השיב ראש הישיבה שיש סגולה מיוחדת לפתיחת שערי השמים לתפילות, והיא, לקבל על עצמו שלא לדבר דברים בטלים בשבת.

הגר"ח סמך על כך את הפסוק 'אם תשיב משבת רגלך, עשות

המשך מעמוד 17 | הגאון רבי יצחק דוד גרוסמן שליט"א

כשהיהודי חי באמונה שכזו ובדרגה שכזו - שימי המעשה הם מעין שבת אצלו - השבת היא כפולה ומכופלת: שבת שבתון; וזו כוונת הכתוב: אם **ששת ימים תעשה מלאכה** - שהאדם ידע שכלום לא מכוחו, אלא הכל מידי הקב"ה - אזי **וביום השביעי שבת שבתון**.

האורח יצא מבית המדרש, הצלחת של הרבי בידיו. הוא החזיק אותה בחרדת קודש ואץ רץ למסעדה שלו בלב-לבה של תל אביב, פתח אותה והניח את הצלחת במקום בולט.

בבוקרו של יום המחרת הוא אץ להטביל את כל כלי המסעדה, ובכל יום היה מקדים לסגור את החנות כדי להספיק לשמוע קדיש וברכו בבית המדרש לעלוב.

ממנהגו זה לא סר גם כאשר ברכתו של הרבי פעלה והוא הפך לעשיר ונגיד גדול. רק הכיפה הקטנה הוחלפה בכיפה גדולה וקבועה, הביקורים בבית המדרש נהיו תכופים, והוא עצמו הפך ליהודי ירא ושלם, ההולך בדרך ישראל סבא.

(מתוך הספר אור השבת)

הופכים ימי החול להיות אצלו כמו שבת, ימי אמונה. לכן אמרו בזוהר הקדוש כי "מינה מתברכין כל שיתא יומין" - האמונה של השבת גורמת שגם בימי המעשה יתברך האדם ותהיה הפרנסה מצויה בידו, ולכן גם תיקנו חכמינו שנאמר "היום יום ראשון בשבת", "שני בשבת", "שלישי בשבת", כי כל יום הוא בבחינת מעין שבת.

רבי חייא בר-אבא מספר במסכת שבת (קיט, א): "פעם אחת נתארחתי אצל בעל הבית בלודקיא, והביא לפני שולחן של זהב משוי ששה עשר בני אדם, ושש עשרה שלשלאות של כסף קבועות בו, וקערות וכוסות וקיתונות וצלוחיות קבועות בו, ועליו כל מיני מאכל וכל מיני מגדים ובשמים, וכשמניחים אותו ואומרים לה' הארץ ומלואה וגו', וכשמסלקין אותו אומרים השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם".

היתה שם עשירות מופרזת, ורבי חייא ניגש לאותו בעל הבית ושאלו למקור עשירותו: "אמרת לי: בני במה זכית לכך? אמר לי: קצב הייתי, ומכל בהמה שהיתה נאה אמרת: זו תהא לשבת. אמרת לי: אשריך שזכית וברוך המקום שזיכך לכך". הרי שבזכות השבת זכה לשפע בכל ימות השבוע.

סיכום שבועי ב'דף יומי בהלכה'

◆ **שמיכה שיש בה ארבע כנפות - האם מותר להתכסות בה?**

◆ **מאיזה גיל מחנכים את הקטן למצוות ציצית?**

◆ **האם צריך לישון בלילה עם בגד הציצית?**

זמן הקיום של מצוות ציצית

• לדעת הרמב"ם - הלוּבש בגד בן ארבע כנפות ביום, חייב בציצית, וכשלוּבשו בלילה, פטור מציצית. ולדעת הרא"ש - בגד המיועד לשימוש בעיקר ביום, או ביום ובלילה, חייב בציצית אף בלילה; ובגד המיועד בעיקר לשימוש בלילה בלבד, פטור מציצית אף ביום. ולהלכה מחמירים כשתי הדעות.

• יש אומרים שבגד בן ארבע כנפות אינו חייב בציצית אלא כאשר לובשים אותו, או מתעטפים בו, ולא כאשר רק מעלים אותו על הגוף שלא בדרך לבישה, כגון פְּהֶתֶפְסוּת בשמיכה. ויש חולקים.

• זמן הברכה על מצוות ציצית בבוקר, הוא מהזמן ניתן להבחין בין צבעי התכלת והלבן. בתרגום זמן זה למעשה רבו השיטות, והן נעות בין 6 דקות לאחר עלות השחר, ל-30 דקות לפני הנץ החמה.

• על פי דברי הגמרא, יש לקיים את מצוות ציצית בכל עת, וכן מנהג ישראל מדורי דורות. אולם, מדאורייתא, אין חובה לרכוש בגד ציצית, אלא שכאשר יש לאדם בגד בן ארבע כנפות, והוא לובשו, עליו לקשור בו את חוטי הציצית.

• מצוות מזוזה, אינה מחייבת לרכוש בית כדי לקבוע בפתחו מזוזה, אלא שכאשר יש לאדם בית והוא נכנס לדור בו, עליו לקבוע מזוזה בפתחו בשעת כניסתו לדור בו.

דיני אשה וקטן בלבישת ציצית

• לבישת ציצית על ידי אשה היא מעשה של יוהרה. ובגד המיוחד לציצית, דהיינו 'טלית קטן' ו'טלית גדול', יש לאשה גם איסור ללבושו - "לא יְהִיָּה כְּלִי גֶבֶר עַל אִשָּׁה".

• קטן היודע להתעטף בבגד הציצית, אביו חייב לחנכו במצוות ציצית. והמנהג הנפוץ - לחנכו למצוה זו מגיל שלוש ואילך. וצריך שבגד הציצית יהיה בגודל כזה שניתן לכסות בו את ראשו ורוב גופו.

• לדעת השולחן ערוך, אסור לנשים לברך על מצוה שהזמן

גרמא, כיון שאינן יכולות לומר 'וציננו'. ולדעת הרמ"א, מותר להן לברך, כיון שהאנשים מצווים על מצוה זו, ומחמת הציווי לאנשים, אף הן מקבלות שכר בקיימן את המצוה.

הנהגות שונות בבגד הציצית

• מותר להיכנס עם 'טלית קטן' לבית הכסא, בין כשלוּבשו מתחת לבגדיו, ובין כשלוּבשו מעל לבגדיו. אולם, ראוי שלא להיכנס לבית הכסא עם 'טלית גדול', כיון שהיא מיוחדת רק לשעת התפילה.

• מותר לישון עם טלית קטן, אך יש מהראשונים שכתבו, שנהגו שלא לישון עם טלית קטן, מפני כבוד המצוה. וכן נהג החזון איש. ולדעת האריז"ל, על פי הקבלה, יש לישון בלילה עם טלית קטן.

• על טלית גדול חדשה, יש לברך 'שהחיינו', כדין בגד חדש; אבל על טלית קטן, אין לברך שהחיינו. ואם קנה טלית ללא חוטי ציצית, יברך שהחיינו בשעה שקושר את החוטים.

• חכמינו ז"ל אסרו למכור לגוי בגד ציצית שקשורים בו חוטי ציצית, מחשש שיתחפש לישראל, ויתלווה לישראל בדרך, במקום שאין איש, והלה יסבור שהוא ישראל, ולא יזהר מפניו, ויהרגהו.

ההנהגה בחפצי מצוה בתום השימוש בהם

• חפצי מצוה, כגון חוטי ציצית, שופר ולולב, שקוּיָמָה בהם המצוה, והם עומדים לשימוש נוסף למצוה, אסור לעשות בהם שימוש אחר מלבד המצוה, משום שיש בכך בזיון למצוה.

• חפצי מצוה שאינם עומדים לשימוש נוסף - לדעת השולחן ערוך, מותר להשתמש בהם, ואף להשליכם לאשפה. ולדעת הרמ"א, אסור להשליכם לאשפה.

• בגד ציצית, אינו נחשב לחפץ של מצוה כחוטי הציצית, ולאחר שהוסרו ממנו החוטים, מותר לכל הדעות להשליכו לאשפה; אולם, אסור לעשות בו שימוש בזוי שיש בו משום פחיתות כבוד למצוה.

בבין הזמנים פסח ערכנו מבצע שכל ילד שלומד לפחות שמונה ימים מתוך עשר בבין הזמנים את הדף היומי בהלכה יקבל שי אישי, ואחר פסח אספנו את השמות של הילדים שלמדו ונתנו להם ארנק עם הקדשה אישית

הצצה לרגעים מרגשים שתופסים את תשומת הלב בתוך מרוץ החיים השוטף

השיעור כל ילד קיבל כרטיס הגרלה, ואחר חודש עשינו הגרלה על כרטיספר בשווי שלושים שקל וכן שתי הגרלות על סידור עם חריטת שם הזוכה וכן עשר הגרלות על פרסים שכל אחד מהם עולה בסביבות השמונה שקל.

2. בבין הזמנים פסח ערכנו מבצע שכל ילד שלומד לפחות שמונה ימים מתוך עשר בבין הזמנים את הדף היומי בהלכה יקבל שי אישי, ואחר פסח אספנו את השמות של הילדים שלמדו (בערך עשרים ילדים) ונתנו להם ארנק עם הקדשה אישית.

בברכה

מארגני ומשתתפי השיעור

"מה שיפה במכתב הזה", אמר לי אחד העובדים במשרד, "שזה לא משהו ייחודי. הילדים המתוקים האלו מת"ת זכרון מאיר אמנם כתבו לנו מכתב מסודר בו הם מדווחים על הפעילות ועל ההצלחה הגדולה שהם רואים בסייעתא דשמיא, אבל אני שמעתי מפה ומשם על עוד כמה שיעורים כאלו שנמסרים על ידי ילדים, וכן על ידי בחורים צעירים מאוד".

המכתבים הללו כמוזבן מחממים מאוד את הלב, הם כולם מתווקים ונשמרים יחד עם אלפי המכתבים שהגיעו למשרדי דרשו מאת הנבחנים ובני משפחותיהם, במשך למעלה מ-25 שנות פעילותו של הארגון.

אחת המשימות הכי מהנות שקיימות בסדר יומו של עובד במשרדי 'דרשו' היא לפתוח את המעטפות או הודעות האימייל שהתקבלו, ולקרוא את הפניות והתגובות של הלומדים והנבחנים. תענוג צרוף! התגובות מגיעות מכל רחבי הארץ והעולם, ולא תמיד הן נכתבו על ידי הנבחנים עצמם. לפעמים אלו האימהות או נשותיהם של הנבחנים, שכותבות, האבות הנכבדים, משגיחים בשיבות שכותבים מרגשי ליבם על התרומה העצומה של הלימודים במסגרת תוכניות 'דרשו' לרומם את בחורי הישיבה, ועוד ועוד.

אחד המכתבים המיוחדים שהגיעו באחרונה למשרדי 'דרשו' היה מכתבם של תלמידי ת"ת זכרון מאיר בני ברק, שהקימו שיעור דף היומי בהלכה תחת השם 'שי"ח החיים', לזכרו הטהור של מרן שר התורה זיע"א, ולע"נ הדסה בת בת-שבע.

משתתפי השיעור הם תלמידי כיתות ו' וכיתות ז', ומה שמויחד בשיעור הזה זאת העובדה שאת השיעור מוסרים המשתתפים עצמם, מארגני השיעור, ילדים בעצמם, מתגמלים את עצמם ואת חבריהם בפרסים ומתנות, על מנת לדרבן את המשך ההשתתפות בשיעור.

וכך הם כותבים לנו:

לכבוד ארגון דרשו

אנו תלמידי כתה ז' ו' בת"ת זכרון מאיר - האדמו"ר מגור 7 ב"ב פתחנו שיעור במשנה ברורה לפי עמוד הדף היומי לפי מחזור דרשו בהמלצת ועידוד רבני כיתתנו.

השיעור קיים כבר למעלה מחודשיים כשבכל יום מוסר את השיעור מגיד שיעור אחד מבחירי אחת הכיתות שמכין את השיעור היטב לפני מסירתו.

וכן רשמנו ועודדנו ילדים להירשם ל'דרשו', והרבה ילדים נבחנו וקיבלו תוצאות יפות.

בשיעור בערך עשרים וחמשה ילדים.

אנו אספנו בפורים כסף למען השיעור ומידי יום אנו מחלקים לכל ילד ממתק ולפעמים יש הגרלות על פרסים, לדוגמא:

1. במהלך החודש הראשון של השיעור בנוסף לממתק בסיום

גליון 520
שנה י"א תשפ"ב

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

דודו למשפחה קייטין על האישור לפרסום במחברות

סיפורי חז"ל

אמר רבי חזקיה כך תהיה גאולתם של ישראל כשתאיר להם שמש הגאולה

רבי חזקיה ורבי יוסי בן חלפתא הלכו בדרך השכימו לצאת אחר חצות הליל. אמר רבי יוסי לרבי חזקיה, למדנו שראוי לו לאדם לצאת לדרך עם אור היום והנה אנו הולכים בלילה. השיב לו רבי חזקיה, יוסי בני, הקשב נא לקולם הנעים של גלגלי החיות שהם משבחים את הקב"ה ושרים לכבודו. הטה רבי יוסי את אוזנו ושמע שהיו אומרים "וה' לעולם ישב" (תהלים ט' ח) שאל אותו רבי חזקיה האם יודע אתה איזו משמרת של מלאכים אומרים פסוק זה ששמעת? וכשהשיב רבי יוסי שאינו יודע, גילה לו רבי חזקיה את כל שמות המלאכים של כל משמרת. עד עלות השחר הלכו שניהם, ראו שנחשך מאוד ואחר כך האיר השחר. אמר רבי חזקיה כך תהיה גאולתם של ישראל כשתאיר להם שמש הגאולה, לפני כן תבואנה עליהם צרות, ובתוך הצרות בעיצומן של תלאות, יאיר עליהם אור גדול, אורו של הקדוש ברוך הוא.

(זוהר חדש בראשית ו)

פרשת השבוע

גדולה ונוראה בוערת לפניו, ולהבותיה עולות עד לב השמים והוא לשם קדושת שמו יתברך שובר את טבעו ומפיל עצמו לתוך האש על קידוש השם, ומחשבה טובה הקדוש ברוך הוא מצרפה למעשה, נמצא שאינו שוכב או יושב בטל אלא מקיים מצות עשה דאורייתא שהיא יסוד האמונה והעמוד הגדול שכל בית ישראל נשען עליו.

אשר תקראו אתם (כ"ג - ד')

מנהג הוא אצל חסידים, שכשמתארח בעיר אחד מהצדיקים, אין אומרים או תחנון בתפלה. והיה מעשה שהרה"ק רבי יחזקאל משינאווא זיע"א התארח שבועות מספר בעיר מיליץ, וכל ימי שבתו שמה לא אמרו חסידיו תחנון. ואמר הצדיק הנה הטעם שהחסידים אינם אומרים תחנון כשמתארח חכם בעיר הוא, כי תלמיד חכם הוא כידוע בחינת שבת וי"ט, ובשבת וי"ט אין אומרים תחנון. אבל זה טעם רק לחסידים לפי שיטתם ודעתם שמחויקים אותי לת"ח, אבל אני בעצמי שיודע אני מיעוט ערכי, שאינני כלל בגדר ת"ח וצדיק, למה זה אין אני אומר תחנון? אלא הרי דרשו חז"ל, 'אשר תקראו אותם' אל תקרי 'אותם' אלא 'אתם', אתם אפילו שוגגין, אתם אפילו מזידין. ולכן אפילו טועים בי הרי אני מ"מ בבחינת שבת וי"ט, וגם אני איני צריך לומר תחנון.

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב ל"ב) מסופר: כאשר ביקש ניקולאי הצאר הרוסי להפריע לבני ישראל לקיים את דתם, ולגזור עליהם גזירות ה"השכלה", נסעו לפטרבורג הבירה גדולי רוסיה ובראשם הרה"ק רבי מנחם מענדל מליובאוויטש "הצמח צדק" זיע"א והרה"ק רבי יצחק מוואלוז'ין זיע"א כדי להעביר את רוע הגזירה. כשהגיעו לפטרבורג השמיע שמה ה"צמח צדק" דברים קשים בתקיפות יתירה, עד כי התרו בו ראשי המלוכה שיענש על כך, אבל הרבי לא נרתע. שאל אותו רבי יצחק מוואלוז'ין איך יהיו מר להכניס עצמו בסכנה? והרי יאבד בזה את חלקו לעולם הבא. השיב לו הרבי, אם לא יהיה לכלל ישראל עולם הזה, מה צורך לי בעולם הבא של הקב"ה, ועוד התורה אומרת "ונקדשתי" ולקידוש השם אין לו שיעור.

ונקדשתי בתוך בני ישראל (כ"ב ל"ב)

מסופר על הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א, שהיה מבקש מאת אנשי שלומו, כי בכל שעה של בטלה יהיו כל מעייניהם בפסוק "ונקדשתי בתוך בני ישראל" שהוא מצות עשה, וזו היתה לשונו: בכל עת ובכל רגע שאדם פנוי ואינו עוסק בתורה הקדושה, ובפרט בעת שהוא יושב בטל לבדו בחדרו, או שוכב על מטתו ואינו יכול לישון, יהרהר במצות עשה "ונקדשתי בתוך בני ישראל" ידמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאילו אש

זמני השבת

זמני יציאת השבת
ירושלים: 8:03 ת"א: 8:06 ר"ת: 8:38

פרשת אמור

זמני כניסת השבת
ירושלים: 6:47 ת"א: 7:02

הוא כן אחי הרי הוא יהודי

סיפור זה קרה בפולין לפני למעלה ממאתיים שנים, בין היהודים הרבים שחיו שם, חי גם סוחר יהודי שמסחרו היה בקניית ומכירת פשתן, הוא היה קונה את יבול הפשתה מהפריצים בעלי האחוזות הגדולות ומוכר את הפשתן למדינות אחרות, הוא היה עשיר גדול ובעל צדקה, והיתה לו רגישות מיוחדת למצוות פדיון שבויים, והיה מוסר את נפשו על קיום מצווה זו. באותם ימים החזיקו בעלי האדונים הנוצריים חוכרים יהודים שהתקיימו על חכירת הזכות להחזיק בית מרוח, פונדק דרכים וכדומה. כאשר קרה והחוכר היה מפגר בתשלום דמי החכירה, היה הפריץ שלא היה אוהב ישראל מובהק זורק אותו לבית הכלא, או לוקח ילד מילדיו בתור משכון עד שהחוב יסולק.

דבר כזה מלבד עגמת הנפש שבדבר, היה בו משום סכנת נפשות לחוכר, יען כי באותם הימים היה הפריץ שליט יחיד באחוזות, וכל מי שהיה תחת ידיו היה מסור לו לשבט ולחסד. במסגרת מסחרו נוהג היה סוחר הפשתן להתעניין אצל כל פריץ לפני חתימת העסקה על מצב החוכרים היהודיים שלו, איך הולך להם, אם יש להם פרנסה? וכו'. אם שמע על חוכר הנתון בקשיים, לא נח ולא שקט עד שהצליח לשכנע את בעל האחווה שייקל את תנאי החכירה וימתין עם תשלום החוב, או ישחרר את המשכון החי, אם לא הצליח, היה הוא בעצמו פודה את העצור, על ידי כך ששילם את כל החוב שהלה חייב לפריץ שלו.

פעם אחת נסע הסוחר בעגלה שלו, העגלון והסוחר נמנו קצת עד שהמושכות נשטמו, והסוס רץ למקום שנשאוהו רגליו. מן הסתם סטה מן הדרך שהסוחר התכוון לנסוע בה. לפתע הם נתקלו בכרכה הדורה העומדת לצדי הדרך, והעגלון המגדף מנסה לתקן את הציר השבור. הסוחר פקח את עיניו וראה פריץ חסר סבלנות יושב בכרכה ומעיף מבטי זעם לעבר העגלון המזיז ומנסה לתקן את השבר ללא הצלחה. הוא שאל את הפריץ אם יוכל לעזור לו במשהו?

הנשאל שמח להודמנות להיחלץ ממצבו הביש, לאחר שהתייאש מהסיכוי שהעגלון יצליח לתקן את הציר השבור, הוא אמר לסוחר היהודי כי הוא מאד צמא והוא רוצה לשתות משהו, ויהיה אסיר תודה אם יואיל להוביל אותו לבית המרוח הנמצא במרחק של רבע שעה נסיעה מכאן, הוא אפילו הבטיח לכבד את הסוחר בשתייה הגונה של יי"ש. הסוחר השיב כי על היי"ש הוא מוכן לוותר, אך את הפריץ הוא יוביל בכבוד גדול. האדון נכנס מיד לעגלתו של הסוחר, והם נסעו בכיוון האמור, הסוחר הבחין מיד שסוסו סטה מן הדרך בשעה שנמנו. אולם כך נגזר מן השמים כי הוא יעשה טובה לפריץ זה חשב לעצמו הסוחר.

בעת נסיעתם שוחחו השניים, וכאשר נודע לפריץ כי מטיבו הנו סוחר בפשתן, הזמינו לבוא אליו בעת קציר הפשתה כדי לקנות אצלו את היבול. הסוחר רשם את שמו וכתובתו של הפריץ, והבטיח לבוא אליו בבוא העת כדי לעשות עסק, בינתיים הגיעו לבית המרוח והפונדקאי רץ החוצה כדי לברך את הפריץ ולהזמינו לבוא פנימה, הוא ערך להם שולחן עם מפה לבנה, שם משקה, דגים ממולאים ושאר מיני מאכלים, והאדון הטיב את לבו בעוד שהסוחר נכנס לחדר סמוך, רחץ את ידיו והתפלל מנחה. בהגיעו ל"עלינו" שמע את קולו המצווה

של הפריץ שגער בפונדקאי כשהוא כבר שיכור למחצה: זכור מושקה, יותר לא אאריך לך את מועד הפירעון. מדברי התחנונים של בעל בית המרוח הגיעו לאזני הסוחר רק מלים אחדות אדון יקר ורב חסד, היתה זו שנה קשה, שלגים וגשמים. בסיימו את תפילתו מיהר הסוחר לצאת לדרך, הפונדקאי ביקש לכבד אותו במאכל כלשהו, אולם הוא אמר כי בין כה איבד ומן רב על ידי זה שסטת מן הדרך, ועתה עליו למהר למחוז חפצו, יחד עם זאת הוא שאל את הפונדקאי אם יש לו קשיים ביחסיו עם הפריץ? השם יתברך יעזור לי השיב הפונדקאי, הפריץ כבר האריך לי את המועד פעמים אחדות ועד כה הצלחתי איכשהו להסתדר אתו אני מקווה כי ה' יעזור לי גם להבא.

הקיץ חלף הלך לו, ועבר גם זמנו של קציר הפשתה, הסוחר נזכר בפריץ שאת כתובתו רשם בשעתו, והחליט לנסוע אליו, הלה קיבלו בידידות, ומיד הסכימו על מחיר ועל גובה דמי הקדימה שישולם עד להשלמת העסקה. הסוחר ראה מיד כי הפעם עשה עסק מצויין ויהיה לו רווח יוצא מן הכלל מהעסקה הזאת, גם הפריץ היה מרוצה כי לא ציפה לקבל מחיר כה טוב תמורת יבול הפשתה שלו. תוך כדי שיחה שוב הודה לסוחר על הטובה שעשה לו כאשר חילץ אותו ממצוקתו על אם הדרך, ומה שלום החוכר שלך ההוא מבית המרוח שם איפה שהיינו? התעניין הסוחר לדעת,

אה ההוא, כבר איבדתי את סבלנותי ביחס אליו, השיב הפריץ נרגז קמעה הוא, כבר יושב אצלי בבית הכלא עד שאשתו תצליח לגייס את הסכום שהוא חייב לי בתור דמי חכירה. הסוחר נחרד לשמע הדברים הוא ניסה לשדל את הפריץ שיתן ארכה נוספת ויאריך את מועד תשלום, וכאשר נתקל בסירוב מוחלט, שאל כמה כסף חייב הפונדקאי המסכן בתור דמי חכירה של בית המרוח שלו? הפריץ נקב בסכום שהיה זהה בדיוק לסכום של דמי הקדימה שעליו הסכימו קודם לכן למימוש העסקה של קניית יבול הפשתה. הוציא איפוא הסוחר את הסכום מכיסו, נתנו לפריץ ואמר לו שזה בשביל סילוק חובו של מושקה החוכר. הפריץ היה מוכה תדהמה, הרי הוא זר לך לחלוטין אין אתה מכירו ולא קרוב שלו, איך אתה יכול להוציא סכום גדול כזה בשביל אדם שאינו אחיך? שאל הפריץ, "הוא כן אחי הרי הוא יהודי" השיב הסוחר קצרות, קם והתכוון ללכת. ומה יהיה על העסקה שלנו? שאל הפריץ, והסוחר השיב כי לצערו הוא חייב לוותר על העסקה כי אין אצלו יותר כסף לתת דמי קדימה, כפי שהסכימו ביניהם. עתה נדהם הפריץ עוד יותר ולתימהונו לא היה גבול, מימי לא ראיתי דבר שכזה אמר, להקריב סכום כזה ועוד לוותר על עסק, וכל זה בשביל איזה יהודי לא קרוב ולא מכר?

לאחר הרהור מה הוא אמר לסוחר שעמד ללכת, אני רואה שאתה אדם ישר והגון, אני מוכן איפוא לסמוך עליך ולחתום אתך על העסק, מבלי לקבל דמי קדימה כמקובל. באומרו זאת התיישב הפריץ אל שולחן הכתיבה שלו וחתם על החווה, ומיד הגישו לסוחר, לאחר מכן הוא ציווה להעלות את מושקה החוכר מן הבור ולהביאו לפניו, בעל בית המרוח עמד בקושי על רגליו בגלל הרעב והעינויים שהיו מנת חלקו בכלא של הפריץ, עתה נאמר לו כי הוא חייב להודות על שחרורו לסוחר הפשתן שריחם עליו, הוא שילם את החוב שלך אמר לו הפריץ, הוא עמד כמי שעדיין אינו מאמין שאכן זה מה שארע, אתה יכול להמשיך ולהחזיק בבית המרוח, אולם אל תשכח לשלם את דמי החכירה בזמן, לא כל יום קורים ניסים כאלה.

משל ונמשל

בזכות האנשים הפשוטים מגידי התהילים

משל למלך אחד שיצא עם בני לווייה ליער לצוד צייד, וכדי להקל על עצמו לבש בגדים פשוטים, פתאום התחיל לרדת עליהם גשם שוטף, וכל שרי המלוכה נתפורו לכל עבר למצוא להם מקום מחסה, והמלך נשאר לבדו בסכנה גדולה, מחמת ריבוי הגשם רץ המלך ביער וחיפש גם הוא מקלט, עד שמצא בית כפרי אחד ונכנס לתוכו, קיבלו הכפרי בסבר פנים יפות נתן לו בגדים להחליף, האכילו והשקהו מאכלים פשוטים משלו, הסיק את התנור והשכיב על ידו את המלך לחמם את גופו הקופא מקור, נרדם המלך ושנתו ערבה לו מאוד שלא טעם טעם שינה מתוקה כזו מימיו. והשרים חיפשו את המלך עד שמצאוהו ישן בבית הכפרי, ביקשוהו שיחזור עמם ולא רצה, אמר להם המלך בשעה שהייתי בסכנה ברחתם כולכם וכל אחד חשב רק על עצמו, רק הכפרי הזה הכניסני לביתו, האכילני והשקני וישנתי אצלו שינה מתוקה שכמותה לא טעמתי מימי, עתה איני נוסע אלא בעגלתו של הכפרי ובאלה הבגדים הפשוטים שהכפרי נתן לי.

והנמשל בימות המשיח ירד מבול של אפיקורסות על העולם, ויכוסו כל ההרים הגבוהים, ואפילו בארץ ישראל שבה לא יהיה מבול, מכל מקום מכוח הזרם החזק של המבול, יתזו המים גם למקומות הכשרים וייכנסו גם ללבבות הכשרים, ושום חכמות לא יועילו בימים ההם, והקב"ה ינהל את המלחמה באפיקורסות רק בעזרת האנשים הפשוטים מגידי התהלים בפשטות. ולכן כשיבוא משיח צדקנו יתנו הם האנשים הפשוטים הללו כתר מלוכה בראשו.

(בשם הרה"ק רבי נחמן מברסלב זיע"א)

כאשר הסוחר שעמד ללוות את החוכר הביתה עמד כבר ליד הדלת, קרא לו הפריץ ואמר לו: יש לי גיס בעל אחווה גדולה אף הוא, וגם הוא מגדל פשתה ומעוניין למכרה, הבה ואתן לך מכתב אליו, באומר ואת התיישב שוב ליד השולחן וכתב מכתב לגיסו ובו תהילות ותשבחות לסוחר והמלצה חמה למכור לו את יבול הפשתה, הוא הבטיח לגיסו שכדאי לו, ועסק טוב יעשה עם הסוחר היהודי הזה. הסוחר הוביל את החוכר המאושר חזרה אל חיק משפחתו, השמחה היתה גדולה ורק דבר אחד העיקר על לבו של החוכר שזה עתה שוחרר מבור הכלא. הוא לא ידע כיצד יוכל להחזיר למיטיבו את הכסף שהוציא למענו, אולם הסוחר הרגיעו ואמר לו כי מצווה גדולה כזו של פדיון שבויים אין הוא מוכן למכור בשום כסף שבעולם, מלבד זה הוא הוסיף, אני צפוי עתה לרווח הגון בתוצאה מהעסק שעשיתי עם הפריץ, רווח שיהיה גדול בהרבה מהסכום שהוצאתי על פדיוןך, וזה הרי ממש בלתי צפוי, ואם תרצה אפשר לומר כי זה ב"זכותך" ומגיע לך דמי תיווך על העסק המוצלח, יהא איפוא הסכום הזה נחשב באילו קיבלת בתור דמי תיווך.

מאושר ושבע רצון נסע הסוחר אל הפריץ השני גיסו של הקודם, כדי לראות את יבול הפשתה שלו, מאושר על שזכה במצווה הגדולה של פדיון שבויים ושבע רצון על העסק הטוב שעשה, גם כאן אצל האחווה השני היתה קבלת הפנים ידידותית, מיד אחרי שקרא את מכתב גיסו, הוליך אותו הפריץ כדי לראות את הפשתה, ולאחר מכן התיישבו ליד השולחן כדי לעשות את העסקה. תוך כדי דיבור שמע הסוחר לפתע קול בכי של ילד שילל במר נפשו וצעק באידיש "טאטע, מאמע" "אני רוצה הביתה אל אבא ואמא... אבא. אבא. איפה אתה? הסוחר נחרר לשמע הדברים ושאל את הפריץ איך בא לכאן ומה עושה בחצרו ילד יהודי בוכה? אה, זה הבן של החוכר שלי, לקחתי אותו בתור משכון עד שהוא ישלם את דמי השכירות המגיע לי, השיב הפריץ לפי תומו. אחר כך אמר בנימה של הצטדקות כי אין לו סיכוי אחר לקבל את כספו והוסיף אל לך לקחת דבר זה ללב וכי מה זה איכפת לך? בוא נגמור את העסקה שלנו. לא, השיב הסוחר וקם מהשולחן, איני יכול לעשות עסק עם פריץ המסוגל לחטוף ילד מורועות הוריו. קיצורו של דבר, הפריץ שיחרר את הילד ומסרו לסוחר שיחזירו אל הוריו, הוא גם מכר לסוחר את יבול הפשתה שלו מבלי לקחת דמי קדימה, כי הלה נשאר בלי כסף אחרי ששחרר את החוכר, כך התעשר הסוחר שוב הן במצווה נוספת של פדיון שבויים והן בעסק טוב שעשה עם הפריץ, הוא שיבח והודה להש"ת על ההשגחה הפרטית שהובילה אותו מחיל אל חיל ממצוה אחת אל השניה. אולם השכר הגדול ביותר לו זכה הסוחר, הוא שזכה בשני בנים צדיקי עולם, הלא הם הרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זיע"א והרה"ק רבי משולם זוסיא מהאניפולי זיע"א.

צ'ין אדם לחברו

כדי שלא לבייש חלילה

מספרים על הגביר ר' צבי גולדבלום מעשירי לונדון, שחי לפני למעלה ממאה שנים, והיה יהודי בעל לב רחב ומכניס אורחים מיוחד במינו. היה גר בבית גדול מוקף בחצר וגן נחמד, ויסד בתוכו נוסף על דירתו, בית כנסת, ובית הכנסת אורחים. לצורך כך שכר אשה עם בנה שיבשלו מדי יום עבור אורחיו, ושילם להם שכר בכל שבוע, תמיד כשבא אורח לביתו, מצא את סעודתו מוכנה לפניו, גם אם בא פתאום ללא הזמנה. בימות החול היו מתאכסנים בביתו כתריסר אורחים באשל מלא, ובשבת כעשרים וחמישה. לאורחיו סיפק מזונותיהם ביד רחבה, לשבת התקין כל מיני סוגי דגים מבושלים ומטוגנים, כל אחד לפי טעמו, עופות שחט לרוב, משקה ובירה חילק כמים, כל ערב כששב מעסקיו, היה נכנס לאורחיו ומתעניין בהם, תמיד אהב להימצא בחברתם ונהג לסעוד עמם כאחד מהם, לא היתה הגבלה למשך האירוח בביתו, יש שהתעכבו שבוע, יש חודש, יש שלשה או ארבעה חודשים ואפילו חצי שנה, ובעל הבית לא אמר די, על אף עושרו העצום נהג בענווה ובשפלות רוח, מלבושיו היו בשיא הפשטות, כי אמר חבל לבזבז מעות על בגדים חדשים, עדיף לתת אותם לאורחים שלי. מסופר שפעם נכנס אליו שלוחא דרבנן יהודי זקן מפולין, הוא קיבלו כדרכו בשמחה

רבה, תיכף ערך לפניו את השולחן, ובראותו כי הינו עייף מטורח הדרך, הודיע לו כי בסיום סעודתו יעלה למעלה בבית, וימצא שם שתי מטות מוצעות אחת עבורו והשניה לאורח שני. כשסיים הלה ארוחתו טעה ונכנס לחדר השינה של בעל הבית עצמו, כשבא ר' צבי לישון נוכח לראות כי לא נשארו לו ולאשתו מטות פנויות, לא רצה להעירו והלכו לישון בחדר אחר על גבי ספסלים, והזהיר שלא יגלה אדם לאורח על טעותו כדי שלא יתבייש חלילה.

קידוש השם של רבה של ירושלים מסופר על הרה"ק רבי יוסף חיים זוננפלד זיע"א, כי בבואו בשנת תרי"ג לירושלים הלך לכותל המערבי בליווי יהודי אחד, בדרך זרק עליו ערבי בעל חנות תפוז רקוב, החזיר לו ר' חיים ואמר לו באידיש 'ישר כח' הערבי לא הבין דבריו והיה סקרן לדעת מה אמר, ובהיות שר' חיים עדיין לא ידע שפה ערבית, פנה הערבי אל מלווהו שיאמר לו מה אמר הלה? הוא גילה לו כי הוא הודה לך ואמר תודה רבה. התפלא הערבי ושאל, מה לזריקת התפוז על פניו ול"תודה רבה"? השיבו ר' חיים בתרגום מלווהו, אני מודה לך שורקת בפני תפוז ולא אבן. התבייש הערבי ממעשהו, ומני אז חילק כבוד לרבי חיים בכל פעם שראה אותו.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ו' אייר

הרה"ק רבי יוסף משה מדראגטישין ב"ר יקותיאל זלמן (מגיד משנה - תק"ז)

הרה"ק רבי יצחק הלוי הורוויץ מהמבורג ב"ר יעקב יוקל (תקכ"ז)

הרה"ק רבי משה מטאמבור ב"ר יצחק אייזיק (ת"ר)

הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא ב"ר שמואל צבי (אמרי יוסף - תרט"ט)

יום ראשון ו' אייר

הגה"ק רבי שלמה אפרים ב"ר אהרן (כלי יקר - שע"ט)

יום שני ח' אייר

הרה"ק רבי ירחמיאל משידלאבצא ב"ר יעקב יצחק מפרשיסחא (תקצ"ט)

יום שלישי ט' אייר

רבי אביגדור קרא ב"ר יצחק (בעל הקנה-קצ"ט)

יום רביעי י' אייר

הרה"ק רבי מאיר מרגלית ב"ר צבי הירש (תלמיד הבעש"ט - מאיר נתיבים - תקנ"ג)

הרה"ק רבי משה מזוהל ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקצ"א)

הרה"ק רבי דוד מטאלנא ב"ר מרדכי מטשענובל (תרמ"ב)

הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלמא ב"ר ברוך בענדט (תרנ"א)

הרה"ק רבי יוסף תאומים ב"ר מאיר (פרי מגדים-תקנ"ב)

יום חמישי י"א אייר

הרה"ק רבי יצחק מראדוויל ב"ר יחיאל מיכל מולאטשוב (תקפ"ה)

הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ ב"ר מנחם מענדל (תקפ"ז)

הרה"ק רבי יהודה צבי מסטרעטין ב"ר שמואל זנוויל (תרה"ה)

יום שישי י"ב אייר

הרה"ק רבי משה זרח איידליץ ב"ר מאיר (אור לשרים - תקט"ז)

הרה"ק רבי ישעי' מיאנוב (תלמיד הבעש"ט - צוואת הריב"ש - תקנ"ד)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

עצונה הלכות

מאת הרה"ג נמילאל בהקן רבטינביץ שליט"א
מח"ס "גבאי אודר" יסודות יוסף הדר"ס על המצוות.

ספר לפני שבירך (ב')

לכתחילה טוב להזהר מפלג המנחה ואילך, שלא יאמר היום כך וכך, ומכל מקום אם אמר מפלג המנחה היום כך וכך, חוזר וסופר בברכה, כיון שהעיקר כהאומרים שאף מפלג המנחה ואילך, אינו חשוב כלילה אלא לענין תפילה בלבד, וגם להאומרים שהוא כלילה, הרי יש אומרים שאף מצוות מדברי סופרים צריכות כוונה לצאת בהן. (שו"ע הרב סימן תפ"ט סעיף ט"ו)

לע"נ
הרה"ק רבי הלל ליכטנשטיין מקאלמא
ב"ר ברוך בענדט זיע"א
נלב"ע י' אייר תנצב"ה

קרית קרעטשניף רחובות
טל': 052-714471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות "דודי קאר"
הסוכן החרדי שלך להשכרת רכב
מכל החברות 052-7655-222

דודי קאר

פני עין חמד

יוצא לאור ע"י בית הכנסת שכונת "עין חמד" - מכללת ציון

פְּרִשְׁת אָמוֹר - לַיְצָנוֹת אַחַת דּוֹחָה מֵאָה תוֹכָחוֹת

**"וַיָּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית וְהוּא בֶן אִישׁ מִצְרִי
בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּנָּצוּ בַּמַּחְנֶה בֶן הַיִּשְׂרָאֵלִית"
(ויקרא כד, י)**

הצלחה בגורר

יצחק אריאל בן טובה חגי חיים וב"ב
שמואל אימן בן אסתר זרי שגית בת רותי
מאיר ישראל בן רחל ברכה- יראת שמים
ליאור יהושע סומך וב"ב גלית בת מסודי
יהודה אריה בן רחל ברכה ארז בן שושנה
רון אברהם וב"מ קסירר אפרים וב"ב
רחל ברכה בת פדילה דליה משפ" שטרית
נעם יצחק בן רחל ברכה רינה בת סימי וב"ב
יוסף ליאור בן דליה אפרת- הצלחה בכל העניינים
שלמה ודנה דוד וב"ב אריה ושרה לוי וב"ב
י.מ.ש. כדורי אקבלי יוסף חיים בן נסכה
שולמית ומרדכי חיים דויטש וב"ב
עמית בן אהרון וב"ב רז דוד בן לאה וב"ב

זיווג הגון וכשר במהרה

אורן חיים בן אלן אסתר רונית בת סימי
תרצה בתיה בת ימנה נינט יוסף בן רוחמה
אילן בן ג'ולייט יפית שרה בת ג'ינה
דרור בן סופיה אנאל חביבה בת שולמית
מיטל בת מלכה מאיר בן שרית ואליהו
טליה עדן אסתר בת שולמית נעם בן שרה
שירי ימנה בת שולמית דוד עומרי בן יהודית
שושנה שירה בת סילביה שמעון בן שולמית
סיון רבקה בת אלן אסתר עמית בת טובה
אברהם גורג'י בן דליה אפרת אורן בן נעמי

זרע קודש בר קיימא

גלית בת מסודי אליהו דרז' בן ימנה
אילנה בת רוחמה שמואל אימן בן אסתר זרי
סיון בת אסתר רחל מרים בת יהודית
דניאל בן שרה ואושרית בת שושנה
נעמה בת יפה אסף בן סופיה
נתנאל בן ג'ינה

רפואה שלמה

מאיר ישראל בן רחל ברכה יצחק בן עזרא
ימנה ניזרי בת סטה- בריאות ואריכות ימים
מרדכי ניזרי בת פרחה- בריאות ואריכות ימים
מאיה בת עדי דליה אפרת בת נעימה
סימי בת סוליקה מיכאל יהודה בן מרים
אורן בן אסתר דינה בת מזל
נעם יצחק בן רחל ברכה נעמי בת רחל
שירה שילת בת אורלי אפרים בן שרה
לביא ישראל בן תמר חיה אסתר בת סוליקה
מוריה בת רחל ברכה נחום בן כיריה
יהודה אריה בן רחל ברכה ישראל בן חווה
יפה בת שרה- הצלחה ורפואה רחל בת זוהרה
משה בן נצימה עינת בת רחל ברכה
רפאל משה בן רחל יצחק בן פנינה
רחל ברכה בת פדילה דליה יצחק בן רבקה
רונית בת סבריה קנסב בת דגטו
יצחק בן חנון רפאל אבידן בן תקווה
אליהו בן רחל בנימין בן ברכה
אלן אסתר בת שרלוט נעימה בת שרה
יהודה לייב בן אסתר מלכה
נעם אלימלך בן אושרית- רפואה שלמה ובריאות
איתנה
יהודית אסתר פראדל בת חיה- בריאות ואריכות
ימים

"כי הנה השחוק הוא מאבד את לב האדם, עד שאין הטעם והדיעה מושלת בו, והרי הוא כשיכור או כשוטה, אשר אי אפשר לתת להם עורמה או להנהיגם, כי אינם מקבלים הנהגה"

"ותראה קושי הלצון והשחתתו הרבה, כי כמו המגן המשוח בשמן אשר ישמיט ויפיל מעליו החיצים ומשליכם לארץ ולא יניח אותם שיגיעו אל גוף האדם, כן הלצון בפני התוכחה והמרדות, כי בליצנות אחת ובשחוק קטן יפיל האדם מעליו ריבוי גדול מן ההתעוררות וההתפעלות."

"מה שהלב מתעורר ומתפעל בעצמו מדי ראותו או שמעו עניינים שיעירוהו אל החשבון והפשפוש במעשים. בכוח הליצנות יפול הכל לארץ ולא יעשו בו רושם כלל."

"ולא מפני חולשת העניינים ולא מפני חסרון הבנת הלב, אלא מפני כוח הלצון ההורס כל ענייני המוסר והיראה". עכ"ל.

מכאן אנחנו למדים עד כמה חמור עוון הליצנות! יהי רצון שנזהר מאוד ממידה מגונה זו ונזכה לביאת משיח צדקנו במהרה בימנו. אמן.

בברכת שבת שלום

הרב אליהו חיים פנחסי שליט"א

חבר הרבנות המקומית מבשרת ציון

על הפסוק: "וַיָּצֵא בֶן אִשָּׁה יִשְׂרָאֵלִית" (ויקרא כד, י). רש"י הקדוש כתב: "מהיכן יצא? רב לוי אומר: 'מעולמו יצא'."

רבי ברכיה אומר: 'מפרשה למעלה יצא. לגלג ואמר: 'ביום השבת יערכנו', דרך המלך לאכול פת חמה בכל יום, או שמא פת צוננת של תשעה ימים?'

בגמרא (חגיגה כו:) מובא שכל פעם שישראל עלו לרגל, נטלו את לחם הפנים, מגביהים אותו ומראים לעולי הרגלים ואומרים להם:

'ראו חיבתכם לפני המקום סילוקו כסידורו'. כלומר שגם כעבור שמונה ימים הלחם עדיין נשאר חם כביום הראשון.

הגאון ר' חיים שמואלביץ זצ"ל מקשה: "כיצד יתכן שדווקא בדבר זה, אשר הקב"ה מראה בו את אהבתו לכלל ישראל, יקום אדם וילגלג, כמו שכתב רש"י הקדוש?".

אלא בוודאי אנחנו רואים מפה עד כמה גדול כוחה של ליצנות. אדם יכול לראות בעיניו ניסים גלויים, כפי שראו בחוש עולי רגלים, ולמרות זאת- להרוס על ידי ליצנות כל חלקה טובה.

המקובל האלוקי רבינו משה חיים לוצאטו (הרמח"ל זיע"א) כבר בספרו 'מסילת ישרים' על מפסדי מידת הזהירות: "המפסיד השני הנה הוא קשה מאוד והוא השחוק והלצון. כי מי שטובע בו, הוא כמי שטובע בים הגדול, שקשה מאוד להימלט ממנו."

העלון מוקדש לעילוי נשמת משה בן גורג'יה ז"ל

לרפואה שלימה לנוריאל בן אסתר

לרפואה שלימה לאיידה חיה בת אסתר וליילד אלחנן רפאל בן איריס וליילד אורי חיים בן שלי

הצלחת דביר בן נלי רחל

זש"ק, פרנסה טובה ובריאות איתנה לאליהו ניזרי בן ימנה וגלית בת מסודי

הצלחת ולרפואת אברהם גורג'י בן דליה אפרת וב"ב והצלחת יוסף ליאור בן דליה אפרת וב"ב לע"נ הצדיק ר' חיים אבישלום כהן פרחיה בן בלנקה זצ"ל

עילוי

שעה	כניסת לבת	צאת לבת	ריבון חס
18:48	20:00	20:52	י"מ
19:05	19:58	20:49	ת"א
19:08	20:01	20:52	מיסב
19:06	19:58	20:49	ב"ל

שואל ומשיב בהלכה – שבת- מדידה ומשקל

האם מותר להכין אוכל עבור תינוק או חולה במידה מדויקת?

שאלה: ?

להלן סיכום ההלכה מפי ר' אליהו חיים פנחסי, רבנות מקומית מבשרת מתוך ספרו 'הכשרות למעשה':

תשובה: !

אסור למדוד או לשקול דבר שאין בו צורך [אפילו אם המכשיר לא חשמלי אלא מכני], אלא אם זה מדידה לצורך מצווה או רפואה וכו'. **מקורות:** שו"ע (או"ח סימן ש"ז). טעם האיסור, דהוי עובדין דחול ולצורך מצוה התירו. עיין בשו"ת יחיה דעת ח"א (ס"ו טז).

שקילת מזון בשבת לאדם שעושה דיאטה שלא לצורך רפואה, אסורה. **מקורות:** שו"ת אור לציון ח"ב (עמוד רט).

מאזני שקילה מטבחיים אסורים בשימוש בשבת ויום טוב למרות שהם מכניים מדין מוקצה. **הערה:** האחרונים נחלקו האם הוא מוקצה ככלי שמלאכתו לאיסור. או שמא מוקצה מחמת חסרון כיוס. ראה בספר שלמי יהונתן ח"ג (לוח מוקצה עמוד טט), ובספר שלמי יהודה (פי"א הי"ח).

מותר להכין אוכל עבור תינוק או חולה במידה מדויקת. אם יש באפשרותו להעריך את הכמות שלא על ידי מדידה, תבוא עליו ברכה. **מקורות:** שו"ע (סימן שכ"ג) רמ"א (סימן תקו"א) ולצורך מצווה מותר, וכן לעניין תינוק. ראה משנה ברורה (שם אות ג) ובפרט שקטן דינו כחולה שאין בו סכנה, כמבואר ברמ"א (סימן שכ"ז). ע"ע בשו"ת אור לציון (שם).

מותר להשתמש בבקבוק של תינוק למרות שיש בו סימונים, מכיוון שאינו כלי המיוחד למדידה.

כָּל מֵה שֶׁהָאָדָם עוֹשֶׂה - לְעֲצָמוֹ הוּא עוֹשֶׂה

להלן סיפור מופלא שמעובד מתוך 'השגחה פרטית'. יש בו כדי ללמדנו כי כל מה שאדם עושה - לעצמו הוא עושה. כך סיפר בעל המעשה: "אני סובל ממחלה בשם גאוס. מחלה כרונית, שבאה לידי ביטוי בהתקפים של דלקות במפרקים, מלוות באודם, בנפיחות ובכאבים עזים. התקף של גאוס נמשך בדרך כלל במשך מספר ימים ועלול לחזור בפרקי זמן שונים. אני מתפרנס ממכירת סלטים בימי חמישי ושישי. פעמים רבות נשארים לי סלטים. אני שולח אותם למשפחה של ר' אברהם שכטר (שם בדוי), משפחה נצרכת של אברך תלמיד חכם".

"ביום שישי, ערב שבת קודש פרשת בלק, סבלתי מהתקפה קשה ביותר. לא ידעתי מה לעשות עם עצמי. הסלטים נמכרו ברובם ב"ה, אבל לא כולם. למרות הקושי והחולי החלטתי להתאמץ ולפחות להתקשר למשפחת שכטר, כדי שהם ישלחו ילד שיקח את הסלטים שנשארו ויהנו מהם בשבת קודש".

"חיפשתי 'שכטר' ברשימת אנשי הקשר שלי, ומצאתי רק 'שכטר' ללא שם פרטי. לא הייתי בטוח שזה המספר המבוקש אבל התקשרתי. שאלתי אותם: 'האם הגעתי לר' אברהם שכטר?' - 'לא', הם השיבו, 'אנחנו שכטר שנתנו לך פעם עצות איך להתמודד עם התקפים של גאוס'.

"רגע אחד, אני בדיוק צריך אתכם! אני נמצא כרגע בהתקפה קשה ולא יודע מה לעשות". הם שאלו מספר שאלות, כגון: מה אני מרגיש בדיוק וכיו"ב. לאחר מכן אמרו לי איזה תרופה לקחת. תוך זמן קצר ב"ה הכאבים פסקו לחלוטין! מי היה השליח לרפואתי? ר' אברהם שכטר, האיש שפעם חשבתי שאני עושה לו טובה. היום אני יודע, אלו כאבים הוא חסך לי".

מידת השבוע: נצח (שבוע רביעי).

צדיק המרכבה למידה: משה רבינו. איבר המרכבה למידה: שוק ימין.

הגדרת המידה: ניצחון ונצחיות- לנצח היצר הרע וגם התמדת מעשיו הטובים וקיומם

כולל סיוע ללומדי תורה והתחזקות בתורה שבכתב. **עבודה עיקרית:** מידת הקמצנות

הדגשות מיוחדות: ללמוד לשמה, לא להפסיק לימודו לדברים בטלים. לגמול חסד עם עניים ותופסי התורה (וספרתם לכם)

יום בחודש	יום לעומר	מידה פרטית	מידה ממ"ח קנייני התורה	הנהגה הפרטית ליום
ז'	כ"ב	חסד	בלב טוב	יתמיד חסדיו ולא יחזור מהבטחת חסד לשום סיבה. ילמד זכות תמיד
ח'	כ"ג	גבורה	באמונת חכמים	יתגבר נגד עצלות ונגד המלמדים חובה. יעשה לשם שמים ויכבוש נגיעותיו
ט'	כ"ד	תפארת	בקבלת יסורים	יאמת מה שמבטיח, ולא יטה האמת בכדי לנצח, וישתדל לזכות את הרבים
י'	כ"ה	נצח	המכיר את מקומו	ילך בזריזות, ילמד בהתמדה, וימשיך המסורת מדור דור הכל בקביעות
יא'	כ"ו	הוד	השמח בחלקו	יתמיד בפעולותיו להשקט מחלוקת, יוותר למען השלום, יודה לה' תמיד
יב'	כ"ז	יסוד	עושה סייג לדבריו	ילך בארוכה כשצריך שלא לבוא לידי ניסיון בשמירת הברית, והכל בקדושה
יג'	כ"ח	מלכות	לא מחזיק טובה לעצמו	יתפלל שיזכה לקיים דבריו, וגם תפילה לירושלים בפרט והגאולה בכלל

מינויים

לקבלת העלון חנים במייל מדי שבוע, יש לשלוח בקשה למייל

PnineEH@gmail.com

הקדשת העלון

ניתן להקדיש את העלון לעילוי נשמה, רפואה שלמה, הצלחה, זיווג הגון, חזרה בתשובה וכו'

נא לפנות לליאור בטל' 052-7652084

כתובת המערכת: עבור ליאור עצמון, רח' הבושם 26 ת.ד. 83375. מבשרת ציון. מיקוד 9076926

לשאלות בהלכה

נא לפנות לרב אליהו פנחסי בטל' 052-6329144

(הנייד באישור ועדה רוחנית)

אם ראשונים כמלאכים – חכם יוסף סוסו הכהן זצ"ל

חכם יוסף סוסו הכהן זצ"ל - נולד בחג השבועות בשנת ה'תרנ"א (1891) בעיר גאבס שבתוניס. מוצאה של משפחתו מהאי ג'רבה. משפחתו היא ממשפחת הכהנים 'אבריש' המיוחסת לרבי ישמעאל כהן גדול ולעזרא הסופר. בצעירותו למד בעיר גאבס. לפרנסתו התקיים ממכירת ספרים ואת רוב זמנו הקדיש ללימוד תורה. בשנת ה'תרפ"א (1921) לאחר פטירת החכם פראג'י עלוש, התחיל לכהן כאב"ד וכראש ישיבת 'בית דוד' בשכונת מנזל. בשנת ה'תש"א (1941), בגלל הצורך בטיפולים רפואיים עבור בנו, רבינו עבר לתוניס, עיר הבריה. שם לימד בישיבת 'חברת התלמוד'. בהמשך נבחר לכהן כסגן הרב הראשי לתוניסיה (חכם מרדכי כמוס אמייס הכהן), וכראש הרכב בבית הדין הראשי.

בשנת ה'תשי"ח (1958) עלה לארץ ישראל עם אשתו. הם גרו בשיכון ד' בבאר שבע. הקים את בית הכנסת הראשון בשכונה לעדה התוניסאית. שימש כנשיא הקרן של הדפסת ספרי רבני תוניסיה. בהמשך עלה לירושלים ושימש כדיין בבית הדין של העדה החרדית הספרדית בירושלים. קבע מקום לימודו בישיבת 'פורת יוסף' ובישיבת 'ראשית חכמה'. נפטר ב-י"ב אייר ה'תשמ"מ (1980). חי כ-89 שנים. ציונו בחלקת הרבנים בבית העלמין הישן בבאר שבע סמוך לרבו, הרב פראג'י עלוש. נינו, הרב יורם כהן (רב שכונת רמות בבאר שבע) הקים על שמו את מוסדות 'אמרי יוסף', שכוללים רשת גני ילדים, כולל לגמלאים ואברכים ללימוד רבנות. עריית באר שבע קראה לרחוב בו הקים את בית-הכנסת בשם 'הרב סוסו הכהן'.

סבא (מצד האב): חכם דוד (ראש ישיבה בגאבס ומלומד בניסים). **אביו:** חכם שאול. **אימו:** מרת רחימה הכהן. **אשתו:** מרת שושנה (בת חכם ציון כהן, מח"ס 'יושיע ציון'). נישא בשנת ה'תע"ר- (1910). **מרבתינו:** חכם חיים חורי (רבו המובהק), חכם פראג'י עלוש (ראש ישיבת 'בית דוד' וראב"ד בגאבס). **מתלמידינו:** המקובל הרב שמעון יהושע חירארי. **מספריו:** **כיסא דפסחא** - על הגדה של פסח עם פסקי דינים **ויפתח יוסף** - חידושי תורה **חיים ביד** - שו"ת על ארבעת חלקי שו"ע **יפרחי שושנה** (ע"ש רעייתו) - שו"ת, מאמרי חז"ל וחידושי תנ"ך **יקשות הנסך** - חידושיו בש"ס **ימעולפת ספירים** - על חמישה חומשי תורה **שארית יוסף** - הכתבים שנשארו לאחר פטירתו **יוילקט יוסף** - חידושים על מסכתות הש"ס ושו"ת **יאסוך השמן** - הוצא לזכרו על ידי תלמידיו.

אם אחד בבית-הכנסת של רבינו היה חסר עשירי להשלים מניין. במשך שעה ארוכה חיפשו מישהו שישלים - אבל לא מצאו. יהודי בשם דוד עבר ליד בית-הכנסת. הרב קרא לו וביקש ממנו להשלים מניין. אותו אדם התנצל ואמר: "רבי, כבר התפללתי ואני ממחר למקום עבודתי. אני עובד במפעל שנמצא מחוץ לעיר. יש לנו הסעה בשעה קבועה פעם אחת ביום. כל הפועלים מגיעים לאותו מקום והאוטובוס לוקח אותנו משם. ההסעה אמורה להגיע עוד מספר דקות. אם אפסיד אותה - לא אוכל להגיע לעבודה ואפסיד יום עבודה".

הרב אמר לו: "**בוא, תשלים לנו מניין, לגבי האוטובוס אל תדאג. הוא ימתין לך!**". דוד הסכים ונכנס לבית-הכנסת. אותו יום היה יום חמישי, ורבינו האריך בתפילתו, אומר מילה במילה כמונה מעות. דוד היה חסר סבלנות, מחכה שהתפילה כבר תסתיים. בינתיים הגיעו לתחנון, ולאחר מכן גם קראו בתורה. דוד היה חסר סבלנות. הזמן חולף והוא תוהה כיצד יוכל להגיע לעבודה.

לאחר שעה ארוכה יצא מבית-הכנסת, כשהוא חושב לעצמו: "מה אני עושה עכשיו? איך אני אגיע לעבודה?". בעודו חושב והנה הוא רואה את אחד הפועלים שעובדים איתו במפעל. דוד שאל אותו: "למה לא הלכת לעבודה?". חבירו השיב: "כל הפועלים כולל אני עלינו לאוטובוס שלנו, אבל יש תקלה. הנהג לא מצליח להניע את האוטובוס".

בינתיים הנהג התקשר למכונאי. הוא הגיע למקום ובדק את האוטובוס, אבל הוא לא מצא שום תקלה. דוד, מלווה באמונת חכמים, אמר לפועל שאיתו: "בוא איתי. עכשיו האוטובוס יניע!". הפועל הביט בו בתימהון ושאל: "למה? מה קרה? איך אתה יודע?". דוד השיב: "הרב. הכל הרב. אני אספר לך מאוחר יותר. עכשיו בוא איתי".

הפועל הצטרף אליו. כשהגיעו לאוטובוס, דוד פנה לנהג ואמר לו: "תנסה להניע עכשיו בבקשה". הנהג הביט בו ואמר בעצב: "יש תקלה. אי אפשר להניע!". דוד אמר לו: "תנסה. בבקשה. אתה תראה שעכשיו האוטובוס יניע". הנהג ניסה ולמרבה הפלא, האוטובוס הניע. כאשר דוד נשאל כיצד הוא ידע זאת, הוא סיפר לנוכחים את מה שאירע עימו, וכיצד הרב אמר לו שהאוטובוס ימתין בעבורו. שמו של רבינו התפרסם בעקבות סיפור זה.

המקובל הצדיק הרב שמעון יהושע חירארי סיפר כי כשהיה בחור צעיר הוא זומן לצבא. המצב הביטחוני באותם ימים לא היה קל. הרופא בדק את הרב ושאל אותו אם למרות מצבו הבריאותי הוא מוכן לשרת קרוב לבית. הצדיק בתמימותו לא הבין את המשמעות וחשב שזה לא יזיק לו והסכים. הוא התבקש לחתום על כך ואכן הוא עשה זאת.

כשהגיע לביתו וסיפר מה התרחש איתו, הסבירו לו את משמעות הדברים. אז הוא הבין מה עשה, אבל הוא כבר חתם. לכן הוא שלח להם בקשת דחיה כשהוא שולח מחדש את כל המסמכים שקשורים למצבו הבריאותי. כך הצליח לדחות את הגיוס מספר פעמים. לאחר זמן מה שלחו לו צו ואמרו לו שהוא חייב להגיע. ביום שבו היה צריך ללכת, הוא פנה לרבינו יוסף סוסו וביקש את עזרתו.

הצדיק בירך אותו שישחררו אותו מהשירות. כאשר הרב שמעון הגיע למקום, הוא הציג בפניהם את הזימון. הם התחילו לחפש את התיק עליו עם כל המסמכים הרפואיים ושאר המידע. לאחר שעה ארוכה הם לו, שהם יחפשו וישלחו לו הודעה אחרת לזימון. הרב שמעון סיים את דבריו ואמר: "**ועד היום לא מצאו את התיק ולא שלחו לי זימון למועד מאוחר יותר.**"

הוֹדָאָה וּשְׁכָרָה

ומתעלים בלימוד. כמה נחת! בואי ונתחיל לדבר על הטוב שיש בביתנו. היום, לאחר חודשיים מאז שהתחלנו לדבר חיובי על החיים, אני עומד לסגור שידוך לבני השני!". הרב לוינשטיין, שקיבל את שני הסיפורים מהרב סנה, המשיך להעביר את הדברים בדרשותיו ושיתף את קהל שומעיו בהארה נפלאה זו.

לאחר מספר חודשים הרב לוינשטיין קיבל טלפון מיהודי שסיפר לו: "אני אבא לארבע עשרה ילדים בלעה"ר. כולם אהובים כולם ברורים, אבל הילד השביעי שלי התחיל להתדרדר. בהתחלה הוא קיצר את פיאותיו עד שהוריד אותם לגמרי. מכאן הדרך היתה קצרה. חז"ל כבר אמרו: 'קשה תרבות רעה בביתו של אדם יותר ממלחמת גוג ומגוג'. זה היה המצב בבית.

"בערב פסח שמעתי את הדרשה שלך. כשחזרתי לביתי, פניתי לרעייתי ואמרת לי לה: 'תראי איך נהפכנו לשבר כלי. בגלל ילד אחד אין לנו זמן לראות את שלושה-עשר הילדים הנפלאים שלנו. את הילדים שכבר הקימו בתים. את הנכדים החמודים שלנו. כמה אנחנו מאמלים את עצמנו. כמה אנחנו כפויי טובה כלפי ה' שמיטיב איתנו. אנחנו רק רואים את מצבנו העגום. הבה נסגל לעצמנו דיבור חיובי! נחליט שלקראת ליל הסדר נראה בכל אחד את הטוב, ונדבר על כך בליל הסדר".

"באותו ליל הסדר לפני הקידוש, אמרתי לילדיי, כשגם הילד ההוא ביניהם: תראו, ילדים יקרים. הלילה נספר את שבחי הבורא, מה שעשה איתנו במצרים. אבל גם נספר את שבחי בחיי היום יום שלנו. יש לנו דירה נפלאה ללא משכנתא. כך אני ממשיך להוסיף עוד דברים, ורעייתי מוסיפה דברי תשבחות לבורא עולם. במשך שעה ארוכה סיפרנו כמה חסד ה' עושה איתנו על כל צעד ושעל".

"עוברת תקופה קצרה מאוד. הבן, שכבר זמן רב הולך בלי כיפה, מגיע עם כיפה קטנה לראשו. עוברת עוד תקופה והכיפה גדלה. כשהגיע חג השבועות, הבן אמר לאחר הסעודה: 'אני רוצה לבוא איתך לביה"כ' - "בשמחה!", ענית.

הייתי בטוח, שהוא יחזיק מעמד בקושי שעה. הוא נשאר כל הלילה וגם התפלל שחרית. כך הלך וחזר לעצמו יותר ויותר. יום אחד, שאלתי אותו: "מה גרם לשינוי הזה?". הבן ענה: "הסתכלתי עליך ועל אמא. אתם יהודים טובים שעושים את רצון הבורא. אתה לומד. אמא עושה חסדים. כל הזמן אני רואה שאתה מתרוצץ בין הגמחי"ם, מתקשה בפרנסה. זה גרם לי לכעסים על הקב"ה. למה אבא ואמא צדיקים כאלו צריכים לסבול כל הזמן? והנה בליל הסדר אני שומע פתאום כמה 'יש' לכם, בכמה טוב אתם מוקפים. זה המשיך אחרי החג. אני שומע כל הזמן על הטובות שהקב"ה גומל לכם. התחלתי לחשוב על חיי. התחלתי להתבייש מהקב"ה. הרי הוא כ"כ טוב ומיטיב עימי! הוא מאפשר לי לנשום, ללכת, לראות, לשמוע וכו'. איך אני עושה נגדו כל כך הרבה לעומת כל הטוב שהוא מעניק לי! כך חזרתי בתשובה".

הגאון הרב שלמה לוינשטיין שליט"א סיפר על מכתב, שנשלח לו ע"י ידידו הרב סנה בן ציון: הרב סנה עבר תאונת דרכים קשה מאוד. מצבו היה קריטי ממש. בחסדי ה' הצליחו לייצב את מצבו. בגלל מצבו הקשה הוא הוטס לחו"ל כדי לנסות לשקם את גופו. הוא עבר שם מספר טיפולים. הוא הגיע למצב, שבו חלק מגופו מתפקד יותר וחלק פחות או בכלל לא מתפקד. כך גם לגבי השמיעה- באוזן אחת שמע, אבל באוזן השנייה הוא איבד את השמיעה.

באותה אוזן שלא שמע העצב עדיין היה חי וגרם לו דלקות חמורות מאוד. יום אחד הרופא אמר לו: "תראה, אוזן זו ממילא לא שומעת. העצב מייצר דלקות, דבר שגורם לך לצרוך כמויות גדולות של אנטיביוטיקה לחינם. אני מציע להמית את העצב אחת ולתמיד ולסיים עם הדלקות. הרב נתן את הסכמתו. הוא היה צריך לעבור מספר בדיקות.

באותם ימים מצבו לא היה פשוט כלל- עזיבה של ארץ מגורים והשתקעות ארוכה בנכר עם כל ההתמודדויות והטיפולים. יום אחד הוא התעורר בנוסח התפילה בסיום 'הודו' שבו אנחנו אומרים "הַרְחֵב פִּיךָ וּמְלֵאֵהוּ" (תהילים פא, יא)- מהו "הרחב" פיך? צריך לומר פתח פיך? הוא הגיע למסקנה: מתי אדם מרחיב פה? כשהוא מחייך. לחיוך צריך להרחיב פה.

אם כן, כשאתה משבח את השי"ת, אתה צריך לומר זאת בחיוך. לכן צריך להתבונן בכל הטוב והחסד שיש לנו מאיתו יתברך. לא לחשוב כל הזמן מה אין לי ומה נראה לי לא טוב. מאותו היום הוא ורעייתו התחילו לראות את הטוב שיש להם. אומנם הוא לא שומע באוזן אחת, אבל בשניה הוא כן שומע. רגל אחת הוא סוחב, אבל ב"ה ברגל השניה הולך מצוין!

הוא הגיע לבדיקת שמיעה מיוחדת לפני הריגת עצב האוזן שלא שומעת. הוא ישב בחדר עם גלי קול והרופא הפעיל את המכשיר. אחרי מספר דקות הרופא נכנס לחדר וצעק: "בן ציון, באוזן יש לך קרוב לשמונים אחוזי שמיעה! כמעט והרגתי לך את האוזן!". הרופא לא נרגע. "אני לא מבין. כבר בדקנו אותך עשרות פעמים. האוזן הייתה חרשת לחלוטין!". הרב סנה ידע גם ידע - יש אוזן של לפני ה'הרחב פיך', ויש אוזן של אחרי ה'הרחב פיך'!...

בזמן שהיה בארה"ב, הרב ניצל את זמנו כדי לחזק יהודים בדרשותיו. באחת מדרשותיו במונסי סיפר את סיפורו. לאחר תקופה קיבל מכתב שבו היה כתוב: "יש לי תשעה ילדים. ב"ה חיתנתי שבעה מהם והקימו בתים טובים. הגענו לשני הילדים האחרונים וממש פקק! בקושי מציעים להם שידוכים, וכשכבר מציעים - השידוכים לא מתאימים. ישבתי בהרצאה שלך ושמעתי על ה'הרחב פיך' על השפע שיש לנו. כשמדגישים זאת גם זוכים לישועות".

"חזרתי לביתי, פניתי לרעייתי ואמרת: 'תראי, אנחנו כל הזמן חושבים רק על שני הילדים שלנו שתקועים. הפסקנו לראות כמה חסד הבורא עשה איתנו בשבעת ילדינו שנשואים. ב"ה כולם שמחים, נולדו להם ילדים, חלקם כבר לומדים גמרא

הרב יצחק בן תפאחה כדורי זצ"ל	הרב שמואל בן שמחה דרוזי זצ"ל	ולד יחיא בן יוסף ז"ל
פואד אברהם בן רג'ינה ז"ל	מאיר מורד בן שושנה ז"ל	יצחק בן ברוק דב ז"ל
אביבה בת איירין ע"ה	זהבה בת שושנה רייזל ע"ה	מאירה בת יפה ע"ה
אברהם בן יונה ז"ל	מרים בן דבורה ז"ל	אביגדור בן ג'ולי ז"ל
סעידה בת תופחה ע"ה	ר' שאול בן סילביה זצ"ל	צדיק חכם בן חזלה ז"ל
מזל בת שמעון ע"ה	שני בת אסתר ע"ה	דוד בר חסיבה ז"ל
יוסף בן מרים נוסרת ז"ל	מסודי בת חביבה ע"ה	חוזה בת יעקב צבי ע"ה
יעקב בן אסתר ז"ל	אסתר בת גולה גאולה ע"ה	יצחק בן רחל ז"ל
רחל רפאת בת השמט ע"ה	יוסף בר סעדה ז"ל	ברכה בת מרדכי ע"ה
ליטף בן פרחת ז"ל	שלום בן אסתר ז"ל	יעקב בן נעמה ז"ל
מרים בן שרה ע"ה	אריה בן מרים ז"ל	דוד יצחק בן פרחת ז"ל
אביבה נויש ע"ה	אלון בן סעדה ז"ל	גורג'יה בת נעימה ע"ה
שרה בת נרקיס ע"ה	אילנה (מחזוזה) בת שרה ע"ה	רחמה בת מסעודה ע"ה

הרב עובדיה יוסף בן גורג'יה זצ"ל	הרב מרדכי צמח בן מזל אליהו זצ"ל	רחמים בן רחל ז"ל
חיים משה גרשון בן שלמה יחזקאל ז"ל	מסעוד בן יקוט ז"ל	ר' עוליאל ישועה בן סטה מקנין זצ"ל
אביחי בן אסתר ז"ל	שמואל בן רבקה ז"ל	נעימה בת גורג'יה ע"ה
חי זיזי בן קלרה ז"ל	רפאל בן אסתר ז"ל	חי זיזי בן קלרה ז"ל
ר' יצחק בן מסעודה קדוש ז"ל	יצחק בן חביבה ז"ל	אסתר בת נעמי ע"ה
אסתר בת נעמי ע"ה	אהרון (אורי) בן רבקה ז"ל	ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל
ר' דב בן בנימין אלטר ז"ל	דב בן יצחק ז"ל	אורה בת נעימה ע"ה
מישא אסתר בת זרהר ע"ה	סוליקה בת עישה ע"ה	אברהם בן טובה ז"ל
אברהם בן טובה ז"ל	סלים בן פרחת ז"ל	
	יעקב בן סלימה ז"ל	
	ספירנס תקווה בת נעימה ע"ה	
	יהודה בן סעידה ז"ל	
	עפאת בת השמט ע"ה	

גליון
באר
הברכה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

אמור

מכון
באר
האמונה

גליון באר הפרשה

להערות והארות,
וכן לכל עניין אחר
ניתן לפנות:
לטלפון 718.484.8136

או לאימיל:
Mail@BeerHaparsha.com

מדי שבוע בשבוע בדוא"ל בחינם

הירשמו היום!

לשון הקודש

באר הפרשה
mail@beerhaparsha.com

אידיש

דער פרשה קוואל
mail@derparshakval.com

אנגלית

Torah Wellsprings
mail@torahwellsprings.com

ספרדית

Manantiales de la Torá
info@manantialesdelatorah.com

צרפתית

Au Puits de La Paracha
info@aupuitsdelaparacha.com

איטלקית

Le Sorgenti della Torah
info@lesorgentidellatorah.com

רוסית

Колодец Торы
info@kolodetztory.com

מכון **ארה"ב:**
Mechon Beer Emunah
1660 45th St, Brooklyn NY 11204
718.484.8136

בארה"ק:
מכון באר האמונה
רח' דובב מישרים 4/2
עיה"ק ירושלים תובב"א
025 688 040

יו"ל ע"י מכון באר אמונה
כל הזכויות שמורות להמכון © 2022

העתקה או הדפסה של הגליון בכל פרמוט שהוא כדי להרויח או לפרסם עסק וכדו' ללא אישור בכתב ממכון באר האמונה הינו נגד החלכה והחוק הבינלאומי

תוכן הענינים

פרשת אמור

- ב..... בדבר ה' - כשיאמין שאין טבע יתהפך הכל לטובה.....
- ד..... קרוב ה' לנשברי לב - ע"י יסורין וקושי יעלה מעלה מעלה.....
- ה..... ונקדשתי בתוך בני ישראל - מסירת 'רצונותיו' לשמים.....
- ח..... וספרתם לכם - קדושת ימי הספירה.....
- י..... ואטהר ואתקדש - ימי טהרה.....
- יד..... לב טוב - להפוך לבבנו לטוב בימי הספירה.....

סדר ועימוד:

א.ש. אשדוד

shwrtz@bezeqint.net

פרשת אמור

והצמחים באים לידי גמר והוא ממלא אסמיו שבע בברכת ה', ויש חשש שמא תתגנב ללבו מחשבה שהצמיחה באה לו ב'טבע' העולם, ע"י הגשמים שמצמיחים באדמה. לזה נצטוונו להביא את ראשית הקציר לבית המקדש להשריש ולחזק האמונה שהקב"ה הוא ארון הטבע, והתבואה איננה גדילה ע"י הגשמים אלא עפ"י רצונו¹ ית'², הוא משיב

בדבר ה' - כשיאמין שאין טבע יתהפך הכל לטובה בפרשתן (כג' י), 'והבאתם את עומר ראשית קצירכם אל הכהן'. וביאר המהר"ל מפראג (אור חדש, מגילת אסתר ו יא) ש'עומר ראשית קצירכם' בא להזכיר לאדם על הנהגת הבורא בעולם, שהרי היא באה בימי ניסן - מיד אחר גמר ימות החורף וירידת הגשמים, כשהפירות

א. וכעניין הזה הוא לגבי כל מזונותיו של אדם שאף שנדמה ש'ההשתדלות' היא ש'הצמיחה' וגידלה את הפרנסה, אך באמת הכל הוא כפי רצונו יתברך, ואין האדם עושה כלום.

פעם פגש הבית הלוי זצ"ל את אחד מתלמידיו משכבר הימים, שאלו הבית הלוי 'מה עיסוקו של מר ומה הוא עושה' ענה התלמיד שהוא עוסק בעשיית צוקע"ר בשותפות עם גיסו ומשם פרנסתו. חזר הבית לוי ושאלו מה הוא עושה ושוב ענה התלמיד שהוא עוסק בעשיית הצוקע"ר יחדיו עם גיסו. אחר ששילש הבית הלוי את שאלתו, והלה ענה בשלישית שהוא עושה צוקע"ר. נענה הבית הלוי ואמר, הנה יהודי זה חושב כעת שיש לי איזו חסרון בהבנה, לא כן, אלא לו יש חסרון בהבנתם של דברים. כי אילו שאלתיו מה הקב"ה עושה עמו היה עליו לענות לי בסיפורי פרנסתו הבאים לאדם מן השמים. אבל מכיוון ששאלתיו מה הוא עושה עליו לענות על עסקי 'יראת שמים', כמו שאמרו (ב"מ קז:) 'הכל בידי שמים חוץ מיראת שמים'.

אדרבה, כאשר ישריש האדם היטב בעצמו את האמונה הטהורה שהוא עצמו אינו כלל ב'עסק', ורק הקב"ה עושה את כל המעשים - ברווח או ב... אזי יראה בישועת ה', ואכן יזכה לראות בעיני בשר, כי אכן הכל בידי בוכ"ע, ברצונו מרחיב וברצונו... וכה היה מעשה אצל האדמו"ר רבי משה מקאפיטשניץ זי"ע בנו של האדמו"ר רבי אברהם יהושע העשיל זי"ע שבשנות קדם היה עוסק לצורך פרנסתו במסחר היהלומים (ב'בורסת' היהלומים שבמנהטן), והנה אירע פעם שבמשך כמה שבועות רצופות לא הרוויח אפילו פרוטה אחת, בצר לו 'הזכיר' עצמו לפני אביו הגדול, וכה אמר, 'איך מאך גארנישט' (בלשון בני"א הכוונה שאינו 'מרוויח' כלום), ומה יעלה בגורל אנשי ביתי, אין לחם לאכול ולא בגד ללבוש, נענה לו אביו הגדול, אכן זאת עליך לחזור ולהשריש היטב בעצמך אז דו מאכסט טאקע גארנישט - שבאמת אינך עושה מאומה, כי הכל בדבר שמים נעשה, ורק תלוי בידי קוב"ה, הוא מכריז אם ירוויח האדם או לאו, מבלי כל עניין ושייכות למציאות העניינים אם האדם עבד והתייגע או לא... והנה, עברו עוד כמה שבועות, ועדיין לא רמה קרנו, עדיין לא הצליח במסחרו ולא הרוויח מאומה, באותו הזמן, הגיע אחד מימי שישי, וכבר הגיע זמנו לפנות עצמו משם ללכת לביתו להכין צרכי שבת, עמד הגר"מ בשער הכספת (סעי"ף) כשהוא מטמין שם יהלומיו עד מחרת השבת, ומן המיצר נשא עיניו כלפי מעלה, והכריז ממעמקי לבו בהכרת אמונה טהורה, רבש"ע איך מאך טאקע גארנישט... וראה זה פלא, תוך כדי דיבור ל'הכרזה' טהורה זו צלצל הטלפון אשר ב'דוכנו', ועל הקו היה 'סוחר' שביקש לקנות ממנו כמות מכובדת של יהלומים, וברגע אחד הרוויח כנגד כל השבועות שלא עשה מאומה ויצא מאפילה לאורה... סיפר הרה"ק מקאברין זי"ע בהאי לישינא (תורת אבות, אמונה ובטחון, מז) 'מורי ורבי הסבא קדישא מלעכוויטש זי"ע ציווני לבנות בית. נסעתי ללעכוויטש לשאול מפה קודשו את הפרטים איך לבנות. והייתי שם בשבת קודש ושכחתי לדבר מזה, ואחרי שנפרדתי ממנו ונסעתי, נזכרתי מכל הענין. ושלחתי אחד שידבר אתו מזה, ואמר לו מרן הסבא קדישא זי"ע לומר לי אם תבנה על הארץ יהיה לזה קיום, אבל אם תבנה על הראש לא יהיה הבית בר קיימא (כלומר שלא יהא 'הראש' שקוע בבנין הבית). וכך היה - כל דבר שהיה אפשר לעשות אחרי התפלה, לא עשיתי לפני התפלה. ומה שיכולתי לעשות כעבור כמה שעות, לא מיהרתי לעשות מקודם. ומצוה לספר לפני בעלי בתים עד כמה ואיך שראיתי בזה סייעתא דשמיא'.

ב. וכן רמזו בפרשתן (כג' יז) 'ממושבותיכם תביאו לחם תנופה', שנרמז כאן על ענין הפרנסה, להודיע לבני האדם שאין הפרנסה תלויה במעשי ידי אדם כלל אלא בידי שמים כדכתיב (דה"י א' כט יב) 'והעושר והכבוד מלפניך',

שהכל הוא מפעולות ה', הבין שהקב"ה יראה להם שאכן הוא מנהיג את העולם, וישנה עבורם את כל הטבע, בביטול הגזירות והדינים, ונגלה כבוד ה'.

בדברים הללו שכל הדינים והגלות מתבטלים כאין וכאפס באמונתו של אדם, כתב גם הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (ויחי תרל"א ד"ה אא"ז) לבאר בדברי הגמ' (פסחים נו.) על הקרא (בראשית מט א) 'ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואניידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים - ביקש יעקב לגלות לבניו קץ הימין ונסתלקה ממנו שכינה', שביקש יעקב לגלות לבניו שגם בתוך הגלות נמצא השי"ת והכל מכוחו אלא שהוא בהסתר, אלא שאם היו משיגים ידיעה זו ממילא הייתה בטילה מהם גזירת 'גלות' - שהרי אין זה נחשב לגלות אם רואה את ה' בכל מקום ומקום, כי כאשר יודע שאין זה אלא הסתר והעלם מיד מתבטלים כל הדינים וההסתרים ומתגלה אורו של הקב"ה, על כן נסתלקה ממנו שכינה, מאחר שרצונו של הקב"ה שיהיו בני ישראל בגלות. אמנם כבר איתא בזה"ק (ה"א רלד:) שבאמת גילה יעקב מה שרצה לגלות אלא שהוא

הרוח, הוא מוריד הגשם, והוא מצווה לאדמה להוציא מקרבה את כל הצומח.

ביסוד זה מבאר המהר"ל (שם) את המובא בגמ' (מגילה טו.) שבשעה שבא המן להלביש את מרדכי לבוש מלכות ולהרכיבו על הסוס נכנס לבית המדרש וראה שמרדכי מלמד את תלמידיו הלכות קמיצה, וברש"י שם, דורש בענינו של יום, וששה עשר בניסן היה, הוא יום תנופת העומר. אמר להם, במה אתם עוסקים, אמרו לו, בזמן שבית המקדש קיים - כל המנדב 'מנחה' מביא סולת מלוא הקומץ ובהקרבת קומץ זה מתכפר לו, אמר להם המן, אתא מלי קומצי קמחא דידכו ורחי עשרה אלפי כברי כספא דידי (כא ה'קומץ' שלכם ודחה והתגבר על עשרת אלפים שנתתי לאחשוורוש). ומקשה המהר"ל, מניין ידע המן שדווקא מצווה זו של הבאת העומר היא שנצחה אותו ודחתה את עשרת אלפי ככר כסף ולא מצווה אחרת שעשו, אלא כי ע"י הבאת העומר 'אנו מקבלין השי"ת לאלוה-ה שהוא מנהיג העולם הטבעי כי הוא אהון הטבע', ומכיוון שראה שבני ישראל מכירים שאין טבע בעולם כלל, והם יודעים

ואכן, כל הרוצה להגדיל קצבתו לא ירוויח מאומה מריבוי עסקיו ומתוספת השתדלות - אין לו אלא עצה אחת 'לבוא אל המלך להתחנן לו' ולבקש מהבורא על כך. והנה, בלשון בני אדם נקראת פרנסתו של אדם 'ישיבה' כאומרם 'על מה יושב פלוני'... וזהו אומרם 'ממושבותיכם' בלשון שאלה ותמיה, וכי 'ממושבותיכם' - ממקום מושבכם כלומר ממקור עבודת השדה או השתדלות אחרת, 'תביאו לחם' לאכול, לא כי, אלא 'תנו-פה', בתפילות שבפה תפעלו שיורידו לכם מן השמים לחם לאכול ובגד ללבוש.

ג. ויהיו דבריו תואמים לדברי הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ספר הזכות, שלח בדיבור הראשון) לבאר מה שדרשו בגמרא (שבת לא.) על דברי הנביא (ישעיה לג ו) 'והיה אמונת עיתך חוסן ישועות חכמה ודעת' - אמונת - זה סדר זרעים, עתך זה סדר מועד וכו', ובתוס' (ד"ה אמונת) הביאו את דברי הירושלמי 'אמונת זה סדר זרעים - שמאמין בחי עולמים וזרוע'. ולכאורה צריך ביאור, דבפשטות היה נראה, דאדרבה, מי שאינו עוסק בעבודת השדה נחשב כמאמין יותר מהעוסק. אלא מבאר ה'ח' הרי"ם, שעדיף האדם העוסק ביגיע כפו לצורך פרנסתו ועדיין הוא 'מאמין בחי העולמים' - שלא עבודתו ויגיע כפיו מביאה לו את טרפו וטרף ביתו, אלא הקב"ה הוא הזן ומפרנס מקרני ראמים ועד ביצי כינים, זה עדיף על מי שאינו עוסק מאומה ואינו זורע כלל ואין לו במה לתלות פרנסתו רק בהשי"ת. לכן רמזו 'אמונת זה סדר זרעים' שאף במקום 'השתדלותו' אינו נכשל בהיפך האמונה, בידעו כי ההשתדלות היא ההכרחי ולא המועיל כלום לפרנסה.

ד. וזה כלל גדול, שהקב"ה מגן ומושיע את האדם התולה יתנו רק בהשי"ת ואינו סומך שיצליח לסדר את עצמו בדרך הטבע, או בחכמתו הנפלאה וכשרונותיו המופלגים, או ב'קשרים' אשר יש לו עם פלוני ואלמוני... כי הסומך על עצמו ועל כוחו ועוצם ידו הרי הוא מרחיק מעליו את הישועה. וכמו שפירשו רבותינו הראשונים (ה'אבן עזרא והרד"ק) במה שאמר דוד מלכא משיחא (תהילים קטז ו) 'שומר פתאים ה' דלותי ולי יהושיע', 'כי הפתי שאין יודע תחבולה להנצל מרעתו - הא-ל שומרו כשמישים עליו בטחונו', ולא דווקא ב'פתי' אלא גם ב'חכם' המשים עצמו כ'פתי' ואינו בוטח בחכמתו ובתחבולותיו, וזהו שאמר דוד 'דלותי ולי יהושיע' - 'שלא אחשוב תחבולות להימלט, כי שמתני נפשי כאחד הפתאים', ו'כשהייתי דל ועני ולא היה לי משען - הוא יהושיע לי'.

באר הפרשה - פרשת אמור

מוסתר בדבריו, ומבאר השפ"א וז"ל, ומכל מקום על ידי אמונה שמאמינים זה בני ישראל שאין שום כח בלתי הש"ת רק כל זה על ידי הסתר אף שאין רואין זה בעין מ"מ על ידי אמונה יכולין לראות האמת, עכ"ל, וכלומר שע"י שמתחזק באמונתו הטהורה שהכל הוא מפי עליון הרי מתגלה הקץ ומתבטל כל הגלות.

קרוב ה' לנשברי לב - ע"י יסורין וקושי יעלה מעלה מעלה בפרשתן (כב כו), 'שור או כשב או עז וגו' ירצה לקרבן אשה לה". וביארו חז"ל (ויק"ר כו ה) בטעם הדבר שמכל בעלי החיים לא הוכשר להקריב קרבנות למזבח אלא מינים אלו, כי 'האלוקים יבקש את נרדף' (קהלת ג טו), וכך 'אמר הקב"ה, שור נרדף מפני ארי,

ה. סיפר אחד ממשמשי הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זי"ע, כי פעם אחת ביקש הרבי לנסוע לוויילאמסבורג כדי להשתתף במסע הלווייה של איש יהודי שלא היה נמנה עם קהל אנ"ש ולא הכירוהו אנשי הבית, שאל המשמש את הרה"ק מה לו ולרבי, מדוע הרבי מטריח עצמו להשתתף בהלווייתו, השיב לו הרה"ק, לפני שנים רבות פגע בי הלה ברבים ובייש אותי באופן נורא, ואותו בזיון היה לי לטובה גדולה, על כן הנני רוצה להכיר לו טובה ולחלוק לו את כבודו האחרון...

שמעו נא לסיפור נפלא, אשר קבלתי מבעל המעשה איתן מושבו בעיה"ק צפת ת"ו, שעברו עליו כמה שנים מעת שהקים ביתו ועדיין לא זכה לפרי בטן, וכבר דרשו ברופאים בכל מיני דרכי הרפואה ללא תועלת, והנה לפני כמה שנים הקים ביחד עם ב"ב מפעל חסד להביא רווחה והרחבה לאחינו בני ישראל, והשקיעו בו כוחות גוף ונפש ימים ולילות, וגם לרבות דמים הגונים, ולפני כשנה הגיע מאן דהו והצליח להשתלט על ה'מוסד', ולא עוד אלא שצעק עליו וביישו מול קהל נכבד... וזכה אותו 'נעלב' להיות מ'הנעלבים ואינם עולבים', ואף לא נתן לעומדים שם לענות לאותו אחד כגמולו הרע, ומן השמים קיבל שכרו משלם, כשתיכף ומיד הגיע הישועה בלי שום הסבר, ונולד להם בן זכר במז"ט בבריאות (למרות אזהרות הרופאים), וביום " בניסן שעעל"ט נחגגה שמחת 'פדיון הבן' ברוב עם להודות ולהלל...

עוד עובדא הוי, תחילתו ב'פרשת פרה' דאשתקד (תשפ"א) וסופו ב'פרשת פרה' דהאי שתא, וכה היה מעשה, איש יהודי המתגורר בוויילאמסבורג יצ"ו שזכה לחגוג 'שמחה' אצל בנו ב'שבת פרה' הזמין חזן דגול ובעל שם ויודע נגן להנעים את תפילות השבת בבית הכנסת בו מתפלל ה'בעל שמחה' בפני כל הקהל העצום המכיל אלפי מתפללים בלעה"ר, ואכן בצפרא דשבתא ניגש ה'חזן' ל'שוכן עד' והחל לסלסל בתיבות התפילה להנאת הציבור. והנה באמצע שהאריך ב'זכרם מקבלים עליהם עול מלכות שמים זה מזה' קפץ עליו רוגזו של זקן אחד שקצה נפשו בכל האריכות והסלסולים למיניהם, והחל לצעוק בקול נו... נו... אך 'בעל השמחה' ושאר המתפללים עודדו את החזן להמשיך בשלו, וכשהגיע ל'לא-ל ברוך נעימות יתנו' פתח הש"ץ בניגון מתחילתו, וככה הטעים כל תיבה ותיבה, ולפתע באמצע שאמר 'המחדש בטובו' מרגיש בסטירת לחי הגונה על לחיו... אותו זקן לא שלט על כעסו ובחרון אפו ניגש והכה 'לעיני כל ישראל'... ובס"ד הצליח החזן לשמור על יישוב דעתו והמשיך בתפילתו כאילו לא היה כלום.

ועדיין לא שככה חמתו של הזקן הנ"ל, והגדיל לעשות שתיכף לאחר תפילת שמו"ע בלחש, כשסיים החזן את תפילתו ופסע ג' פסיעות לאחור ב'עושה שלום' - מיהר הזקן ותפס את ה'עמוד'... כשהוא מודיע בקול איני זז מכאן... ניסו קהל המתפללים לדבר על ליבו שיעזוב את ה'תיבה' ויניח לחזן להתפלל ברוגע אך הלה 'התבצר' בעמדתו ואמר מעתה אני הש"ץ... עד שניגש אליו זקן אחר, זקן בימים וזקן שקנה חכמה, ואמר לו בנחת וב'טעם זקנים', דע לך כי עפ"י ההלכה אסור לענות אחריו אמון, כי אינך שליח ציבור (אלא 'שלחת' את עצמך...) ואינך מרוצה לקהל, נתעשת הלה וחזר למקומו כשהוא מניח 'לחזן' לגשת, ואכן התפלל לפני התיבה את 'חזרת הש"ץ' עם כל היוצרות הנאמרים לכבוד 'שבת פרה'. בשעה שהולך את הספר-תורה' לעבר ה'בימה', קראו כל הקהל לעברו 'יישר כח', 'יישר כח'... וברכוהו ושבחוהו על תפילתו העריבה, אך שוב 'התעורר' הזקן וצעק עליו וגדפו כשהוא קורא בקול שהבעל-תפילה זימר היום כמו פרה אדומה... ושוב שתק ה'חזן', שמע חרפתו ולא השיב, ובדרכו למקומו - לאחר שהניח את הס"ת בבימה - נתבקש ע"י אחד המתפללים אשר לחש באזניו, אנא הענק את זכות הבזינות והשתיקה לטובת אברך אחד שכבר עברו עליו 'שבע שנות הרעב' מיום נישואיו ועדיין לא נושע... ובטוב ליבו סבר ה'חזן' וקיבל, וראה זה פלא, 'כעת חיה' בשבת פרה תשפ"ב נערכה שמחת ה'קידושא רבא' לרגל הולדת הבת לאותו אברך...

וכבר כתב הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע (שערי קדושה א 1) 'ואם עיני שכל לך היה לך לחפש מי שיצערך כי חיים אתה מבקש לך'.

והוסיף לומר ולא יחללו את שם אלוקיהם - שלא יבעטו בייסורים שבזה הם מחללים אותה מתנה שנתן להם הקב"ה, כי בעצם אינם אלא לטובה ורק נראים כמידת הדין ונקראים ב'שם אלוקיהם' (שהם רק מכונים בשם 'אלוקים', אבל לאמיתו של דבר כולם ממקור החדד והרחמים).

הרחיב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (תרע"ב) בדברי המדרש וז"ל, הנה ודאי שכן הוא בכל פרט שהוא נרדף מכוונות חיצוניים הרודפים אחר האדם להממו ולאבדו, ובשביל זה עצמו נתווספה השמירה והבחירה (דהיינו, שמחמת שהוא 'נרדף' הקב"ה שומר ומגן עליו בשמירה יתירה ובוחר בו לחלק) כדכתיב ואלוקים יבקש את הנרדף. ובכן אל יפול לב האדם עליו כשמוצא את עצמו נרדף הן בגשמיזת והן ברוחניות, כי רבים אשר אתו מאשר איתם. עכ"ל.

ונקדשתי בתוך בני ישראל - מסירת רצונותיו לשמים
בפרשתן (כב לב), 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', וכתב הרה"ק ה'שפת אמת זי"ע' (תרמ"ג ד"ה במצות) וז"ל, משמע שבמצוה זו של מסירות נפש לקדש שמו

עז מפני נמר, כבש מפני זאב, לא תקריבו לפני מן הרודפים אלא מן הנרדפין. ומאריך המדרש כיצד הקב"ה בוחר רק בנרדפין, וכלשונו 'הבל נרדף מפני קין ובחר הקב"ה בהבל וכו', נח נרדף מפני בני דורו ולא בחר הקב"ה אלא בנח וכו', אברהם נרדף מפני נמרוד ובחר הקב"ה באברהם וכו' ישראל נרדפין מפני האומות ובחר הקב"ה בישראל' (ועיי"ש באריכות גדולה)¹.

ואין הדברים אמורים דייקא במי שנרדף על ידי 'בעלי חיים' או על ידי הבריות, אלא כיו"ב בכל צער וייסורים הרודפים אותו שעל ידם יזכה ש'אלוקים יבקש את הנרדף', והקב"ה מתקרב אליו ביותר ומרוממו ומקדשו. וכך פירש הרה"ק ה'נועם מגדים' זי"ע את הכתוב בפרשתן (כא ו) 'קדושים יהיו לאלוקיהם ולא יחללו שם אלוקיהם וכו' והיו קודש', והרי שם 'אלוקים' מורה על מידת הדין, ובא הכתוב 'ללמד לאדם דעת שהיסורין הבאין עליו הם הם המביאים אותו לקדושה רבה ויתירה, כאשר חכמים הגידו (ברכות ה.) כל שהקב"ה חפץ בו מדכאו ביסורים', ובוזה יתפרש לשון הכתוב, קדושים יהיו על ידי 'אלוקיהם', ר"ל על ידי מידת הדין הבאה עליהם.

1. ביסוד הדברים כתב הגה"ק הבן איש חי זי"ע (עוד יוסף חי דרושים בשלח) לבאר את זכותם של בני ישראל שיקרע בפניהם הים, וז"ל, נראה לפרש בס"ד, דידוע דעל ישראל היה קטרוג אותה שעה, דקטרג השר מה אלו עובדי ע"ז אף אלו עובדי ע"ז, ועל זה יקשה האדם איך ניצולו ישראל ומצרים טבעו. והתירוץ הוא דכתיב (קהלת ג טו) 'והאלוקים יבקש את הנרדף', ואיתא במדרש רבה (ויק"ר כז ה) אפילו צדיק רודף רשע מכל מקום והאלוקים יבקש את הנרדף, עיין שם. ולכן ישראל ניצולו ומצרים טבעו, בשביל שהיו מצרים רודפים וישראל נרדפים. וזה שנאמר (יד כב-ג) 'ויבואו בני ישראל בתוך הים ביבשה', רוצה לומר נפשם יבשה שאין להם זכות משלהם שיהיו הם ניצולים ומצרים טובעים, ועם כל זה 'והמים להם חומה מימינם ומשמאלם', להם דווקא ולא למצרים, והיינו מפני כי 'וירדפו מצרים' שהיו ישראל נרדפים ומצרים רודפים. עכ"ל.

2. אין לתאר ואין לשער עד כמה גדלה מעלת שבורי לב, ועד כמה אהובים וקרובים הם לפני המקום ב"ה. וכך יש ללמוד ממה שמצינו בעת שעלה נבוכדנאצר מלך בבל על ירושלים, 'והגלה את כל ירושלים ואת כל השרים ואת כל גבורי החיל עשרת אלפים גולה וכל החרש והמסגר, לא נשאר זולת דלת עם הארץ' (מלכים ב' כד יד). וכתב ע"ז ה'שבט מוסר' בספרו 'מעיל צדקה' (אות תתקנז) וז"ל, בא וראה מעלת הדלים, כי הנה שרי ישראל וגדוליהם יכול האויב לשלוט עליהם וכו', אך הדלים השפלים כיון דשכינה עמהם לא ניתן רשות לאויב לשלוט בהם והשאיר אותם בארץ, כי לא רצה הקב"ה לעזבם מאצלו וכו', ומה' יצא הדבר לשים בלבו להניחם כדי שלא יצאו מאצלו כי מרכבה שלו הם. עכ"ל. והדברים נוראים, ששבורי לב הם מרכבה לשכינה יותר מ'ארזי הלבנון אדירי התורה' - אותם 'חרש ומסגר' שאמרו עליהם חז"ל (גיטין פח.) 'חרש - שבשעה שפותחין נעשו הכל כחרשין, מסגר - כיון שסוגרין שוב אינן פותחין (ופירש רש"י, הלכה שהם סגורים בה שאינם יודעים להשיב לשואליהם שוב אין לה פותחין אחרים), וכביכול הקב"ה צריך שהם יהיו עמו בקרבתו. נוראות אמר הרה"ק ה'צמח צדיק' מויז'ניץ זי"ע (ליקוטים עמ' תקלג) וז"ל, יבקש מלשון בקשה, שהקב"ה מבקש את הנרדף שלא יהיה בצער, דהרי רודפין גם אותו (שכביכול גם הקב"ה הוא 'נרדף'), כי כשאדם בצער שכינה מה אומרת קלני מראשי (חגיגה טו:), על כן יקבל באהבה, עכ"ל. ואלמלי מקרא שכתוב אי אפשר לאומרו, כמה השכינה משתתפת בצערו של כל יחיד ויחיד מבני ישראל...

באר הפרשה - פרשת אמור

נפשו למות על קידוש ה'. ובוה ביאר הרה"ק ה'בית אהרן' ז"ע הטעם שאומרים 'מסירות נפש' ולא 'מסירת חנוף', כי העיקר הוא כשמוסר את נפשו אלו הרצונות הנקראים 'נפש'.

בפרשתן (כא א) 'ויאמר ה' אל משה אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא יטמא בעמיו'. בווה"ק (פ.ט.) הקשו, שמאחר שפתח הכתוב בלשון רבים - 'ואמרת אליהם' אם כן היה צריך לסיים

ית' יכול אדם לתקן כל מה שנברא עבורו, וע"ז אמרו (ע"ז י:) 'יש קונה עולמו בשעה אחת' וכו'. אכן הוא עניין חפזון ומהירות, אבל מה שאדם פועל ביטול הרצונות בימיו חייו בישוב הדעת ובמתנות [כלומר שמבטל תאוותיו ומתגבר על יצרן] הוא נאה ביותר, וע"ז אמרו (אבות ד יז) 'יפה שעה אחת של תורה ומעשים טובים בעולם הזה יותר מכל חיי העולם הבא'. עכ"ל. והיינו שגדול מעלת 'קידוש ה' בעודו בחיים חיותו בש'זבח' את עצמו ואת רצונותיו מאשר זה המוסר

ח. ואל יאמר אדם, 'מדרגה' זו של 'ונקדשתי' גבוהה היא ממני... כי באמת כוחות אדירים חבויים בו בכל יהודי באשר הוא, אך אם יחליט החלטה נאמנה לעשות רצון קונו ולהעפיל רום יצליח בכך בעזר השי"ת. וכמו שאמר הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל בביאור דברי חז"ל (ויק"ר כד ט) הנודעים על הכתוב (ריש קדושים) 'קדושים תהיו כי קדוש אני ה' - יכול כמוני, ת"ל כי קדוש אני קדושתי למעלה מקדושתכם', וכבר תמיהו כל המפרשים מה ההוא אמינא 'יכול כמוני', וכי יעלה על הדעת שיש ביד בשר ודם קרוץ מחומר להתדמות לבורא ב"ה, וביארו באופנים הרבה, וביאר הגר"ח, כי אכן, כפשוטם של דברים - יכול כמוני, שהיה מקום לומר שהשי"ת מצווה על כל יהודי להיות 'כמוני', כי יש בכל אחד כוחות אדירים אלא שהוא עצמו אינו יודע עד כמה גדול כוחו... ואין גבול עד כמה יכול להשיג.

בעניין זה ביאר ה'אלטער' (הסבא) מקעלעם הטעם שנכתב בתורה הק' כל עניין שכך בן חומר שרצה את דינה בת יעקב, שבאה התורה ללמדנו עד היכן מגיע כח הרצון, כי הנה ערל זה - מכח תשוקתו הבהמית הצליח להפוך את כל העיר - וכל יושבי העיר הסכימו למול את עצמם, הגע בעצמך, אילו היינו אומרים לאיש שיפעל שכל תושבי עיר פלונית הנכריים ימולו עצמם בשביל מצוה גדולה מאוד - בוודאי לא היה עולה על דעתו לבקש זאת מהם, וק"ו שלא יצליח שאכן יקיימו בקשתו, והנה אותו רשע הצליח לגדל התשוקה שבערה בו, 'ובשיעור כזה צריך לעשות רצון השי"ת' (אור רש"ז בראשית עמ' קצא).

ט. חמשה בנים אבדו לו להגה"צ רבי מיכאל בער ווייסמאנדל זצ"ל אב"ד נייטרא בשנות הזעם, אחר עבור ימי האימים הקים מחדש את ביתו ונולדו לו חמשה בנים, בהכניסו את הבן החמישי בבריתו של אברהם אבינו, נענה ר' מיכאל בער ואמר, הנה חמשה בנים יש לי בשמי מרום וחמשה בעולם הזה, על אלו שבעולם הזה אני אומר 'נקדש את שמך בעולם כשם שמקדישים אותך בשמי מרום', פירוש, בזה שאלו החמשה הנמצאים בזה העולם יקדשו את עצמם בקדושה וטהרה, יהיו נחשבים באותה דרגה של החמשה האחרים, כשם שהם קדשו אותך בשמי מרום - בעלותם השמימה על קידוש השם, כך ממש ייחשבו אם יחיו את חייהם בעולם השפל הזה בקדושה וטהרה. י. הנה ה'ספורנו' מפרש מה שנאמר ונקדשתי בתוך בני ישראל בזה"ל, לעשות עמהם נפלאות כמו שנדרתי באמרי 'הנה אנכי כורת ברית נגד כל עמך אעשה נפלאות' (שמות לד י), והטעם בזה כי אמנם אני ה' מקדשכם. וביארו בדבריו כי אכן המקדש את עצמו זוכה שיעשו עמו נפלאות.

סיפר 'מרא דעובדא' שבחודש אלול תשפ"א 'קיבל' בנו הקטן 'דלקת ריאות' (לונגען אנטצינדונג) והוצרכו להכניסו לבית החולים שם שהה כשבועיים ימים במחלקת 'טיפול נמרץ', והנה ביום השני שהיה בביה"ח החלו להופיע על גופו תמים אדומים, הלכו והתפשטו לכל עבר, עד שכעבור כמה ימים היה כולו אדום, ולא ידעו הרופאים מה מקור 'אדמומית' זו, האם יש לה שייכות לדלקת שבראות או שמא תקפו חולי נוסף, והתאספו שבעה רופאים 'אנשי שם', פרופסורים מומחים (ובניהם רופא המומחה לנשימה, וכן רופא כללי דם ורופא עור) ודנו בכובד ראש במהות הכתמים האלו, אם מקורם בזיהום הגוף רח"ל או מסיבה אחרת, והעלו צדדים ו'סברות' לכאן ולכאן, עד ש'החליטו' להחליט למחרת...

באותו היום אינה ה' לידו גליון 'באר הפרשה' (שיצא לאור באותו שבוע), וכשעייין בו לאחר שהלכו הרופאים מצא כתוב מעשה (זה תוכנה בקוצר אמרים) בבחור אחד משיבת 'יקירי ירושלים' בעיה"ק ירושלים שקיבל על עצמו חיזוק

לנפש לא יטמאו, ומדוע נכתב 'לא יטמא' בלשון יחיד. וביאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שאזהרה זו של 'לא יטמא' נאמרה גם כלפי ענייני יראת שמים, שישמור על עצמו בקדושה ולא יבוא לידי טומאה, ומשום כך נאמרה בלשון יחיד ולא בלשון רבים, כי

אין זו אזהרה כללית לכולם בשווה אלא נאמר הציווי באופן פרטי לכל אחד לפי הנסיונות המיוחדים שלו^א, שבוה אינו דומה איש לרעהו, וגם נאמר לכל אחד כפי מצבו ומדרגתו שיוסף עוד קדושה ויר"ש על קדושתו.

בשמירת העיניים שלא לצאת מבניין הישיבה כל חודש אלול, ופרחו לו פצעים בידי (פריחה) ולא אבה לצאת מבנין הישיבה ללכת לבית הרופא, ומן השמים נזדמן שהגיע רופא מחו"ל לצרכי ראש הישיבה וממילא בדק גם אותו והורה שצריך למשוח על ידיו משחה פלונית שבדיוק היתה ברשות הרופא, וראו בעליל עד כמה הקב"ה סייע בעדו לשמור על קבלתו. 'אבי הבן' ראה מעשה ונזכר הלכה... מיד החל לעשות חשבון נפשו, שהרי בזו השעה הנו שוהה במקום פרוץ כידוע לכל מי שבא בשערי בית-חולים, גם הימים ימי שלהי דקייטא, ואנה הוא בא... על כן קיבל על עצמו שלא לצאת מן החדר אלא במקום הכרח, ובכך יחסוך מעצמו מלזון עיניו בכל הנעשה במסדרונות ביה"ח אשר רבו שם המכשולות.

לעת ערב נכנס 'אח' (nurse) לבדוק את שלום הילד, ולבחון את ה'מכשירים' אליהם הוא מחובר, ונבהל למראה האדום האדום הזה... ושאל את האב מה זה ועל מה זה, ומאליו נענה שלפי דעתו יש לתינוק רגישות לתחליפי החלב (מטרנה - פארמולט) שמהם הוא ניזון, ואמרה לו, כשיגיע הזמן הקבוע לאכילתו יגשו אל הממונים ויבקשו מהם בקבוק עם מזון מיוחד, נרתע האב לעשות זאת מבלי לבקש אישור מהרופאים, מאחר שהם קובעים לכל ילד איזה סוג מזון יאכל, אך ה'אח' ייעץ לו, אל תשאל שאלות מיותרות, פנה אליהם ובקש אותו מזון מיוחד כאילו כך קבעו עבורי, ושמע לקולו, וכבר ממחרת החל הטבה ניכרת בצבע העור, עד שכעבור ימים אחדים 'אזיל סומקא' ואתי חיוורא' וחזר העור למראהו כבתחילה.

בינו נא זאת, שבעה פרופסורים מומחים נבוכים הם בארץ ואינם יודעים מה לעשות, ואילו אח 'פשוט' הבחין בשורש החולי... אין זאת אלא יד ה', שלאחר שהתחזק האב לגדור גדר כדי לשמור עיניו בקדושה ובטהרה ולקיים בעצמו 'ונקדשתי' - מיד זכה 'לעשות עמהם נפלאות'...

יא. והמדמה בנפשו שכבר התרחק יותר על המידה, וכבר יצא מכלל 'ונקדשתי', ישמע לדברי חיזוק שהוכיח הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע, דבפרשתו כתיב (כא ד) 'לא יטמא בעל בעמיו להחלו', ופירשו חז"ל (תו"כ כא י, וכמובא ברש"י) שהכוונה לכהן שנשא גרושה באיסור, שאסור לו להיטמא לה לאחר מותה, ועתה בואו חשבון במי הכתוב מדבר, בכהן 'עברייני' (שייגעץ) שעבר איסור בפרהסיא, שהרי נישואין הם עניין המפורסם לכל, ונעשים במעמד רבים מישראל, ומסתמא בית דין ניסו לקיים מה שנאמר (פסוק ח) 'וקדשתו', וכפירוש רש"י 'בעל כרחו, שאם לא רצה לגרש הלקהו ויסרהו עד שיגרש' ולא עלתה בידם להפרישו מן האיסור לגודל קשיות ערפו, ומעתה מה שייך לומר לאותו כהן נבזה 'לא יטמא', וכי איזו קדושה נשאר בו לאחר כל מה שעולל... אלא מכאן ראייה ברורה וניצחת, כי כל יהודי אף אם נמצא במצב השפל ביותר, אחר שכבר הרבה לפשוע ח"ו עדיין נשארה בו קדושה עליונה, וגם אותו מזהירין 'לא יטמא' - יזהר וישמור על קדושתו לבל יטמא לאותה מתה...

הוסיף על כך בספר 'טעם הצבי' (להר"צ אברומוביץ זצ"ל) שהנה 'אונקלוס' תרגם פסוק זה 'לֹא יִטְמָא בְּעַמָּה לְאַחֲלוּתָהּ', וביאר הרמב"ן מהו 'רבא בעמיה' - נכבד בעמו (עיי"ש), ועפ"י דברי ה'בית ישראל' יש לומר שכך אמר הכתוב לאותו כהן שחטא בגרושה, הרי אתה נכבד בעמך, גם לאחר כל מה שחטאת עדיין יש בך מקדושתו של אהרן, על כן היזהר שלא להיטמאות... ולדין ייאמר לכל איש ואיש מישראל - אתה נכבד בעמך, אל 'תחלל' קדושתך...

וכבר אמר הרה"ק ר' מנדל מרימינוב זי"ע, שהנה כל מקור הדין ש'כל דבר שבקדושה לא יהא פחות מעשרה', נלמד (מגילה כג:) ב'גזירה שוה' ממה שנאמר בפרשתו (כב לב) 'ונקדשתי בתוך בני ישראל', ולמדו גזירה שוה 'תוך - תוך' מהנאמר בעדת קרח נאמר (במדבר טז כא) 'הבדלו מתוך העדה', ושם היו 'עשרה' ומקורו מ'עדה - עדה' מהמרגלים שנאמר בהם (שם יד כז) 'עד מתי לעדה הרעה הזאת', שאף הם היו עשרה [שהרי יהושע וכלב לא היו בכללם]. ולכאורה תמוה שכל ה'לימוד' לכל דבר שבקדושה - ילמדו דייקא מכל החוטאים בבני ישראל, כעדת קרח ועדת המרגלים. אלא אדרבה הא גופא באה הגמ' ללמדנו, שאפילו רשעים גמורים כקרח ועדתו וכמרגלים הרי ה'תוך' -

באר הפרשה - פרשת אמור

וספרתם לכם - קדושת ימי הספירה

בפרשתן (כג טו-טז), 'וספרתם לכם ממחרת השבת י' מיום הביאכם את עומר התנופה' שבע

שבתות תמימות תהיינה, עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמשים יום'. צא ולמד על תוקף קדושת הימים ממה שכתב הרמב"ן (כג לו) והימים הספורים בינתיים בחולו של מועד, כלומר שבשם שחול המועד הוא הימים שבין יו"ט ראשון לאחרון של חג, כך ימי ספירת העומר הם בחול המועד בין פסח לעצרת י'.

הגה"ק החיד"א זי"ע (לחם מן השמים, תרומה אות כא) מביא משמו של רבינו אפרים על הכתוב (שמות כו ו) 'ועשית חמישים קרסי זהב', שהוא מכוון על חמישים

ימי הספירה הקדושים, וכמו שה'קרסים' המה המחברים בין יריעות המשכן, כך אלו הימים המה ימי חיבור בין בני ישראל לבין אביהם שבשמים.

צא ולמד מה שכתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות רפ.) על גודל קדושת הימים, שהנה נאמר במצוות יובל (כה ה) 'וספרת לך שבע שבתות שנים שבע פעמים והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה', ותמוה, מדוע הוצרך לומר 'והיו לך ימי שבע שבתות השנים תשע וארבעים שנה', וכי אין אנו יודעים ש'שבע שנים שבע פעמים' עולה למניין מ"ט שנה. אלא שבא לרמז כאן על ימי ספירת העומר 'שנקדש אותם ונספור מלשון זיכור וספירה שיהיו ספורים ומזוככים אצלנו עד שיחשב יום לשנה יום לשנה'.

בפנימיותם 'טוב' הם, ועדיין תקנה יש להם, כי כל מעשיהם הרעים אינם אלא כמלבוש חיצוני, ומהם נלמד על כל דבר שבקדושה.

יב. איתא באבודרהם (תפילות הפסח) הטעם שסופרים 'ספירת העומר' בימים אלו דייקא, כי בימים אלו - ימות הקציר, עת החמה בגבורתה מחממת את כל העולם מתעורר באדם רתיחת הדם ללהטו אחר התאוות ובקשות הנאות עולם הזה, ולכן ניתנו הימים לתקן עצמנו כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו, ומהאי טעמא תקנו לקרוא פרקי אבות בשבתות אלו ללמד את האדם דעת מה חובתו בעולמו, להכניע נפשו שלא תחפש אחר דברים המזיקים לנפשו. על פי זה יש לפרש שכשם שנותנים לתינוק מיד לאחר היוולדו תרופה לחסן את גופו שלא יחלה, כך נתן לנו הקב"ה ברחמייו את ימי ספירת העומר מיד בתחילת ימי הקיץ לחזק את הנפש שלא תמשך לחטא ועוון. ומעניין לעניין באותו עניין, מסופר כי לאחר פטירתו של הגאון רבי שאול ברזם זצ"ל חתנו של ה'סטייפלער' זי"ע, אמר הסטייפלער לנכדו לבית ברזם שילמדו 'פרקי אבות' לעילוי נשמת אביהם, כי גם 'בית יעקב' מותרים בלימוד מסכת אבות שכל כולה ארחות חיים ונתיבות יושר. ומכאן נלמד עצה טובה, כאשר יש פנאי בשבתות הקיץ והיום ארוך, שראש המשפחה ילמד עם ילדיו פרקי אבות 'לטובת נשמת החיים'... לחנכם ולהדריכם בדרך התורה, וכבר יצאו לאור פירושים רבים להקל על העיון בהם.

יג. הנה הקשו רבים, מדוע נקרא העומר בשם 'עומר התנופה', הרי ענין התנופה לכאורה אינו אלא 'סעיף קטן' בכל הקרבת העומר, ואינו עיקר העומר, מה גם, שהביכורים והשלמים אף הם טעונים תנופה, ולא מצינו שנקרא שמם 'שלמי תנופה', ומבאר הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע שבא לרמז בזה שעל האדם לנער עצמו - זיך געבן א גוטן שאקל, כדי להתנער כליל מהגשמיות לרומם עצמו משקיעתו בתוככי הטבע. דוגמת תנופת הלויים שנועדה לנערם מן העולם ולהעלותם להיות קודש קדשים. תנופה והתנערות זו היא הקדמה לעבודת ימי הספירה בהם צריך להכניע עצמו ולמסור כל רצונותיו להקב"ה, אך כדי להגיע לדרגה זו צריך קודם האדם תנופה וטלטלה.

וכידוע שפעם פגש הרה"ק רבי אהרן הגדול מקארלין זי"ע יהודי של"ע כבר היה כ"כ מנותק מהיהדות עד ששום דיבורים לא הועילו לו רח"ל, מה עשה, תפסו בדש בגדו וטלטלו טלטלה עזה, מתוך זעקה - עד מתי תסתובב כך עלי אדמות, מיד נדעזע הלה וזעק זעקה גדולה ומרה שרוצה לשוב בתשובה. והיינו שלפעמים האדם כ"כ התנתק משרשו עד שצריך הוא טלטלה ותנופה גדולה כדי לחזור לשרשו ולשנות מהותו, ומשום כן נקראת מצות העומר על שם התנופה שזה עניינה של מצוה זו שיטלטל האדם את עצמו וישנה מהותו (נת"ש ח"ב עמ' שיז).

יד. אמר על כך הרה"ק מרוז'ין זי"ע, שהנה לפי דברי הרמב"ן יש לאסור נישואין בימי הספירה, כדרך שאין נושאים נשים בחולו של מועד, והיינו מטעם של 'שמחה', ולאידך, איתא בשו"ע (סי' תצ"ג ס"א) כי הטעם לאסור שמחת הנישואין בימים הללו - מפני האבלות שמתו בו תלמידי רבי עקיבא, ויש לבאר כי הדבר תלוי באדם עצמו, שאם מטהר עצמו בימי הספירה הרי ימים אלו הם בבחי' ימי חול המועד, ואם לאו אזי אינם אלא ימי אבלות.

לעצמו קניינים טובים בנקל, ובוה יתעשר בעושר רוחני לנצח נצחים, ויחסוך מעצמו עבודה מרובה לזמנים הבאים לאחר מכן^{טו}. וכמו שביאר הרה"ק הרבי ר' אלימלך מליוז'ענסק זי"ע (נעם אלימלך בפרשת ד"ה בע"א) הכתוב בפרשתן (ויקרא כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, וברש"י, 'אמור ואמרת להזהיר גדולים על הקמנים, ופירש זול"ק, 'להזהיר גדולים פירוש בשעה שהם בגדלות על הקמנים שישארו בקדושתם אף שיהיו בקטנות, עכ"ל. פירוש שצריך להמשיך ולהאיר מהזמנים הנעלים 'והגדולים' בעת שמתעסק בתורה ותפילה גם על הזמנים החשוכים והירודים, כי על ידי זה יוכל עמוד בנסיון גם בשעת ההסתר. כי כל עניינם של 'הימים הטובים' וכל 'זמני האורה' הם ליתן לאדם כח שיוכל להתקדם ולהתעלות בעבודתו ב'ימות החול'".

וממשיך החת"ם שבצירוף יום החמישים הוא יום מתן תורה עולה המניין לחמישים שנה בקדושה. והנה ידוע שכל דבר שבקדושה נחשב כפול, על דרך שאמרו בגמ' (בכורות ה.) 'מנה של קודש כפול היה', וזהו שנאמר במרגלים (במדבר יד לד) 'יום לשנה יום לשנה' שנוכר ב' פעמים יום, כי כל יום נחשב לשניים. ולפי זה חמישים השנה הנכללים בספירת העומר עולים למאה שנה. וכבר נאמר (תהילים צ י) 'ימי שנותנו בהם שבעים שנה', ושבעים פעמים מאה שנים (שבספירת העומר בכל שנה ושנה) עולים סך הכל למניין שבעת אלפים שהם כנגד כל שנות העולם הזה (עי' ר"ה לא.). ומבואר בדבריו, שימי הספירה שקולים כנגד כל שנות קיום העולם מיום ברוא אלוקים ארץ ושמים^{טז}. ו'החכם' עיניו בראשו להיות 'רואה את הנולה, לנצל ימים טובים מאירים אלו בהם יכול לקנות

טו. נוראות כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (החודש תרל"ט) בשם הזוה"ק (תצוה קפג; עיי"ש) 'דמאן דנטיר הני יומי מפסח עד עצרת אין צריך לבוא במשפט בתשרי' - השומר ונזהר בסור מרע ועשה טוב בימים שבין פסח לעצרת הרי הוא מתוקן ועומד ואינו צריך לבוא לפני המלך המשפט ביום הדין.

ואילו הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (אמור ד"ה וספרתם בד"ה לא נודע השנה) מביא משם האריז"ל שכמו שמפסח ועד העצרת הוא זמן גידול כל הפירות והתבואות, כן הוא זמן גידול הנפש. וכן מצינו בלשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ב ד"ה ימי) 'וכל השנה תלוי באלה הימים'.

וכן כתב ב'נהר שלום' להרה"ק הרש"ש זי"ע (דף לב; וז"ל. כי פסח וימים אלו הם שורש לכל ימות השנה, ובדרך שאדם הולך בהם - בה מוליכים אותו כל ימות השנה.

וכבר כתב המהר"ל (חידושי אגדות, ר"ה) שלא בכדי קבע הקב"ה מועדי השנה בהם יראה כל זכורך את פני האדון לפי התבואה הגדלה בחודש האביב ונקצרת בחג השבועות - חג הקציר, אלא כי כמו גדילתו שימים אלו הם ימי הפירות הרוחניות, כי בחג האביב - בחודש ניסן הוא הזמן המסוגל לגדול ולהתעלות, עד זמן שקוצר פירותיו הרוחניים בשבועות.

טז. שמעו נא למעשה שהיה, מלחמה עקובה מדם התחוללה בין מדינת טורקי למדינת וונצי', באחד הימים ראה איש פשוט מבני וונצי' שבני טורקי' באים לכבוש את הגשר המרכזי של וונצי' (כידוע, שכל וונצי' בנויה במים ונחלים, והדרכים שבין הבתים והרחובות הינם על גבי גשרים), מיהר האיש 'למפקד' הגדול וסיפר לו דברים כהויתם, ומן הנראה לכל בר דעת למהר לנתן ולשבר את הגשר המרכזי ובוה תמנע האפשרות מבני טורקי' לכבוש וונצי'. המפקד הסכים עמו, אבל לא עשה דבר עד שהצליח לאסוף ולכנס יחדיו את כל ראשי הצבא, והללו החליטו שהוא צודק ושלחו אלפי חיילים ששברו את הגשר, אבל להוות לבם מצאו שהטורקיים כבר נכנסו לתוככי המדינה ופרשו את 'דגל' מדינתם כאות נצחון... ומאחר שכבר נכנסו הרגו הרג רב וגדול בבני וונצי'. אז נענה המפקד ואמר, אויה לנו, אילו היינו שולחים מבעוד מועד בתחילת הלילה כמה חיילים יחידיים לנתן ולשבר את הגשר, היו אלו היחידיים מצילים את כל המדינה, כי שוב לא היה כל 'דרך' לרשעים הללו לבוא עד שערי עירנו, והיינו ניצולים מהם לגמרי, ועתה... אפילו רבבות חיילים לא יעזרו לנו.

גם מרמז לנו, לכל דבר שבקדושה, בעבודה קטנה מעיקרא הוא מונע מעיקרא את המפריעים והשונאים מלהילחם בו, ובוה הנו חוסך מעל עצמו עבודה גדולה וקשה לאחר זמן (הן בתיקון המידות בטרם ימצא עצמו בעיצומו של נסיון וכו', הן בקנין תורה ובכל ענין שהוא).

יז. מעשה באיש שהיה לו 'חמור' נאמן, עמו נשא משאותיו ונסע במסעותיו, ויהי היום, באמצע הדרך - שוד ושבר, החמור עם משאותיו נפל לבירא עמיקתא, לא איבד האיש עשתונותיו, הזעיק מיד את המנוף (crane) וזה עשה

ואטהר ואתקדש - ימי טהרה

'וספרתם', על דרך אומרם ז"ל כי נשמות עם בני ישראל

כתב האור החיים הק' (כג טו) לבאר לשון המקרא הם בבחי' הלוחות, ובאמצעות תחלואי הנפש וטומאת 'וספרתם לכם' י"ה, וז"ל, ובדרך רמז, רמז באומרו התיעוב יתלכלכו ויחשיך אורם, ואמרו רבותינו ז"ל

עבורו את העבודה בשלימות בהגביהו את החמור עם כל המשאות לדרך המלך. אחר הדברים האלה עשה האיש ק"ו בעצמו, וכך דרש, אם המנוף הצליח להגביה את החמור, מדוע עלי ליסע הנה והנה עם החמור, עדיף עבורי להתחיל להשתמש עם המנוף לצורך נסיעת ונשיאת המשאות... וכך עשה, העמיס את חבילי משאותיו על המנוף, אבל משבא להמשיך בדרכו, מצא שהמנוף אינו זו אפילו מרחק פסיעה אחת, ותמה האיש מאד, על מה אירע לו ככה... עד שבא חכם אחד והאיר את עיניו, שכל ה'קל וחומר' שנשא בעצמו פריכא הוא, כי אין כוחו של המנוף אלא בהגבהת חפצים וחבילות, אבל אין לו כל כח להמשיך ולהתקדם בדרך, רק החמור הפשוט יכול עשות כן. כל זה כדרך משל לדידן, כוחם של חגים ומועדים להגביה את האדם מעל כל ה'בורות' שנפל בהם בימי החולין, אבל להמשיך ולהתקדם בדרכיו אי אפשר לו אלא ע"י עבודתו בפשטות בכל יום ויום מימות החול, ובזה יעלה ויבוא לידי מעמדו הראוי לו.

יח. יש מבארים את לשון הכתוב 'וספרתם לכם...' מהו אומרו לכם, במשל לבעל עסק שאחת לשנה סופר יחד עם שכיריו ופועליו את סחורתו ומאזן רווחיו כנגד הפסדיו, אך כמובן, לא הרי ספירת ובדיקת הפעולות של השכיר כהרי הספירה והבדיקה שעושה בעל העסק, כי השכיר - אין התוצאה נוגעת לו, אבל לבעל העסק יש לכל רווח או הפסד השפעה חשובה הקובעת לו פרנסתו לכל השנה, ולכן אמרה תורה 'וספרתם לכם' שכל אחד יביט על הספירה ובדיקת נבכי הנפש כספירה הנוגעת לו עצמו (ולכן אמרו חז"ל מנחות סה: שתהא ספירה לכל אחד ואחד, ואין הספירה של בי"ד דוגמת שמיטה ויובלות, אלא היא עסק של כל אחד ואחד).

ויתבאר ביותר על פי מה שסיפר הגאון ר' יצחק ירוחם בורדיאנסקי שליט"א מה ששמע מנהג מונית (טעקס"י דרייווער) כמסויח לפי תומו, שפעם נזדמן לו באחד מטיולו במרחבי הארץ שישן שינת הלילה יחד עם חבריו בשדה תחת כיפת השמים. לפנות הבוקר הגיח נחש גדול ומסוכן לאותה השדה ולפף את אחד החברים סביבות גופו מכף רגל ועד ראש, והתעורר הלה משנתו בבהלה עצומה ופתח פיו בשאגות אדירות לגודל הפחד, עד שכל בני הקבוצה התעוררו משנתם, ראש הקבוצה שהיה מצויד בכלי זיין (אקדה) החליט שבכדי להציל את כל בני הקבוצה מסכנת נפשות אמיתית - אין ברירה אלא לירות ירייה אחת בראשו של נחש ולהרגו נפש, על אף שהדבר מסכן את החבר הנ"ל, שהרי אם יחטיא את המטרה בסנטימטר אחד יהרוג ח"ו את החבר הנ"ל...

אחד מתוך כל אותה חבורה היה 'שומר תורה ומצוות' והוא מיהר ברגע האחרון לעצור את ראש החבורה, וביקש ממנו שימתין עוד כמה רגעים, ובעצמו התקרב בסמוך לחבר ששכב מסובב בנחש מפחיד, ואמר לו אמור אחרי מילה במילה 'שמע ישראל ה' אלוקינו ה' אחד', וראה זה פלא, אך סיים החבר לומר 'אחד' מיד סיבב הנחש עצמו מטה מטה, ירד מגופו של האיש, נס ונמלט משם, וליהודים הייתה אורה. שאל הגר"י את נהג המונית, ומה עשה חברך לאחר נס גלוי כזה, אמר לו הנהג, הוא חזר בתשובה, כהיום הינו מחשובי התלמידים בישיבה גבוהה לבעלי תשובה - ישיבת 'אור החיים'. שאלו הגר"י, ומה אתך, כיצד לא שינית את אורחות חיך אחרי שגם אתה יחד עם כל הקבוצה ראיתם את יד ה' בעליל, אמר לו הנהג, כבוד הרב, הרי הנחש לא היה עלי... משסיפר הגר"י את דבר המעשה לדודו הג"ר שלום שבדרון זצ"ל, 'קנה' ר"ש את המעשה, והרבה היה מעורר את שומעיו עם 'סיפור' זה, כי אף אם יראה האדם גילויים נפלאים, שהם נעשים כדי לעורר את הנפש הישנה בהבלי הטבע, למען יכירו וידעו כל באי עולם כי יש מנהיג לבירה, וישנו אורחות חייהם לשוב אל ה' ולהתקרב אליו, מ"מ הלב טיפש ונשחץ מוצא לעצמו תירוצים שונים - הרי הנחש לא היה עלי, ומה אני קשור לכל זה... בטרם נלעג לאותו נהג מונית, נתבונן אם איננו דומים אליו בעניינים הנוגעים לנו.

ענין זה גם ייאמר לענין עבודתו של אדם בימים אלו - ימי הספירה, שעליו להבין שהדברים נוגעים אליו ממש, כי במה שהוא משנה עצמו ומתקן דרכיו אינו עושה בזה טובה לאיש בעולם מלבד לעצמו, הרווח מעסק התורה והמצוות ותיקון מידותיו רווח שלו הוא, לאיך ההפסד כשאינם כראוי הפסד שלו הוא.

ובזה אפשר להוסיף בדרך רמז בביאור המעלה שהובאה בזוהר הק' (ויקרא צז:) 'ומאן דמטי טהור להאי יומא, וחושבנא לא אתאבד מיניה' (שבא טהור ליום החמישים בחג השבועות, אחרי שלא אבד ממנו החשבון של הספירה) שזכר בכל עת את החשבון,

(תנחומא כי תשא כו) כי הלוחות של סנפרינון היו, לזה אמר וספרתם לכם, פירוש באמצעות מנין זה"ו אתם מאירים כסנפרינון את עצמיכם. עכ"ל². ואכן כך מובא

בנוסח התפילה לאחר ה'ספירה' - 'רבנו של עולם, אתה ציוותנו לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאתנו וכו', ועל ידי זה יושפע שפע

כבעל העסק שמרגיש כי החשבון קשור אליו, ואינו אומר, כבוד הרב הרי 'הנחש' לא היה עלי... מה לי ולכל ענין זה. יט. מעשה בשני ידידים מנוער, אחד חכם ואחד טיפש, השנים עברו יחדיו את כל ימי נעוריהם, משבגרו נפרדו דרכיהם, החכם יצא לעולם הגדול ועשה חיל ב'עסקיו' והטיפש לא עשה מאומה ונשאר על מעמדו. פעם נפגשו השניים, ביקש הטיפש מהחכם, ידידי מנוער, גלה נא לי סודך הכמוס עמך, במה העשרת כ"כ, אמר החכם, מפעם לפעם הנני נודד למרחקים שם הנני קונה 'סחורה' ומביאה הנה, ובכסף שאקבל כאן תמורת ה'סחורה' הנני מתפרנס ברווח. תמה הטיפש על מעשיו, וכי ל'חכם' אתה נחשב, וכי איזה רווח יש בזה - לקנות 'סחורה' במרחק תמורת מעות טבין ותקילין ולהביאה הנה למוכרה בעד מעות, הרי סוף דבר תשאר עם מה שהיה לך מעיקרא 'מעות' ללא סחורה, החל החכם להסביר, שקונה סחורה הרבה בזול ומוכר הכל קימעא קימעא ביוקר, וממילא נשארים בידו יותר מעות ממה שהיו בידו בתחילת הדרך וזהו שכרו. ועדיין לא נרגע הלה ברוחו, בהוסיפו להקשות, הרי יש לסוחר הוצאות הדרך, ועליו לישון במלון בעת שהותו ביריד וכיו"ב, נמצא שהכסף שהוא מרוויח כלה על הוצאות אחרות, ושוב חזרה הקושיא למקומה - מה רווח יש בכל טלטולי הדרכים, כיצד תתעשר, בלית ברירה הוציא העשיר החכם את פנקסו שבו נכתבו כל הוצאותיו והכנסותיו, והראה לו בפרוטרוט, כך וכך הוצאות היו לי, כך וכך הכנסות היו לי, ונמצא בשורה התחתונה רווח בסכום כך וכך... ויהי כאשר שמע מיודענו הטיפש את דבריו, הוסיף להקשות, אם כנים דברך, שהעיקר הוא מה שנכתב בשורה התחתונה, מדוע עליך להיטלטל בדרכים, ליסע למרחק מרחקים מביתך, קח נא את ה'פנקס' - כתוב בשורה התחתונה ככל אשר עולה ברצונך ל'הרוויח' והכל בא על מקומו בשלום, והנה אך למותר להסביר גודל טפשותו של אותו חסר דעה, שהרי מה יועיל אם ירשום בפנקסיו שרווחיו גבוהים יותר ממה שהם באמת, כי עצם הנייר אינו כי אם חספא בעלמא, וכל תכלית עבודתו היא שלפי האמת יהיו לו הכנסות והוצאות וכו' ובזה יתרבה ממונו באמת.

כיו"ב ממש הוא לענין הספירה, עלינו לזכור כל היום היכן הננו נמצאים - בימי ההכנה לקראת קבלת התורה, לעסוק בתורה ובתיקון המידות כל אחד באשר הוא, ואז יבוא בכל לילה לסכם בשורה התחתונה, הנה היום כך וכך לעומר, כבר התקרבתי עוד קצת לקראת 'הר סיני', אבל לא סגי לספור ספירת העומר בתפילת ערבית ברחימו ודחילו בקולות וברקים, ואילו במשך כל היום להסיח דעתו לגמרי מכל עבודת האדם בימים אלו. כי אין הנהגה זאת דומה אלא לאותו טיפש שבסכלותו טועה וחושב שאפשר לשנות התוצאות ע"י שמשנה את המספרים בשורה התחתונה - כשיספור בסוף היום 'היום כך וכך'... ואף שאין לזלזל ח"ו בקיום המצווה כראוי, מיהו העיקר חסר מן הספר. הנה איתא בגמרא (נדרים מט:): שרבי יהודה היה שותה בלילי פסחים 'ארבע כוסות יין', והיין גרם לו לכאב הראש לכן הוצרך לחגור את צדעיו מפסח ועד עצרת (לשכך את כאבי ראשו), ואמרו לרמזו בזה, שימים הללו שבין פסח לעצרת, דארף מען האלטן קאפ - צריך להחזיק ראש, והבוונה לזכור בראשו היכן אנו עומדים ומה תפקידינו... אגב אורחא, נציגה את הקושיא הידועה, רבים שאלו, וכי ביום הפורים לא שתה יין, והרי לא מצאנו שהיה חוגר צדעיו מפורים ועד ה... מדוע דייקא היין שבפסח גרם לו כאב הראש, ועוד מה אירע לו בעצרת שנתרפא מכאביו, ואמר הגה"צ רבי יהודה צדקה זצ"ל בדרך צחות, כי בני ישראל יצאו ממצרים לחירות עולם אולם עדיין לא קבלו את התורה עד חג השבועות, ואכן אדם 'בן חורין' שאין לו עול התורה עליו הוא 'כאב ראש' גדול כי תוצאותיו מי ישורנה (קול יהודה חג הפסח).

כ. מנהג רבים לומר אחר ספירת העומר תפילת 'רבנו של עולם אתה ציוותנו על ידי משה עבדך לספור ספירת העומר כדי לטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו' וכו', אכן באמירה לחוד 'לא יצא'... אלא העיקר הוא הצעקה והזעקה אל הקב"ה שאכן נזכה להיטהר ולהתקדש בקדושה של מעלה, וכמו שכתב האור החיים הק' על הפסוק (דברים כו ז) 'ונצעק אל ה' אלוקי אבותינו' - כאן רמז שצריך האדם להתפלל אל ה' בכל יום שיצילוהו מיצר הרע. כ"ק אאדמו"ר הרה"ק מלעלוב זי"ע היה נוהג לספור ספירת העומר בביתו, כשהוא עומד על יד הכותל וזועק בקולות וברקים ומטיח ראשו בקיר, עד שהיתה אמי מורתי ע"ה חוששת לשלמו ולשלום הכותל... פשיטא שאין זה הנהגה לרבים, ולא באנו לומר לדפוק את הראש בכותל... אך העיקר הוא לדפוק בלב...

המצוות, ועוד), ורמז יש בדבר, שהיא המצווה האמצעית בין התרי"ג מצוות, שיש ש"ו מצוות לפנייה וש"ו מצוות לאחריה, ללמדך שמצווה זו היא העיקר וכל התורה כולה תסובב סביב ענין זה... שהרי תכלית מצווה זו היא כדי לקדשנו בקדושה העליונה ולטהרנו מקליפותינו ומטומאותינו (כמו שאומרים בנוסח רבש"ע אחרי הספירה) וזה כל התורה כולה, ואיך זיל גמור...

כתב ה'ערוך השולחן' (תפ"ג, וכבר איתא בן במהרש"א ר"ה טז. ד"ה הביאו עומר) שקרבן העומר בא משעורים שהוא מאכל בהמה ואילו שתי הלחם הבאים בחג השבועות באים מחיטים שהם מאכל אדם, לרמז לך - שזוהי עבודתנו בימים אלו שבין פסח לעצרת, להתעלות מ'בהמה' ל'אדם'.

נודע מה שכתב בספר החינוך (מצוה שו), וז"ל. נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח עד יום נתינת התורה, להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף ללבנו, בעבר ישאף צל, וימנה תמיד מתי יבוא העת הנכסף אליו שיצא לחירות, כי המנין מראה לאדם

רב בכל העלומות, ולתקן את נפשותינו ורוחותינו ונשמותינו מכל סיג ופגם, ולטהרנו ולקדשנו בקדושתך העליונה'.

וכך איתא במשנה (ערוית ב'ו) 'משפט רשעים בניהנום, שנים עשר חדש... רבי יוחנן בן נורי אומר מן הפסח ועד העצרת, וביארו בזה המהר"ל מפראג (ח"א) והמהרש"א, כי הימים הללו הם ימי טהרה, וכלשון המהר"ל 'כי העת הזוה הוא מיוחד שמתעלה העולם', בין לחיים - לטהר עצמם לקראת קבלת התורה, ובין למתים, ועל בן נידונים הם מן הפסח ועד העצרת, שתכלית עונשי הגיהנום אינם בתורת 'נקמה' אלא לטהר את הנשמה עד שתהא זכה ונקייה ומצוחצחת וראויה לבוא לחלקה בנג' עדין'. הוסיף על כך הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע שהרי 'מידה טובה מרובה', ובוודאי הזמן גרמא לראות בעודו בעולם הזה לטהר ולקדש עצמו בימים אלו - שלא יצטרך לראות פני גיהנום.

והנה מצינו לכמה ממוני המצוות שמנו את מצות ספירת העומר במצוה ש"ו (מהר"ם שיק על מנין

צא למד, כי בנוסח בני עדות המזרח נוהגים לומר ב'לשם יחוד' קודם הספירה את הפסוק (יחזקאל טז ו) 'ואעבור עליך ואראך מתבוססת בדמיך ואומר לך בדמיך חיי ואומר לך בדמיך חיי' (הוא הפסוק המדבר על יציאת מצרים), וללמד בא על תפקיד ימי הספירה שצריך 'להקיז מדמו' למען שמו ית' באהבה, ולהקריב מעצמו ומרצונותיו, ורק על ידי 'בדמיך - חיי'...

כא. והנה איתא בזוה"ק (ריש פר' קדושים, פא.) 'תאני רבי אבא, דכד מטאן חברייא לפרשתא דא הוו חדאן [משבאו החברים התנאים הקדושים בלימודה של פרשת 'קדושים תהיו' היו שמחים], והרי, שעסק הטהרה והקדושה צריך להיות בשמחה. ורימזו לה הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (פסח ד"ה ספירה) כי 'ספירה' בגימטריא 'בשמחה'.

כב. אגב אורחא, כתב הגה"ק רבי חיים פאלאג'י (מועד לכל חי, סימן ה אות כא) בשם ספר 'שלמי חגיגה' בשם אגרת הרמב"ן, וז"ל. כל ימי העומר יאמר בשעת ברכת כהנים מזמור למנצח בנגינות בצורת מנורה והוא סגולה נפלאה להצליח בכל מעשיו ואינו ניזוק כל אותו היום, ומוה"ר חסיד שבכהונה בספר שבט מוסר (פל"א אות יא) הביא זה בסתם וכנראה דהבין דהוא לכל ימות השנה, עכ"ל.

כג. יש שפירשו שזמן העונש הוא מן הפסח ועד העצרת, להורות על חסרון העבודה שהיתה לו בעודו בעוה"ז בימים אלו, שאם היה נוהג בהם כראוי, ומטהר עצמו בהכנה דרבה לקראת חג השבועות, לא היה בא לידי גיהנום (וע' במהר"ל שם).

כד. וכבר אמרו ש'מותר האדם מן הבהמה אין', ר"ל שכל יתרון האדם על הבהמה שבידו לומר 'אין' ליצר ולשלל 'רעיונותיו' אשר הוא מביא חדשים לבקרים, ולא להיות כבהמה אשר איננה יכולה לעמוד כנגד פתויי תאוותיה. והנה ידוע ביאורו של הרה"ק מאיזביצא זי"ע כי הנפק"מ וההבדל שבין בהמה לאדם הוא שהבהמה ראשה נמשך מצווארה ולמטה ואינו גבוה מגופה, משא"כ ראשו של אדם מתנשא ועולה למעלה מגופו, והרמז בזה כי כל מעלתו של האדם היא ב'דעת' ושכל אשר בראשו ומוחו - כי הבנת האדם בשכלו תולכנו להשיג תכליתו בזה העולם... אמנם אם הוא בעצמו עושה מחיצה בין מוחו ללבו ושאר כלי המעשה - שלא תהא הנהגתו למעשה עפ"י הבנת שכלו ומוחו שוב נחשב זה האיש כ'בהמה' ממש - כי מה רווח יש בזה שראשו 'גבוה' מעל גופו ומבין את המוטל עליו עשות אם בפועל כל הנהגתו כבהמה ההולכת אחר נטיות גופה...

כי כל ישעו וכל חפצו להגיע אל הזמן ההוא^כ, עכ"ל. והקושיא ידועה, שאם תכלית הספירה הוא למנות

מתאמרא משמיה דהרה"ק בעל ה'דברי יחזקאל' משינאווא זי"ע שאמר בעת שהחלו לנסוע ממקום למקום במסילות הרכבת. שבימים עברו היו האנשים רוכבים על גבי חמורים ופרידות, כי אז הם היו במעלה יתירה על ה'בעלי חיים', אך בזמננו, החלו הבריות לנסוע על גבי רכבים 'דוממים', כי ירדו במעלה, וכבר אינם גבוהים כי אם יותר מהדומם, אך לא מהחי.

אכן, בימים אלו - ימי הספירה עלינו להתעלות, שלכל הפחות לא נהיה כסוס כפרד. ויזהר מאד שלא ייכנס בגדר אותה שאמרו, פעם שאל מאן דהו, אם בכל יום אנו מברכים 'שלא עשני גוי, שלא עשני עבד' מדוע איננו מברכין 'שלא עשני בהמה', וכי 'טובה' קטנה היא זאת, הוא מותיב לה והוא מפרק לה שמא תהא הברכה 'ברכה לבטלה', כי פעמים האדם עצמו בהמה הוא...

מעשה בבחור שמצבו הרוחני החל לרדת מעט והוצרך ל'שמירה גדולה' על ההלוך ילך שלו, ביום מן הימים ביקש הבחור מהגאון רבי שלום שבדרון (שהיה 'משיגח' שלו בישיבה) שיתיר לו ללכת למקום פלוני, מכיוון שמקום זה לא היה כל כך ראוי לפי מצבו של הבחור, אמר לו רבי שלום, אתיר לך ללכת שמה, אבל בתנאי אחד - שתענה לי על מה שאשאלך, הסכים הבחור, שאלו ר"ש 'איזו בריה עדיפה אדם או בהמה', הביט בו הבחור בפליאה וכי לזאת 'שאלה' ייקרא, פשיטא שעדיף האדם ע"פ הבהמה, כי הבט וראה היאך נראית הבהמה, היא רועה בשדה בין הזבלים, מעולם לא רחצה עצמה וכו' וכו', שאלו ר"ש במתק לשונו, מה אתה סח, הנה חיי הבהמה שלווים ושקטים, מעולם לא ניהלה הבהמה 'מחלוקת', ולעולם איננה זקוקה לקחת סממני רפואה, בכל אשר תלך יש לה מאכל ומשתה, לעומתה האדם, תמיד יחסר לו - מאכל ומשתה נקיים, כאן יריב עמו ראובן, ושם יפגע בו שמעון... עד שהחל הבחור להרהר ולהתלונן, אוי, אוי, מדוע אכן לא נבראתי כבהמה, אמר לו ר"ש מנע דמעה מפניך, כי אכן 'בהמה מושלמת אתה'...

באמת אמרו, כי בזה ניכר האדם כמה 'אדם' הוא, ואפרש שיחתי, הנה ידוע דבר המעשה שהיה להגה"ק הרבי ר' יהונתן אייבשיץ זי"ע וויכוח עם הכומרים האם אפשר לאלף וללמד 'בעל חי' להתנהג כאדם, דעת הכומרים הייתה שיש אפשרות ללמדם, ורבי יונתן התנגד לדעה זו, לאור וויכוח זה נקבע זמן ועת שבו יוכיחו הכומרים צדקת דרכם, באחד הימים שלפני אותו זמן הזמין הקב"ה שייכנס עכבר לתוכי 'קופסת הטאבק' של רבי יונתן תוך כדי עסקו בלימוד התורה, מבלי שרבי יונתן ישים לבו לכך. והנה בהגיע הזמן והעת הגיע רבי יונתן ולהבדיל עוד גוים רבים לסעודה שנערכה כיד המלך, ה'מחלקים' באותה סעודה היו 'קעצעלך' (חתולים) שלימדו אותם ביגיעה רבה להלך על שניים כבני אדם, גם לימדום להחזיק בידיהם (רגליהם הקדמיות) מגשים מלאים במאכל ומשקה, וכך הילכו החתולים וחילקו את המאכלים למסובים מתוך דרך ארץ באופן מעורר פליאה... באמצע הסעודה פתח רבי יונתן את קופסת הטבק להריח בה, והנה 'יצא העכבר' מבית האסורים והחל רץ ברחבי ההיכל, כראות החתולים ה'מלומדים' את העכבר שנוא נפשם, שכחו בין רגע את כל מה שלימדו אותם ביגיעה עצומה, עזבו הכל - הפילו מעל ידיהם את המגשים, הכלים נשברו המאכלים נמאסו... והחלו רצים בטירוף אחר העכבר הקטן, ובזה הוכיח הקב"ה את צדקת דבריו של רבי יונתן.

ולדין ייאמר, כי הנה אמרו חז"ל (עירובין סה:) 'אדם ניכר בכוסו ובכעסו', ובפשטות הכוונה שבג' הדברים הללו יוכר האדם עד כמה זכה וזיכך עצמו ותיקן מידותיו להתעלות מעל טבע בני אדם המושך אותו לכעוס ולזעום כשמכעיסים אותו, כיו"ב בכיסו ובכוסו יוכר האדם עד כמה עבד על מידותיו. אולם 'בדרך אחרת' אפשר לבאר, אדם ניכר - במה יוכר אם הוא אדם או בעל חי (קעצעלע), כשג' דברים הללו 'כוסו כיסו וכעסו' מתחילים לרקד ולרוץ ברחבי לבו, כאותו העכבר ש'השתחרר' והחל לרוץ ברחבי היכל הסעודה. בזאת תבחנו - אם ישכח מכל מה שלימדוהו, יעזוב את הכל ויתחיל לרדוף אחרי העכבר - כלומר, יתן למידותיו להשתולל הרי הוא כאותו קעצעלע (חתול) ששכח מהכל כשנגעו בו ב'נקודתו'... ואם לאו הרי זה אכן אדם ולא 'בעל חי'.

כה. כשדיברו פעם בימי הספירה עם הרה"ק רמ"ש מבאיאן זי"ע אודות איזה 'נסיעה' שעליו לערוך עם החסידים, נענה ואמר הנה כולנו נמצאים בזו העת ב'נסיעה' אחת - כי נוסעים אנחנו, כולנו יחדיו להר סיני לקראת מעמד קבלת התורה העומד להתרחש בו' סיון בזאת השנה... ויש בזה ללמד כי צריך לחיות בכל הימים האלו את עסק ההכנה לקראת יום קבלת התורה.

באר הפרשה - פרשת אמור

ובמצות, מפני שהם ימי דין, וכשיצאנו ממצרים היינו מתטהרים בימים הללו לקבל התורה הקדושה, וכשם שבימים ההם ע"י התעוררות ישראל ליטהר ממרום שלח שפע קדוש להיותם עזרם ומגינם, בן עתה אם ישם אליו לבו ויקיץ מתרדמת יצרו יהיה לו עזר, כי הבא ליטהר מסייעין אותו, ומה גם כי הימים האלה מסוגלים לזה - עת שהגיעו אבותינו ליטהר, ואנחנו נחליץ חושים לעשות כמעשיהם, וליזהר בכל סדרי טהרה, ובפרט בענין שנאת חנם צריך לדקדק מאד, כי ידענו מה היה לתלמידי ר"ע בין פסח לעצרת (ומביא שם טעמים מדוע דייקא ימים אלו)¹².

ובן כתב הרה"ק ה'בני יששכר' זי"ע (חודש אייר ג א) שמנין מ"ט ימי הספירה עולה בנימטריא 'לב טוב'¹³, ולרמזו לן, שבימים הללו עלינו להפך את לבבנו ל'לב טוב'¹⁴. והיינו, שלא די לו לאדם להיזהר מלצער את רעהו, אלא בטוב לבו ירבה ב'עשה טוב' לעודד איש את רעהו¹⁵ ולגמול עמו כל טוב לב.

אימתי יגיע זמן קבלת התורה, אם כן היו צריכים למנות כמה ימים נשארו עד לחג השבועות, ומדוע מונים כמה ימים כבר עברו (ועי"ש בחינוך מה שכתב בזה). וביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' שבכל יום אנו מונים בכמה חלקים ודרגות כבר התרוממנו מבחי' בהמה לבחי' אדם, ועל כן מונים כמה ימים כבר עברו - 'היום יום אחד לבריאת אדם מהבהמה', כי זו היא ההכנה לקבלת התורה להיחליץ מבחי' הבהמה שבנפשנו¹⁶.

הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (ד"ה וספרתם) דרש בלשון הכתוב 'וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עומר התנופה', תנופה נוטריקון תנו פה, לרמזו שעיקר עבודת הימים הוא לתקן את הפה ולטהרו.

לב טוב - להפוך לבבנו לטוב בימי הספירה

בה כתב החיד"א זי"ע (לב דוד, פ"ל אות יב), וז"ל, בימי העומר צריך ליזהר ביותר בעבודת ה' בתורה

כו. והנה איתא בגמ' (מנחות סו.) 'אמר אביי מצוה למימני יומי ומצוה למימני שבועי', שמלבד המצוה לספור כל יום ולמנותו צריך גם לספור בסוף כל שבוע, וכמו שאומרים בספירת העומר 'שהם שבוע אחד, שהם שני שבועות', ואמרו לרמז בזה, כי בסוף כל שבוע צריך לעשות חשבון הנפש כמה התעלה והתרומם בימי השבוע שעבר. כז. הנה רבים עוסקים בכל יום מימי הספירה באחד ממ"ח קנייני תורה, וכשתעיין תמצא שהקנין הל"ב הוא 'אוהב את הבריות', ובזה יבואר הטעם שפסקה המגפה אצל תלמידי רבי עקיבא בל"ג בעומר, שלאחר ש'הגיעו' ל'אוהב את הבריות' כבר 'נהגו כבוד זה בזה'.

כח. מענין לענין, בענין 'לב טוב', הנה בפרשתן (כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם, וברש"י, 'אמור ואמרת - להזהיר גדולים על הקטנים', יש שרמזו ופירשו שבא הכתוב להזהיר גדולים על הקטנים - שיזהרו הגדולים ביותר על נפשות הקטנים, יחשיבו כל נפש ונפש, ובד בבד יזהרו לבל ישברו אותם על ידי כעס וגערה שלא כפי המידה הנכונה. מעשה באברך חשוב ושמך הרב א.ח.ש. שהיה משמש כ'מגיד שיעור' באחת הישיבות המפורסמות במשך כל ימות השנה, זולתי בחודש תשרי שאז היה פונה לעסוק בעסק ה'אתרוגים' לקראת חג הסוכות הקרב ובא. באחת השנים, הזכיר עצמו בפרוס חודש תשרי לפני הרה"ק ה'פני מנחם' זי"ע היות והוא פונה למסחר ה'אתרוגים' הוא זקוק לברכת הצלחה... אמר לו הרבי, דע, לא רק בחודש תשרי, אלא בכל השנה כולה הנך מתעסק ב'אתרוגים' (כיניו לחפץ שמתעסקים בו בזהירות בעדינות ומחשיבים כל יחיד ויחיד) היינו בחורים יקרים, נשמות טהורות שיש להתעסק עם כל אחד מהם בזהירות ושמירה, בעטרת חשיבות ודקדוק לא פחות מההתעסקות עם ה'אתרוגים'. וכמו ב'אתרוגים' כך הבחורים - ס'איז דא בעסערע און ס'איז דא שוואכערע (יש טובים יותר וישנם פחות טובים), זה הכלל, סוחר טוב ובקי במלאכה מכיר ויודע כשמוצא על ה'אתרוג' 'בלעטל' (כיניו לכתם מסוים הנמצא הרבה על ה'אתרוגים') כיצד לגרד (קראצען) ולהסירו, אם מגרדים במומחיות מאכט ער פון איהם א יופי... (בזה הוא מהפך את ה'אתרוג' ליפה עיניים וטוב רואי), אבל מי שאינו מכיר באמנות זו הרי הוא מגרד מידי חזק ופוסל את ה'אתרוג' עד שאי אפשר לתקן... וכיוון לומר שאחריות גדולה בידו, בידו להפוך כל בחור ל'יופי' או לאידך לפסלו ח"ו.

נוראות אמר הגאון רבי יוסף חיים זאנענפעלד זצ"ל גאב"ד ירושלים ת"ו, שדרך הנכנס לחדרו של סנדלר לדרוך על עורות המצויים ופזורים על הרצפה, וכן הנכנס אצל הנגר ידרוך על שיירי חתיכות עצים שנפלו על הארץ, וכיו"ב אצל כל בעל מלאכה ומלאכה, ועל דרך זה הנכנס לתלמוד תורה שתינוקות של בית רבן לומדים בו הרי הוא עלול לדרוך על נשמות קדושות, ומאד צריך להשגיח על כך. ומכאן יתעורר כל אב ומחנך בגודל האחריות המוטלת על

כתיפו, שהקב"ה הפקיד אצלו נפשות בניו ותלמידיו, ויזהר שלא לזלזל באחד מהם כי אז הוא כדורך על נשמות קדושות, ה' ישמרנו.

שמעתי ממקור נאמן מעשה שהיה לפני יותר ממאה שנים, בבית אחד שלט 'שר העניות' שלטון ללא מצרים... ושררו שם דחקות שאי אפשר להעלות על הדעת, והגיעו הדברים עד שבשב"ק היה כל מאכלם מעט מיני מזונות, כשכל ילד קיבל פרוסה זעומה מה'טארט' (עוגה, קעיק) שהכינה עקרת הבית.

בליל התקדש חג הפסח הסבו כל בני הבית לשולחן הסדר, הילד הגדול שהיה אז כבן י"ב שנים פתח פיו ודרש בדברי תורה מתוקים, וכשסיים את ה'דרשה' נעמדה אחותו הקטנה כבת חמש, ובטוב טעם ודעת החלה לתאר עד כמה ליבה מלא הערצה והערכה לאחיה הגדול השוקד על תלמודו יומם ולילה, ועל כן ברצונה להעניק לו מתנה ויצאה לחדרה להביא את המתנה, המה ראו כן תמהו, וכי איזה 'רכוש' יש לילדה קטנה זו, והרי הבית ריק כמצולה שאין בו דגים, לא חמץ ולא מצה... חזרה הבת ואמרה שכבר כמה שבועות 'חוסכת' היא מהעוגה שמגיע לחלקה בכל שבת ושבת, ועתה נותנת את העוגה ה'נכספת' לאחיה לאות הוקרה והערכה... והנה, באופן רגיל - ללא עבודת מידות וכיו"ב מצד האב, היה מתחולל באותו בית קולות וברקים, גערות וזניפות, כשמעלים על השולחן בליל הסדר חמץ גמור... אכן האב לא איבד עשתונותו ומיד התחיל להללה ולשבחה על גודל אהבת התורה הבוערת בלבבה הטהור שמחמת כן 'הקריבה מדם הנפש' ממש... והמשיך להסביר לה על איסור חמץ בפסח, וקיים את ההלכה לכפות כלי על החמץ, ושוב הפליג בשבחה, וסיים בברכה שבגין כך תזכה להינשא לתלמיד חכם, ואכן כשהגיעה לפירקה זכתה להקים בית עם הגאון הגדול רבי משה פיינשטיין זצ"ל.

ועתה בואו חשבון, אילו היה האב בוער באש 'לשם שמים' על המכשול הנורא של חמץ בפסח, הרי בזעמו הגדול היה כופה עליה את הכלי בזעקות על מה שעוללה... ובזה היה פוצע את נפשה וגורם לה נזק שלא יוכל לתקון, עד שהיא היתה רוצה להינשא לבעל הדומה לאביה... ועתה כאשר שלט על עצמו כפה את הכלי על החמץ ולא עליה... והצליח לשמור על טוהר לבבה, וזכתה להיות 'אשת חבר'.

כט. אגב גררא, בספה"ק 'זרע שמשון' (קדושים ה) עמד בלשון הכתוב (תהלים קטז א) 'אהבתי כי ישמע ה' את קולי תחנוני', שלכאורה מה עניין 'אהבתי' לכאן, ומבאר עפ"י מה שכתב האר"י הק' זי"ע (שעה"כ דרושי תפילת השחר) שקודם התפילה צריך שיקבל על עצמו מצות ואהבת לרעך כמוך, ועי"ז תהא תפילתו מקובלת במרומים, עפ"י יש לבאר שכך אמר דוד, אהבתי בלבי כל בני אדם בשעה שאני רוצה שישמע ה' את קולי תחנוני.

סיפר הגה"צ רבי דניאל פריש זצ"ל, שנזדמן פעם לאנטווערפן בהיכלו של הרה"ק רבי איציקל זי"ע, ושם ראה את חתנו הרה"ק רבי יענקל'ע זי"ע אשר כידוע היה מתנהג בפשטות גדולה עד מאד, והיה מתהלך בביהמ"ד קודם התפילה בגשתו אל האורחים, ושאל במה אוכל לעזור בכוס קאווע או בסידור חפציק, והיה ר' דניאל עומד מן הצד ותמה מדוע ינהג כן - קודם התפילה, והמתין שר' יענקל'ע יגש אליו, בהגיע רבי יענקל'ע אליו, ויהי אך החל לשאלו אודות הקאווע והחפצים, ניסה ר' דניאל לרמוז לו ש... ש... כאומר - אסור לשוח קודם התפילה, אמר לו ר' יענקל'ע 'יונגערמאן (אברך), וכי נראה בעיניך שמה שהביאו הפוסקים משם האריז"ל לומר קודם התפילה 'הריני מקבל עלי מצוות עשה ואהבת לרעך כמוך' אינו אלא לחש בעלמא... יש לקיים זאת בפועל ממש'. והעיד רבי דניאל לאחר שנים, שדברים אלו השפיעו עליו ושינו לו את כל מבטו על חייו (כי אף שוודאי יש להיזהר משיחת חולין קודם התפילה, אך ראשונה לכל יחשיב את רעהו לדאוג לכל מחסורו).

לעומת זאת מילתא דשכיחא, באדם המגיע לבית הכנסת לתפילת שחרית, וה'שטיבל' מלא עד אפס מקום המתפללים, גם השולחנות תפוסים בתיקי 'טלית ותפילין' בב' או ג' קומות זה ע"ג זה, והנה בא מיודעינו ואינו יודע כדת מה לעשות היכן יניח את ה'טלית ותפילין' שלו, ואז תוך כדי 'אמירת' הריני מקבל עלי מצות ואהבת לרעך כמוך הינו משלח מעל פניו ג' ד' תיקי טלית ותפילין מימינו וד' וה' כיו"ב משמאלו, דוחף את ראובן מלפניו ואת שמעון מאחוריו - וכל זה תוך כדי הכרזה שהוא מקבל על עצמו ואהבת לרעך כמוך, אין לך אדם שמעשיו סותרין את מאמר פיו כאדם זה.

ל. פעם נכנס הגה"צ גאב"ד אודווארי זי"ע אל הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע וביקש ממנו ברכת הקודש, אמר לו הרמ"מ וכי נכדו של הרה"ק רבי ישע"י מקערעסטיר זי"ע נצרך לברכתיו... אח"כ אמר הרב מאודווארי להרמ"מ את דיבורו הידוע של רבי ישע"י על שכל הצדיקים עוסקים לפני ה'תקיעות' בראש השנה ברזין דרזין ואני עוסק ב'שובע ולא לרזון', כידוע לכל גודל עבודתו בהאכלת יהודים - גם קודם התקיעות היה מחתך מיני מזונות

באר הפרשה - פרשת אמור

למתפללים למען תשבע נפשם... אמר לו הרמ"מ, אפרש לך, פירוש תיבת 'רזין' - לעשות מהגוף נשמה, ופירוש 'רזין דרזין' - להבין שגופו של הזולת הוא נשמתי ממש...

הגאון רבי שלמה ברוך פראגער (בן הגאון רבי יעקב פראגער חתן מהר"ם שיק) נכנס פעם לביתו של הרה"ק רבי ישע"ל זי"ע, נענה הרבי ואמר לו עכשיו תירצתי תירוץ אחד על שבע קושיות... רש"ב התפלא על הגאונות המופלגת והמתין שיאמר לו את הפלפול הארוך. רבי ישע"ל הסביר מיד, הנה לפניך ישב כאן יהודי ושפך את מר לבו שבביתו ז' נפשות המקשות בחזקה את הקושיא 'וכי תאמרו מה נאכל', ותירצתי הכל בתירוץ אחד שנתתי לו מאתיים רייניש, והכל נתיישב בטוב טעם ודעת (הובא בספר מופת הדור).

פעם אחת בא לפני הרה"ק רבי ישע"ל זי"ע איזה בנש"ק (מגזע זידיטשוב) ת"ח גדול ומקובל מופלג, ומשראה את הציבור הגדול המשחר את פני הרה"ק נתעוררה קנאה בלבו, ואמר לרבי שברצונו להטיב עמו, והוא מבקש ללמד אותו סוד האותיות ושורש השמות הקדושים, וגם ילמד אותו איך לקרוא קוויטלעך ע"פ סוד האותיות, איך לתקן האדם בקומה שלימה וכו'. אמר לו הרה"ק, אין לי כל עסק בנסתרות, דבר אחד אדע, כשנכנס יהודי לביתי, ואני נותן מזונות ויי"ש נעשה יו"ד במילואו... 'וזה סוד מילוי שם הוי"ה ב"ה בנוסח קערעסטיר'... למלא את היו"ד במזון ומשקה ('יהודי' בשפת האידיש נקרא 'איד' ונשמע כמי שמוציא מפיו את האות יו"ד). וידוע שהאריז"ל אמר שבאות יו"ד עצמה יש בה שם הוי"ה, שהרי האות יו"ד במילוי האותיות עולה בגימטריא עשרים, צרף את שלושת האותיות (יו"ד) הרי כ"ג, הוסף את ג' התגין שעל היו"ד הרי כ"ו. יהודי עצמו הוא גם שם קדוש. הוסיף הרה"ק ואמר, גם אני עושה ממנו קומה שלימה, הנני נותן לו לאכול ולשתות וכמה מטבעות בכיס, ובכך הוא מתמלא מראשו ועד רגליו.

לא. פעם שאל איזה 'רב גדול' את הרה"ק רבי ישע"ל זי"ע וכי לא היה עדיף שהרבי יעסוק ב'העכערס' (דברים נעלים יותר) ב'חכמת הקבלה' וכיו"ב... אמר לו הרה"ק, במה עוסק עתה מע"כ - באיזו 'סוגיא' בקבלה, אמר לו הרב בענין 'שיעור קומה' והוא אחד מסוגיות הקשות בחכמת הקבלה... אמר לו הרה"ק אף אני עוסק כעת ב'שיעור קומה' להגביה ולרומם 'קומתם' של כמה וכמה נשברי לב שנפלה עד עפר - כיצד להגביהם...

סיפר הגאון רבי אברהם גניחובסקי זצ"ל, פעם עלה ברצון המשב"ק של הרה"ק רבי ישע"ל מקערעסטיר זי"ע לראות כיצד רבו מקבל את הפונים אליו, על כן שלח ידו בכותל שבין חדרו לחדר הרבי וחורר בו חור קטן משם היה 'מציץ מן החרכים'... והנה הוא רואה איך שנכנס אל הרבי יהודי למוד סבל מבני העיר והוא מונה בפני הרבי את 'צרותיו' אחת לאחת, ולבסוף הפטיר כי אין לו כל עצה אלא ל'סיים' את חייו ו'חסלת פרשת הצרות והייסורים'... והנה מדרכו של עולם לענות על 'הצעות' שכאלו, אך דברי שטות מדבר מר... וכי נשתבשה דעתו ל"ע, וכהנה מדברים המנסים להוכיח למתלונן כי אין צדק בדרכו, לא כך הייתה דרכו של הרה"ק רבי ישע"ל רחימאי, אלא פתח פיו ואמר למר הנפש, אכן, רעיון נפלא העלה מע"כ, אך מכיוון שהוא דבר 'גורלי' עלינו להתיישב לראות כיצד ייעשה הדבר בצורה הכי טובה, ע"כ חשבתי כעצה ראשונה - ומסתמא גם מע"כ חשב כן - לעלות על הגשר שמעל הנהר ומשם לקפוץ לתוככי הנהר וכך תפרד הנשמה במהרה מהגוף, אבל נראה לי שאין זו עצה טובה כל כך, כי כידוע לך שבימים אלו ימי החורף מי הנהר קרים עד לאימה, חוששני שיקשה על מע"כ לסבול את קור הכפור. שנית חשבתי - וכנראה שגם מע"כ חשב כן, לעלות על הגג הגבוה ביותר בעירנו ולקפוץ ממעלה למטה ומיד יתראה מע"כ עם אבותיו השוכנים למעלה בשמים, אלא שגם 'הצעה' זאת עדיף שלא לקיימה שהרי מע"כ יודע היטב שיש חשש שיתרסק אברים אברים ואין זה 'מכובד' למע"כ הרמה, אין לך אלא לעשותו 'מכובדיג'... היהודי לא שתק, אלא החל מעלה כל מיני עצות ורעיונות כיצד יבוא לידי סופו, אבל הרבי 'דן' אתו על כל עצה ורעיון בנפרד, ובכל אחד מהם מצא פסול וחסרון... עד שאמר לו הרבי, שמע נא יקירי, הענין הלז שהוא 'פעם בחיים'... הוא ענין רציני ביותר, אי אפשר לעשותו בחופזה שלא ביישוב העת, המתן לי שבועיים ימים ואחשוב על עצה טובה כיצד תעשה את הדבר באופן ראוי ומכובד ביותר... (וכמו שאמרו במס' סנהדרין מה' 'ברור לו מיתה יפה') ויצא היהודי מחדרו של הרבי כשהוא מלא שמחה וצהלה, שמא תדעו על מה - כי עתה הרגיש לראשונה שבריה אחת בעולם מבינה אותו ואת קשייו, ואילו היה הרבי מדבר על לבו כי 'שטות' הוא עושה היה יוצא היהודי בהרגשה כי גם הרבי איננו מבין לנפשו כלל וכלל... למותר לציין שאחר שבועיים ימים לא עלה על דעתו כלל וכלל לפנות אל הרבי לשמוע הכרעתו בנידון... כי שבה אליו רוחו ואט אט יצא מהר הצרות למקום רווחה ושמחה...

והלימוד לדידן, בכל עת ובכל ענין, אפילו אם תראה את חברך טועה בטעות חמורה בענייני גוף או נפש, ברוחניות או בגשמיות בדברים הנוגעים אליו או לדורותיו ואפילו כשהדבר נוגע לגבי הרבים - עד שאפילו סומא רואה את

אביי דעסק בתורה ובגמילות חסדים היה שיתין שנין, והרי שגמילות חסדים בכוחה להאריך ימים. והנה איתא שהרוצה נפש בשגנה גולה לערי מקלט - 'עד מות הכהן הגדול' (במדבר לה כה), ולכן 'אמותיהם של כהנים גדולים מספקות להם מחיה וכסות כדי שלא יתפללו על בניהם שימותו' (שאו יכולים לשוב לבתיהם, מכות יא.). ובה יבואר היטב - דמאחר שאמותיהם של כהנים גדולים עסקו בגמילות חסדים, על כן זכו לאריכות ימים ושנים והאריכו ימים יותר מטבען - יותר מהזכרים, ושפיר אמרה תורה גבי כהן גדול שמתת אמו תהיה אחרי מיתת אביו, כי גדול כוחו של גמילות חסדים להוסיף שנות חיים.

אב הרחמן יחוס וירחם עלינו ועל כל עם בני ישראל, להשפיע שפע רב בבני מעליג^ל חיי אריכי ומזוני רוויחי, בכריות גופאל^ד ונהורא מעליא.

בפרשתן (כא א), 'אמור אל הכהנים בני אהרן ואמרת אליהם לנפש לא ישמא בעמיו, כי אם לשארו הקרוב אליו לאמו ולאביו', וכתב ה'אבן עזרא' בזה"ל, 'ושעם שהזכיר אמו קודם האב, כי הזכיר חי יותר מהנקבה ברוב', ונמצא שעל הבן - הכהן, להישמא במיתת אמו קודם מיתת אביו, שהרי האב מאריך יותר ימים. יש שהקשו, אם כן, מדוע בהמשך הפרשה לגבי קדושת 'כהן גדול' הקדימה התורה מיתת אב לאם כדכתיב (פסוק יא) 'לאביו ולאמו לא ישמא' - אב קודם לאם, מה נשתנה כהן גדול שנזכר בו מיתת האב תחילה משאר הכהנים שהקדים בהם הכתוב מיתת האם לאב.

יש שביארו, על פי מה שאמרו בגמ' (ר"ה יח.) רבה ואביי מדבית עלי קאתו (שנגזר על צאצאי עלי שימותו בקיצור ימים ושנים), רבה דעסק בתורה היה ארבעין שנין,

טעותו הגדולה, לעולם לא תאמר לו 'טועה אתה, אלא הכנס אל מוחו, הראה לו שהינך 'מבין' את דעתו ו'חכמתו', אלא שנראה לך שעדיף כך וכך... כי בלאו הכי, יאמר הלה איש בעולם אינו מבין אותי, אבדה תקוותי ותוצאותי מי ישורנה.

לב. הנה ידוע שכתוב על ציונו הק' לא כעס מעולם אע"פ שקיים בנפשו יהי ביתך בית ועד ל... כל מיני אנשים ש'פרצופיהם שונים' ו'דעותיהם אינם שוות'... דוגמא אחת לכך, מה שסיפר הגה"ח רבי חיים אורי פריינד שליט"א ששמע מרבי מאיר אלפנט ז"ל שהיה שם בשעת מעשה, כי ידוע היה הרה"ק מכבד מאד את בני האדמו"רים, באמרו כי יש לנהוג בהם במידת הרחמים, היות ואבותיהם אינם משאירים להם אומנות ופרנסה אחרת זולת הרבנות. פעם אחת הגיע בנש"ק לביתו של רבי ישע'לע שהורגל שהרבי נותן לו בכל פעם מאתיים רייניש (והוא סכום עצום) ובאותו הפעם נתן לו הרבי רק מאה רייניש... קפץ רוגזו של האיש, ומרוב מבוכתו 'תבע בפיו' - רבי, הרי תמיד אתם נותנים לי מאתיים רייניש מדוע הפחתם ממשכורתני. השיב לו הרבי מתוך ענווה פשוטה, לאחרונה פרצה שריפה בבית המדרש (בשנת תר"פ) וצריך לבנותו מחדש, בנין הבית כרוך בהוצאות רבות, המצב קשה, ולכן נתתי לך רק מאה רייניש. ועדיין לא נחה דעתו של האיש, ובמין גערה אמר, רבי... מי שמע כזאת, לבנות לעצמך בית מדרש על חשבונני... אמר לו הרבי, אכן, צדקו דבריך, נכנס לחדרו והביא לו עוד מאה רייניש.

לג. כתב הרה"ק ה'עטרת ישועה' זי"ע (בסוף פרשתן) בזה"ל, אמור"ר ואמרת הוא ב"פ 'אמור' (ר"ל, שנזכר ב' פעמים לשון אמירה, וכאילו נכתב 'אמור' שני פעמים, והוא) עולה (בגמטריא) 'פרו רבו' (494), וקריאת הפרשה זו יוכל להיות סגולה לבנים, וזהו 'להזהיר גדולים על הקטנים' - היינו להוליד ילדים קטנים, עכ"ל. ואכן, שמעתי מעדים נאמנים על איש יהודי שהמתין כעשר שנים ללדת זש"ק, ובשמעו את הדברים הללו קיים זה מה שכתוב בזה בקריאת פרשה זו ככל משפטיה וחוקותיה (אם בדקוק קריאת שניים מקרא ואחד תרגום, או בלימוד הפרשה עם מפרשיה כראוי), ולפקודת השנה נולד לו בן למזל"ט. לד. והזמן גרמא, חודש אייר, כי ידוע מה שאמרו צדיקים ש'אייר' ר"ת אני ה' רופאך, ובתוספת דיברות קודש של הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע ששתיים הנה בכתובים ענין ה'רפואה' א. 'רפוא ירפא' (שמות כא יט) ב. כי אני ה' רופאך (שם טו כו), לא ראי זה כראי זה, בפסוק הא' האות פ"א דגושה, ובפסוק הב' היא רפה (מבלי דגש), והנפק"מ ביניהם, כי הפסוק הא' מדבר ברפואת הרופא, וכמו שדרשו חז"ל (ב"ק פה.) 'רפא ירפא - מכאן שנתנה רשות לרופא לרפאות', והרופא שהוא בשר ודם - אף שמרפא ברשות עדיין מסוכן הוא להשאיר איזה נקודות וסמנים מהחולי ל"ע, אבל כש'אני ה' רופאך' - הקב"ה בכבודו ובעצמו מרפא אז לא נשתייר מהחולי כל שריד ופליט... (וע"ע בעל הטורים על 'כי אני ה' רופאך'), בזו העת, חודש אייר שהוא 'אני ה' רופאך' בוודאי יתרפאו כל בני ישראל רפואה שלימה וגמורה בתכלית.

ת.ד 102 בני ברק
פקס: 03-5055919
9139191@gmail.com

זכר מיינים

גליון שבו עי מבית 'בני אמונים'

פרשת אמר תשפ"ב שנה ט | גליון מס' 431

בני אמונים

פני תפלה בפרשה

פרתחו שעדים

דבר מוסד ונשיא 'בני אמונים'

'וקרא זה אל זה'

יום יום פותחים אנו את סדר ה'קדשה' בהכרזת: "נקדישך ונעריצך כנעם שייח שרפי קדש" או: "נקדש את שמך פשם שמקדישים אותו בשמי מרום", כל אחד ונוסחו.

לעתים אני שואל את עצמי, מנין לנו העז להשוות את עצמנו למלאכי עליון? התשובה הנראית פעולה מאליה, מרמזת בהמשך, בלשון הפסוק (ישעיהו ו ג): "וקרא זה אל זה ואמר", המלאכים קוראים זה לזה, ואת הפעולה הזאת יש בכחנו לעשות: לקרא זה לזה באמירת ברכה בשלמותה, פשלאחרינו יענה חברנו ויאמר 'אמן'!

כאשר המברך מקדש את בוראו ומעיד כי הוא מ'לה העולם', משבח לעמדתו העונה ומכריז: "א-ל מלה נאמן".

זו ההנהגה שצוותה לנו ההלכה, לארץ כל היום, בכל ברכה שהיא, החל מברכות השחר ובפיקר ועד לברכת 'המפיל'; לפני הברכה נדאג שמישהו יאזין לברכתנו ויענה עליה אמן, ובכך נוכל לשבח כמלאכי מרום באמצעות קריאה וענייה.

ידוע שאמן היא בגימטריה מלאה. מלבד ההסבר המקובל שמכל אמן נברא מלאה, נוכל עתה להוסיף ולהסביר, כי הדבר רומז לכה ששלוש הברכה והאמן יוצר שבח של 'וקרא זה אל זה', כשבחו של מלאה. ומי לא רוצה להיות כמלאכי השרת?!

הי רצון שנוזקה לשבח את בוראנו בשלמות פראוי, בכך יעלו ברכותינו לשמי מרום וישפיעו עלינו שפע ברכה וישועה עד בלי די.

בקריאת 'ונרוממה שמו יחדיו',
שבת שלום ומברך,

298 213 מחוברת"ן.

טוב"; ללמדנו כי בשעה שאדם מודה ומברך על ישועתו, עליו להכיר בעבדה שהו הישועה והו הצרה היו לטובתו ולהודות על 'הכל' כאחד (כתב סופר החדש 'ירושלים תש"ס] עמ' קמה).

'היום יום אחד' - כנגד המיינים

"וספרתם לכם ממחרת השבת מיום הביאכם את עמר התנופה שבע שבתות תמימת תהינה" (כג טו)

ביום הראשון לספירת העמר אנו סופרים: "היום יום אחד לעמר". וידועה התמיהה, מפני מה איננו סופרים בנסח: "היום יום ראשון לעמר", הלא מדברי רש"י בפרושו לתורה (בראשית א ה) משמע שלשון זו היא ראיה יותר, וכן מצינו בפרשתנו שנקטה התורה פמה פעמים: "ביום הראשון"?

באר רבי יוסף שאול נתנזון:

בגמרא (מנחות סה א) מובא שהמיינים שחלקו על מסכת התורה טענו שאת ספירת העמר יש להתחיל תמיד ביום ראשון - למחרת השבת, שלא כמסורת חכמים ש'ממחרת השבת' משמעותו - למחרת יום טוב ראשון של פסח. לפי זה יש לומר שכדי לדחות ולבטל את דברייהם, תקנו חכמים למנות 'יום אחד' ולא 'יום ראשון', ובכך חזרו שהספירה אינה מתחילה ביום ראשון בשבוע דוקא, כי אם למחרת הפסח, בכל אחד מימות השבוע (דברי שאול' חדושי אגדות מנחות סו א).

'קרפן' מאה ברכות מוריד שפע לעולם

"והקרבתם על הלחם שבעת כבשים תמימים בני שנה ופר בן בקר אחד ואילם שנים" (כג יח)

דרש רבי יעקב צבי יאליש בעל 'מלא הרועים': אמירת מאה ברכות בכל יום מורידה שפע מזון ופרנסה לעולם. עבדה זאת נרמזת בכך שדוד המלך שתן את תקנת 'מאה ברכות', כנה "בית הלחמי" (ראה שמואל א יז נח), שבזכות הברכות שתן לברך יש לחם ומזון לבריות. אף הפסוק שלפנינו רומז לכך; "והקרבתם על הלחם" - אם 'תקריבו' על' [בגימטריה מאה] ברכות בכל יום, ישלח לכם ה' שפע פרנסה ממרום ולעולם לא יחסר מלחמכם (קול יעקב).

הפנה נעשה גדול' מפת תפלת אחיו

"והפנה גדול מאחיו אשר יצק על ראשו שמן המשחה ומלא את ידו ללבש את הבגדים

את ראשו לא יפרע ובגדיו לא יפרם" (כא י)

במסכת יומא (יח א) מספר על מרתא בת ביתוס ששלמה ממון רב לינאי המלך כדי שימנה את הושע בן גמלא לכהן גדול. הראשונים תמהו: הלא הושע בן גמלא מזכר בפי חכמים לשבח כמי שבמשך הזמן שכהן ככהן גדול תקן תקנות חשובות לטובת הכלל (ראה יומא לו א), ומדוע הצרכה לשלם שחד כדי למנותו? ובאר הר"טב"א כי לפני מניו לא היה ראוי, ולאחר שהתמנה נעשה ראוי.

הוסיף ובאר השפת אמת:

חכמים (יומא יח א) דרשו מלשון הפסוק: "והפנה הגדול מאחיו" שהפנה הגדול צריך להיות גדול מאחיו - בחכמה ובעשר. והוסיפו ודרשו בענין העשר, כי אם אינו גדול בעשר, צריכים אחיו הכהנים 'לגדלו' ממנו, שכן לשון הפסוק: "הגדול מאחיו" נדרש אף במשמעות: "גדלו משל אחיו". לפי זה נתן לדרש אף בענין החכמה, כי אם הכהן אינו גדול מאחיו בחכמה, עליהם 'לגדלו' משלהם, בכך שישתדלו ויתפללו עליו שיחכם. בכך יתבאר דברי הר"טב"א כי כן עשו הכהנים כשהתמנה הושע בן גמלא; הם התאמצו והתפללו עליו עד שעלה בדרגתו ונעשה כשר וראוי לכהנה גדולה (ר"טב"א יומא יח א; שפת אמת שם).

להודות על הצרה ועל הישועה כאחד

"וכי תזבחו זבח תודה לה' לרצונכם תזבחו" (כב טט)

פרש הפתב סופר:

בנהג שבעולם, בבוא האדם להודות על כף שנצל מצרה, חש הוא בעמקי לבבו כי מלכתחלה היה מעדיף שלא תבוא עליו הצרה וממילא לא יזדקק לישועה. לפיכך מורה התורה ביחס לקרבן תודה הבא כהודאה על גס (ראה רש"י לעיל ז ב): "לרצונכם תזבחו" - הקריבו את תודתכם ברצון ובחפץ לב, ואל תחשבו שמוטב היה אלמלא הייתם זקוקים לישועה, שכן אף הצער שנגרם לכם מהצרה נועד כדי להיטיב לכם. וכפי שהורו חכמים (ברכות לג ב): "חב אדם לברך על הרעה כשם שמברך על הטובה".

ביסוד זה באר הפתב סופר' אף את הסבה שבברכת 'הגומל' איננו מסתפקים בברכת שגמלני טוב' אלא מדגישים: "שגמלני כל

'אחר אמן בא-נס'

כפי ששמע אותו מהרב מרמורשטיין. שיחת הטלפון הזו לא נאמרה בחלל ריק. בנו של אחד מחשובי המתפללים בבית הכנסת, ילד רך בשנים, לקה באותה עת ב'חידק טורף'. הוא היה מאשפז בבית החולים, והרופאים נלחמו על חייו. מצבו היה בכי רע. הרופאים פָּכְרוּ יְדֵיהֶם בַּחֶסֶר אוֹנִים, וּבְנֵי הַמְשַׁפָּחָה הֵבִיטוּ בְעֵינֵיהֶם כְּלוֹת כִּיצַד הַמַּצָּב הוֹלֵךְ וּמְחַמֵּיר מִרְגַע לְרַגַע.

למרות המרחק הגאוגרפי העצום שהיה ביניהם, הרגיש הגבאי בהם שבו נאמרו הדברים. והלה, שהוא איש חסד יקר בזכות עצמו, לקח את הדברים לתשומת לבו. הוא התחייב לידידו כי כבר בשבת הקרובה, בשעת אמירת 'מי שברך' לחולים בסיום קריאת התורה, הוא יאסף את כל ילדי בית הכנסת סמוך לבימה ויבקש מהם לענות 'אמן' אחר ה'מי שברך'.

מידעו, שהעביר את המסר, כמעט ושכח מהענין, אלא שהענין סרב להשכח... כבר ביום ראשון שלאחר השבת היא, קבל ידידו שיחת טלפון בהולה מאותו גבאי מסור שאתו דבר בשבוע שעבר, והדברים שנאמרו לו בשיחה הטרנס-אטלנטית היו לא פחות ממדהימים:

"כפי שתכנתתי מראש", הוא אמר לו כשהתרגשותו נשמעת מכל מלה, "בסיום קריאת התורה כנסתי את כל ילדי בית הכנסת כדי שיענו אמן לאחר ה'מי שברך'. אמרתי את התפלה בקול, והילדים כלם ענו אחרי אמן בקול רם ובכונה עצומה כשאליהם מצטרפים כלל המתפללים.

זכותה של תפלת רבים, כפי הנראה, עמדה לאותו פעוט. משום שהפלא ופלא, מד בצאת השבת עדכנתי שלאחר שבועות של התדרדרות, בבקר יום השבת חל מפנה מפתיע לטובה במצב בריאותו של הילד. גופו הצליח להתגבר על החידק, ומצבו החל להשתפר בהדרגה. היום, יום ראשון בבקר התבשרתי בשנית כי הוא הולך ומתאושש ומבריא במהירות.

מאחר יותר שמעתי מפי אביו של הילד כי לדברי הרופאים מדבר היה בנס של ממש. פלא שאין לו הסבר טבעי, מלבד כחה של עגית אמן ששוב הוכיחה את עצמה כמפתח פלאי לברכה ולישועה, וכפי שאמרו קדמונים כי האותיות שלאחר אותיות אמן הן 'בנס', ללמדך כי אחר אמן בא נס".

ולבני משפחותיהם, פרויקטים מפלאים שהם לשם ולתפארת בכל עיר ועיר; האם לא היה ראוי שתשקיעו מעט משאבים אף בחלק הרוחני של הענין...?"

בראותו את הפליאה הפושטת על פני מידעו הסביר הרב מרמורשטיין:

"אני מדבר על משימה קלה ופשוטה לבצוע. פעלה רוחנית קטנה שיש בה כדי להביא מזור וסיוע רוחני לחולים המתסירים במטת חלים, ולמרבה הפלא היא אינה דורשת משאבים כללי; כונת לתפלת 'מי שברך' על החולים הנאמרת בכל תפוצות ישראל מדי שבת בשבתו בעת קריאת התורה. במהלכה אנו מזכירים חולים הזקוקים למזור ולרפואה ומבקשים מהקדוש ברוך הוא שישלח להם רפואה שלמה מן השמים.

תפלה נשגבת זו נאמרת לצד ספר התורה הקדוש, והיא משמעת במכון לאזני כל קהל המתפללים, כאשר בסיומה בוקעת ועולה - כביכול מפייהם של החולים שהזכרנו - הקריאה האלמותית: 'ונאמר אמן!'

למרבה הצער והפליאה, למרות חשיבותה המכרעת של תפלה זו לישועת החולים המתסירים ממחלתם, רבים מבין המתפללים אינם שותים לבם לקריאה הנאמרת בסופה ומפנית כלפיהם; הם עסוקים בדברים אחרים, כעיון בספר או גרוע מכה, חלילה, בשיחה בטלה. וכך, גם אם לבסוף הם פולטים מפייהם אמן, הם עושים זאת כמצות אנשים מלמדה. האמן, שנדרשת כל כך להשלמת הברכה, נאמרת, אם בכלל, ברפיון וללא כונה.

אם רק תשכילו לעורר את הצבור על חשיבותה של אמן זו, אין לי ספק שתחסכו משאבים רבים מפעילותכם, בכך שרבים מהנזקקים לעזרתכם יברואו בחסדי שמים בכת 'תפלת רבים' של אומר ה'מי שברך' ושל המתפללים המצטרפים אליו בעגית אמן.

כמאמר הנודע: "דברים היוצאים מן הלב נכנסים אל הלב", פעלו דבריו של הרב מרמורשטיין את פעלתם מיד; בן שיחו, בהתאם לאפיו כאיש נמרץ ופעיל, התקשר על אתר לארץ ישראל לידידו הפכהו כנבאי בית הכנסת 'צעירים' בשכונ ג' בבני ברק והעביר לו את המסר שקבל, ממש

הספור שאנו מגישים לפניכם ספר לנו זה מכבר מפי ידיד יקר, איש חסד ומעט, אשר מזה עשרות בשנים פועל במסירות רבה ובהצנע לכת בסיוע לחולים ולבני משפחותיהם בארגון החסד הנודע 'עזר מציון'.

ידידנו זה הוא שתף מרכזי ופעיל בפעולותיו המפלאות והפכירות של הארגון המגיש סיוע לחולי גוף ונפש ולקרוביהם בהקף עצום, פנודע לכל.

היה זה בעת שידידנו בעל המעשה שהה

שיחת הטלפון הזו לא נאמרה בחלל ריק. בנו של אחד מחשובי המתפללים בבית הכנסת, ילד רך בשנים, לקה באותה עת ב'חידק טורף'. הוא היה מאשפז בבית החולים, והרופאים נלחמו על חייו. מצבו היה בכי רע. הרופאים פָּכְרוּ יְדֵיהֶם בַּחֶסֶר אוֹנִים, וּבְנֵי הַמְשַׁפָּחָה הֵבִיטוּ בְעֵינֵיהֶם כְּלוֹת כִּיצַד הַמַּצָּב הוֹלֵךְ וּמְחַמֵּיר מִרְגַע לְרַגַע.

בארצות הברית לשם גיוס משאבים לעזר מציון. במהלך בקורו הוא הגיע לבקר במעונו של יו"ר 'בני אמונים', רבי יעקב דב מרמורשטיין שליט"א, שמזה שנים רבות הוא ידיד הארגון.

הרב מרמורשטיין קבל את אורחו בכבוד גדול. השנים שוחחו בלבביות, ובמהלך השיחה בקש הרב מרמורשטיין להשיח את שעל לבו באזני האורח:

"ידיד, הרי אתה יותר אנשי 'עזר מציון' משקיעים את כל שעותיכם ומשאביכם בהבאת מזור ומרפא לגוף ולנפש לחולי ישראל. כמו רבבות אלפים ברחבי העולם, גם אני זכיתי להתנדע לפרויקטים העצומים שישדחתם כדי לסיע לחולים

בְּרַכַּת 'הַשֵּׁיבָה שׁוֹפְטָנוּ'

מַהוּת הַבְּרָכָה

בְּבְרָכָה זוֹ אָנוּ מְבַקְשִׁים מֵה' שְׁיִגְאֲלֵנוּ וְיָשִׁיב אֶת בֵּית דִּין הַגָּדוֹל [סְנֵהדְרִין גְּדוֹלָה] לְמִקוֹמָם בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית שְׁבֵבֵית הַמִּקְדָּשׁ. חֲכָמֵי בֵּית דִּין זֶה הָיוּ פּוֹסְקִים הַלְכָה לְכָל יִשְׂרָאֵל בְּכָל הַמַּחְלוֹקוֹת שֶׁהִתְעוֹרְרוּ בְּדֵינֵי הַתּוֹרָה, וְהַכֵּל הָיוּ חֹבְבִים לְפַעֵל לְפִי הוֹרָאָתָם, כְּכַתוּב (דְּבָרִים יז א): "עַל פִּי הַתּוֹרָה אֲשֶׁר יוֹרוּךְ וְעַל הַמִּשְׁפָּט אֲשֶׁר יֹאמְרוּ לָךְ תַּעֲשֶׂה לֹא תִסּוּר מִן הַדְּבָר אֲשֶׁר יֵגִידוּ לָךְ יִמִּין וְשְׂמֹאל". תְּקוּמַתּוֹ מִחֲדָשׁ תְּהִיָּה עוֹד טָרַם בִּיאַת הַמְּשִׁיחַ, שְׁפָאֲשֶׁר יָבוֹא אֵלֵינוּ לְבִשְׁרֵנוּ עַל הַגְּאֻלָּה, יַעֲמֹד וְיִסְמְךָ אֶת זְקֵנֵי הַדּוֹר לְכַהֵן כַּחֲבָרֵי הַסְנֵהדְרִין ('עֲרוֹת דְּבַשׁ' שֵׁם ח"א דְרוֹשׁ א. וְרָאָה רַמְבָּ"ם מְמָרִים א ב).

עוֹד מְבַקְשִׁים אָנוּ בְּבְרָכָה זוֹ עַל דֵּינֵי יִשְׂרָאֵל בְּהוֹוֶה שְׁיִדוּנוּ דִּין אָמֵת, וּמִתּוֹךְ כֶּף יְסוּרוּ מֵאַתְּנוּ יָגוֹן וְאַנְחָה. לְפִי שְׁכָאֲשֶׁר הַדֵּינִים מְעוֹתִים אֶת הַדֵּין, וְנַפְרַע הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מֵהֵם וּמִיִּשְׂרָאֵל שְׁמֹנוּ אוֹתָם (שֵׁם, ע"פ אֲבוֹת ה ב).

בְּרָכָה זוֹ מְנַסַּחַת עַל פִּי לְשׁוֹן הַפְּסוּק (יִשְׁעִיָּה א כו): "וְאִשְׁבִּיבָה שְׁפְטֵיךָ כְּבָרָאשְׁנָה וְיַעֲצִיבֶךָ כְּבַתְחַלְהָ". עַל פְּסוּק זֶה דְרָשׁוּ חֲכָמִים (יְלֻקו"ש יִשְׁעִיָּה רַמְזו שְׂצֵא): "וְאִשְׁבִּיבָה שְׁפְטֵיךָ" - זֶה מֵשֶׁה וְאֶהְרֵן, 'וְיַעֲצִיב' - זֶה דָּוִד וְשְׁלֹמֹה". וְאוֹלָם הַגֵּר"א בְּפִירוּשׁוֹ לִישְׁעִיָּה (שֵׁם) גֹּרֵס לְהַפְךָ: "וְאִשְׁבִּיבָה שְׁפְטֵיךָ" - זֶה דָּוִד וְשְׁלֹמֹה, 'וְיַעֲצִיב' - זֶה מֵשֶׁה וְאֶהְרֵן" (וְרָאָה בְּפִירוּשׁ 'אַבְנֵי אֵלֵינוּ' שְׁבַסְדוֹר 'אַשִּׁי יִשְׂרָאֵל').

מְקוֹר הַבְּרָכָה

בְּגִמְרָא (מְגִלָּה יז ב, עַל פִּי רַש"י שֵׁם ד"ה וְכִין) מְבָאָר שֶׁהִסְמִיכוּ לוֹמַר אֶת בְּרַכַּת 'הַשֵּׁיבָה שׁוֹפְטָנוּ' לְאַחַר בְּרַכַּת 'קְבוּץ גְּלוּיֹת' לְפִי שְׁכְבוֹאוֹ עַת הַגְּאֻלָּה, תְּחִלָּה יִתְקַבְּצוּ הַגְּלוּיֹת, וְלַפְּנֵי שְׁיִתְיַשְׁבוּ בִירוּשָׁלַיִם יַעֲשֶׂה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא דִּין וּמִשְׁפָּט בְּרִשְׁעִים. וּבִכְךָ יִכּוֹן הַמִּשְׁפָּט בְּאַרְץ.

יֵשׁ שְׁכַתָּב שְׂאֵנֵשִׁי כְּנֶסֶת הַגְּדוֹלָה, שְׁבִזְמָנָם הָיוּ בְּתֵי דֵינִים קְבוּעִים שְׁהֵם עֲצָמָם מִנוּ, תְּקַנּוּ לְהַתְחִיל בְּרַכָּה זוֹ בְּבִקְשַׁת: "מִלְךְ אֲתָה ה' עֲלֵינוּ לְבַדָּךְ בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים וּצְדִיקָנוּ בְּמִשְׁפָּט", שֶׁכֵּן בְּזִמְנָם לֹא הָיוּ צְרִיכִים לְבַקֵּשׁ עַל הַשְּׁבִיבַת הַשׁוֹפְטִים. וְרַק בְּשָׁנִים מֵאַחֲרוֹת יוֹתֵר, לְאַחַר שְׁגָלַתָּה סְנֵהדְרִין מִמִּקוֹמָהּ בְּלִשְׁכַּת הַגְּזִית (רָאָה ר"ה לֹא תִקְנֵנוּ לְהוֹסִיף וּלְבַקֵּשׁ: "הַשֵּׁיבָה שׁוֹפְטָנוּ כְּבָרָאשְׁנָה וְיַעֲצִיבֶנּוּ כְּבַתְחַלְהָ". וְעוֹד הוֹסִיפוּ לְבַקֵּשׁ: "וְהִסֵּר מִמֶּנּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה", כִּי סָבַת גְּלוּת הַסְנֵהדְרִין הִיְתָה לְפִי שְׁלֵא הָיָה בְיָדָם לְדוֹן אֶת הַרוֹצְחִים (ע"ז ח ב). וּמִתּוֹךְ שֶׁסָּר מוֹרָא בֵּית דִּין, רִבּוּ יָגוֹן וְאַנְחָה בְּיִשְׂרָאֵל (תְּקוּנוֹ תְּפִלָּה' פְּסוֹדוֹר 'אוֹצֵר הַתְּפִלוֹת', בְּהַעֲרָה שְׁלַפְנֵי שְׁמוֹנָה עֶשְׂרֵה).

מִבְּנֵה הַבְּרָכָה

בְּהַמְשַׁךְ הַבְּרָכָה אָנוּ מְבַקְשִׁים: "וּמִלְךְ עֲלֵינוּ אֲתָה ה' לְבַדָּךְ", לְפִי שְׂאֲחַר שִׁיכְלוּ רַשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל הַמוֹשְׁלִים בְּנוּ וַיְשׁוּבוּ שׁוֹפְטֵי יִשְׂרָאֵל לְמַעֲמָדָם, זֶהוּ הַמִּקוּם לְבַקֵּשׁ שְׁמִלְכוּת ה' תְּשׁוּרָה עֲלֵינוּ. וְכִסְדֵר תְּפִלַּת רֵאשֵׁי הַשָּׁנָה: "וְכָל הַרְשָׁעָה כְּלָה כְּעֵשׂוֹן תְּכַלֶּה, כִּי תַעֲבִיר מִמְּשַׁלַּת זְדוֹן מִן הָאָרֶץ", וּמִיָּד: "וְתִמְלֹךְ אֲתָה ה' לְבַדָּךְ עַל כָּל מַעֲשֵׂיךָ" ('הָאֵרַת הַתְּפִלָּה').

מְלִכוּת ה' זוֹ מְבַקְשִׁים אָנוּ שֶׁתְּהִיָּה 'בְּחֶסֶד וּבְרַחֲמִים' שְׁלֵא נַעֲנֵשׁ בְּדִין שְׁמִים אֱלֹא "וּצְדִיקָנוּ בְּצִדְקָה וּבְמִשְׁפָּט", שְׁלַפְנֵי שְׁכְּבֶךָ שְׁיִשׁוּבוּ הַסְנֵהדְרִין לְמַעֲמָדָם וְיַעֲנִישׁוּ אֶת הַחוֹטְאִים, וְנִפְטַר מִדִּין שְׁמִים. וְכִפִּי שְׂאָמְרוּ חֲכָמִים (תְּנַחֲמוּ מַשְׁפָּטִים ה): "אִם יֵשׁ דִּין לְמַטָּה אִין דִּין לְמַעְלָה, אִם לְמַעְלָה, אִם אִין דִּין לְמַטָּה יֵשׁ דִּין לְמַעְלָה, כִּיצַד? אִם יַעֲשׂוּ הַתְּחַתּוֹנִים אֶת הַדִּין מִלְּמַטָּה אִין הַדִּין נַעֲשֶׂה מִלְּמַעְלָה. לְפִיכֶךָ אֲמַר הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא: 'שְׁמַרו אֶת הַמִּשְׁפָּט שְׁלֵא תַגְרְמוּ לִי לַעֲשׂוֹת מִשְׁפָּט מִלְּמַעְלָה"' (פְּרוּשׁ הַתְּפִלוֹת וּבְבִרְכוֹת לר"י בן יֶקָר).

חֲתִימַת הַבְּרָכָה

בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה אָנוּ חוֹתְמִים אֶת הַבְּרָכָה בְּ"מִלְךְ אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", וְאִלוּ בְעַשְׂרַת יְמֵי תְשׁוּבָה בְּ"הַמִּלְךְ הַמִּשְׁפָּט" (בְּרָכוֹת יב ב). אֶת הַהֲבִדֵּל בֵּין שְׁתֵּי הַחֲתִימוֹת בְּאֵר הַלְבוּשׁ (שֵׁם) בְּשְׁתֵּי דְרָכִים: א. בְּכָל הַשָּׁנָה אָנוּ רַק מְצַיְנִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", וְאִלוּ בְעַשְׂרַת יְמֵי תְשׁוּבָה מְבַקְשִׁים אָנוּ לְהַדְגִישׁ כִּי בְיָמֵים אִלוּ מְגִלָּה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת מְלִכוּתוֹ בְּכָךְ שֶׁהוּא שׁוֹפֵט אֶת כָּל בְּאֵי הָעוֹלָם, וְלִכְךָ חוֹתְמִים אָנוּ "הַמִּלְךְ הַמִּשְׁפָּט". ב. בְּכָל הַשָּׁנָה אָנוּ אוֹמְרִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא "מִלְךְ אוֹהֵב" שְׁבִרְיוֹתָיו עוֹשִׂים "צְדָקָה וּמִשְׁפָּט", וְאִלוּ בְעַשְׂרַת יְמֵי תְשׁוּבָה אָנוּ אוֹמְרִים שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּעֲצָמוֹ מְגִלָּה מְלִכוּתוֹ בְּכָךְ שֶׁהוּא יוֹשֵׁב עַל כְּסֵא הַמִּשְׁפָּט.

בְּנֵת אֲמוּנָה

בְּכָל הַשָּׁנָה: אָמֵת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אוֹהֵב צְדָקָה וּמִשְׁפָּט, וְהַלְוִאי שְׁיִצְדִיקָנוּ בְּמִשְׁפָּט. בְּעַשְׂרַת יְמֵי תְשׁוּבָה: אָמֵת שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מְגִלָּה מְלִכוּתוֹ בְּיָמֵים אִלוּ בְּכָךְ שְׁיִוֹשֵׁב הוּא עַל כְּסֵא הַמִּשְׁפָּט, וְהַלְוִאי שְׁיִצְדִיקָנוּ בְּמִשְׁפָּט.

תְּשִׁיעִים אֲמוּנִים עַל בְּרָכוֹת

אִם נְשָׂאֲכֶם לְבַכְּם לְהַקְדִים וּלְבוֹא עֶשׂוֹר דְּקוֹת לְפָנֵי תְחֵלַת הַתְּפִלָּה כְּדִי לַעֲנוֹת אָמוֹן אַחַר בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר שֶׁל הַמַּתְפַּלְלִים, וּבְכָךְ לְזַכּוֹת לְצַבֵּר תְּשִׁיעִים אֲמוּנִים עַל בְּרָכוֹת,

נֹא הַרְשֵׁמוּ בְּטֵלְפוֹן
03-91-7-91-91
 בְּיָמִים א' - ה' בֵּין הַשְּׁעוֹת 20:00 - 22:00.

בֵּין הַנְּרַשְׁמִים תַּעֲרֹךְ הַגְּרָלָה עַל
6 מְלָגוֹת בְּסָךְ \$500 כָּל אַחַת.
 הוֹדְעָה תַּעֲבֹר לְזוֹכִים, וְשׂוֹמְתֵיהֶם יִמְרַטְמוּ בְּקוֹ הַטֵּלְפוֹן.

הַגְּרָלָה תִּתְּקַם אִי"ה בַּיּוֹם רְבִיעִי ב' בְּסִטּוֹן תַּשְׁפ"ב.
 הַהֲרַשְׁמָה לְהַגְרָלָה הִיא עַד יוֹם לְפָנֵי הַהַגְרָלָה.

הַכּוּמִים קָבְעוּ בִּי יֵשׁ לַעֲנוֹת מִדֵּי יוֹם תְּשִׁיעִים אֲמוּנִים. וּבְנֵתָם שִׁישׁ לַעֲנוֹת מִדֵּי יוֹם תְּשִׁיעִים אֲמוּנִים עַל בְּרָכוֹת, מְלַבֵּד הָאֲמוּנִים שְׁעוּנִים עַל קִדְּשִׁי. בְּדִי לַעֲמִיד בְּמִבְסָה זוֹ עַל הָאָדָם לַעֲנוֹת מִדֵּי יוֹם אָמוֹן אַחַר 'בְּרָכוֹת הַשַּׁחַר' שְׂאוֹמְרִים אֲנִישִׁים אַחֲרֵיהֶם (ש"ת ה'רמ"ע נְפִאָנוּ ס' קט, הַבֵּיאֵל ה'יַמִּינוּ אַבְרָהָם' ו ה).

אמן אחר ברכות השחר – 'שמר אמונים'

במסכת שבת (קט"ב) דרשו חכמים מהפסוק (ישעיה כו ב): "פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמונים", ששערי גן עדן נפתחים בפני העונה אמן. והנה, המלה "שמר" פרושה ממתין (רש"י ישעיה שם), ויש להבין מדוע דוקא לעגית אמן יש להמתין ולצפות?

באר רבי משה זפות, רבה של מנטובה ומגדולי מקבלי איטליה:

הקדמונים קבעו מכסה יומית לאמירת דברים שבקדשה, והיא: 'צדיק' - 'צ' אמונים, ד' קדשות, י' קדישים וק' ברכות. כדי לעמוד במכסת הקדשות, הקדישים והברכות אין צורך להתאמץ במיוחד, וכל המתפלל שלוש תפלות במנין בכל יום, בדרך כלל צובר את המכסה הנדרשת. אולם כדי לצבור תשעים אמונים על ברכות, צריך האדם להמתין ולצפות שיאמרו בפניו ברכות השחר. לפיכך לאחר שנכתבה בפסוק תבת 'צדיק' הרומזת לכל מכסות הדברים שבקדשה, מדגיש הכתוב: "שמר אמונים" - שכדי שיוכל האדם להשלים למכסת תשעים אמונים, עליו לשמר ולצפות במיוחד. ומסים הרמז כי בעקבות כך אף הוא נוהג לומר לענות אמן אחר ברכות השחר מדי יום ומוסיף שמנהג זה הוא "מנהג ותיקין בארץ ישראל" (פירוש הרמז לזוה"ק וילך רפה א).

עדות בנו של המהר"ם בנט

רבי יעקב בנט, בנו של המהר"ם בנט, מתאר בספר שכתב על תולדות חייו של אביו, את סדר הנהגתו מדי בקר, ואלו דבריו: "מעולם היה... מן העשרה ראשונים, ושמע מכל אחד ואחד מבאי ביתו את ברכות השחר כדי לענות אמן אחריהם, ואחרי כן אמר הוא עצמו הברכות על הסדר בקול נעים ובכונה, קדם שעמד השליח צבור בתפלה" (תולדות רבי יעקב [אפן תקצ"ב] עמ' יח).

ברכה בלי אמן - חצי ברכה

רגיל היה הצדיק מחברון, רבי משה מעט זצ"ל, לבקש מדי יום מבחורי ישיבת חברון שיאמרו בפניו את ברכות השחר בקול רם כדי שיזכה לענות אחריהם אמן. ומרגל היה בפיו: "ברכה בלי אמן כחצי ברכה נחשבת" (מפארי לב' עמ' קיח).

לכבוד מערכת עלון 'וכל מאמינים', שלום רב!

כמו רבים וטובים אף אני השפעתתי לטובה מעלונכם הנכבד, ומכח השפעתו אני מקפיד מזה כמה שנים לברך מדי בוקר את ברכות השחר בחדרותא.

התעוררתי לכתב את מכתבי זה לאחר שעלה בריעיוני רמז נפלא המלמד על גדל מעלת ההקפדה על עגית אמן; נאמר בספר תהלים (טו ו): "חבלים נפלו לי בנעמים אף נחלת שפרה עלי". והנה מצאתי כי ראשי התבות: "חבלים נפלו לי בנעמים אף..." הם בגימטריה צ"א בדייק, כגימטריה של אמן.

למדתי מכך שכל המקפיד על עגית אמן ומשקיע עמל וזיע כדי לזכות לכה, מרגיש תענוג נפשי של ממש, בבחינת "חבלים נפלו לי בנעמים". וזאת בנוסף לדברים המפלאים שאמרו חכמים על אודות שכר המקפיד על עגית אמן והדואג להשלים ברכותיו בעגית אמן.

ישר כחכם על החזק הרב והתמידי בכלל ועל החמר הנפלא שאתם מגישים בעלונכם השבועי בפרט.

חילכם לאורייתא,

צ.א.ג.

אשדוד.

נתן לשלח מכתבים
לפקס שמספרו 08-9746102
או לכתבת המייל: 9139191@gmail.com

צדיק באמונתו

אמן וברכות במשנת בעל ההלולא

מצבת קדשו של בעל ה'כלי יקר' בבית העלמין העתיק בפרא

בעל ה'כלי יקר'

ז' באיר שע"ט

רבי שלמה אפרים בעל ה'כלי יקר', נולד בעיר לונטשיץ שבפולניה לאביו ר' אהרן. לצד גאונותו העצומה בתורה נודע רבנו כדרשן מפארא. בשנת שס"ד נבחר רבנו לכהן כדרשן בפראג, ובהמשך נבחר לכהן בה כראש ישיבה ואב"ד. תלמידים רבים נהרו לפראג ללמוד תורה מפיו, וביניהם בעל ה'תוספות יום טוב'.

רבנו חבר חבורים רבים בענייני דרוש ומוסר, אך התפרסם בעקר בזכות ספרו 'כלי יקר' על התורה. בהקדמתו לספר זה הוא מספר כי בשנת שס"א חלה במחלה קשה ונדר שאם ירפאהו ה', יחבר חבור זה. בנוסף חבר עוד ספרים רבים, ביניהם ספרי הדרשות 'עיר גבורים', 'עמודי שש' ו'שפתי דעת'.

נתבקש לישיבה של מעלה ביום ז' באיר בשנת שע"ט, ומנוחתו כבוד בבית העלמין העתיק בפראג.

עגית אמן פחתימה על שטר

רבנו מבאר את מאמר חכמים (ברכות נג ב): "גדול העונה אמן יותר מן המברך", כך הברכה משולה לכתובת גוף השטר, ואלו האמן - לחתימה עליו. כשם שחתימה מאמתת ומקימת את הנכתב בשטר, כך עגית אמן מאמתת ומקימת את דברי המברך (עוללות אפרים' ח"ג מאמר תס).

גדל השכר ממנין הברכות

שכרם של ישראל נתן להם בהתאם לברכות שהם מברכים מדי יום, ולכך המברך 'מאה ברכות' מדי יום מקבל שכר לברכות כמנין הברכות שברך. דבר זה נרמז בתהלים (סח כ): כמנין 'ברוך ה'" שמברך האדם "יום יום", כך יזכה שיזכר בו: "עמס לנו האל-ישועתנו סלה". לכך אף רומז הפתוב (תהלים לא כ): "מה רב טובך אשר צפנת ליראיך"; "אל תקרי 'מה' - אלא 'מאה רב טובך...'. שכןגד מאה ברכות שמברכים בכל יום, צפונים לו לאדם מאה שערי טובה וברכה (שפתי דעת' עקב סי' שו).

איש לרעהו

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' עבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

ליקוט ועריכה: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לצלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

שבת קודש ו אייר תשפ"ב: הדלקת נרות: ירושלים: 6:47 תל-אביב: 7:02 חיפה: 6:55 מוצאי שבת: ירושלים: 8:03 תל-אביב: 8:06 חיפה: 8:06 ר"ת: 8:40

פרשת אמור

מניעת צער מהזולת

להשתדל ולפעול למניעת צער מהזולת!

נלמד מהפסוק: "ויניחהו במשמר לפרוש להם" (פרק כד-יב)

וכתב רש"י: ויניחהו לבדו ולא הניחו מקושש עמו. ששניהם היו בפרק אחד ויודעים היו שמקושש במיתה וכו'. אבל במקלל הוא אומר "לפרוש להם" שלא היו יודעים אם חייב מיתה אם לאו. ומפרש השפתי חכמים: דאילו היו מניחים אותם יחד, היה המקלל סבור שהוא חייב מיתה כמו המקושש, ולכן לא הניחו אותם יחד "שמא אין המקלל חייב מיתה ויצטער לשוא". ומעתה, הרי הדברים קל וחומר: אם כך הקפידה התורה ביחס למקלל רשע, שמא עלול הוא להצטער לשוא, אף שספק אם אמנם יצטער, על אחת כמה וכמה ביחס לכל אדם שיש להזהר ביותר שלא לגרום לו צער כלשהו.

רעיון מענין הביא הגאון רבי יעקב ניימן זצ"ל (בספרו דרכי מוסר - פר' בהר) בשם הגאון רבי אהרן בקשט זצ"ל (אב"ד שאוויל) ממנו ניתן ללמוד כיצד חסה התורה על העני שלא לצער. ואלו דבריו:

לכאורה צריך להבין: מדוע אמרה תורה להשאיר פאה מן הקמה והעני יבוא ויקצור, וכי לא היה יותר טוב שבעל השדה יקצור והעני יקח בלי שיצטרך לטרוח ולקצור בעצמו?!

אלא הטעם הוא, שהתורה הקדושה רצתה למנוע צער מהעני, כי כמו האמא כשכועסת על בנה, שולחת לו אוכל על ידי שליח, ובוודאי יש לבן צער מוכן שאינו מקבל את האוכל היישר מיד אמו, כך העני שלא זכה שיהיה לו חלק בארץ הקדושה, הוא יצטרך לקבל לאכול מזולתו, ודאי יצטער מאוד על כך, על כן אמרה התורה שהעני בעצמו יקצור, כדי שיקבל את האוכל ישר מאדמת ציון אמנו...

נוכל להוסיף על דבריו באופן דומה, שהרי ידוע הצער שיש לאדם כשנאלץ לקבל "נהמא דכיסופא", היינו שיש לו בושח במה שמקבל "לחם חסד" שאין לו לשלם תמורתו. לפיכך בהשארת הפיאה לקצירתו של העני, הפחיתה ממנו התורה את הרגשת הבושח, מכפי שהיה מרגיש אילו היה מקבל ישירות מיד בעל השדה.

צערנו של יהודי...

סיפר הגאון רבי משה שמואל שפירא זצ"ל: פעם נוצרה בעיה ציבורית חמורה בנוגע למצב היהדות החרדית וחיזוק הדת בארץ ישראל. באתי לפני רבינו הגרא"מ שך זצ"ל והצעתי בפניו הצעה טובה שאם יבצעו אותה, תצמח מכך תועלת עצומה ואותה בעיה תפתר על הצד היותר טוב. ואולם הרב שך דחה בתוקף הצעה זו, ונימוקו עמו: "מכיון שאדם פלוני עלול להפגע ולהצטער מכך. וא"כ, צערו של יהודי אינו שווה את כל התועלת הכלל-ציבורית שתצא ממהלך זה!"

הלמות עמלים - ח"ב

"סליחה על הצער שגרמתי לך"...

באחת הפעמים, כשהגיע הגאון רבי נתן צבי פינקל זצ"ל למסור שיעור כללי באחד מהיכלי ישיבת מיר, כשרק החל לדבר, תקפו אותו יסורי המחלה שלקה בה. הוא ניסה כדרכו לא לוותר ולהתגבר על הקושי, אך לא הצליח להוציא מפיו מלבד מילים בודדות. למראה מצער כזה שמדי-פעם חזר על עצמו, היו בני הישיבה נדרכים ללמוד מסירות נפש מה היא.

והנה אחד הבחורים בעל לב ונפש שהיה רגשן יותר, לא יכל לסבול את המחזה וכבש פניו בקרקע, שלא לראות את רבו האהוב במכאוביו. רבי נתן צבי שלמרות יסוריו הבחין בכך, ניגש, עם סיום הנסיון לומר שיעור, אל אותו בחור ואמר לו: "אבקש סליחה שגרמתי לך עגמת נפש!" **בכל נפשך**

הזהירות שלא לפגוע...

סיפר הרב ישעיה אפשטיין שליט"א: "פעם אחת נסעתי עם הגאון רבי חיים קניבסקי זצ"ל לברית שהתקיימה בבית "אם וילד", שם אמור היה להיות סנדק. משום-מה הוא התעניין מי המוהל, השבתי לו כפי ששמעתי מאבי הבן. בדרך כלל היה רבי חיים נשאר ללמוד ברכב ואני הייתי נכנס לברר אם הכל כבר מוכן ומזומן לברית.

"והנה כשנוכחתי שהמוהל הוא אינו המוהל המדובר, שאלתי את אבי הבן, והוא אמר: "אכן ביטלתי את הזמנת המוהל ההוא, ולקחתי מוהל אחר". חזרתי לעדכן את רבי חיים שהמוהל אינו כפי שאמרתי לו, שכן אבי הבן ביטל והביא מוהל אחר.

"מיד הגיב רבי חיים בתקיפות רבה: "אני לא רוצה להיות כאן סנדק, הוא פגע בו!" ביקשתי מרבי חיים רשות לומר לאבי הבן שאנו עוזבים את המקום. בעל הבית רץ לרבי חיים וסיפר לו את השתלשלות העניינים וכי לא היתה כל פגיעה במוהל הראשון. רק אז התרצה רבי חיים ויצא להיות סנדק.

עלון עלון "איש לרעהו" פרשת אמור הוקדש לעילוי נשמת

אאמו"ר ר' אברהם אהרן זצ"ל בן הר"ר יצחק אליעזר הי"ד
נלב"ע ח' אייר תשנ"ו, ת.נ.צ.ב.ה.

זהירות יתירה מוטלת על בני תורה בדקדוק המצוות שבין אדם למקום ובין אדם לחברו [אף לפני משורת הדין]!

נלמד מהפסוק: “ולא תחללו את שם קדשי” (פרק כד-לב)

וכתב הרמב"ם (הלכות יסודי התורה פ"ה הלכה יא): ויש דברים אחרים שהם בכלל חילול השם, והוא שיעשה אותם אדם גדול בתורה ומפורסם בחסידות, דברים שהבריות מרננים אחריו בשבילם, ואף על פי שאינם עבירות, הרי זה חילול את השם, כגון שלקח ואינו נותן דמי המקח לאלתר... או שירבה בשחוק וכו' או שדיבורו עם הבריות אינו בנחת ואינו מקבלן בסבר פנים יפות אלא בעל קטטה וכעס, וכיוצא בדברים אלו, הכל לפי גדלו של חכם צריך שידקדק על עצמו ויעשה לפני משורת הדין. [מקור דברי הרמב"ם מגמרא (יומא פו.): היכי דמי חילול השם? אמר רב, כגון אנא אי שקילנא בישראל מטבחא ולא יהיבנא דמי לאלתר (=כגון אני, אם אקנה בשר מהטבח ולא אשלם מיד). והטעם, מפרש רש"י: “דכשאני מאחר לפרוע הוא אומר שאני גזלן ולומד ממני להיות מזלזל בגזל”]

“חילול ה'” הוא עוון גדול מאוד יותר מכל העוונות - כותב הגאון רבי יצחק בלאזר זצ"ל (בספרו כוכבי אור פ"ב) - “ועל כן העונש שלו הוא רק בעולם הבא, והוא עולה למעלה על כל עניני העבירות. ולמרק עוון זה של חילול השם בעולם הזה הוא דבר נמנע, כי לפי ערך כמות החלק בעולם הזה מהעונש הגדול לעולם הבא, אין במציאות יסורים כאלו בעוה"ז? שיהיה בכוחם למרק את העוון... ועל כן, רק יסורי מיתה רח"ל ממרקים עוון חילול השם, כי איכותה תעלה לחשבון בערך העונש לעולם הבא.” עכ"ד.

מלבד זאת, מצינו חומרה נוספת שישנה בחילול ה' יותר משאר העבירות, כמו ששינו (באבות פ"ד מ"ה): כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי, אחד שוגג ואחד מזיד בחילול ה". [וכגון ת"ח שאין משאו ומתנו עם הבריות כהוגן או שעושה איסור בגלוי] ובזה עון חילול ה' חמור יותר מן העבירות החמורות שבתורה. שיש מהם שמתכפרים ע"י תשובה, ויש מהם ע"י יוהכ"פ או ע"י יסורים, ואילו עוון חילול ה' אין לו כפרה אלא במיתה רח"ל, ועוד: שבכל עבירה, הפירעון כפי העבירה, שאם עבר בסתר, הפרעון בסתר. ואם בגלוי, הפרעון בגלוי. לא כן בעוון חילול ה', שהמחלל שם שמים בסתר הפרעון ממנו בגלוי.

הוא שאמר התנא “אחד שוגג ואחד מזיד בחילול ה'”, שאעפ"י שיש הבדל בין שוגג למזיד בחומרת העונש. אבל בזמן זה שנפרעין ממנו בגלוי, אין הבדל בין שוגג למזיד, שמאחר שהעוון הוא נגד שמו של הקב"ה כביכול, הרי אין הבדל לגבי בין סתר לגלוי.

וזהו גם מה שאמרו חז"ל בגמרא (קידושין מ.): “אין מקיפין בחילול ה'” אחד שוגג ואחד מזיד. מאי אין מקיפין? אמר מר זוטרא שאין עונשין כחנווני. [ועיין פירש"י]. ובתוספות פירש ר"ח: שמא כוונת חז"ל למה ששינו באבות (פ"ד מ"ד) “כל המחלל שם שמים בסתר נפרעין ממנו בגלוי”.

אך יש לבאר מדוע “אין מקיפין בחילול ה'” הרי בכל העבירות, הקב"ה מאריך אפו, ומדוע בחילול ה' נפרעין מיד?! ביאר זאת הגרי"ד סולוביצ'יק (בספרו בית הלוי דרוש יג) שאמנם בשאר עבירות הוא לטובת האדם מה שמאריך הקב"ה אפו. לא כן בעוון חילול ה', הרי כל שעה החטא גדול ומתרבה, שכן אחרים הולכים ולמדין ממנו יותר ויותר. ובמיוחד כאשר רואים המה כי לא מגיע כל עונש לחוטא, ואז נעשה החטא קל יותר בעיניהם. נמצא, שככל שימתין יותר עם העונש כן יגדל יותר החטא. על כן זהו גופא טובתו של החוטא שלא יקיפו לו”.

את פשר שבירת הלוחות הראשונות ע"י משה רבינו ביאר הגרי"ש אלישיב זצ"ל שהיה זה מפני חילול ה' העלול להוציא... שהרי אמרו חז"ל שללוחות הראשונות היתה סגולה מיוחדת שאם היה אדם לומד פעם אחת היה שמור הכל בזכרונו לעד [כדילפינן בעירובין נד. מהפסוק “חרות על הלוחות” עיי"ש].

ואולם לאחר שחטאו ישראל בחטא העגל, הבין משה איזה חילול השם יהיה, כאשר נתכן מציאות כזו שאדם יהיה מורגל במעשים רעים, ובה בעת יהיה בקי בכל חלקי התורה בבחינת “נזם זהב באף חזיר”.

על כן דאג משה שיהיו הלוחות מעשי ידי אדם, שאז ירדה שכחה לעולם, וכדי להיות בן תורה מובהק צריך לקיים את כל המ"ח דברים שהתורה נקנית בהם, ורק אז ע"י היגיעה והסייעתא דשמיא יוכל לקנות את התורה.

מפני חילול ה'...

פעם דיברו בביתו של החזון איש על הנושא של שימוש בחשמל בשבת, היו שטענו שאולי יש להתיר משום פיקוח נפש (כי יש הכרח עבור בתי החולים) או אולי היתרים אחרים. אך החזון איש שהיה הדבר בנפשו לאיסור, התבטא מיד: “עצם מה שדנים על הענין הרי זה חילול השם”...

באחד הימים נשאל החזון איש, עקב מחלה מסוכנת שפקדה את הרבנית רעייתו של הגאון רבי איזיק שר זצ"ל, האם מוטב להדליק מערב שבת את אור החשמל בחדרה, משום ספק פיקוח נפש, שמא יצטרכו להדליק בלילה לצורך החולה?

השיב החזון איש בשלילה, ונימוקו עמו: “אם לא יצטרכו את האור, נמצא שהדלקה בערב שבת היא איסור ודאי של חילול השם, ואילו במקרה שיצטרכו את האור, הלא אפילו להדליק בעיצומו של יום השבת הוא היתר גמור, ולא עוד אלא מעשה מצוה...”

פאר הדור

“לא ישמע על פיך”...

סיפר הגאון רבי זלמן סורוצקין זצ"ל (אב"ד לוצק): “פעם אחת ביום שבת קודש פרשת משפטים, נשאתי דרשה בבית הכנסת להזהיר על שמירת השבת, מאחר ומספר מסויים מהמתפללים החלו פותחים את חנויותיהם בשבת, רח"ל. והנה התפלאתי לראות את בית הכנסת מלא מפה אל פה עד אפס מקום פנוי, דבר שאינו רגיל.

בירתי לסיבת הדבר ואמרו לי, כי בשבת זו חל איזה חגא מחגי הגויים, שאסור מטעם המלכות לפתוח בו את החנויות, לפיכך גם המחללים את השבת באו להתפלל והביאו את בניהם עמם.

פניתי אל אותם אנשים מעל הבמה ואמרתי להם: “בטח שאלו אתכם בניכם, מה נשתנה שבת זו מכל שבתות השנה? ונאלצתם לענות להם, שגדולה שבת זו מכל שבתות השנה, שהרי חל בה... יום הלידה של עבודה זרה פלונית... היש חילול ה' גדול מזה?”

הוסיף רבי זלמן בתוכחתו: על זה הזהירה אותנו התורה “וביום השבת תשבות... ושם אלוהים אחרים לא תזכירו”... תשבתו בשביעי ותשמרו אותו מפני “אשר אמרתי אליכם”, ולא תוסיפו על קדושת השבת “שם אלוהים אחרים” שחל יום גנוסיה שלו בשבת - “לא ישמע על פיך”.

אזנים לתורה

“הנוק שבפרסום העבירה, גרוע יותר...”

אחד הבחורים החשובים בישיבת פוניבז' לצעירים, ניגש יום אחד לראש הישיבה הגראי"ל שטיינמן זצ"ל, והתלונן על קבוצה של חמשה בחורים שעשו מעשה רע אשר לא יעשה. לאחר ששמע את כל הפרטים הרצין מאוד ועצבות כיסתה פניו, הוא פנה למספר ואמר לו בנימה תקיפה:

“אני ורבי מיכל יהודה (ליפקוביץ זצ"ל) נעשה את המוטל עלינו לעשות בענין, אך אני מזהיר אותך, כבחור יר"ש, שאסור לאיש לדעת מה שסיפרת לי, כי הפרסום, גרוע הרבה יותר מהעבירה עצמה! עשית את שלך ותו לא...”

ואכן הבחור שהזדעזע מעוצמת האזהרה שמר עצמו, ומאז ועד היום לא דיבר ולא רמז מאומה. לימים סיפר הבחור: “השיחה עם הרב שטיינמן היתה בתחילת החורף. ואילו בקיץ חמשת הבחורים הללו כבר לא היו בישיבה... איש לא הבחין ולא חשב כי קיימת סיבה מקשרת לעזיבת חמשת הבחורים... וממילא הבחורים עצמם לא נזיזו יותר מהמגיע להם, הם יכלו לשוב בתשובה מתוך שם טוב.

חכימא דיהודאי

להמנע ולמנוע ריב עם זולתו!

נלמד מהפסוק: "ויצא בן איש הישראלית והוא בן איש מצרי... וינצו במחנה בן הישראלית ואיש הישראלי" (פרק כד-י)

מדוע לא פירטה התורה שמות של הניצים? מפרש הכלי יקר: לא פירט הכתוב שמו של אחד מהם, להורות שהיו שניהם פגומים. כי כל היוצא לריב מהר וודאי פגום הוא, ואינו מן האנשים הנוודעים בשמם לשם ולהתלה, אלא מן הפחותים אנשי בליעל.

כתב המאירי (בפירושו למשלי יז-טו): לעולם ישמור האדם להרחיק מן הקטטות והמריבות כי המעט מהם גורם כמה נזקים, וגורם להכזיב האמת ולאמת השקר, וגורם להתנכר בעצמו ולכפור במעלת זולתו עד שהכסיל יעריך עצמו עם החכם כאילו הוא בקי בחדרי התורה כמוהו.

ומאידך, עד כמה רב ועצום הוא מעלתו של הבולם עצמו מלריב עם זולתו, מתבאר מדברי חז"ל שאמרו בגמרא (חולין פט.) אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם את עצמו בשעת מריבה שנאמר (איוב כו) "תולה ארץ על בלימה".

וביאר רבינו יוסף חיים מבגדד זצ"ל (בספרו **בן יהודע**) מדוע נקטו חז"ל בלשון "מריבה" ולא "ריב"? כי מעלה נשגבה זו של "הבולם פיו" שייכת רק כאשר ישנה מציאות של "מריבה" [לשון נקיבה הפרה ורבה] וזאת כאשר ישנה סיבה טובה וצודקת לשני הצדדים לריב, ואז כאשר אחד הצדדים בולם פיו וממילא נבלמת מריבה, מורה הדבר על שגב מעלתו.

ואולם כאשר רק צד אחד צודק בטענותיו ואילו לשני אין פתחון פה לטעון כנגדו, זהו "ריב" [כזכר שאינו מוליד], ובזה אין מעלה לשני שבולם פיו, לכן הדגישו חז"ל שרק הבולם פיו בשעת "מריבה" העולם מתקיים.

את הפסוק (במשלי כה-א) "אל תצא לריב מהר כי פן מה תעשה באחריתה בהכלים אותך רעד". מפרש **הגרי"ד סולובייצ'יק** זצ"ל (בספרו **בית הלוי** - דרוש יד) באופן הבא:

אפילו אם הסכימה דעתך שאתה צריך ללכת לריב עם רעד, הנני מזהירך שאל תצא לעשות זאת מהר. כי צריך לזה רוב ישוב הדעת והתבוננות רבה, ולרדת לסוף מעשה מה שיכול לצאת לבסוף מריב זה. הוא שאמר הכתוב: "כי פן מה תעשה באחריתה בהכלים אותך רעד". כי יכול להיות שלבסוף תעשה מעשים אשר לא יעשו, כי מביאך הריב לגדולות ונצורות, אשר כעת אינו עולה על רצונך לעשות, ורק אח"כ כשיכלים אותך חברך יכול להביאך לעשותם. אשר על כן, אל תצא לריב מהר, רק יותר טוב לחדול ממנו.

בספרו (מנורת המאור - סד) כתב הגאון רבי יצחק אבוהב זצ"ל: צריך אדם למנוע את עצמו בכל כוחו מן המריבה, וכן יהיה תמיד מכובד עם הבריות שנאמר (משלי ב-ג) "כבוד לאיש שבת מריב" וכתב (שם - יב, כו). "יותר מרעהו צדיק ודרך רשעים תתעם". כלומר: הצדיק סובל חרפות רעהו כדי שלא יבוא לידי קטטה "ודרך רשעים תתעם". כלומר: הדרך הרעה של רשעים תתעם, שהם חושבים שלא יהיו חשופים למאומה אם יסבלו חרפות בני אדם, לפיכך הם תועים בדרכיהם ובאים לידי קטטה, מריבה ורציחה, רח"ל.

ומסיים מנורת המאור: מי האיש החפץ חיים של שלום? ירחיק עצמו מן הקטטות ויסבול לכל אדם ולא יבוא לידי מריבה וסכנה.

"שלא יתקוטט אדם בשביל דבר מצוה..."

כשהיה הגה"צ רבי זלמל'ה מוולוז'ין זצ"ל בשנת אבילות על אביו, צעד ממקומו בבית הכנסת עד מקום שהש"ץ מתפלל כדי לומר קדיש יתום, אך חזר כלעומת שבא ללא אמירת קדיש.

שאל אותו הגאון **רבי חיים** זצ"ל: מדוע לא אמרת קדיש? השיב לו רבי זלמן: שאר האבלים לא איפשרו לי לומר. החזיר לו רבי חיים: הלא איש אתה, ומדוע נסוגת אחור, ותבהל מפני המתנגדים לך שלא בצדק ושלא ביושר?

השיב לו רבי זלמן: קולו של **רבי יהודה החסיד** ז"ל **בספר חסידים** (הובא **במגן אברהם** סימן נג ס"ק כב) דפק בלבבי, לבל יתקוטט אדם בשביל דבר מצוה, קולו קול פחדים באזני, וכאשר שמעתי קול רעש מלחמה בגלל אמירת הקדיש, קידמתי לברוח משם...

תולדות אדם

הבני שהמיס את המריבה...

מעשה בשני שותפים שפרצה מריבה קשה ביניהם. כל אחד מהם האשים את חברו במעילה בכספי העסק. משהחמיר הסיכסוך הלכו לרבנים ולבתי הדין, אבל לא יכלו לפשר ביניהם, המריבה הלכה וגדלה, הלכה ונתרחבה, עד שגם המשפחות משני הצדדים הסתכסכו ביניהם.

או-אז ניגשו כמה רבנים אל **כ"ק האדמו"ר מקופיטשניץ** זצ"ל שנודע בפקותיו הרבה ובאהבת ישראל שבערה בו עד למאוד, והפצירו בו שיכנס לעובי הקורה, מאחר שאפסה כל תקוה להשכין שלום ביניהם בדרך אחרת.

נעתר האדמו"ר והסכים ליטול על עצמו את המשימה הקשה. שני היריבים אמנם הסכימו להתערבותו של האדמו"ר אבל סירבו לשבת ביחד ליד שולחן אחד. לבסוף לאחר שיכנוע, הסכימו לשבת באופן שכל אחד מפנה את גבו לחברו, וכך החלו היריבים לשטוח את טענותיהם. הקולות הלכו וגברו עד שהתחילו להשמיע גידופים קשים זה כלפי זה, כגון "שקרן" "גנב" וכיוצא באלו.

כששמע האדמו"ר דיבורים קשים אלה, החל לרעוד בכל גופו, ופרץ בבכי תמרורים והטיח כלפיהם: היאך יתכן שקירות הבית ישמעו גידופים כאלו של יהודים זה על זה? בכיו הלך וגבר תוך שהוא זועק: "איך יתכן?! איך יתכן?!" עד שבני ביתו נאלצו להעבירו לחדרו כי חששו לבריאותו.

שני היריבים שראו מה עוללה התנהגותם, נבהלו וחרדו מאוד. בושה עמוקה אפפה אותם על שגרמו לרבי להרגיש לא טוב. מרגע זה שכחו מיריבותם וביקשו רק דבר אחד, כיצד מרגיעים את הרבי מסערת רוחו, ואיך מביאים לידי כך שיפסיק לרעוד בכל גופו ויתאושש...

נמנו שניהם וגמרו, כי יכנסו לחדרו של הרבי ויבטיחו לו כי הסכימו להגיע מיד לפשרה ביניהם, וכך אמנם עשו. הסכסוך הסתיים והאדמו"ר מקופיטשניץ נרגע...

שאל אביך ויגדך

למען מניעת ריב...

פעם נודע לגאון **רבי יעקב קמנצקי** זצ"ל על משפחה מסויימת שנולד לה בן ראשון אחרי מספר בנות. ושני הסבים טענו לזכותם להתכבד בסנדקאות. כל אחד מהם היה נחרץ בדרישתו ולא היה מי מהם שמוכן לוותר...

הויכוח בין השנים איים להעכיר את השמחה כולה. ואז דודו של התינוק שהיה מקורב לרבי יעקב, הציג בפניו את הבעיה. רבי יעקב הבין כי יקשה למצוא פתרון אלא א"כ יסכימו שני הסבים לפשרה שהוא עצמו יהיה הסנדק.

ואכן משקיבל מהם תשובה חיובית, הסכים רבי יעקב לנסוע לברית ולהתכבד בסנדקאות למרות שהיה אז כבן תשעים ולמרות שהנסיעה לברית היתה ארוכה ומתישה מ'מונסי' ל'ברוקלין' בשעת בוקר מוקדמת.

רבי יעקב

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו - סיפורים בני זמננו

עכשיו הזמן! / הרב נפתלי וינברג

השאלה כיצד לנהוג ביחס לכסף, איננה שאלה "טכנית" כי-אם שאלה רוחנית מהותית. קיימת משוואה ברורה: ככל שאדם רוצה להתקיים מהכנסה קטנה יותר, הוא נזקק לעומת זאת לפתח בקרבו רמה רוחנית גבוהה יותר.

"הסתפקות במועט" איננו מושג "פיננסי" אלא תורני. זה דורש להתאזר ברמה גבוהה של דחיית-סיפוקים. זה דורש להיות עמיד בלחצים מול החברה ו"מה יאמרו הבריות". לפעמים זה גם דורש להיות "אכזר" נוכח דרישות בזבזניות שמגיעות מהבית פנימה. במקביל זה דורש להתעלות בדרגות של אמונה וביטחון, בשלוות הנפש, בחייד ומעל הכל - בשמחת חיים פנימית!

כמה אנשים מסוגלים לזה! ואמנם אנו רואים כיום ש"אכזר דרא" וב"ה אלפים רבים של אברכים עוסקים בתורה ונוהגים בדרך זו של הסתפקות, ואילו אותם המקוששים על הפתחים עליהם להגיע לעצמאות כלכלית שתמנע מהם את הבזיון הזה לחזר על הפתחים. כיצד מגיעים לעצמאות כלכלית? הרבה דרכים למקום: כולל עם מלגה גבוהה, עבודת האשה, הורים עשירים, הסכם ששכר-זבלון או כל מה שלא יהיה. ואם לאו, כי אינם מסוגלים ללמוד, הפתרון הוא לא להתדפק על הדלתות ולסמוך על הבריות, אלא למצוא מקצוע קודש אחר שמכניס פרנסה.

בהחלטה מכרעת זו חשוב מאוד להתייעץ עם אדם-גדול, ולהניח בפניו את כל השיקולים. כולל השאלה עד כמה מסוגלים בני הבית לעמוד בניסיון הדחקות.

* * *

עד כאן התשובה לעצם השאלה בה נפתח המאמר, בשורות הבאות נבהיר נקודה חשובה אשר עומדת במרכז הנושא.

רק לאחרונה חגגנו בחג הפסח את היציאה מגלות מצרים. כתוב בספרים הק' שעיקר גלות מצרים לא הייתה גלות הגוף וכו' אם "גלות הדעת". במצרים היו האנשים "מצוינים שם", מזוהים ולבושים כיהודים, אך מה קרה בלב פנימה? "הללו עובדי ע"ז - והללו..."

גם היום אנחנו "מצוינים שם", אך מה עם הפנימיות? הדעת בגלות, וישנם אנשים אשריים בתוך בלבול פנימי עמוק. מה עומד במרכז החשיבה והעניין בחיים? האם הקב"ה או שמא הפינוק, הקרירה וכו'...?

אם המנוע המרכזי שמניע את האדם הוא "מה יוצא לי מזה?" אזי התוצאות בהתאם. זכינו ויש לציבור שלנו מוסדות לכל הגילאים והסוגים על טהרת הקודש, אך האם כולם נקיים מ"גלות הדעת"? עם ניסיון של 25 שנה במוסדות, המסקנא שכדי לצאת מ"גלות הדעת", יש לשמוע מה "דעת תורה" אומרת.

יש להתעורר כדי לתקן! ועכשיו הזמן, בימי ספירת העומר כדי שנגיע לחג השבועות וקבלת התורה בטהרתה ובאמיתותה - כי אי אפשר להחזיק את החבל משני קצותיו!

בכל ה'תורה ובוהו' שיש בעולם כעת, כולנו מחכים בכל יום שיבוא משיח צדקינו לגאול אותנו מגלות הנוכחית הארוכה.

מאוד חשוב לשים לב למה שכתב הרמב"ם בפירושו המשניות בסוף מסכת עדיות, הוא כותב שלפני ביאת המשיח יבוא אליהו הנביא. אבל לכאורה לא מדובר רק לבשר לנו על ביאתו למחרת אלא "ליישר את הארץ". כלומר כדי שמישיח יבוא צריך אליהו "להכין את הקרקע". אחרת משיח יבוא ויתכן שלא יקבלו אותו. ההכנה הזו היא "ישרות".

לפענ"ד נראה שצריך לכך הרבה עבודת הכנה כפי שהדברים נראים כעת, ולכן כל שעלינו לעשות להתחיל "להתיישר" כבר עכשיו כדי לזרז את הגאולה בב"א. ומה זה ישרות? מה ש'דעת תורה' קובעת. ודעת התורה קובעת "כל המקבל עליו עול תורה [באמת] מעבירין ממנו עול דרך ארץ". כי רק כך נוהגים עמו משמים מעל דרך הטבע ומספקים לו כל צרכיו. כדברי הרמב"ם בסוף פרק י"ג מהל' שמיטה ויובל. ע"ש.

בשבת-קודש פרשת 'אמור' אנו כבר סופרים שלושה שבועות לספירת העומר - איך שהזמן רץ! באמת. כבר צריכים להתכונן לחג השבועות...

אנחנו מאמינים שמתן-תורה איננו מאורע חד-פעמי שהתרחש אי-שם לפני 3334 שנה, אלא הוא חוזר ומתחדש מידי שנה בשנה. ולכן זו הזכות והחובה שלנו להתכונן כראוי לקראת קבלת התורה של שנת תשפ"ב, ולשאול את עצמנו: איזו תורה אנו מתעתידים לקבל?

בחלוף כמעט אלפיים שנות גלות, ייתכן מאוד שמשוה השתבש אצל אנשים בגישה הרעיונית. אין זמן ראוי יותר לנסות לברר זאת מאשר לקראת חג השבועות. נתייחס הפעם לנושא אחד שהתעורר אצלי בעקבות חג הפסח האחרון.

* * *

שאלה: **האם זו דרך ישרה לקושש על הפתחים בנימוק שזה בא למנוע ביטול-תורה?**

התעוררתי לשאלה זו, בראותי מידי שנה בשנה את אותם אנשים מתדפקים על הדלתות לצורך הוצאות החג. חלקם עניים שמצווה מדאורייתא לתמוך בהם, אך חלקם בחרו מלכתחילה בשיטה זו להתפרנס מהצדקה בנימוק שאחרת ייגרם להם ביטול תורה, כלומר: הם מבטלים תורה כדי לא לבטל תורה...

כדרכה של תורה ננסה ללבן את השאלה מתוך המקורות. אחת המחלוקות הידועות ביותר בש"ס, נמצאת במסכת ברכות דף ל"ה ע"ב, והיא עוסקת בשאלה האם לימוד התורה יכול להתקיים על חשבון הפרנסה. לשיטת **רבי ישמעאל** יש לדאוג להתפרנס לצד הלימוד, לשיטת **רשב"י** יש ללמוד כל הזמן.

מסכת הגמרא: "אמר אביי, הרבה עשו כרבי ישמעאל ועלתה בידו, כרשב"י ולא עלתה בידו" כלומר: הדרך של רשב"י אינה מתאימה לציבור כולו, אלא רק ליחידים. וכפי שהגמרא מספרת מיד שרבה ביקש מתלמידיו שלא יבואו ללמוד אצלו בחודשי ניסן ותשרי "כי היכי דלא תטרדו במזוניכו כולא שתא". ביאור: חודשי ניסן ותשרי היו תקופת האסיף וייצור השמן והיינו (רש"י), ולכן הורה להם רבא שלא לבוא ללמוד אצלו בחודשים אלו על מנת שלא יהיו טרודים בפרנסה משך השנה כולה.

האם תלמידיו הקדושים של רבא לא למדו בימי "בין הזמנים ניסן ותשרי"? ברור שהם ניצלו כל דקה ללימוד, אבל לבית המדרש של רבא הם לא הגיעו - כי הם נהגו בדרכו של רבי ישמעאל ולא בדרכו של רשב"י.

* * *

כעת נשאל שאלה פרקטית פשוטה: לפי שתי השיטות בגמרא, מה המקור ממנו בסופו של דבר משלמים למכולת?

הגמרא כבר מתייחסת לזה ואומרת שלפי רשב"י "בזמן שישאר עושין רצונו של מקום מלאכתו נעשית על ידי אחרים". כלומר: מבחינה טבעית אכן לא אמור להיות למי שנוהג כרשב"י מהיכן לשלם למכולת, אבל מכיוון שמדובר בדרך רוחנית עילאית אזי הוא גם זוכה שינהגו בו בהנהגה עילאית. ואילו לפי רבי ישמעאל התשובה פשוטה ביותר, וכפי שביאר אותה רבא לתלמידיו.

אמנם שימו לב שלפי שתי השיטות הפתרון הוא ממש לא להתדפק על הדלתות. ויתירה מכך: רש"י (ד"ה מנהג דרך ארץ) מבאר שרבי ישמעאל אומר "הנהג בהן מידת דרך ארץ" משום "שאם תבוא לידי צורך הבריות, סופך ליבטל מדברי תורה!" כלומר, מה שרבי ישמעאל מציע לדאוג להכנסה מסודרת זה כדי להימנע מביטול תורה הנובע ממצב של צורך להתדפק על הדלתות הווה אומר שרבי ישמעאל לא "היקל" חלילה במצוות תלמוד תורה, אלא להיפך, הוא חשש שמי שינהג כרשב"י - אך לא יהיה בדרגה הרוחנית העילאית המתאימה - עשוי בסופו של דבר להיכשל בביטול תורה.

* * *

היית מעורב בסיפור שקשור לבין אדם לחבירו? שמעת ממקור ראשון?
ספר לנו עכשיו! פקס: 077-7671812 דוא"ל: ahavemet@012.net.il

ליקוטים וסיפורים נפלאים - אמור

"והשיאו אותם עון אשמה באכלם את קדשיהם" (כב, טז)

אנשי עיירה קטנה באו פעם אחת אל הרה"ק ר' מיכל מביאלה ושטחו לפניו את טענותיהם נגד השוחט ביישוב. הם תבעו מהרבי להורות כי השוחט הזה פסול למלאכת השחיטה ולהעבירו מהמשרה. הרבי האזין לדבריהם ונוכח שטענותיהם אינן רציניות, וכי מן הסתם אין זו אלא מחלוקת סתמית, שבעלי הבתים מבקשים לערב בה שיקולים של יראת שמים כביכול. נענה הרבי ואמר: "אתם יודעים שכדי לשחוט בהמה כדין, יש צורך בסכין שחיטה חדה ותמימה, בלי סירכות ופגימות. על-אחת-כמה-וכמה כשרוצים 'לשחוט' שוחט - יש לדקדק ולהבטיח שלא יהיו ב'סכין' פגימות. בטענותיכם מצאתי סירכות רבות, וב'סכין' כזאת אסור לשחוט..."

"ולא תחללו את שם קדשי ונקדשתי בתוך בני ישראל" (כב, לב)

אל תחללו את השם בתירוץ של "ונקדשתי בתוך בני ישראל", שכביכול אתם מקדשים במעשיכם את השם. (מאוצרנו הישן)

"וכי תזבחו זבח תודה..." (כב, כט)

הגה"צ רבי שמואל הלל שנקר זצ"ל סיפר לכ"ק האדמו"ר מסטמאר - רבי יואל טייטלבוים זצ"ל, בביקורו אצלו, את המעשה הבא: כאשר עלו תלמידי הגר"א זצ"ל לארץ ישראל התחוללה סערה גדולה בים והיו בסכנת נפשות איומה. הגאון רבי ישראל משקולוב זצ"ל הורה לנוסעים לעשות תשובה ולהתוודות על חטאיהם ברבים וזה יהיה להם לכפרה ולהצילם ממות.

"אמור אל הכהנים בני אהרן" (כא, א)

אמרות ה' אמרות טהורות, למה הקב"ה מזהיר את ישראל בשביל קדושתן וטהרתן (מדרש תנחומא). כיון שבני ישראל הם כה קדושים וטהורים, לפיכך עליהם להיות מופרשים מכל טומאה ותועבה יותר מכל אומה אחרת. בן מלך שאוכל מאכל גס מיד הוא לוקה בחולי, אבל איש כפר פשוט אינו נוח לחלות כה מהר. מפאת קדושתם ועדינותם, רגישים בני ישראל מאוד לגבי טומאה קלה שמזיקה להם, ועל כן יש להזהירם מאוד על כך. (דברי שערי חיים)

"ואשה גרושה מאישה לא יקחו" (כא, ז)

רבי שלמה זלמן מוולוז'ין ישב פעם בבית הגר"א מוילנא, ובינתיים נכנס יהודי פשוט ותמים ושאל: "כהן אני, האם יש לי רשות לקחת גרושה?" לשמע השאלה התמימה, פרצו העומדים בצחוק, והאיש הנכלם יצא והלך לו. אלא שרבי זלמל'ה בקש להחזירו מיד. "האם לדרך רחוקה אתה רוצה לקחת את הגרושה?"

השיב הלה: "לא, לדרך קצרה שלש פרסאות". "מותר לך, מותר לך!" אמר רבי זלמל'ה, והלה יצא ממנו שמח וטוב לב. "ראו נא", פנה רבי זלמן אל הסובבים: "גם לשמוע שאלת תם, דרושה מעט פיקחות". הבנתי מיד כי היהודי הינו עגלון, ומתוך תמימות חשב כי אסור לו להסיע גרושה בעגלתו, ולכן שאלתיו אם לדרך רחוקה הוא נוסע, ומתוך תשובתו נוכחתי לדעת כי מסקנתי היתה נכונה, והוריתי לו אפוא להיותר..."

ועל ידי זה יושפע שפע רב בכל העולמות

בעיר רחוקה אחת הוקם בית מחסה לעיוורים. שם טיפלו בהם במסירות, לימדו אותם להתנהל על אף הקושי, הרגילו אותם לקרוא בכתב 'ברייל' - והעניקו להם הזדמנות ליצור קשרים עם חברים חדשים... יום אחד, הגיע פרופסור ידוע לבית העיוורים עם הצעה: אני יכול לבצע ניתוח שישיב לכם את הראייה! מי מוכן? נו, מי לא מוכן? כולם נעמדו בתור וביקשו לזכות בניתוח שישחרר אותם מהעולם החשוך בו הם נמצאים... לאחר שהסתיימה ההרשמה, אמר להם הפרופסור: לפני שתכנסו לניתוח - עלי להבהיר לכם פרט חשוב! הניתוח אמנם ישיב לכם את הראייה - אבל ליום אחד בלבד! עשרים וארבע שעות מאז הניתוח - תחזרו למצבכם הקודם!

לעי"נ הרה"צ
ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

ליקוטים וסיפורים נפלאים - אמור

בשעה שאמר הקב"ה למשה והתודה עליו... התחיל משה ואמר מזמור לתודה, על שם והתודה עליו" ופירש הפני משה: ונתן משה שבח והודאה על שמתרצה בוידויו. (מתוך מאמר)

"וכי תזבחו זבח תודה" (כב, כט)

פעם הלך הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל ברחובה של עיר בליווי בנו הגאון רבי אליהו שליט"א. ניגש בחור, והגיש הזמנה לנשואיו. האיר לו פנים והביט בהזמנה. שאל לשלום הוריו, ברכו בברכת מזל טוב ואמר לבנו: "אני חייב להשתתף בחתונתו!"

תמה הבן. שכן היה זה לאחר מחלתו של רבי בן ציון, כשהשתקם והתאושש.

ההליכה כבדה עליו,

ולא השתתף אף

בשמחות תלמידיו.

בחור זה אינו מוכר,

לא תלמיד אף לא

שכן. א"כ לשמחה

מה זו עושה?

אמר לו רבי בן ציון:

"הזוכר אתה את

שבת החתן שלך

לפני למעלה

מעשרים שנה?

לאחר התפלה יצאנו

מבית הכנסת

בשירה לעבר מקום

הסעודה. והנה

באמצע הדרך

נפתחה דלת אחת

החצרות בשכונת

בית ישראל. אשה שמעה את השירה, יצאה וזרקה

סוכריות. לפי הכתובת בהזמנה זו אמו של החתן."

"היא השתתפה בשמחתי, בנישואי בני. עלי ליטול חלק

בשמחתם בנישואי בנה." (יגילו במלכם)

"וספרתם לכם ממחרת השבת" (כג, טו)

שאלו את רבי יוסף צבי מסלנט: "מדועמברכים ספירת

העומר בהתלהבות יתרה?

והלא ברכה היא כשאר ברכות

הנהנין והמצות?"

והשיב: "לשאלה זו אין טעם

וריח, שכן באמת כל ברכה

היו צריכים לברך באותה

קם הצעיר שבחבורה והחל להתוודות: "היה זה בילדותי בגיל תשע. גרנו ליד דירת הגר"א. אבי ישב ולמד כל היום בביתו ובביתו אין לחם לטף ובגד לילדים.

מכיון שהדוחק היה נורא נכמרו רחמי ועלה בלבי רעיון: "ערב אחד נכנסתי לבית ובישרתי: החליטו בת"ת לתת ארוחת צהרים לילדים הנשארים ללמוד. שיקרתי.

אבא שמח מאד כי לא יצטרך לתת לי אוכל. ההורים חשבו לתומם כי אני שבע אבל אני רעבתי כך במשך שתי שנים רצופות. אכלתי רק בבוקר.

הריני מתודה על חטא נעורים זה, וה' יסלח לי. זהו החטא היחידי שאני זוכר מיום הוולדי."

"כאשר סיים את וידויו זלגו עיני הכל דמעות, עמד רבי ישראל משקולוב, נשא כפיו השמימה והתפלל: "רבוננו של

עולם אנו מבקשים

בסליחות "פנה נא

לתלאות ואל

לחטאות". רבש"ע

הביטה וראה מה הם

החטאים והפשעים

של בני החבורה

שהקטן בתוכינו לא

מצא שום חטא

לתלות בו את זעף גלי

הים אלא בזה

שבילדותו הולך

שולל את הוריו

והעדיף ללמוד תורה

מתוך רעבון כדי

להקל מצערם. אנא

ה', היום, פנה נא

דוקא אל החטאות!

ראה מה חטאנו, צוה

לשר של ים להשקיט

גליו..."

הדברים אך יצאו מפי רבי ישראל משקולוב והסערה קמה לדממה. אחרי גמר הוידויו ורגיעת גלי הים עמדו כולם ואמרו בהתלהבות "מזמור לתודה". סיים רבי שמואל הלל שנקר את סיפורו, ואז הגיב האדמו"ר מסטמאר ואמר: "נו, לאחר ווידויו, ראוי ונאה לומר מזמור לתודה. משום כך תיקנו משה רבינו..."

הסביר הגאון רבי יוסף דינקלס

זצ"ל את כוונת דברי האדמו"ר

בפשטות: בירושלמי (שבועות

פ"א ה"ה) נאמר: "והתודה

עליו" (טז, כא) "אמר רבי

תנחומא בשם ריש לקיש,

אנחת אכזבה נשמעה מפי כולם.

מה שווה ניתוח כזה? למה להם לעבור ניתוח קשה - בשביל

עשרים וארבע שעות? שלא לדבר על המרירות שוודאי תמלא

אותם לאחר שיחזרו לעיוורונם.

לאחר שטעמו את טעם האור, לאחר שראו עולם - הרבה יותר

קשה לחזור לשגרה!

עיוור אחד אמר: אני רוצה לעבור את הניתוח - בכל מחיר!

אמנם הראייה תחזור אלי לזמן מוגבל - אבל הזיכרונות מאותם

שעות לא ייעלמו ממני לעולם!

פתאום אדע לדמיין כיצד נראים כל המקומות אליהם אני הולך,

פתאום אקבל מושגים כיצד נראים אנשים, אראה שמים, אדע

כיצד נראים הציפורים המצייצים כה יפה, אדע אילו צבעים יש

למאכלים שאני אוכל. חיי ישתנו - אפילו אם לא אוכל לראות

עוד!

לעי"נ האשה החשובה מרת

מרים יוכבד ב"ר צבי

ליבוביץ ע"ה - כ"א מר חשון תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - אמור

בשמים רושם גדול, נסתתמו כל טענותיהם של המקטרגים, והגזירה נתבטלה.

"ועניתם את נפשותיכם בתשעה לחודש" (כג, לב)

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוסוב זיע"א, שהיה חולה במחלה קשה ונאסר עליו לצום ביום כפור. חששו חסידיו פן יאבה רבם לצום למרות מחלתו. פנו להרה"ק רבי יהושע מבעלז זיע"א שהיה מחותנו, שישפיע עליו להמנע מן הצום.

כתב הרבי מבעלז לרבי מנחם מנדל: הלא מרועה אחד אנחנו מצווים ועומדים לבלתי אכול ביום הכפורים, וכן לאכול במקום המצטרך משום ונשמרתם לנפשותיכם.

זוכרני עת חלה אבי הרה"ק רבי שלום זיע"א, חששנו פן יסרב לאכול, אך הוא בצדקתו הזורז אחרי כל נדרי לבקש אוכל כפי שהיה צריך, ואמר הריני מוכן לקיים מצות בוראי ואכל בשמחה יתירה, שלא ראינו כמותה רק בעת שאכל מצה או נטל לולב.

"ואיש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו" (כד, ט)

מעשה בבעל מאפיה באחת הערים הגדולות שהחליט לבדוק פעם אחת משקלם של מוצרי החלב והגבינה שקנה מן החלבן, ונתברר לו שהחלבן מרמה את הלקוחות, שכן מדותיו ומשקלותיו לא היו מדוייקים. אך מכל מקום לא רצה להוציא עליו מיד לעז עד שיברר את הדבר עד תומו. על כן טרח לבדוק ולשקול את הגבינות במשך מספר ימים

ואכן ראה שבאופן עקבי ותמידי משקלם לוקה בחסר. לפיכך הלך בכעסו לבית הדין שבעיר והתלונן על החלבן שגוזל את

התלהבות שמברכים לספירת העומר! תמה השואל: "אם כך הוא, למה באמת לא מברכים כל ברכה בלהבה ולהט"? ונענה: "זו, כבר באמת שאלה טובה ונכונה".

"אך בעשור לחודש השביעי הזה יום הכפורים הוא" (כג, כז)

מסופר על הרה"ק ה"צמח צדק" מליובאוויטש זיע"א ששנה אחת האריך בתפילת העמידה של יום הכפורים יותר מהרגיל, ולאחר התפילה בכה בדמעות שליש. כשחדל לבכות יצא הרבי אל החצר הסמוכה, שהה שם כמה דקות ובשובו לבית הכנסת הפיקו פניו הקדושות שמחה עילאית, ופתח בחזרת הש"ץ בהתלהבות עצומה.

בתום התפילה סח הרבי למקורביו המשתאים, בהיותי בעיצומה של תפילת העמידה, ראיתי כי יד המשטינים והמקטרגים גברה והם מבקשים בכל תוקף לקפח את פרנסתם של ישראל. חשבתי בלבי אם לבני עמי אין פרנסה למה לי חיים? יצאתי אל החצר ועמדתי בחצר שקוע במחשבותיי.

לפתע הגיעו לאזני קולות שיחה בין שתי נשים, אמרה האחת אחותי הרי בכינו כל כך הרבה בראש השנה וביום הכפורים, הסבורה את שאמנם תישמע בקשתנו בשמים ויכתבונו בספר פרנסה טובה? ענתה לה חברתה, שבלי ספק ניכתב בספר פרנסה וכלכלה, שהרי אילו היינו מפצירות כל כך הרבה באזני ראש הקהל שלנו שידוע כקשה לב, בודאי שהיינו מצליחות לפעול אצלו, ואם אצלו היינו מצליחות לפעול על אחת כמה וכמה אצל הקדוש ברוך הוא שהוא רחום וחנון, ובלי ספק ייעתר הוא לבקשתינו. ברגע בו אמרה האשה את הדברים הללו, סיים ה"צמח צדק" נתעורר

לא פעם אנו חווים רגעים של 'גדלות המוחין', העיניים נפקחות - ואנו מבינים את תכלית החיים, מתעוררים בחשק עז להיות בקשר תמידי עם השם, מבינים עד כמה אנו בידיו הרחומות של השם כגמול עלי אימו. עברנו את הימים הקדושים שהתחילו בליל התקדש החג, ליל הסדר בו הרשע הגדול ביותר יכול לזכות לקרבת אלוקים, זכינו לחוג את היום בו זכתה שפחה על הים מה שלא ראה יחזקאל בן בוזי, אנו עולים ומתקדשים בימי הספירה מעלה מעלה "ואטהר ואתקדש בקדושה של מעלה" עד הגיענו לרגע הגדול בו העם ראו את הקולות והלפידים וזכו לקבלת התורה, אבל הרגעים הללו הם קצרים: יום או שבוע אחד של חג, ואז כמה שבועות של אבל. יום חג נוסף, או חודש שלם של חגים וימי רצון, ושוב הכול חוזר לשגרה, ואנחנו שבים לאותו עיוורון, לאותו חושך שעוטף אותנו מכל עבר.

לעי"נ האשה החשובה מרת
צפורה פייגא ע"ה ב"ר **משה אליעזר**
שיחי' יודלביץ - ג' שבט תשפ"א

ליקוטים וסיפורים נפלאים - אמור

השבת עלינו לרכבת להמשך מסענו.
כל זאת, כדי שלא יגרם ח"ו ספק של חילול השם בטעות.
(הגדת החפץ חיים)

"ולא תחללו את שם קדשי" (כד, לב)

אשה אוממלה התייצבה לפני כ"ק אדמו"ר רבי יעקב דוד מאמשינוב זצ"ל ומררה בבכי: בנה הבכור מת ממחלת השחפת ועתה מאיימת סכנת מות גם על הבן השני... נכמרו רחמיו עליה ואמר: "אני מבטיח לך שבנך יבריא לגמרי..."

התאוששה האשה ויצאה לדרכה ואילו הרב פנה למליו ואמר להם: "וכי מה יכולתי לעשות. אילו לא הייתי מבטיח לה שבנה יבריא היתה

עומדת כאן כל היום ובוכה..."

עמד האדמו"ר בתפלה להשי"ת וכה אמר: "רבש"ע, הרי האשה חושבת שאני צדיק. ואם לא תקבל ברכתי עלול ח"ו להגרם חילול ה', שיאמרו דברי צדיקים לא מועילים, אף שאני איני צדיק, הרי לדעתה אני

צדיק. אנא ה' חוסה נא שלא תצא תקלה של חילול ה' תחת ידי"... ואכן בחסדי ה' הבריא בנה של האשה.
(גדולי הדורות)

"ולא תחללו את שם קדשי" (כד, לב)

סיפר הגה"צ רבי משה אהרן שטרן זצ"ל: כאשר הוקם בשנת תשכ"א בנין חדש ומפואר לישיבת גייטסהד באנגליה, התנגדו לבניה מספר גוים מתושבי השכונה. הם החתימו "עצומה" לרשויות שלא יאשרו את הבניה. הם פנו קודם-כל לכומר שגר בשכנות לישיבה כדי שיחתום. אך לתדהמת ביקשם הכומר לבטל את ה"עצומה" ונימוקו עמו:

"מחבב אני מאוד את תלמידי הישיבה ואני מתפעל מהם... בכל שנות מגורי במקום הזה, רואה אני את התלמידים עסוקים בלימודיהם ולא נתקלתי במקרה אחד בו תלמיד ירים יד על חברו או כל התנהגות שלילית מצידם. נאים הם בהליכותיהם! מקנא אני בהם! לנו אין נוער כזה..."
(המשגיח דקמניץ)

הציבור. מיד בדקו חברי בית הדין את הנידון ונמצא שדברי האופה נכונים ומוצדקים, על כן הזמינו את החלבן לבית הדין והוכיחו אותו על כך.

נענה להם החלבן והצטדק, כי קונה הוא לחם במשקל מן האופה מידי יום ביומו, ומכיון שאין לו אבני משקולות להניח על המשקל כנגד החלב והגבינה, על כן הוא משתמש בלחם הזה שמשקלו ידוע, ומניחו על המשקל כדי לדעת לפי"ז משקלם של החלב והגבינה שהוא מוכר. ואם מוצריו לוקים בחסר הרי זה בגלל האופה שמשקל הלחם שמוכר לציבור לוקה בחסר וזה שגורם גם לו לגזול. ואכן לאחר בירור קצר מצאו שמשקל הלחם שמוציא האופה למכירה חסר הוא במשקלו המקובל... הנה כי כן זהו טבעו של האדם שרואה את נגעי זולתו ולא את נגעי עצמו ולמדנו ש"כל

הפוסל במומו פוסל" ומתקיים בו "איש כי יתן מום בעמיתו כאשר עשה כן יעשה לו".

"ולא תחללו את שם קדשי" (כד, לב)

סיפרה בתו של החפץ חיים: "הייתי כבת שמונה כאשר

פרצה מלחמת העולם הראשונה. החזית התקרבה לראדין בראשיתו של החורף הרוסי, כשהקור הצורב כבר החל חודר לעצמות.

היה זה יום שישי אחרי הצהרים כאשר אבי החליט שהשהות בראדין אינה בטוחה וחייבים אנו להמלט לתוככי רוסיה, להתרחק מחזית המלחמה.

"עלינו לרכבת שעשתה דרכה מזרחה, והגיע זמן קבלת שבת. עפ"י ההלכה לא היה איסור בהמשך שהותינו ברכבת. שכן הנסיעה הוגדרה כפיקוח נפש. אבל אבי, החפץ חיים, החליט שמכיון שהוא והגאון רבי אלחנן וסרמן זצ"ל שנתלווה עמנו לנסיעה, נראים כרבנים יהודים, הרי שהמצאותנו ברכבת בלל שבת תראה כחילול השם. לפיכך ירדנו שלושתינו בתחנה הקרובה כעשר דקות לפני שקיעת החמה.

היתה זו תחנה שוממת באמצע הישימון, וכשירד הלילה בקשתי להרדם על האדמה הקרה כקרח. אבי הוריד את מעילו וכיסה אותי כדי שלא אקפא למוות, ורק לאחר צאת

{ אז נדברו }

פרשת אמור תשפ"ב | לסדר: "תספרו חמשים יום" | גליון מס': 555

להצטרפות לרשימת התפוצה

במייל:

a8447168@gmail.com

ניתן לקבל את הגיליון בנקס
באמצעות שיחת טלפון:

079-5319191

נודה להשתתפותכם

בהוצאות הגדולות!!

בנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא (ע"ר)

ניתן לקבל קבלה מוכרת להחזר מס
(ס' 46)

באשראי: "נדרים פלוס"

בטלפון: 0799-654321

בדואר: פולק, גאולה 15 חיפה

למענה אנושי: 052-7683095

תודה מראש!!!

מה דעתך לעשות מסלול רכבלית מקומת הפנימיה עד בית המדרש??

בחג הפסח האחרון היתה לי עדנה... פתאום כולם באו לבקר אותנו בחיפה לאטרקציה של הרכבלית החדשה... **מישהו עורר אותי להרגש מעניין בנושא זה:** בניית הרכבלית היתה כרוכה בתקציבים אדירים למדינה... והיה צריך הצדקה בשביל זה!! ההוצאה הזו היתה צריכה להיות מנומקת למה זה כ"כ נחוץ... (יתכן שכלפי שמיא מספיק שכמה חרדים רצו אטרקציה בפסח וזה כבר מצדיק את מסילת הרכבת בין סין לרוסיה) ומה היתה העילה וההצדקה לגשת לכזה פרויקט יקר??

לא תאמין מה היה הנימוק!!! הנימוק העיקרי היה שהיות ויש הרבה פקקים בשעות הבוקר... כתוצאה מזה נוצר מצב שהרבה סטודנטים מגיעים מאוחר ללימודים!! אוי אוי אוי... סטודנטים שמאחרים ללימודים זה גרוע... זה עלול אפילו להיות מסוכן ואפילו מפחיד... אתה יודע למה זה כ"כ גרוע?? אני אתן לך דוגמא קטנה... היה לי חבר שהתקשר אלי כולו מבוהל... מה יש?? אני כבר תקוע פה בתוך הרכבלית ארבעים דקות בין שמים לארץ... והם כל הזמן מרגיעים ברמקול שזה בסדר... זו תקלה שגרתי... אבל אני כבר אמרתי שמע ישראל ואני כמעט מתחיל לחלק משניות... אמרתי לו: תשמע... מי יודע... אולי המהנדס שבנה את הרכבלית הגיע מאוחר ללימודי ההנדסה... ולכן הוא הפסיד חומר חשוב... והנה... תראה מה שקרה... "הרגעת" את חבר שלי... לפחות מעכשיו... אחרי שיש רכבלית... לפחות הוא יאחר פחות... לפחות "להבא" אתה תשאר בחיים...

בקיצור: סטודנט שאמור לבנות לנו בניינים ורכבליות... אם חסר לו חומר לימודים... המשמעות היא שחסר פה מידע איך בונים בנין והתקרה עלולה ליפול... (זה מזכיר לי שפעם מישהו אמר לי שגם באוניברסיטה מעתיקים במבחן... בדיוק באותו יום הייתי אצל רופא... שאלתי את הרופא: תגיד לי את האמת... אתה העתקת במבחן?? אם העתקת במבחן ומוזה קבלת תעודת רופא... אז תדע לך שאני רופא הרבה יותר מקצועי ממך... אני יודע להעתיק יותר טוב ממך... בקיצור: סטודנט לרפואה שמאחר ללימודים... המשמעות היא שהוא סנדלר... ואולי גם זה לא...) עכ"פ באותה וועדה של משרד התחבורה כולם היו תמימי דעים שסטודנטים שמאחרים ללימודים זה נזק חמור שמצדיק תקציב בלתי נדלה של מיליארדי שקלים כדי להכשיר להם רכבלית שתקח אותם מהר מהר לבית ספר... כי אחרת כל המדינה שלנו תהפוך למגרש לחלקי חילוף...

ואז חשבתי לעצמי... רגע... מה קורה בישיבה... מה יקרה אם נראה שהבחורים מגיעים מאוחר לסדר כי יש "עומס תנועה" במדרגות... האם מישהו יחשוב על רכבלית מהפנימיה לבית מדרש??

אבל עזוב... בא נדבר רגע ברצינות... שים לב איזה התייחסות רצינית ותהומית יש ללימודים של הסטודנטים!! תראה איך מתייחסים לאיחור שלהם ללימודים... **אני חושב שזה מחייב אותנו...**

וכל בניין לימודי ה... אל תקרי בניין אלא **בניין!!!** אם הסטודנטים של לימודי ה' לא יגיעו לבית מדרש ולא ידעו להעריך את התורה שלהם ולא יפנימו שהם בוני העולם... אז מה יהיה???

שתבין: אליבא דאמת גם האסון במירון וגם האסון בקרלין... הרי בינינו... זה לא באמת קרה בגלל טעות הנדסאית... (נו באמת... כבר שנים שהתופעות האלו קיימות ולא קרה כלום...) נו... אז למה זה קרה?? לא יודע... מה שבטוח זה קשור ללימודי ה... זה קשור ללימודים של **בניין!!!** זה התרחש על ציונו של המהנדס הגדול ביותר בבריאה... אותו רבי שמעון שכל בניין **לימודי ה'** הם תלמידיו אור מופלא אור היקוד הם יוקדים... כנראה שהסטודנטים של התורה לא מספיק למדו... והיה חסר חומר בבריאה... ולכן התאפשרו האסונות האלו... האם הסטודנטים של התורה האלו... האם הם מפנימים עד כמה הלימוד שלהם קריטי?? האם אנחנו מעלים על דעתנו שאיחור לבית המדרש מצדיק ברמה העקרונית בניית תוואי של רכבלית?? **החילונים מבינים את זה... ו... ואנחנו???**

אני רוצה שתבין: אנחנו בתור חרדים עסוקים תמיד במתקפת הגנה והסברה מול החילונים להכריז שהתורה זה הדבר הכי חשוב והוא מחזיק את העולם!! ובאיזשהו מקום אנחנו די כועסים עליהם כשהם לא מבינים את זה... **בינינו לבין עצמנו... לא קל להגיע להשגה הזו!!** לא רק להם קשה להבין את זה... גם לנו זה קשה... גם אנחנו ש-כן קצת מבינים שהתורה היא כל החיים והיא שומרת על כל העולם... עדיין האם מישהו מאיתנו היה מעלה על דעתו להכשיר בניית רכבליות בשביל שבחור ישיבה לא יבזבז יותר מידי הרבה זמן?? מישהו היה חושב שכדי למנוע איחור לבית המדרש זה מצדיק כזו הוצאה?? **מפחיד לחשוב על זה!! אבל מכל מלמדי השכלתי...** אני הרי מסוגל להיכנס לראש של חילוני ולהבין כמה גרוע שסטודנט מאחר ללימודים... כי... כי מחר נופלת לך התיקרה על הראש בגלל שהסטודנט לא למד מספיק... אבל האם אנחנו מסוגלים להבין שבאותה מידה!! יתכן שגשר דוב נהפך להיות זירת אסון בגלל שבאותו יום היה חסר לסטודנטים קצת תורה... אנחנו מסוגלים להכיל כזו תפיסה?? אני חושב שזו נקודה למחשבה... הייתי ממליץ לך מידי פעם לעצבן את עצמך... תעמיד מול העיניים שלך איזה דמות של חילוני או איזה אפיקורוס תורן שמדי פעם משמיע את קולו ונובח מאי אחי לך רבנן... תעצבן את עצמך מולו ותנסה לענות לו... ותשמע את עצמך... תשמע מה אתה עונה לו... ותנסה להכניס את זה פנימה... דווקא אליהם אי אפשר לבא בטענות... הם יבינו את זה ביום שאנחנו נפנים את זה עד הסוף!! מה שבטוח... כפי שסיכמנו מהיום אפשר להיות רגוע... הסטודנטים מגיעים בזמן ללימודים... ומעכשיו לא צריך לפחד שגשרים יקרו או בניינים יפלו... כי מעכשיו הסטודנטים מצטיינים בלימודים... אז להבדיל בין הקודש לחול השבוע נשמעה צפירת הרגעה... בחורי הישיבות חזרו לישיבה לאחר ביה"ז ניסן... אפשר לנשום לרווחה... מי שזוכר... הבין הזמנים התחיל עם המון מתח בטחוני שהצטרף אליו בין הזמנים שלא הוסיפה למצב הבטחוני... אבל עכשיו הסטודנטים חזרו... ודווקא בלי רכבלית... זה בסדר... הם יודעים את הדרך לבית המדרש גם בקרקעי... מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב...

איך משתחררים מהזכרונות הקשים מ"ג בעומר דאשתקד??

ל"ג בעומר הולך ומתקרר... והשנה בניגוד לכל השנה היום הזה מעורר בנו תחושות ורגשות מעורבים של פחד כאב או זכרונות קשים מהמחזות המוזעזעים שעדיין לא השתחררנו מהם באותה טרגדיה הקשה... אני מכיר הרבה אנשים (שאחד מהם זה אני) שמאז האסון במירון יש לי איזשהו יראת הרוממות להתקרב לציון הקדוש!!! אני אמנם מגיע לשם... אבל אני כבר לא מרגיש שם פחות שטיבלאך ממה שפעם הייתי מרגיש... אני כבר לא מסיים שם מסלולים... אני גם לא מתעכב מידי הרבה בפיצה רשב"י... יש כזו תחושה של רצינות!!! ויתכן שטוב שכך... ההרגשה הכללית שלנו בימים האלו בייחס למירון קצת מזכירה בזעיר אנפין את ההתייחסות של דוד המלך לפרץ עוזא... הסיפור בקצרה היה: שדוד המלך עשה הילולא גדולה לכבוד עליית ארון ברית ה' לעיר דוד... הייתה שם שמחה גדולה... שמחת התורה!!! (כמו שתמיד התבטאו על חצר ציון הרשב"י במירון בל"ג בעומר שבחוץ יש שמחת תורה...) ואז קרה מה שקרה... והיה פרץ עוזא!!! הזעזוע היה גדול!!!

ודוד המלך נתקף בפחד... וירא דוד ביום ההוא את ה'... איך יעלה אלי ארון ברית ה'... ואז דוד המלך עזר את כל החגיגה... הניח את ארון ברית ה' בבית עובד אדום הגיתי... ולאחר שלושה חודשים הוא שוב העלה את ארון ברית ה' ושוב בשמחה גדולה... והשאלה הנשאלת:

מאי סלקא דעתך ומאי קמשמע לך?? מה דוד חשב בהתחלה ומה הוא הסיק בסוף?? אם בהתחלה דוד נבהל מהאסון הגדול והוא חושש מארון ברית ה' והוא מבין שארון ברית ה' זה משהו שגדול עליו... אז מה קרה לאחר כמה חודשים? מה... זה פתאום כאילו "עבר" לו? הוא כאילו נרגע?? וכי זה סוג... סוג של "הזמן עשה את שלו" ודוד כבר לא חושש??

ברור שלא!!! אז מה כוונתך?? אז לא יודע בדיוק מה התשובה... אבל הכיוון אמור להיות פחות או יותר כך: שכנראה בהתחלה... כשדוד המלך העלה את הארון היתה שם אמנם שמחה מאוד גדולה... אבל היה חסר קצת יראת הרוממות!!! היה שם "וגילו..." אבל היה חסר בזה "וגילו--ברעדה"!!! ולכן היה צורך באיפוס הגדרות... בא נעצור את התהליכה... נתמלא ביראת הרוממות ועם זה נחזור שוב להעלות את ארון ברית ה'... זאת אומרת: זה לא שדוד נרגע מ"פרץ עוזא" ואז הוא הירשה לעצמו לעלות שוב בהר... אדרבה... הוא לקח איתו את הפרץ עוזא... ועם!!! הרושם המאויים של הפרץ עוזא!!! מתוך זה הוא שוב לרקד ולשחק לפני ה' ולפזז ולכרכר בכל עוז לפני ה'... וגילו ברעדה!!!

ואשר עיני... לרבים השואלים בימים אלו: איך ניתן להשחרר ולהתנתק מהצפת הרגשות הקשים שמתעוררים וצפים שוב בימים אלו?? התשובה היא: מי אמר שצריך להתנתק מזה?? מי אמר שצריך להשתחרר מהמחזות הקשים שהיו שם?? אל תשכח שהכל בגזירת עליון... ואם גזרה חכמתו שהאסון הזה יקרה בשנה שעברה... חלק בלתי נפרד מהגזירה היה שגם בעשר שנים הבאות לא ייכחו את זה!!! כך שזה שאני ואתה ואתה ואתה... זה חלק בלתי נפרד ממעשה העליה להר בשנה זו... זה כבר ענין של חשבון נפש אישי של כל אחד... אולי היינו יותר מידי סחבק שם... אולי קצת שכתנו עד כמה נורא המקום הזה... וכעת... דווקא אחרי שהגיע הרעדה!!! כעת זה הזמן לחזור ולגילו-- ברעדה...

ותרשה לי להפריח משפט באויר... קח אותנו בערבון מוגבל... סו"ס אני לא באבא... אבל קח בחשבון שדווקא כעת אפשר לפעול ישועות אצל רשב"י עוד יותר מלפני כן!!! מנין לי זאת?? כי בחומש במדבר אחרי שקורח נבלע באדמה ו-250 ראשי סנהדראות מתו בגלל שהקטירו קטורת... לאחמ"כ וילונו כל עדת ישראל... אתם המיתם את עם ה'... ואז... לפתע החל הגנף בעם... ויאמר משה אל אהרן קח את המחטה ותן עליה אש והולך מהרה כי יצא הקצף... וירץ את תוך הקהל וינתן את הקטורת ויכפר על העם ותעצר המגיפה... אומר רש"י במקום: "ולמה בקטורת?? לפי שהיו ישראל מליצין ומרננים אחר הקטורת לומר סם המוות הוא, על ידו מתו דב ובהיותו, על ידו נשרפו חמישים ומאתים איש, אמר הקב"ה: תראו שעצר מגיפה הוא והחטא הוא המיתה..." שים לב: רש"י שואל: למה דווקא הקטורת נבחרה להיות זו שתעצור את המגיפה... ואז רש"י עונה מה שעוננו...

תסלח לי: אני בכלל לא מבין מה השאלה: כתוב בפירוש בחז"ל שלקטורת יש כח לעצור את המגיפה... (וזה אחת מהמתנות שמלאך המוות נתן למשה רבינו במתן תורה, שהיה גילה לו שקטורת עוצרת מגיפה...) אז מה פשר השאלה למה בקטורת... מה פירוש למה... כי דווקא הקטורת היא זו שיש בכחה לעצור מגיפה... אז ברור שהיא הקטורת היא הכתובת... נו... מה התכוין רש"י??

הענין הוא כך: נכון... קטורת היא זו שמכפרת ועוצרת מגיפה... אבל סו"ס קטורת זה דבר שבחשאי... זה שהיא עוצרת מגיפה זה לא סתירה שאף אחד לא צריך לדעת את זה!! מידי בוקר מקריבים קרבן תמי... תרומת הדשן, הטבת הנרות, איברים נסכים חביתין ו... וגם קטורת מקטירים!!! ואם בבוקר פתאום המגיפה נעצרה, אף אחד לא אמור לדעת שזה הקטורת... הקטורת יודעת לעשות את התפקיד גם כשאף אחד לא מזהה שזה היא!! ואדרבה... דווקא ככה היא פועלת הכי טוב... בחשאי!!! היא פועלת באופן אי אפשר להצביע באופן ישיר ולשים לב... הנה... זה זה!!! הקטורת היא זו שעצרה מגיפה...

אבל הפעם!!!! הפעם לשם שינוי אהרן הכהן קיבל הוראת שעה להוציא את הקטורת החוצה... ולהראות במפגן פומבי איך הקטורת היא היא זו שעוצרת את המגיפה... ועל זה שואל רש"י: מה קרה? למה ה' רצה שהקטורת תעצור את המגיפה באופן מופגן?? על זה עונה רש"י... שהיות ולאחרונה היו כמה מקרים קשים בהקשר מסוים לקטורת... ונוצר בטעות רושם שלילי כאילו שהקטורת היא זו שממיתה... לכן אין ברירה... כעת ה' משחרר מפגן פומבי שמראה לעין כל שדווקא הקטורת מצילה ומושיעה... והנמשל די ברור... זה שרשב"י יכול לפטור את כל העולם כולו מן הדין... זה תמיד היה נכון... אבל זה לא אומר שרואים את זה... גם אם הישועה נשלחה מהשמים בזכות התנא האלוקי רשב"י... תסמוך על גזירת ההסתרה שזה ייעשה בכל מיני אמצעים שונים... או באמצעות כדור טוב שפתאום התחיל להשפיע או איזה דמות חדשה שנכנסה לתמונה ושינתה את כל המצב... תסמוך על "קל מסתתר" שיסווה את הנס באלף ואחד עטיפות... אבל ברגע שכזה אסון קרה דווקא בסביבת הציון של רשב"י... וכעת יש תחושות מעורבות כאילו המקום הזה מפחד ומסוכן... כאן ה' דווקא משחרר סוכריות וישועות בצורה יותר פומבית ומופגנת דווקא בציון הרשב"י כדי להוציא מלב... ולהרגיע אותנו... הההל... אל תשכח שבסופו של דבר קטורת מכפרת ולא ממיתה... אל תשכח שבסופו של דבר ציון הרשב"י הוא מקום שפוטר מן הדין ולא מחייב...

בסייעתא דשמיא ובחסדי ה' וישועתו עומדים אנו לקראת הוצאת ספר בנושא: עסק התורה!!!!

לפרטים (ובעיקר לתרומות) ניתן לפנות ל-0527683095

לפניך עוד טעימה חלקית מהנושאים שנפתחים בספר... (המושך משבוע שעבר) האם יש עניין לגשת למבחנים?? ומה העניין להיות בקי בתורה שבכתב... מ"ב מסעות... אלופי עשיו... דגלים... נשיאים?? והאם יש עניין ללמוד מ"ב גם בלי ההכרעות העדכניות של דרשו מפוסקי דורנו? אני לא מצליח לכתוב חבורה... זה אורך לי חודשים שלימים... מה עושים?? מה ההבדל בין התמודדויות בקדושה של המתמיד לבין העויבי... תקופה של חוסר חשק בולט בלימוד... כיצד מאבחים מי פה החולה?? איך יוצרים חשק בלימוד?? ומה זה השקפה... לאיזה חלק ברמב"ם זה מסווג... ואם בכלל...?? והאם יש עניין לחזור מאה פעמים על הגמ'. או גם קצת פחות?

אשתף אותך בנימה אישית: בימים האחרונים הייתי במשבר קטן... כמעט ירדתי מהוצאת הספר הזה... מה קרה??

הסיפור הוא שבחודש האחרון במדור הלכה בקרוב ממש למעשה היו לי שתי טעויות טראגיות!!! הטעות הראשונה היתה שחשבתי שמצורע צריך שבועיים לטהרה... ותכל'ס בספר תורה (גם האשכנזי וגם הספרדי... גם כתב ב"י וגם האר"י) כתוב בפירוש שביום השמיני הוא טהור... הטעות השנייה היתה בשבוע שעבר שכתבתי שבשמיטה אין ביכורים ומישהו הראה לי רש"י מפורש בפרשת משפטים שביכורים נוהגים בשמיטה... התחלתי לחשוב לעצמי... אחד כזה שלא יודע לקרא פסוקים מפורשים בתורה ולא יודע לקרא כתב רש"י במשפטים... בדיוק שהוא יכתוב ספר על לימוד התורה?? אבל אח"כ התעשתתי!!! וחשבתי לעצמי... רגע... מי אמר שאני מופיע פה בתור תלמיד חכם שיורד אליו מרום מדרגתו ובהחכמים אותנו מניסיונו העשיר איך צומחים תלמיד חכם... לא!!! אדרבה ואדרבה... אני ואתה נמצאים באותה סירה... שנינו רוצים לגדול תלמידי חכמים... ו... וכעת עובדים על זה!!! ואני פה בשביל לשתף אותך בעבודה האישית שלי איך אני עושה את זה...

אז עד לפני שבוע לא ידעתי שביכורים נוהגים בשמיטה ועכשיו אני יודע... וכמו כן יש עדיין "עוד כמה דברים" שאני ואתה לא יודעים... ובעוה"ש אנחנו נעבוד על זה ביחד... וכא נחשוב יחד איך עושים את זה ואיך גדלים בתורה...

יש את השיר המוכר והמפורסם אשרי מי שגדול בתורה!!! דא עקא שהטעות שיש לכולם בשיר הזה היא עוד יותר מוכרת ומפורסמת... כי כולם שרים אשרי מי שגדול בתורה עם וא"י... ואילו נגמ' זה כתוב בלי וא"י!!! והאות הקטנה הזו משנה את כל המשמעות... אשרי מי שגדול בתורה בציר"י... כלומר: אשרי מי שהולך וגדל בתורה... מדברים פה על מי שעדיין לא גדול בתורה... אבל עובדים על זה!!! זה הקטן גדול יהיה... והוא כל יום הולך וגדל ועליו נאמר: אשרי מי שגדל בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו... הנחת רוח הגדולה היא מכל שלב נוסף של צמיחה וגדילה בתורה...

זה כמו תינוק קטן שכל יום הוא עוד קצת מתפתח... וכל שלב בהתפתחות שלו זה נחת רוח... יום אחד הוא למד להתהפך וזה שמחה גדולה... ואח"כ הוא למד לחלול... ולעשות שלום וידיים על הראש... ולעמוד... ולהתחיל ללהג... וכל שלב נוסף בהתפתחות זה נחת רוח!!! נכון אמנם שרגע השיא נחת רוח של ההורים זה ביום שהם מובילים אותו לחופה... אבל קדמו לזה עוד אינספור שלבי בנייה של נחת רוח... על אותו משקל: נכון שפסגת הנחת רוח זה התלמיד חכם!! נור הבריאה!!! ר' חיים קנייבסקי... אבל גם כל השלבי בנייה... המסכת קידושין או בבא בתרא שאני לאט לאט לומד לחלול בהם ואולי אפילו ללהג אותם... הרי זה בכלל אשרי מי שגדל בתורה ועושה נחת רוח ליוצרו...

תברך אותי שאזכה כמה שיותר מהר להוציא את הספר לאור... להגדיל תורה ולהאדירה... וה' יגמור בעדנו!!!!

שייך... כלומר: השקל פה זה לא הסיפור... לא קשה לי להוציא שקל מהכיס... הקושי שלי זה האבסורד... זה לעכל את המהפך פשטא זקף קטון שנעשה כאן... המהפך בתפיסה!!! זה... זה מה שכ"כ מקשה עלי להשתחרר אפילו משקל אחד בודד מהכיס... ובצדק!!!! תאמין לי הקושי פה בצדק...

על אותו משקל בדיוק:

הדור שלנו לא מפונק... לדור שלנו לא קשה להוציא שקל מהכיס... הדור שלנו מוכן להקריב... מוכן להתמסר... הדור שלנו מוכן לשלם ולירוק דם ולהקיז מדמו הרבה הרבה מעבר לשקל. אבל, מה נעשה שבשנים האחרונות התפתחה גישה חדשה שהוטמעה בנו כבר מאז שאנחנו ילדים... התחילו להחדיר לנו בראש שאם אני מואיל בטובי לשבת וללמוד מגיע לי משהו על זה!!! אם למדתי עם אבא שעה ב'אבות ובנים' מגיע לי הגרלות וממתקים, מגיע לי!!! אם אני יושב ולומד איזה שעה בבין הזמנים מגיע לי!!! מגיע לי מילגה... מגיע לי משכורת... אם אני קם בבוקר ומתפלל כמו יהודי מגיע לי זיכוי... (ונתן הכסף וקם לו... תן כסף ואני קם) אם אני עושה טובה ונשאר בישיבה ביומי דפגרא מגיע לי טשולנט פלוס חמישים שקל... מגיע לי!!! ומטפטים לנו את זה כל הזמן השכם והערב... ואז הרשמים נכנסים לתמונה... והבחור שמגיע לישיבה מרגיש שהוא עשה טובה למישהו... (ובא נעזב את הנושא הזה) זה חודר וחודר... ותכל'ס... מה נכנס לי לראש?? שאם אני לומד תורה ומקיים מצוות מגיע לי!!! ואחרי שזה כבר נכנס עמוק עמוק בתוך הראש אז מידעיון הבחור החשוב נכנס לישיבה ומתחיל ללמוד... ובישיבה משום לא משלמים... אבל בסיידר... כבר סיכמנו שאני מתעקש לטעון שגם כשלא משלמים אני ממשיך ללמוד... סו"ס אני יהודי שמוכן ללמוד תורה למענו יתברך...

אבל!!!! לפתע מגיעים פה ושם קצת קשיים ומפריעים... ומידעיון פתאום עומד בהלם טוטאלי מול סיטואציה **שלא רק** שלא משלמים לי על זה שאני יושב פה ולומד... אלא אני עוד צריך לשלם!!! אני!!!! אני צריך להקריב!!! אני צריך להשקיע ולעמול בשביל לזכות להיות בן תורה...

שומו שמים!!!! לא רק שלא משלמים פה... אלא אני צריך לשלם!!!

עד כאן... פה הגיעה נקודת השבירה... מילא ה' לא מחזיר לי פידבק... מילא לא משלמים פה... בסדר... אבל שאני אצטרך לשלם??? שאני אצטרך להתחנן על נפשי ולהקיז מדמי בשביל לזכות להיות בן ישיבה?

עד כאן!!! פה הגיע הכר ששובר את גב הגמל של דור הצעיר שלנו...

ושוב: שים לב: הקושי לכשעצמו הוא לא בהכרח גדול... זה כמו השקל לכשעצמו שזה לא הרבה כסף... אין לאף אחד קושי כלכלי אמיתי לשלם שקל ליום... אבל ברגע שהייתם אמורים לשלם לי ופתאום אני הוא זה צריך לשלם... כאן גם שקל אחד זה מעל ומעבר!!! אני לא מצליח להושיט את היד

לשמוע... ובניגוד למה שמקובל לומר... אני דווקא טוען שיהיו הרבה בחורים שימשיכו להגיע ללמוד למרות שלא משלמים... תן לי... תן לי להיות אופטימי (למרות שכולם יחלקו עלי ויטענו שלא... אני בכל זאת מתעקש לטעון בקנאות שכן ימשיכו לבוא ללמוד גם בלי כסף) כמובן שהם ירגישו פחות מחויבים... הם גם לא יעדכנו בשעות... אבל בכל זאת הם ימשיכו להגיע... (תן בי אימון... אני אומר לך שזה ככה למרות שאתה בטוח שלא)

אבל חכה!!!! זה לא נגמר בזה... אחרי שלושה ימים שוב נתלה פתק בישיבת בין הזמנים... והפעם כל מי שראה את המודעה כמעט התעלף... לא תאמין בחלומות מה היה כתוב שם... היות וקרן הבנין נמצא בגרעון וההוצאות של המזגנים ושל התאורה מרובים... כעת יש הוראה חדשה... שכל בחור שמגיע ללמוד בישיבת בין הזמנים צריך **לשלם** שקל ליום!!! מדובר בהשתתפות מינימלית בהוצאות השוטפות של בית המדרש!!! שקל ליום!!! לא יותר!!! **ואני כעת שוב שואל אותך:** האם מישהו ימשיך להגיע לישיבת בין הזמנים הזו?

אאף אחד!! כככולם יעזבו את המקום בטריקת דלת... לא ישאר שם בחור אחד שימשיך להגיע לבית המדרש וישלם שקל... שים לב: מקודם... כשהפסיקו לשלם... בקנאות התעקשתי לטעון שימשיכו להגיע ללמוד למרות שלא משלמים... אבל ברגע שביקשו ממני שאני!!!! שאני אשלם... כאן אני מצטרף אליך לגמרי... כולם יעזבו את הבית מדרש בטריקת דלת...

ולמה??? כי... כי חוצפה שכזו... הם עוד רוצים שאני אשלם שקל ליום? יש גבול לכל תעלול... מילא לא משלמים... בסיידר... אבל לדרוש ממני שאני עוד זה שאשלם... עד כאן!!!! תחפשו את החברים שלכם... כל טוב...

עכשיו: בא ננתח מה שקרה כאן: הרי לכאורה מה קרה? על מה יצא הקצף?? בסה"כ ביקשו ממך לשלם שקל ליום... שקל אחד בלבד!!! מה אתה עושה עסק?? מה... אתה עד כדי כך קמצן שביקשו ממך בסה"כ שקל ואתה כבר שובר את הכלים והולך?? הרי כפי שסיכמנו גם אם לא ישלמו כסף... אני מתעקש לטעון שימשיכו להגיע גם בלי כסף... אז למה כשבסה"כ ביקשו מכם שקל אחד ליום פתאום כולם יקפלו ציוד ויזוזו משם... מה... על שקל יפול דברי? כככולא שקל??

מה התשובה??? לא!!! לא הבנת... זה לא עניין שקל... הסיפור פה הוא אחר לגמרי... הסיפור פה מתחיל מזה שבישיבת בין הזמנים **אני** אמור לקבל כסף... אמורים **לשלם לי** כסף...

אז לא... לא נותנים כסף... בסיידר... נספוג את זה... נעכל את זה...

אבל כשזה מתהפך עלי ומבקשים ממני **שאני!!!!** ש... ש... שאני אשלם?

תגידו... אתם נורמלים??? לא רק שאתם לא משלמים לי... אתם עוד רוצים שאני!!!! שאל"ף נו"ן יו"ד אשלם?? עד כאן!! יש גבול לכל תעלול... זה... זה כבר חוצפה... אין על מה לדבר!! זה... זה נישט

מה פשר הפינוק והחולשת נפש

של דורנו???

בכמה שנים האחרונות המגרש החינוכי לא נהיה יותר קל... וכמו שתמיד יש ירידת הדורות אז בשנים האחרונות ישנה תחושה שהצעירים של היום ממש חלשים ושביריים... הם כאילו עשויים מצמר גפן... מגיע אלי אברך שלומד עם בחור ואומר לי: תגיד לי... מה יש לבחורים של היום?? אני יושב איתו ולומד... והוא כל הזמן מתלונן שיש לו מפריעים וקשה לו... ודי... אין לי כח... כמה אפשר... ואני מנסה להבין מה... מה יש... מה הכעקעתה... למה כ"כ קשה לו??? ואני לא מצליח להצביע על הנקודה... אין איזה משהו יוצא דופן... פה ושם יש קצת קשיים... אין לו כחזה חשק... וחברותא אחד עזב אותה... והיה משהו נעלם לו... והמשגיח עוד זרק לו איזה מילה והוא לקח את זה ללב כאילו מי יודע מה קרה... (אגב: כאן המקום להסתייג... בלי הכללות... יש המון המון צעירים שעמלים בתורה ללא יאונת... אני מדבר על הבינוניים ומטה...) טוען לי אותו אברך בחוסר אונים: מה קרה לבחורי ישיבות של הדור האחרון? מה קרה שהם נהיו כאלו נקיבות... כאלו רגישים ועדינים... אין להם מינימום של תעצמות נפש... מה קרה? אז מישהו אמר לו מילה... זהו? הבחור התרסק לגמרי... כולו שבור ורצוף... מה יש לדור שלנו? אין כל הצעירים נהפכו להיות כמו מרתא בת בייתוס שנאמר עליה 'הרכה והענוגה אשר לא ניסתה כף רגלה מהתענג ומרוך?' לא יודע... זה נראה שהצעירים של היום כאלו מפונקים ועדינים... זה נראה שכל רגע הבן אדם מתפרק לך בידיים... בקיצור: כיום יש סטיגמה כללית שהסיבה שהולך היום קשה עם צעירים... למה זה?? כי הדור שלנו מפונק ולא אוהב להתאמץ!!!

אבל אני מוחה... אני טוען שזה פשוט טעות!! הדור שלנו בכלל בכלל לא מפונק... צא לרחוב ותראה, אנשים עובדים מאוד קשה, יתכן ואפילו עובדים יותר קשה מפעם ובודאי יותר שעות... גם הצעיר הממוצע הזה שלא מוכן להזיז את עצמו בישיבה... כשהוא הולך לעבוד בבין הזמנים, הוא עובד בפרך... הוא מגלה זריזות ונכונות ללא שום תסמיני פינוק...

אז מה כן הבעיה?? איש בשורה אני... אני חושב שהבעיה היא אחרת לגמרי!! הבעיה היא הרבה פחות מסובכת ממה שחושבים...

אני אמוחש את זה בדוגמא מוכרת: בחור הגיע לישיבת בין הזמנים מתוך נקודת הנחה **שמשלמים פה** על כל שעת לימוד... הוא רק מסתפק כמה!!!! כמה ישלמו... האם ישלמו כאן שתיים עשרה שקל לשעה כמו בפעם שעברה... או התערף יעלה ל-14 (כמו ב"איגוד" או ב"משכני" המתחרה) ובסוף... אל תשאל... שוד ושב... הפעם תלו מודעה והודיעו בצער שלא!!!! בבין הזמנים הזה לא משלמים... אין כסף... אין שום הבטחה לשלם...

ואני כעת שואל אותך: האם הבחורים ימשיכו להגיע ללמוד למרות שאין כסף??? תתפלל

כסף... נו... ונראה לך שהיו מפריעים?? אוהו... בטח שהיו מפריעים... הטסטר פסל אותנו בכוונה... אוף... והוא היה שבור ורצוף... **אבל נראה לך שהוא ירד מזה?** נראה לך שבמשך כל התקופה הזו הוא הכריז אפילו פעם אחת "איני יכול עוד?" מה פתאום... הוא אסף את עצמו ושוב הלך לטוף רצפות... וניגש לטסט ששי ואז הוא עבר...

ואני כעת שואל אותך: כ"כ הרבה מפריעים היו לו בדרך ל'רישיון' והוא התגבר כארי, בלע את הצעקות ספג את האכזבות והמשיך לדהור עם כל הכח... ואילו בבית המדרש למען ה' היה לו אולי עשירית מהקשיים האלו... והוא כמעט התפרק לנו בידיים?? איך אתה מסביר את זה?? איך?? איפה כל התעצמויות נפש שקיימים בדור שלנו... לאיפה הם נעלמים ברגע שרק נכנסים לבית המדרש?? **אז הנה: שוב ושוב נשני:**

צעיר שמגיע ללמוד נהיגה... יודע טוב מאוד שהוא לא עושה טובה לאף אחד בזה שיהיה לו רישיון... אם הוא לא יעבור טסט הוא לא ידפוק אף אחד... ואם הוא כן יעבור טסט זה אינטרס נטו שלי!! אני עושה טובה (או יותר נכון רעה) רק לעצמי!! וממילא הוא מתחנן על נפשו ומביע נכונות להשקיע ולירוק דם בשביל לעזור לעצמו להגיע להישג הזה... ואילו כשזה מגיע ללימוד התורה ולעבודת ה'... פה דפקו לנו המוח... עשקו מאיתנו את ההבנה הזו!! במקום שאני אפנים **שאני** מייחל לעסוק בתורה... אני מתחנן להיות ת"ח... אם ככה הייתי ניגש... הייתי נראה בדיוק כמו בחור בדורנו שמשקיע נשמתו בלימוד רישיון... ולא יותר!! ואין צורך ביותר!! זה כל מה שמפריד בין בחור מפונק בן דורנו לאש בעיניים והנכונות הבלתי נדלית שהייתה לאבא שלי כשהגיע לישיבה קדושה היישר מהתיכון הממלכתי דתי... כל ההבדל בין ההתגברות כארי של הלימוד נהיגה לבין הסדר א' זה שבטסט אני יודע שעושים לי טובה שמעבירים אותי ואילו בלימוד תורה הכניסו לי לראש שאני פה עושה טובה למישהו... ולכן בקושי הכי קטן אני פשוט מתאבן... לא מסוגל להזיז את עצמי... וממילא כל מה שנדרש מאיתנו זה בסה"כ לעשות את הסוויץ בראש... (ואולי גם לבקש בתחנונים מהנוגעים בדבר שיפסיקו להרוס אותנו...) הגיע הזמן שאפנים שאם אני לא אשב ואלמד תורה אני היחיד שאדפק מזה... בדיוק כמו שאם אני אכשל בטסט אני היחיד שאדפק... (ההורים שלי דווקא ישמחו שלא עברתי טסט... נכון? אז תנסה לדמיין, כאילו ההורים שלך חילונים נביכול, והם ישמחו שלא תלמד תורה, ואתה כן רוצה... ובנפשך להצליח להיות כזה) ביום שתפנים את זה... תגלה בעצמך תעצומות נפש להתגבר גם על ניסיונות הרבה יותר משמעותיים... כל המאמר הזה מוזכר בתורה במשפט אחד: **כי לא דבר ריק הוא מכם כי הוא חייכם!!** תפנימו שהתורה זה החיים שלכם... שזה יעלה לכם בחיים... תבינו שאם אתם ריק הוא- **זה מכם!!** זה בגלל שלא קלטתם עד כמה זה נוגע לחיים **שלכם!!** אז זהו!! כעת נקבל החלטה לקראת מתן תורה- ויסעו מרפידים... לנסוע מרפידים ידעים... יותר נכון מהרפידים שתקוע לנו בראש... נפנים שכי הם חיי-!!

זה שרודף אחרי הרבש"ע... אני זה שצריך אותנו... אני חולת אהבתך ואז גם כשהיכוני ופצעוני... גם אז אם תמצאו את דודי מה תגידו לו שחולת אהבה אני... אבל לדאבונו הרב את זה הרבה פעמים מבינים רק כשדודי חמק עבר... ואז בקשתיהו ולא מצאתיהו קראתיו ולא עניי... אז מבינים מי עובד אצל מי... זה הרי ברור שהבחור הצעיר בן דורנו שכ"כ קשה לו להתאמץ... אם הוא היה נולד לפני תשעים שנה והוא היה עובר את כל ההיכוני ופצעוני שאלטער זיידע שלו עבר בסיביר ובמחנות בשביל קיום מצוות... אם הבחור הזה היה מגיע ללמוד בישיבה... ברגע שקול דודי היה דופק... הוא לא היה מפנהק אאוף... יש לי מפריעים... יש לי קשיים... והמשיגו אמר לי מילה... הוא היה מנתר!!

זה כל התרגיל!! נולדנו לתוך הדור הזה... גדלנו על התפיסה המעוותת הזו ואנחנו בעצמנו גם אשמים בה... וכעת מגיע רגע האמת ומגיעים לפעמים קשיים... ואז כל מה נדרש מאיתנו זה בסה"כ לשנות דיסק!! לקלוט שלא הרבש"ע הוא זה שמתרים אותי... בא... בא תלמד לי סדר א'... אלא אני מתרים אותו... אנא ה'... רצה ה' בעמך ישראל ובתפילתם... אה... אולי תטען שזה לא לגמרי מדויק... הרי סו"ס גם אני עושה טובה לרבש"ע... כי הרי ה' מאוד שמח בעבודת ה' שלי או חלילה ההיפך...

נכון!! אבל עדיין... עדיין אני המפסיד הגדול... זה כמו הילד שלי הקטן שעשה הפגנה ולא הסכים להגיע לסעודת שבת... הוא ישב בחדר ובכה ובכה דופק את כולם ולא הסכים לצאת מהחדר... האם הוא הצליח לדפוק אותי?? כן... סו"ס היה לי חבל שהוא לא היה בסעודה... אבל אל תשכח שהנדפק הראשי היה הוא בעצמו שנאלץ להיתקע בעונש בחדר במשך שעה וחצי ורק בגלל שהיה לו קשה לרדת מהעץ... רחמנות עלי!! על אותו משקל: אם אתה חושב שרק אתה עושה לרבש"ע טובה שאתה לומד שהרי חזו בני חביבי וכו'... אתה לא לגמרי טובה... הבעיה היא שברגע שאתה בטוח שרק אתה עושה טובה לרבש"ע... זה גורם לך להישאר במיטה הרבה שעות כמו הילד שלי שחיקה עד בוש שכולם יתפרסו ויתחננו שיואלו בטובו לבא לסעודה... ובסופו של דבר האומלל הראשי היה אתה... ודו"ק)

ואסיים בסיפור ממחיש: מעשה בבחור אחד שנכנס לסדר א' והיה לו קשה... לא היה לו חשק... הוא ניסה אבל הוא היה עייף וסתם ככה היו לו כל מיני מפריעים... וגם לא היה לו חברותא... והמשיגו העיר לו כמה פעמים והוא נעלב... עד ש-די... נמאס לי... די... איני יכול עוד!!!! יש גבול... כמה אפשר... הגעתי לקצה גבול היכולת... אי אפשר יותר... עזוב... ואז!!!! מה עשה אותו בחור... תן ניחוש מה הוא עשה??

הוא יצא מהבית מדרש והלך ללמוד נהיגה... נפלא... רעיון מצויין...

אבל רגע... מעניין אותי... זה כבר הלך יותר בקלות???

איפה... רואים שאתה לא מבין בזה... לימוד נהיגה זה משהו שעולה מלא כסף... ובשביל זה הוא היה צריך פרנסאלאך... הוא עבד קשה... שטף חדרי מדרגות... ברר אורז של אולמות... ואז סו"ס היה לו כמה מאות שקלים והוא התחיל ללמוד... ואז המורה נהיגה 'נכנס' בו על ימין ועל שמאל... אבל הוא לא נשבר... כי חברים שלו כבר הכינו אותו שככה זה... מורה נהיגה טוב זה אחד ש'יורד עליך' כי אחרת לא תדע ולא תעבור בטסט... ואז לאחר כמה שבועות מפרכים ועקיצות והוצאות של אלפי שקלים סו"ס הגיע הטסט... ואז ידידנו נפסל פעם אחר פעם... וכל פעם זה עולה מלא

לכיס... הקושי הכי קטן נהיה לפתע הר גבוה, כי... כי למה אני אמור לשלם? המהפך בתפיסה הוא כ"כ קשה... שמזה נובע הקושי הגדול... וניתן לשמוע את זה בנימה של הטענות של הצעירים היום... הבחור... כשאני מדבר עם בחור שקשה לו בישיבה... מה הנימה בדרך כלל?? מה... מה ה' רוצה ממני... למה לא הולך ליי? מה לא עשיתי... באתי... התאמצתי ללמוד... שמרתי על סדרים... אז למה ה' דופק אותי?? אם תקשיב טוב לנימה... הצליל הוא: תגיד לי... בורא עולם התקשר אלי כמה פעמים... הוא מאוד רצה אותי... טוב... הסכמתי בסוף לחזור אליו... התקשרתי אליו פעם פעמיים... אבל די... יש גבול... כמה פעמים אני צריך לחזור אליו... סו"ס הוא צריך אותי... אז תגיד לי שאני במיטה...

זו הנימה שניתן לשמוע!!! תשמע... הרבש"ע צריך אותי... ובסיידר... הסכמתי... באתי... אפילו התאמצתי... אז למה הוא מביא לי קשיים... כאילו מה הסיפור פה... אם הרבש"ע רוצה אותי- שיעמוד ביציפות...

אז זהו!!! שאיש בשורה אני... כל הפינוק הזה שרואים אצל הצעירים של היום... כל הרגישות והעדינות יתר שכל דבר הכי קטן שובר אותם... תרגע... זה לא פינוק ולא חולשת נפש ולא כלום... הבעיה היא הרבה פחות בעייתית... הכל יושב בסה"כ על תפיסה מעוותת... הבחור הזה נכנס לבית המדרש מתוך נקודת הנחה שמגיע ליי!! שישלמו ליי!! אז מילא לא משלמים... נסלח לכם... אבל ברגע שמתהפכת הקערה על פיה ונדרש ממני לשלם... עד כאן!!! ותאמין לי שבנקודה הזו אני מבין אותם...

גם אני... אם יש איזה שכן שמתחיל לנדנד לי שאני אתרום למציג שלו... וטוב... נו... בסיידר... אני מסכים... אבל אין לי כעת כרטיס אשראי... וסיכמנו שאני אחזור אליו בהמשך הערב... ויאמר לשבחי שזכרתי לחזור אליו... וחזרתי אליו... התקשרתי אליו פעם אחת והוא לא ענה... האם אני אתקשר אליו פעם שניה? אין סיכוי!!! כי... כי למה... תן לי סיבה אחת למה... הוא צריך אותי... הוא עד עכשיו רדף אחרי... ואני ברוב צדקותי עוד חוזר אליו (ולא נותן לו שיתקשר אלי...) והוא עוד לא עונה לי... למה שאני אתקשר אליו שוב?? בקיצור: זה מילת המפתח בכל נושא שיהיה... מי צריך את מי... מי עובד אצל מי... מי משרת את מי...

ברגע שאני נכנס לבית המדרש ומרגיש שאני פה הגביר וכולם עובדים אצלי... מתרימים אותי על לימוד התורה... מה הפלא שאין לי מינימום של תעצומות נפש להתאמץ מעבר למינימום שבמינימום... אין פה מה להבין... זה כל המשחק... זה כל התרגיל... וזה האסון שקרה לנו!!!!

הכניסו לנו יותר מידי הראש שמתרימים אותנו על היהדות... הכניסו לנו בראש שהרבש"ע דופק... ותעשה טובה ותפתח... אם ככה מה הפלא שפשטתי את כותנתי איככה אלבשנה רחצתי את רגלי איככה אטנפם...

ואז!! מאוחר מידי... פתאום קולטים מי היה באמת צריך את מי... ואז אקומה נא ואסובבה בעיר בשווקים וברחובות... יום אחד אני מבין שאני הוא

”איציק שהתחיל להאכיל את אמא שלו תורה... פיצוי במקום תרומה...“

זו היתה טרגדיה כאובה... ר' יצחק הכהן, אברך צעיר הסתלק בחטף לבית עולמו והותיר את ציפורה אלמנה המומה שבת אחת חרב עליה עולמה והיא נותרה לבדה... אלי ציון ועריה... כבתולה חגורת שק על בעל נעוריה... חלפו ימי השבעה ותכל'ס החיים חזקים מהכל... צריך להמשיך את החיים ותכל'ס... לאן פנינו מועדות... ציפורה הנדיפה להדחיק את המחשבות... היא לא רצתה לחשוב מה התהליך שהולך להיות כעת... ציפורה לא היתה נערה טיפשה... היא ידעה טוב מאוד שכשבעל נפטר מן העולם בלי בנים יש דבר שנקרא יבום... אבל היא ניסתה להעביר מול עיניה את כל האחים הפוטנציאליים ו... ולא... היא לא ראתה את עצמה מתאימה להינשא לאחד מהם... אז מה... אז אני אדרוש שאחד מהיבמים יתן לי חליצה? אבל ברגע שאני אהיה חלוצה... באותו רגע אפסל מן הכהונה!!! עד עכשיו הייתי נשואה לכהן... זכיתי לאכול תרומה מידי ערב... זכיתי לאכול חזה ושוק של שלמים בקדושה ובטהרה... כבר התרגלתי למעמד המרום של ארוחת ערב בדיוק בהערב שמש בשעה שהישראלים נכנסים לקרות ק"ש אז הנהנים נכנסים לאכול בתרומתן... ואם אני כעת אקבל חליצה... באותו רגע אני אומרת שלום ולא להתראות לכהונה!!! שהרי חלוצה דינה כגרושה... אני מתנתקת מהכהונה לעד!!!

הדמעות ניגרו ללא הרף... שבר על שבר... האלמנה הצעירה שנאלצה להיפרד מבעלה הצעיר כעת היתה צריכה להתמודד מול נתח משמעותי ויקר בחייה שכעת הולך להתנתק ממנה... היא לא התלוננה... הצדיקה דין שמים וידעה שזה חלק בלתי נפרד מהגזירת שמים... וקבלו עליכם משעשעי דת יומיים...

וכך ציפורה מתעטפת בביגונה במשך שלושה חודשים עד... עד שהאיר עליה ה' ברחמי... ושוב אשוב אליה כעת חיה... ואם לערב ילין בכי הרי לבוקר רנה וחלפו שמונה חודשים וקריאת מזל טוב נשמעה בעיר... נולד בן כהן לציפורה האלמנה ונתרפאה כל המשפחה... כל העיר צהלה ושמחה... ציפורה האם המאושרת לא שבעה מלהביט בפנים המלאכות של התינוק בן השלושה ימים שדומה שתי טיפות מים לאביו הכהן שמביט כעת עליהם מגן עדן... עם התינוק בן השלושה ימים וניסתה להסביר לו... היא "שמה לב" שהוא "לא לגמרי מבין" מה פשר ההתרגשות סביבו... אז היא "הסבירה" לו... תינוקי שלי... אין לך מושג איזה חסד אתה בעצם קיומך... אתה לא יודע מה עשית פה בשבילי הופעתך ולידתך כאן בעולם... היא סיפרה לו בשקט בשקט את כל ה"פוליטיקה" (בטח הוא יבין...) תקשיב תינוקי... היתה אמא אחת שהייתה זקוקה ליבום... לא משנה כעת מה זה... אבל זה לא היה שייך... ותכל'ס אם לא יבום אז היא היתה צריכה חליצה... (אתה בטח יודע מה זה יבום וחליצה... לפני לא הרבה זמן למדת את זה מסכת יבמות בהילו נרו עלי ראשי... אתה עוד תלמד יבמות...) אבל האמא הזו גם חליצה לא רצתה... כי אז היא היתה מקבלת דין גרושה והיא הייתה מפסידה את התרומה... ותכל'ס... עברו שלושה חודשים וחשך עליה עולמה!!! לא זו בלבד שהיא מסובכת עם היבום ועוד יותר עם החליצה... אלא מעכשיו גם מזונות הפסדתי... (אפילו שכל אלמנה יכולה להמשיך להיות ניונת מנסכי בעלה כל זמן אלמנותה) (שה אחד מסמי כתובה) זה רק בגלל שהיא נשאת תחתיו!!! אבל מי שזקוקה ליבום הרי היא מתנתקת ממנו בע"כ ולאחר ג' חודשים היא מפסידה את הכל ומעיקר הדין אין לה רשות להיות ניונת מנסכיו... זה גם חלק בלתי נפרד מהגזירת שמים... המשיכה ציפורה בסיפור המתח תינוקי שהיה נראה מאוד קשוב... ואז!!!! לפתע ה' שלח אותך פיצוי מהשמים... שאתה תהיה במקום אבא... ומאז התבטלה ממני הגזירה... לא הייתי צריכה לא יבום ולא חליצה... וחוץ מזה כבר היה לי רשות להמשיך להיות ניונת מנסכי בעלי בגללך!!! הכל בגללך... כל הדברים הטובים האלו קראו בזכותך... התינוקי פרץ בבכי ואישר את הדברים... הוא כנראה הבין... ואם לא... אז הוא עוד יבין... זה הקטן גדול יהיה... הוא עוד ילמד מסכת יבמות... הוא עוד ילמד את פרק החולץ ליבמתו והוא גם יגיע לאלמנה לכה"ג...

במעמד הברית עין לא נותרה יבישה... הסבא ר' אברהם מצד האלמנה כובד בסנדקאות והסבא מצד המנוח ר' אביתר הכהן ביקש את העמידה לברכות... הוא מזג כוס יין של תרומה וברך בפה"ג ואשר קדשנו בקדושתו של אהרן וציונו על אכילת תרומה... לאחמ"כ אשר קידש ידיד מבטן... ויקרא שמו בישראל יצחק בן יצחק הכהן ישמח האב בגן עדן ביוצאי חלציו ותגל אמו בפרי בטנה... הסבא שתה... ו... ומיד!!! מיד שיגר לאלמנה לשתות מכוס של ברכה... ציפורה היולדת החלוצה החזיקה את הכוס בידיים רועדות וכמעט התעלפה מהתרגשות... היא שתתה לגימה בעיניים עצומות... ואז... ואז אמא הזכירה לה... רגע... ציפורה... את צריכה לברך שהחיינו... כן... כבר תשעה חודשים שלא זכית לברך את הברכה הזו שהרי בשבוע הבא מי שימשיך איתנו במסכת יבמות... אנחנו נתחיל את פרק אלמנה ושם נגיע לסוגיה שהעובר פוסל ולא מאכיל... גם אם כשהוא יוולד אמא שלו תוכל לאכול בתרומה בזכותו... אבל רק לאחר לידה הוא מאכיל... ציפורה כבר תשעה חודשים לא זכתה לאכול בתרומה!!! ציפורה החזיקה את הכוס ובירכה בהתרגשות שהחיינו... ואז גיסותיה הגישו לה מתנת יולדת... קערה מלאה במקרוצות חלה ופירות ושמים של תרומה... הנה... סו"ס זה הגיע... התרומה כבר מחכה בכיליון עיניים שתחזרי אליה...

מאז כל יום יש נקישות רבות בביתה של ציפורה... כולם רוצים לתת דווקא לה את התרומה... בטח... אם יש הזדמנות גם לתת תרומה לכהנת מהודרת וגם על הדרך לתת מחיה לאלמנה... זו הרי עסקת חבילה...

איציק הקטן צמח וגדל... כל רואיו העידו ש"בוצין בוצין מקטפיה ידע..." וניכרו אצלו ניצני טוהר ופקחות יהודית... ואז... כשהוא הגיע לגיל שש... אמא שלו הגיע לרגע קשה של פרשת דרכים... ערב אחד הגיעה הצעת שידוך לציפורה... ר' יונתן מגדולי התנאים הקדושים שבעירנו שגם הוא התאלמן לאחרונה... ואיציק שכולו צמא לתורה מבקש ממנו שילמד איתו... והם עוסקים בתורה הרבה ביחד והם כבר נקשרו בעבותות אהבה... ואז מישהו הגה רעיון... שזה ממש מתאים... ממש ענבי הגפן בענבי הגפן... גם בעל תלמיד חכם וגם אבא נפלא לאיציק היתום... ציפורה קיבלה את ההצעה... אבל דבר אחד העיק עליה!!! סו"ס הוא לא כהן!!! ברגע שאני מתחנתת עם ישראל אני באותו רגע אני מאבדת את זכותי לאכול בתרומה... גם כשנן כהן מאכיל את אמו הישראלית בתרומה זה רק כל זמן שהיא לא נישאת בשנית לישראל... זה המחסום היחיד שהרתיע את ציפורה... ואז בשלב מסוים איציק הקטן הבין את ההתרחשויות... והוא ניגש לאמא והביט בה בעיניים החכמות שלו ואמר: אמא... כדאי לך!!! כדאי לך להתחתן עם ר' יונתן... זה יהיה לך שווה... אז נכון... את תפסיד תרומה... אני כבר לא אוכל להאכיל אותך תרומה... אבל אני אתן לך פיצוי!!! אני בעזה"ש אבקש מר' יונתן שילמד איתי מסכת יבמות... ובעזה"ש עד יום הכניסה אנחנו נעשה סיום!!! אנחנו נלמד עליך... על היבום שלא היה והחליצה שברגע האחרון נפסרה... ועלי שהאכלתי אותך עד היום וגם על האבא החדש שפסל אותך מאכילת תרומה... אז אני כבר לא אאכיל אותך תרומה... אבל אני אאכיל אותך תורה!!! מי צריך לאכול תרומה כשאפשר לאכול תורה... ציפורה פרצה בבכי... תינוקי הקטן שלה... כנראה שבאמת הבנת מה שדברתי איתך אז... ועוד באותו ערב התקיימה סעודת האירוסין... בעזה"ש בח' בתמוז יהיה בתמוז הנישואין בשילוב סיום מסכת יבמות...

רשב"י לכלל!!! מתווה העליה להר בל"ג

בעומר..

אני זקוק לעזרה... כשהתחלנו מסכת יבמות לקחתי בחשבון שאולי השנה לא יהיה אפשרות לנסוע לל"ג בעומר למירון (בסוף אמנם כן) אז אמרתי לעצמי... יש לי מתווה משלי איד לעלות להר מירון...

הרי רשב"י הוא המרא דשמעתא דכל האומרים דבר שמועה מפיו בעולם הזה שפתותיו דוכבות בקבר... ולא סתם... זה עוד מימרא שכתובה לא פחות ולא יותר במסכת יבמות!!! (עייני דף נט.)

אמרתי לעצמי... אני רוצה לבנות פיוט "ואמרתם כה לחי..." מכל המימרות שרשב"י אומר במסכת יבמות... אה... רק ללמוד בל"ג בעומר את הסוגיות שרשב"י מאתגר אותנו עם אשת אחיו שלא היה בעולמו ואחות זקוקה... אה... זה מדורה הכי גדולה לכבוד התנא האלוכי רבי שמעון בר יוחאי... דא עקא שאני חלש בהרוזים ואני מאוד מתקשה לקצר נושאים ולתמצת אותם במשפט קצר מסוג של הוחבא בתוך מערה מפני הגזירה... אז בבקשה... מי שמוכן להרים את הכפפה... יש לנו כמה וכמה סוגיות נכבדות של רשב"י...

החל מדרך ט' עמוד ב' ששם רשב"י עושה משתה גדול מרוב השבטי קה ביה... הוא מפגיש את ראובן שמעון לוי יהודה יששכר וזבולון... ואז אחרי עשרים דפים בדרך כ"ט... גם גד ואשר מצטרפים לריקוד ואמרתם כה לחי... בקיצור: יש שם פרייעלאך שלם עם הרש"י הארוך... ואז מגיע הסוגיה של איסור מוסף ואיסור כולל ואיסור בת אחת... ויש מחלוקת בין ר"ש לרבי יוסי... ויש בזה כמה מהלכים... אגישמאקע סוגיה... זה שמח הרבה יותר מהריקודים הכי סוערים בחצר הציון... ואל תשכח שעם זה אפשר להגיע לא רק על הציון אלא גם על שפתותיו שדוכבות בקבר... והיכוננו היכוננו!!! היכוננו השבוע להילולא דרבי שמעון... בדיוק השבוע ישנם שתי סוגיות שלמות אודות אלמנה וגרושה מן האירוסין האם אוכלת בתרומה או לא?? והאם כה"ג יכול לישא את הבוגרת?? בשתי הסוגיות האלו יש הרבה רייעד של רשב"י... וזה הרבה יותר מסוקר ומצולם ומתועד מכל הקאצ'קראי שיש בחצר הציון... זה בסדר... מי שילמד את הסוגיות האלו ירגיש הרבה יותר בעניינים אצל רבי שמעון מאשר אלו שיהיוקו אישור לשהות בהר יותר מכולם...

בקיצור: ראיתי מודעה בשלטי חוצות: רשב"י לכלל!!!! תכנית שלימה איך לעלות לציון וכמה זה יהיה אפשר לשהות שם... ואיפה מעמדות ההדלקה ואיפה יחולקו מנות האוכל והח"י רוטל... אז הנה!!! גם הנה הגשתי לפניך כעת רשב"י לכל... הגמ' פתוחה לכל... אתה יכול לפגוש את רשב"י קרוב מתמיד... ומי שטוב בחרוזים ולומד איתנו דף היומי... אולי ישקיע בנושא ויוציא לנו פיוט מסודר ללומדי הדף היומי מכל הריועד של רשב"י ביבמות... אגב: כמובן לא לשכוח את הגמ' שבהשגחה פרטית גמורה אנחנו עתידים ללמוד אותה ביום ראשון הקרוב... הגמ' המפורסמת שנים עשר זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא וכולם מתו בין פסח לעצרת מפני שלא נהגו כבוד זה בזה!!! ואנחנו לומדים את הגמ' הזו בדיוק בין פסח לעצרת...

עכ"פ אם כבר מדברים על עיתוי של פסוק זמננו... או כפי שהזכרתי בשבוע שעבר על הסוגיות שכעת נלמדו כמי אודות אלמנה לכה"ג גרושה וחלוצה לכה"ג... ובת כהן כג' תהיה לאיש זה... כל זה פרשת השבוע - פרשת אמור!!! לא תמיד זה יהיה פרשת שבוע... בעוד כמה ימים זה כבר לא יהיה פרשת שבוע ואנחנו בכל זאת נמשיך ללמוד סוגיות אלו... עכ"פ נמצאים אנו בסוגיות מעניינות... עליונות... ובפרט בסוף השבוע שאנחנו הולכים לעסוק באגדה... באחת הסוגיות המהותיות ביותר ביהדות... בסוגיית הבית היהודי... מדובר במאמרי חז"ל שנדלנו עליהם... שמענו אותם בכל הדרשות של השבע ברכות ועוד נשמע עליהם בעזה"ש בעוד הרבה שנים... אז תתחיל כבר עכשיו להכין את הורטים... ישר מהמקור... היישר מהגמ' המקורית שלהם...

שני חיזוקים בבין אדם לחבירו לימים אלו...

בימים אלו שאנו עסוקים באבלות על כ"ד אלף תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה... הרי עיקר עבודתנו בימים אלו להתחזק בעניינים של בין אדם לחבירו... וכמדי שנה מוקדש כאן מאמר אחד בנושא זה...

ובכן: לפני כמה חודשים כתבתי כאן בגיליון מאמר על התופעה של בקשה ודרישה מזוגות צעירים לתת את היחידות דיוור שלהם כשהם נוסעים לשבת... המאמר הזה עורר הדים רבים... היו שדרשו לשבח והיו שדרשו לגנאי... וכעת בא שאיר את זה ככה...

עכ"פ היום אני שוב רוצה לחזור לאותם דמויות!!! לאותם יחסי שכנות שבין הדיירים הוותיקים לבין אותו זוג צעיר שגר ביחידת דיוור... אבל הפעם אני רוצה להגיע מזווית אחרת לגמרי... ובכן: כיום ישנה תופעה שמגיע זוג צעיר להתגורר בשכונה חרדית ענקית והומה אדם... הם שוכרים יחידה קטנטונת... הבעל נוסע כל יום לכולל (או לעבודה) בשכונה אחרת או אפילו בעיר אחרת. אשתו גם עובדת אי שם בפאתי השכונה... בשבתות הוא מתפלל כל פעם בבית כנסת אחר מחוסר שייכות... ותכל'ס הוא יכול להיות בשכונה במשך שנתיים תמימים **ואף אחד!!!** אף אחד **עדיין לא אמר לו שלום עליכם**... אף אחד לא הקביל אותו בברכה ושאל אותו לכה"פ איך קוראים לך והאם אתה מסתדר...

הפעם את אשמים!!! אין פה איזשהו מחדל... מה נעשה... ברוך ה' בלי עין הרע מדובר בציבור ענק... מדובר בעיר רבתי עם... יש כ"כ הרבה פרצופים חודשים... והתושב המקומי הוותיק פשוט לא עומד בקצב... (אני מוכרח להיות כנה שפעם אני החיפאי הייתי מזועזע מזה... איך יכול להיות שאבך יכול לגור שנתיים ביחידת דיוור ואף אחד לא שם אליו... עד שזה הגיע אלי וגם בחיפה השקטה אני כבר לא עומד בקצב...) אז להגיד שזה לא בסדר א"א לומר את זה...

אבל זה לא סתירה... ש... שזה דבר שאי אפשר להשלים איתו!!! זה לא שייך!!! לא שייך!!! לא שייך!!! זה לא בא בחשבון!!! לא שייך שיהודי יבא להתגורר בשכונה ואף אחד לא יחנן אותו במבט ולא יסתכל לכיוון שלו...

זה פשוט מנוגד לכל התפיסה היהודית של מצוות הכנסת אורחים שאבינו אברהם חינך אותנו... כל המושג של הכנסת אורחים אומר שאני התושב המקומי והוותיק... אני הוא זה שצריך לזיזם קשר ולהקביל בשמחה את החדש והאורח... ואם כיום נוצב מצב שאם אתה רוצה שישתכלו לכיוון שלך... **אתה** צריך להיות החברמן... אתה צריך להיות הדומיננטי... ואתה צריך לתלות את המודעה שאתה מוכר ביציץ או מתקן אופניים ורק ככה יכירו אותך... זה... זה לא שייך...

זה בדיוק ההיפך הגמור מ-**הוא מקבל** כל אדם בסבר פנים יפות... לקבל פירושו להקביל!!! להקדים!!! ואם כ"כ קשה היום ליצור את זה... צריך להתייגע במחשבות ולשבור את הראש אין... אין כן מגיעים לזה... תסלח לי... אני חושש שאברהם אבינו פשוט מתבייש בנו... אי אפשר לתת לזה להמשיך... זה פשוט לא בא בחשבון!!! (אל תשכח שמכל החסדים שאברהם אבינו עשה... הגמילות חסדים שמוכרת בצורה הכי מפורטת בתורה שאברהם אבינו עשה זו **תכנסת אורחים!!!** ביקור חולים ה' עשה עם אברהם... קבורת מת והכנסת כלה שניהם נלמדים מה' שהביא חווה לאדם וקבר את משה. אבל הכנסת אורחים נלמדת מאברהם)

עכשיו שתבין: לקבל בסבר פנים יפות זוג חדש שהגיע לעיר זה לא רק איזה פרוטוקול כזה מנומס של ייחס יפה וברוכים הבאים ועוגה... לא!!! זה הרבה מעבר לזה... יש כל מיני דברים בסיסיים בחיים שאי אפשר להתקדם איתם בלי סביבה תומכת... **רוצה דוגמא הכי פשוטה??**

היום כדי להכניס ילד למוסדות... רוצים לדעת מי ההורים של הילד!!! וזה מאוד לגיטימי... המנהל בסה"כ רוצה לדעת שמדובר במשפחה נורמלית... מינימום של מידע... תתפלא לשמוע אבל יש הרבה זוגות שמשמם מסתבכים עם זה... אף אחד לא מכיר אותנו... אין את מי לשאול... אף אחד לא יוכל להגיד שהוא מכיר אותנו... עכשיו: לא צריך להיות גאון כדי להבין שהבעיה הקטנה הזו זה לא רק בעיה בירוקרטית נקודתית... זו תחושה כללית של אלמוניות וחוסר שייכות... תחושה של גר אנוכי בארץ... אף אחד לא מכיר בי... אף אחד לא סופר אותי... ואז מתחילה תחושת הנחיתות... ו... עזוב... בא נעצור כאן... מי שיוודע על מה אני מדבר שימשיך את זה הלאה... וזו רק דוגמא אחת... מי מדבר על כל מיני הכנסות קטנות מהצד... מסוג של "מתפרנסים זה מזה" שבשלב אז צריך את הגרעין הבסיסי של אנ"ש... של השכנים הקרובים... שיתנו את הגב ואת האיומן ואת ברכת הדרך... ועוד כמה דברים...

מה שבטוח... יהודי מלפני מאה שנה שהיה קורא את השורות האחרונות היה מסתכל עלי כאילו נפלתי מהירה... **ולמה??** כי פעם כל החיים וכל ההווי... הכל התחיל ונגמר בשכנים... ואילו כעת אם תשים לב אני צריך להתעסק ולהתעקל לשבור את השיניים כדי לשכנע אותך מה בכלל העניין להתייחס לשכנים... בקיצור: בשורה התחונה מהלכים מתחת האף שלנו מאות זוגות שגרים פה שנה שנתיים... ואף אחד לא מכיר אותם... תגיד לי: זה נורמלי?? ההתנהלות הזו נראית לך מתואמת מול אברהם אבינו? **רק מה תגיד... וכי אנחנו אשמים?? מה אתה רוצה שאני אעשה???**

מה התשובה?? אני מחזיר את השאלה אליהם בחזרה... מה אתה רוצה שהם יעשו?? הם הזוגות הצעירים... תנסה לתת להם רעיון... איך אתה רוצה שהם יופיעו על הבמה וידאגו שהשכנים יכירו בקיומם?? איך בדיוק?? הם בודאי לא יכולים לעשות את זה... ואילו אנחנו?? עם קצת חשיבה ונכונות... אנחנו יכולים למצא דרך איך לעשות זאת...

אז לא נעים לי להגיד מה העצה הכי פשוטה ואולי אפילו היחידה... אבל... אבל כמדומני שאותם שכנים!! אותם ותיקים שמתגוררים באותו בנין... שיתכן שהם עדיין זוכרים לי וכועסים עלי על מה שכתבתי לפני כמה חודשים שזה לא יפה להפעיל לחץ על זוגות צעירים שיתנו את היחידה שלהם לשבת בשביל להזוגת הנשואים שלהם... **אז כעת אני רק אוסיף חטא על פשעו!** לא אז בלבד שזה לא יפה להכריח אותם לקיים מצוות הכנסת אורחים ולתת את היחידות שלהם... **יתרה מזו...** אני חושש שאם יש פה מישהו שצריך לעשות הכנסת אורחים **זה דווקא אתם!!!**

השכנים הוותיקים והמבוססים שנודע לכם ביום מן הימים שהגיעו לכאן דיירים חדשים נבוכים וביישנים... ואתם כבר יודעים שהם מתגוררים להם שם בקומת החניה די קרוב לפח... (סליחה על הביטוי... אבל תכל'ס לפח יודדים מידי פעם וממילא פוגשים אותם שם) **והם באמת אורחים!!** והם מרגישים אורחים והם לא מפסיקים להרגיש אורחים!! הם גרים פה כבר שלושה חודשים והם עדיין לא יצאו מכלל אורחים!!! כמעט אף אחד לא אמר להם שלום ולא ניסה לתת להם הרגשה שהם דיירים ושכנים הדדיים...

אז בבקשה... קודם תקבל את האורחים האלו בסבר פנים יפות... תתיידד איתם... תתעניין בשלומם ותנסה לעזור להם מהמקום היותר ותיק שלך פה... אולי אפילו תעזוב את שאר השכנים היותר קבעצ'ערים שיש פה דיירים חדשים שצריך לקבל אותם בברכה... ואחרי שתקבל אותם יפה והם יתחילו להרגיש היימיש וכבר לא ירגישו אורחים... כעת אתה במקביל יכול להרגיש נוח לגשת אליהם ולבקש מהם דירה לשבת... **שלא תבין:** אין שום בעיה ששכן נחמד וידיד קרוב שואל בספונטניות את שכנו האם אתה יכול לתת לי את הדירה לשבת... בזה אין שום בעיה... על זה נאמר: כי אמרתי עולם חסד יבנה... **איפה מתחילה הבעיה???** שביום יום אין לך שום מילה איתם! ואיפה אתה פוגש אותם לראשונה? כשאתה צריך אורחים?? ואם הם לא מסכימים אז מגיע להם על הראש... מה עם הכנסת אורחים?? וכאן מגיעה הטענה המוכרת: הרי זו ההכנסת אורחים **היחידה** שאפשר לעשות בדורנו??

אז זהו שלא!!! אם כבר ההכנסת אורחים **היחידה** בדורנו זה לקבל בברכה את הדיירים החדשים שלא ימשיכו להרגיש אורחים גם אחרי חמש שנים... זו ההכנסת אורחים **היחידה** בדורנו!!! **יחידה** מלשון **יחידת** דיוור...

התופעה הזו קיימת הן בייחס לזוגות צעירים והן בייחס לשיבות ענקיות... בשתי המקומות האלו ניתן לשמוע משפט מוזר ש-לי הצפוני ארך לי המון זמן להבין אותו... מי ייקוד בחתונה שלי?? מי ימליץ עלי למוסדות חינוך?? מה זה המשפט הזה?? איך אפשר לתת למשפט הזה להיאמר?? וכי אפשר להשאיר יהודי ככה בודד...?? וכי צריך להוציא אז נדברו בשביל שיכירו בקיומך?? צריך לעשות פרובוקציות וטרוויסטיות בשביל שידעו שאתה קיים?? (מי יודע כמה בלגן יש אצלנו ולו בגלל המצוקה הטבעית שכן אדם מרגיש שהוא חייב לצאת במלחמת הישרדות של מפגן כח בשביל הכרה בקיומו...)

זו נקודה כללית למחשבה בעניין בין אדם לחבירו... **אבל רק מילה אחרונה...** למי שרוצה לפעול בצורה יותר ארגונית בעניין ומתקשה בלנסח מודעה... לא תאמין... החפץ חיים כבר חשב עליך ובסוף ספר אהבת חסד הוא ערך מכתב מוכן לכל מי שרוצה לעשות בו שימוש ולצאת בארגון רשמי של... של משהו בחסד... לא מאשנה מה שזה יהיה... הח"ח פשוט מעתיק מגילת יסוד שהוא כתב לארגון חסד שברשותו... והוא מגיש את זה לכל מאן דבעי... "ועל נך אמרתי לגמול חסד... ולהעתיק מהפנקס שבעירנו ו"ל... אז אתה מסודר... מודעה כבר יש לך... עכשיו תתקדם עם זה הלאה...

כעת אני רוצה לעבור להערה אחרת לגמרי... כמוכן שוב בנושא של לנהוג כבוד זה בזה!!! הערה חשובה ונחוזה: צריך לדעת שתשעים אחוז מקיום המצוות שבין אדם לחבירו תלוי באופן מכריע במערכת של ייחסי אנוש... דא עקא: שלא לכולם יש את זה... כלומר: יתכן שאתה נמצא בקהילה שכולם יראים ושלימים... אבל כשהוא מגיע לבין אדם לחבירו... פה לא כולם טובים בייחסי אנוש... יחסי אנוש לא בהכרח קשורים ליראת שמים... זה סוג של אינטלגנציה או חוש בריא... **וצריך להכיר בזה!!!**

אני אתן לך דוגמא: היה לי חבר מאוד נחמד!! היינו יכולים לפטפט שעה שלימה... ולנהל שיחות נפש מעמיקות אל תוך הלילה... והנה למחרת אני עובר לידו ו... והוא פשוט מתעלם ממני לגמרי... אני אפילו לא שווה בוקר טוב... מה קרה?? למה הוא כועס עלי?? כל הבוקר לא הצלחתי להתרכז... איזה משפט אמרתי שהוא כבר לא רוצה לדבר איתי?? בשלב מסוים כבר לא עמדתי בזה... נישאתי אליו... והנה הוא לפתע מחייך אלי כימי עולם וכשנשן קדמוניות... הכל בסדר... עסקים כרגיל...

רגע... אבל למה בבוקר כעסת עלי?? הוא לא מבין על מה אני מדבר... בקיצור: מדובר בסוג של **לקות תקשורתית!!!** יום אחד מתחשק לו לדבר איתי אז הוא איתי בשיא הנחמדות... ומה נעשה שלמחרת לא התחשק לו לדבר איתי... אז לא עשינו עסק... ללא הודעה מוקדמת הוא לא מכיר אותי... עכשיו שלא תבין: גם אני באותו בוקר קמתי על רגל שמאל והתחשק לי להרביץ למישהו... אבל אז מה... יש לי את הטקטיקה המינימלית שאני מבין שאף אחד לא צריך לסבול שקמתי על רגל שמאל ולכן גם כשאני עצבני מאוד... אם תעבור לידי ברחוב אני לפחות אשחק אותה נחמד ומקסימום אשתדל לקצר שיחות... אז זהו שיש כאלו שאין להם את זה!!! הם לא אשמים... **פשוט אין להם את החיישן הזה...** יום אחד הוא החליט לתפוס חיזוק... ואז בבת אחת הוא שורף קשורים עם כל החברים ומשאיר אדמה חרוכה מאחוריו... למחרת לפתע זה עבר לו... ואז הוא חוזר לדבר עם כולם... וזה מפוצץ אותך!!! אז פעם הייתי פשוט שונא את האנשים האלו ומתרחק מחברתם... לא מסוגל עם הכריזות האלו... עד שיום אחד קלטתי שבעצם רגע... הבעיה היא לא בי... הבעיה היא שלו!! גם כשאני מאוד נעלב ממנו המסכן האמיתי פה זה לא אני... אלא הוא... אני אמנם הרגע נעלבתי ממנו... אבל אני הולך הבייתה וסיימתי איתו... ואילו הוא ממשיך עם האופי הזה... זה הולך איתו לכל מקום... והוא מסתמא סובל מזה... זה תוקע אותו בחיים...

אז אולי מבין להיעלב ממנו ולהכניס אותו לרשימת דחיה... **אולי נהגו כבוד זה בזה!!!** אולי יש סיכוי שאני אצליח להגדיר לעצמי שזה האיש... אלו המעלות וזה גם החסרונות שלו... אני מוכן לאהוב אותו ולהיות חבר שלו למרות שיש לו את הלקות הזו!! אני מוכן נפשית לספוג אותה... כי תבין: לנהוג כבוד זה בזה!!! מה הכוונה?

תנהגו כבוד בשני למרות **השוני**... למרות החולשות שלו... למרות שיש לך את כל הסיבות הטובות למה להתרחק מחברתו... אבל ברגע שאתה מזהה שזה האיש!! אלו הם התכונות שלו!! אפשר לנהוג כבוד גם באנשים הכי בלתי נסבלים... כבוד זה הכרה!! זה כמו לכבד צ'ק... אני מכיר בך!!! נכון שיש לך אופי שונה משלי... אתה יקה מידי... אתה אופי סוער מידי... קיצוני מידי... כריזיני... וכן הלאה וכן הלאה... אבל זה האיש!!! איך אומרים: אני לא שונא אותו... אני שונא את המחלה שלו... וחונן מזה אני מכיר בו!! הוא בן אדם למרות הקושי החברתי שלו...

זו נקודה שאני כותב אותה בעיקר לעצמי... אני לא אוזח שם... כשאני אצליח לעמוד בזה אעדכן... לבנתיים אולי תקדים אותי...

גיליון מס' 471 פרשת אמר
תשפ"ב שנה עשירית

לע"נ מרן רבינו
שמריהו יוסף חיים
בן מרן רבי יעקב ישראל זצוק"ל
ולזכות חיים ברוך בן שרה פעשא
לברכה והצלחה בכל הענינים

דברי שי"ח

ממרן רשכבה"ג שר התורה הגר"ה קניבסקי שליט"א

היומן

כפי שהבאנו בגיליון לחג הפסח, אנו מביאים בזה קטעים נוספים מתוך יומן רשימות מיוחד שנכתב על ידי אחד מנכדי רבינו זצ"ל שזכה לשהות עליו בזמני הלילה, וא"ה נביא מדי שבוע קטעים נוספים ומיוחדים במדור זה.

שב"ק בא שטע"ח

הגעתו בס"ד לבית מרן בליל שב"ק בשעה שמונה, בשעה עשר מרן כבר קם משנתו הקצרה ללמוד. בתחילה נכנס ללמוד בבית בנו, ואח"כ בשעה אחד עשרה חזר מרן לביתו. אז חזרתי למשמרתי וישבתי ליד מרן להיות 'שומר' כמנהגו שהקפיד שלא ללמוד לאור הנר ללא שומר [בבית בנו נעולים המנורות במנועול באופן שאין חשש שמא יטה, ואינו יודע היכן המפתח]. כאשר מרן ישב ולמד את הגמרא, בחוץ ירד גשם זלעפות ובפנים הבית היה חם ונעים מאש התורה, היה באוויר הרגשת מעין עולם הבא...

ראיתי לציון דבר מענין המעיד על עדינות נפשו של מרן, כאשר באמצע הלימוד קרה והסימניה - בה השתמש לעבור על הלימוד כמפורסם - נפלה מן ידו אל הארץ ולא שמתו לב לכך, מרן לא ביקש ממני להרים עבורו אלא רק אמר לי 'היה פה משהו ששמים בין האצבעות' ונתן לי להביג מעצמי... כמובן שתף הרמתי את הסימניה ומרן הודה לי בחום. דבר נוסף ששמתו לב באותו הזמן, כידוע מרן כולו תורה ולפעמים כאשר מדברים עמו בשאר ענינים, רגע לאחר מכן לא יזכור כלום. והנה השבת מרן ישב ולמד מסכת מנחות וכאשר סיים ביקש גמרא חולין ולא הבנתי למה, עד שראיתי שהתוספתא של מנחות נמצאת בכרך של מסכת חולין ומיד לאחר הבבלי ביקש חולין כדי ללמוד את התוספתא.

מקור שי"ח

מברכין בה"ב

א. השבת יברכו בכל בתי הכנסת האשכנזים את כל מי שיקבל עליו להתענות בה"ב כמובא במ"ב סי' תצ"ב סק"ג, ואמר רבינו זצ"ל שמעיקר הדין ראוי לעשות המי שברך קודם אשרי כמבואר במ"ב (סי' רפ"ד סקט"ו) שאין להפסיק בין אשרי לקדיש, אמנם בלבוש (סי' תצ"ב) ובפמ"ג (שם א"א סק"ג) כתבו דאומרין המי שברך אחר אשרי, וכתב רבינו: אולי כיון שנהגו כן הר"ל צורך ואין זה הפסק (סי' אישי ישראל סי' ש"ז), ובמנהגי בית הכנסת לדרמן (פ"ג הערה ד') כתב הטעם שנהגו כן מפני שהיא הפסקה מועטת.

ב. והנה דעת רבינו שאפשר לקבל את הצום בלי נדר כמו שמבואר בהרבה אחרונים, כמה פרקי חיים של קנייני תורה וענווה ניתן לרכוש מאדרת גדלות רבינו בהסכמתו לס' לקט ההלכה, בהביאו את דעתו בזה בלשונו הקדושה כן: בענין נדרי תענית, הרבה אחרונים כתבו שאפשר לקבל בל"ג, אבל דעת מר"ח שליט"א שצריך דוקא נדר. והקשיתי לו ממש"כ המ"ב שהעונה בשבת על מי שברך של בה"ב נקרא קבלה, ואעפ"כ אין מחוייב לקיימה, ומבואר דסגי בקבלה בל"ג. וענה לי (נמצא בידי התשובה ואוכל להעתיקה אם רצונו בכך).

ג. שמעתי מרבינו ז"ל כמה פעמים על הטעות שנשתרשה בציבור [מחמת דברי הלוח לא"י בעשרה בטבת, וראה בבירור הלכה סי' קל"א הרחבה בזה] שאם יש בעל שמחה הפוטר מתחונן מקצרים בסליחות, שזה מבוסס על לשון המ"ב (סי' קל"א סק"ח) שאם יש בעל ברית מניחין מקצת מהסליחות, וכוונתו מבוארת בכל הראשונים שלא לאמר והוא רחום ותחונן, ואמר שכבר עורר על כך רא"ח נאה ז"ל בשעתו בעיתון ושהצדק עימו, וכך נהג רבינו אף שבד"כ הי' בעל ברית ביום זה, וכן מצאתי ברשימות רבינו ממרן החז"א: בתענית ציבור שחל ברית מילה או חתן לא קיצרו כלל את הסליחות (גם בימי בה"ב) (ומש"כ במ"ב סי' קל"א סק"ח שמקצרין מקצת כוונתו דסגי מה שאין אומרים תחונן דלא כלוח א"י). וכן העתיק רבינו בשונה הלכות (סי' קל"א דין י"ג) ואם הי' מילה או חתן בתענית ציבור אין נופלים על פניהם וא"א והוא רחום שדינו כתחונן וכו' אבל אומרים סליחות ויודו.

מדור זה לע"נ הרבנית ברכה רבקה ב"ר שלמה אריה רוזנברג

להתפלל

מתוך ספרו של רבינו "אורחות ישר"

א. אפי' מי שחלש בטבעו חייב לביה"כ בתחילת התפלה ולהתפלל עם הצבור כסדר (מ"ב סי' א' סק"ט וסי' נ"ב סק"א).

ביאורים:

הביא המשנה ברורה דברי האליהו רבה וכתב וז"ל, ומי שאינו יכול להשכים קודם אור הבוקר, מחמת שהוא חלש בטבעו, או שהוא יודע בעצמו שאם יקום באשמורת יישן בעת התפילה, מוטב לישן כל הצורך. ומכל מקום יהיה זהיר מאוד לקום שעה, ולפחות חצי שעה, קודם קריאת השמש לבית הכנסת, כדי שיהיה יוכל להכין עצמו להתפלל בציבור ובנקיות, עכ"ל. והוא מש"כ רבינו דאפילו מי שחלש בטבעו חייב לעשות כן.

"וספרתם לכם ממחרת השבת את עומר התנופה" (כג, טו)

בחודש אייר תשס"ו שאלתי את רבינו מרן שר התורה הגר"ח קניבסקי זיע"א מה הדין באחד שספר ספירת העומר כהלכתה, ובתוך כדי דיבור שינה בטעות וספר לא נכון, האם יצא יד"ח.

והשיב [בע"פ]: יצא יד"ח, כתוב ברמב"ן (ברכות ו: בדפי הר"ף) שתוכ"ד מועיל לתקן ולא לקלקל. עכ"ד.

מאת הרב אברהם ישעי' פרידליס

הספר תורתנו מגן לנו

הספרים שיחולקו בשבוע זה לזכות הנדיב הרב משה פינחס בן יהודית שזכות רבינו תעמוד לו ולכל משפחתו מבצע מיוחד ומסובסד לע"נ רבן של ישראל מרן הגר"ח קניבסקי זצוק"ל הספר "תורתנו מגן לנו" (בכריכה קשה 270 עמ') ובו ג' שערים א. קנייני חיים - עובדות והנהגות ממרן הגר"ח זצוק"ל על סדר מ"ח קנייני תורה ב. הערות וביאורים בסוגיא דרשב"י ג. תגלחת מצווה - עניני תגלחת ראשונה לקטן תשובות והנהגות ממרן רשכבה"ג זצוק"ל

במחיר מיוחד בסך 10 ₪ בלבד

מוקדי הפצה מרכזיים: בחנויות גל פז בבני ברק ובירושלים בשאר אזורי הארץ ניתן להזמין במס' 053-3145900 ולקבל את הספר במשלוח חינם בכפוף למוקדי הפצה של "קובץ גליונות" ברחבי הארץ בברכה מרובה מערכת "קובץ גליונות"

להצטרפות לרשימת מקבלי הגליון במייל ניתן לשלוח בקשה לכתובת: divreysiach+subscribe@googlegroups.com

ניתן לתרום ולהקדיש על"ג הגליון לע"נ, לרפואה ולהצלחה וכד', נשמח לקבל עובדות, הנהגות, ושו"ת מרבינו.

חדש! עובדות חדשות ונדירות מפי רבינו מרן זצוק"ל! מדור שָׁגִים קְדֻמוֹנִיּוֹת - לשבועות הבאים בעזה"י

פרשת בהר - הגאון הגדול רבי יחיאל מיכל פינשטיין זצ"ל (י"ד ט"ז אייר)
פרשת בחוקותי - הגאון הגדול רבי משה הלוי סאלוביצ'יק - שוויץ (י"ד י"ט אייר)
פרשת נשא חג השבועות - הגאון הגדול רבי זלמן רוטברג (ח' סיון)
פרשת שלח - הגאון הגדול רבי גדליה נדל (ט"ז סיון)

מרן רבי יוסף דב הלוי סולוביצ'יק בעל 'בית הלוי' זצ"ל

ה'כרמלית' ברשות היחיד?.. (מנחת תודה, פרק כ"ז עמוד רע"ב).

לחייב עצמו דבר שאינו קצוב

כשהרצה רבי אליהו מן, את קושיתו המפורסמת של הבית הלוי (דרשות דרוש י"ז) איך ישראל קיבלו עליהם "נעשה ונשמע" קודם שידעו הפרטים, והיאך יחול עליהם החוב לדעת הרמב"ם (פ"א ממכירה הט"ז) שהמחייב עצמו בדבר שאינו קצוב אין חל עליו חיוב כלל ע"ש, השיב לו רבינו מיד, הרי טעם הדין שכתב הרמב"ם הוא משום דאינו גומר בדעתו, אבל כאן היה גמירות דעת, כמו שרבה השיב לההוא צדוקי (שבת פ"ח, ב') "אנן דסגינן בשלימותא", ופירש רש"י "התהלכנו עמו בתום לב כדרך העושים מאהבה וסמכנו עליו שלא יטענונו בדבר שלא נוכל לעמוד בו".

והוסיף לו בחיור, ה"בית הלוי" (שם שמאריך בדברי הגמרא בשבת) עשה את הצדוקי יותר מדי למדן... (דרך שיחה, יתרו)

אינו נין ואינו נכד

פעם התבטא רבנו אודות הלשון 'נין', כי בתורה הכונה לבן, ואילו העולם טועה שקוראים לבן הנכד 'נין', וכשאמרו לו שבעל הבית הלוי כותב בספרו שהוא נין ונכד להגר"ח מוואלזין, התפלא מאוד כי אינו נכד וגם אינו בנו, כי אם דור שישי אליו (דרך שיחה, וירא)

החידוש בשונה הלכות

פסק המשנה ברורה סימן תרע"א סק"ה כי מי שעומד בימי החנוכה, ביום ג' לדוגמא ויש לו רק ב' נרות שלא ידליק שני נרות אלא ידליק רק אחת, ובשונה הלכות שם דין ו' חרג ממנהגו, שבדרך כלל מביא רק דברי המשנה ברורה וחזון איש, אך בהלכה זו הביא דעת האבי עזרי בשם הבית הלוי המוכיח כי במקרה זה ידליק שני נרות שיש לו. ועין טעמא דקרא החדש, לחנוכה שהביא טעם לדבריהם.

ומעניין לציין כי במקום נוסף (פ"ד מתרומות צה"ל אות תס"ב) מביא רבינו את דבריו של הבית הלוי, אך מציין שהוא הובא בספר אבי עזרי, ואף שבדאי ראה את זה גם בלי האבי עזרי, ומסתבר שעשה כן לכבד את רבו מרן הרב שך זצ"ל.

עם ידידו
ושותפו
לכתיבת הספר
'שונה הלכות'
רבי אלעזר
צדוק טורצ'ין

מופת על פי חזקה

כאשר דיברו עם רבינו הגר"ח קניבסקי זצ"ל אודות מופת מסוים שנעשה אודות ברכתו, נענה ואמר: היתה פעם אשה עגונה שבעלה נעלם, ולא ידעה אם הוא חי או שמא השתמד ח"ו, באה אל ה"בית הלוי" ותינתה את צרתה. שאל אותה הבית הלוי: מה אוכל לעזור לך... אמרה לו: רבי, רק תאמר לי אם הוא חי, ענה לה: הוא חי!

שוב שאלה: רק תאמר לי רבי, האם הוא השתמד, ענה לה: לא! ושוב שאלה: רק תאמר לי אם יחזור, ענה לה: יחזור! ולאחר זמן, אכן, חזר הבעל חי, יהודי כשר, בריא ושלם.

אמרו ל"בית הלוי" כי הנה מופת גדול... אמר להם: אין זה מופת כלל, כי מה שאמרתי שהוא חי - משום חזקת חיים, מה שאמרתי שלא השתמד - משום חזקת כשרות, ומה שאמרתי שישוב - כי אם הוא חי וכשר מדוע שלא יחזור...

וסיים רבינו ואמר - כך הגדולים כיסו את ה"מופתים" שעשו (דרך שיחה, מטות).

דמות פניו של מרן בעל הבית הלוי זצ"ל

כרמלית - על שום מה

כאשר הלך בעל הבית הלוי להדפיס את ספרו, הלך למנהל בית הדפוס שהיה גר בעירו, וקבע עמו פגישה אודות הספר. המדפיס היה קצת משכיל ושמו היה כרמל. כאשר הגיע, החל לשוחח איתו על מחירי הדפוס ובעל הדפוס נקב במחיר מסוים, ובאותו רגע נכנסה רעייתו ושמעה את המחיר, ומיד צעקה עליו מדוע אתה עושה לו מחיר כה זול!?

הבית הלוי ביקש להוכיח אותה על שבאה והתערבה בשיחתם, ואמר בחיור, בידוע, כי כל מי שהוא רב, רעייתו רבנית. ומי שהוא בלן, רעייתו נקראית בלנית, וכן הלאה.

ואף בעניינינו, כרמל, רעייתו נקראת כרמלית. והלכה היא: כרמלית אינה רשות היחיד ואינה רשות הרבים, ואם כן מה עושה כאן

ליצירת קשר: ✉ ig0533145900@gmail.com

🏠 רבי יהודה הנשיא 52 בני ברק

☎ 053-3145900 📠 077-2092005

ניתן לתרום גם במכשירי "קהילות" ו"נדרים פלוס" בבתי הכנסת,
יש ללחוץ על לחצן 'קופות נוספות' ובהיפוש 'דברי שי"ח', או בטלפון:
נדרים פלוס 03-7630585 - שלוחה-1586
קהילות 073-2757000 - שלוחה-4310